

การพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน โดยใช้แนวคิดเศรษฐกิจใหม่ (BCG Model)

ตำบลคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา

DEVELOPING SUSTAINABLE AGRICULTURAL TOURISM ROUTE BY USING BCG
MODEL IN KHLONG KHUEAN SUB-DISTRICT, CHACHOENGSAO PROVINCE

ชุดิกาญจน์ นาคนพคุณ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2565

การพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน โดยใช้แนวคิดเศรษฐกิจใหม่ (BCG Model) ตำบลคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยวแบบบูรณาการ
คณะวัฒนธรรมสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ปีการศึกษา 2565
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

DEVELOPING SUSTAINABLE AGRICULTURAL TOURISM ROUTE BY USING BCG
MODEL IN KHLONG KHUEAN SUB-DISTRICT, CHACHOENGSAO PROVINCE

A Master's Project Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of MASTER OF ARTS
(M.A. (Integrated Tourism Management))
Faculty of Environmental Culture and Ecotourism, Srinakharinwirot University
2022
Copyright of Srinakharinwirot University

สารนิพนธ์

เรื่อง

การพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน โดยใช้แนวคิดเศรษฐกิจใหม่ (BCG Model)

ตำบลคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา

ของ

ชุตติกาญจน์ นาคณพคุณ

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยวแบบบูรณาการ
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการสอบปากเปล่าสารนิพนธ์

ที่ปรึกษาหลัก

(อาจารย์ ดร.อังสุมาลิน จำนงชอบ)

ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิศักดิ์ คู่กระสังข์)

กรรมการ

(อาจารย์ ดร.จุฑาธิปต์ จันทร์เอียด)

ชื่อเรื่อง	การพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน โดยใช้แนวคิดเศรษฐกิจใหม่ (BCG Model) ตำบลคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา
ผู้วิจัย	ชุติกาญจน์ นาคนพคุณ
ปริญญา	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
ปีการศึกษา	2565
อาจารย์ที่ปรึกษา	อาจารย์ ดร. อังสุมาลิน จ่านงชอบ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบริบทและวิเคราะห์ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืนในตำบลคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา และพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืนโดยใช้แนวคิดเศรษฐกิจใหม่ (BCG Model) ในตำบลคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา ดำเนินการวิจัยแบบผสมวิธี โดยใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามความต้องการของนักท่องเที่ยวเชิงเกษตร ในกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวที่มาเยือนแหล่งการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในจังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 385 คน และนำเสนอข้อมูลเชิงพรรณนาแบบการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิธีวิจัยเชิงคุณภาพจากการสนทนากลุ่ม รวบรวมข้อมูลทางด้านบริบทและวิเคราะห์ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน โดยใช้เกณฑ์การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (GSTC) ตั้งข้อคำถามการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง และตรวจสอบรายการ (Checklist) ผลการวิจัย พบว่าบริบทแหล่งท่องเที่ยวในตำบลคลองเขื่อน ส่วนใหญ่เป็นการเกษตรแบบเพาะปลูก และการเกษตรผสมผสาน นำเสนอกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในรูปแบบองค์ความรู้ทางเกษตร เช่น การขยายพันธุ์พืช สอนการทำปุ๋ยหมัก การแปรรูปผลิตภัณฑ์ ฯลฯ โดยเกษตรกรท้องถิ่นเป็นผู้บริหารจัดการและมีหน่วยงานภาครัฐคอยให้การสนับสนุน มีการรวมกลุ่มสร้างเครือข่าย และการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบหลัก ขนาดพื้นที่การเกษตรส่วนใหญ่เป็นขนาดเล็ก และแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรตำบลคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา มีศักยภาพเป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เนื่องจากมีการดำเนินกิจกรรมสอดคล้องกับนโยบายเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนทั้ง 17 เป้าหมาย ความต้องการของนักท่องเที่ยว พบว่านักท่องเที่ยวมีความต้องการท่องเที่ยวเชิงเกษตรทั้ง 5 ด้านอยู่ระดับมาก นักท่องเที่ยวต้องการให้ชุมชนนำเสนอเอกลักษณ์ทางการเกษตรของพื้นที่ มีป้ายบอกทางที่ชัดเจน มีที่พักที่ใส่ใจต่อสิ่งแวดล้อม อนุรักษ์ และใช้พลังงานสะอาด มีกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมในทุกเพศทุกวัย และมีเว็บไซต์ และจุดให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว และพัฒนาเป็นเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน โดยใช้แนวคิดเศรษฐกิจใหม่ อันประกอบไปด้วยแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรตำบลคลองเขื่อน ทั้งหมด 9 แห่ง ได้แก่ สวนมะม่วง 3 แห่ง ศูนย์เรียนรู้การเกษตร 3 แห่ง ที่พัก 1 แห่ง บ้านสามสาวขนมไทย กลุ่มผักพื้นบ้าน จุดอำนวยความสะดวก 2 แห่ง ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลคลองเขื่อน วัดโพธิ์มฤตาราม (วัดคลองเขื่อน) ทั้งนี้เส้นทางการท่องเที่ยวสามารถใช้ท่องเที่ยวในตำบลคลองเขื่อนได้แบบหนึ่งวัน และสองวัน

คำสำคัญ : การท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน, แนวคิดเศรษฐกิจใหม่, ตำบลคลองเขื่อน

Title	DEVELOPING SUSTAINABLE AGRICULTURAL TOURISM ROUTE BY USING BCG MODEL IN KHLONG KHUEAN SUB-DISTRICT, CHACHOENGSAO PROVINCE
Author	CHUTIKARN NAKNOPPAKHUN
Degree	MASTER OF ARTS
Academic Year	2022
Thesis Advisor	Angsumalin Jamnongchob , Ph.D.

This research aims to study the context and analyze the potential of sustainable agricultural tourism in Khlong Khuean Sub-district. Chachoengsao Province and develop a sustainable agricultural tourism route using the BCG Model in Klong Khuean Subdistrict Chachoengsao Province conduct research with mixed methods research. A quantitative research method was used to collect data from the Agricultural Tourist Needs Questionnaire. Among the samples of agricultural tourists who visited agricultural tourism destination in Chachoengsao Province were 385 people and presented descriptive data, frequency distribution, percentage, mean and standard deviation. Qualitative research methods from focus groups. The Global Sustainable Tourism Criteria was used as a semi-structured interview questionnaire. and checklist. Most cultivated agriculture and integrated agriculture presenting agricultural tourism activities in the form of agricultural knowledge such as plant propagation and how to make compost. Product processing was managed by local farmers and supported by government agencies. There is a group to create a network. and the appointment of the main person. Most farmland is small and agricultural tourism in Khlong Khuean subdistrict, Chachoengsao province has the potential to be a sustainable tourist destination because the activities were conducted in accordance with policy, all 17 sustainable development goals. The demands of agricultural tourism found tourists have a high demand for all five aspects of agrotourism. Tourists want the community to present the agricultural identity of the area. There are clear signposts. There are accommodations that are environmentally conscious, conserved and use clean energy. There are activities for tourists and a website and information points for tourists to develop it into a sustainable agricultural tourism route using the new economic concept, with nine agricultural tourism destinations in Khlong Khuean sub-district, including mango orchards, agricultural learning centers, accommodation, Ban Sam Sao Knom Thai, Pak Pheun Ban Group. The two facilities are Khlong Khuean Subdistrict Administrative Organization and Wat Pho Mutaram (Wat Khlong Khuean). The tourist route in Khlong Khuean Subdistrict is a one-to-two-day trip.

Keyword : Sustainable Agricultural Tourism, BCG Model, Khlong Khuean Sub-district

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยการพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน โดยใช้แนวคิดเศรษฐกิจใหม่ (BCG Model) ตำบลคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา สำเร็จลุล่วงด้วยดี ด้วยความกรุณาจากคำแนะนำและการช่วยเหลือรวมถึงการแก้ไขข้อบกพร่อง อย่างละเอียดอย่างดีจากอ.ดร. อังสุมาลิน จำนงชอบ อาจารย์ที่ปรึกษา ที่คอยชี้แนะให้ความรู้ในการดำเนินการทำวิจัย ด้วยความใส่ใจอย่างใกล้ชิดตั้งแต่เริ่มดำเนินการวิจัยจนเสร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกทราบบ้างและขอขอบคุณไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบคุณ คุณสุธีราพร แก่นอ้วน ผู้อำนวยการกองส่งเสริมการเกษตร สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลคลองเขื่อน อำเภอคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูล และการติดต่อประสานงานกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของตำบลคลองเขื่อน อ.ดร.กิงกนก เสาวภาวงศ์ อ.ดร.อัษฎัญญ์ ตันตพเทศ และอ.ผศ.ดร.สิริกร เลิศลักษณ์ธาร ที่ให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบแก้ไขและปรับปรุงแบบสอบถาม เพื่อนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการดำเนินการวิจัย

ขอขอบคุณการสนับสนุนทั้งทางด้านกำลังใจทรัพย์ กำลังใจการศึกษา และร่างกาย จากบิดา มารดา เพื่อนร่วมชั้นปริญญาโท และเพื่อนๆ ท่านอื่นๆ ที่ทำให้การศึกษาประสบความสำเร็จในครั้งนี้ ผู้วิจัยรู้สึกและระลึกถึงการช่วยเหลือครั้งนี้เสมอ สุดท้ายนี้ผู้วิจัยจะนำการวิจัยนี้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ชุตติกาญจน์ นาคนพคุณ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญรูปภาพ	ฐ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
ความสำคัญของวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	5
1. ขอบเขตประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	5
2. ขอบเขตเนื้อหา.....	6
3. ขอบเขตพื้นที่	6
4. ตัวแปรที่ศึกษา	7
นิยามคำศัพท์เฉพาะ	8
กรอบแนวคิดการวิจัย	9
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
1 การท่องเที่ยวเชิงเกษตร (Agricultural Tourism).....	10
1.1 ความหมายของการท่องเที่ยว (Tourism)	10
1.2 ประเภทของการท่องเที่ยว (Type of Tourism).....	11

1.3 ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงเกษตร (Agricultural Tourism).....	14
2 ทฤษฎีความต้องการของนักท่องเที่ยว (Tourist Need Theory)	19
2.1 ประชากรศาสตร์.....	19
2.2 พฤติกรรมนักท่องเที่ยว	21
2.3 ความต้องการทางการท่องเที่ยว	22
3. การพัฒนาการท่องเที่ยว (Tourism Development).....	27
3.1 แนวคิดเศรษฐกิจใหม่ (BCG Model).....	27
3.2 การพัฒนาท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (Sustainable Tourism Development)	31
3.3 เกณฑ์การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (Global Sustainable Tourism Criteria: GSTC) ...	34
3.4 องค์ประกอบการท่องเที่ยว (Tourism Elements).....	36
3.5 ทฤษฎีการพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยว (Tourism Route Development Theory)...	37
4. บริบทพื้นที่ตำบลคลองเขื่อน.....	38
4.1 ข้อมูลทางกายภาพ.....	38
4.2 ข้อมูลภูมิศาสตร์.....	39
4.3 การใช้พื้นที่ปัจจุบัน.....	40
4.4 แหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียง	43
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	47
5.1 งานวิจัยในประเทศ.....	47
5.2 งานวิจัยต่างประเทศ.....	54
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	57
1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	57
1.1 ประชากร	57
1.2 กลุ่มตัวอย่าง.....	57

2. การสร้างเครื่องมือในการดำเนินการวิจัย.....	60
2.1 เครื่องมือวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ.....	60
2.2 เครื่องมือวิธีวิจัยเชิงปริมาณ	62
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล	65
3.1 การขอเอกสารจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์	65
3.2 ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ	65
3.3 ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ	66
4.วิเคราะห์ข้อมูล	67
4.1 วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาบริบทและวิเคราะห์ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร อย่างยั่งยืน ในตำบลคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา	67
4.2 วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน โดยแนวคิด เศรษฐกิจใหม่ (BCG Model) ในตำบลคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา.....	67
บทที่ 4 ผลการวิจัย	70
1. การศึกษาบริบทและวิเคราะห์ศักยภาพและความต้องการของนักท่องเที่ยวของแหล่ง ท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน ในตำบลคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา.....	70
1.1 ผลการศึกษาบริบทแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	70
1.2 ผลการวิเคราะห์ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน.....	87
1.3 ผลความต้องการของนักท่องเที่ยวเชิงเกษตร	92
2. การพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน โดยใช้แนวคิดเศรษฐกิจใหม่ (BCG Model) ในตำบลคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา	106
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	126
1. สรุปผลการวิจัย.....	126
1.1 สรุปผลการศึกษาบริบทและวิเคราะห์ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่าง ยั่งยืน ในตำบลคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา	126

1.2 สรุปผลการพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน โดยใช้แนวคิดเศรษฐกิจใหม่ (BCG Model) ในตำบลคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา	129
2. อภิปรายผล	133
2.1 วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาบริบทและวิเคราะห์ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน ในตำบลคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา	133
2.2 วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน โดยใช้แนวคิดเศรษฐกิจใหม่ (BCG Model) ในตำบลคลองเขื่อน อำเภอคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา	134
3. ข้อเสนอแนะ	139
3.1 ข้อเสนอแนะสำหรับแหล่งท่องเที่ยว	139
3.2 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้	139
3.3 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป	140
บรรณานุกรม	142
ภาคผนวก.....	152
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย	153
ภาคผนวก ข จดหมายขอความอนุเคราะห์เชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ.....	155
ภาคผนวก ค จดหมายขอความอนุเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวิจัย	159
ภาคผนวก ง จริยธรรมการวิจัยในมนุษย์	165
ภาคผนวก จ เครื่องมือวิจัย	167
ภาคผนวก ฉ ภาพประกอบการทำวิจัย	192
ภาคผนวก ช หลักฐานตามตัวชี้วัด เกณฑ์แหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (GSTC)	215
ภาคผนวก ซ เอกสารรับรองการใช้ประโยชน์ผลการวิจัย	265
ประวัติผู้เขียน.....	270

สารบัญตาราง

	หน้า
ตาราง 1 เกณฑ์ของสภาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนระดับโลก (GSTC) ฉบับที่ 2.....	35
ตาราง 2 จำนวนประชากรตามทะเบียนราษฎร.....	41
ตาราง 3 ผลการสำรวจ ด้าน A การจัดการความยั่งยืน.....	87
ตาราง 4 ผลการสำรวจ ด้าน B ความยั่งยืนด้านสังคม-เศรษฐกิจ	89
ตาราง 5 ผลการสำรวจ ด้าน C ความยั่งยืนด้านวัฒนธรรม.....	90
ตาราง 6 ผลการสำรวจ ด้าน D ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม	91
ตาราง 7 จำนวนและร้อยละ ประชากรศาสตร์ เพศ	94
ตาราง 8 จำนวนและร้อยละ ประชากรศาสตร์ สถานภาพ.....	94
ตาราง 9 จำนวนและร้อยละ ประชากรศาสตร์ ช่วงวัย/อายุ	95
ตาราง 10 จำนวนและร้อยละ ประชากรศาสตร์ ระดับการศึกษา.....	95
ตาราง 11 จำนวนและร้อยละ ประชากรศาสตร์ อาชีพ.....	96
ตาราง 12 จำนวนและร้อยละ ประชากรศาสตร์ เงินเดือน.....	96
ตาราง 13 จำนวนและร้อยละ วัตถุประสงค์หลักในการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดฉะเชิงเทรา	97
ตาราง 14 จำนวนและร้อยละ รูปแบบการมาเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดฉะเชิงเทรา.....	98
ตาราง 15 จำนวนและร้อยละ ประสบการณ์ต่อการการมาท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดฉะเชิงเทรา	98
ตาราง 16 จำนวนและร้อยละ วิธีการเดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดฉะเชิงเทรา.....	99
ตาราง 17 จำนวนและร้อยละ ช่วงเวลาที่นักท่องเที่ยวเดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดฉะเชิงเทรา	99
ตาราง 18 จำนวนและร้อยละ ฐานกิจกรรมใดที่ท่านสนใจมากที่สุดของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดฉะเชิงเทรา	100

ตาราง 19 ค่าเฉลี่ย (X) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความต้องการ สิ่งดึงดูด (Attraction)	100
ตาราง 20 ค่าเฉลี่ย (X) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความต้องการการเดินทางมายัง แหล่งท่องเที่ยว (Accessibility).....	101
ตาราง 21 ค่าเฉลี่ย (X) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความต้องการการบริการที่พัก (Accommodation)	102
ตาราง 22 ค่าเฉลี่ย (X) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความต้องการกิจกรรมทางการ ท่องเที่ยว (Activities)	103
ตาราง 23 ค่าเฉลี่ย (X) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวก (Destination Amenities).....	104
ตาราง 24 ค่าเฉลี่ย (X) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความต้องการระดับความ ต้องการของนักท่องเที่ยวเชิงเกษตรต่อแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของจังหวัดฉะเชิงเทรา	104

สารบัญรูปภาพ

	หน้า
ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย	9
ภาพประกอบ 2 พีระมิดแสดงระดับขั้นความต้องการของมาสโลว์	22
ภาพประกอบ 3 แนวคิดเศรษฐกิจใหม่ (BCG Model)	27
ภาพประกอบ 4 BCG Checklist	30
ภาพประกอบ 5 แผนที่สังเขป ตำบลคลองเขื่อน	39
ภาพประกอบ 6 โคโค คาวบอย ๒	43
ภาพประกอบ 7 Jimmy Farm	44
ภาพประกอบ 8 ศูนย์เรียนรู้เกษตรผสมผสาน Smile Lemon	45
ภาพประกอบ 9 สวนปาล์มฟาร์มนก	46
ภาพประกอบ 10 ห้องร้องสวนมะม่วงลุงโมทย์	72
ภาพประกอบ 11 โปสเตอร์ประชาสัมพันธ์งาน Mango Festival	74
ภาพประกอบ 12 บ่อน้ำเลี้ยงปลาของสวนมะม่วงอำนาจ	75
ภาพประกอบ 13 ต้นมะม่วงที่มีการใช้ใบหญ้าแฝกปกคลุมโคนต้น	76
ภาพประกอบ 14 ต้นมะม่วงรวมสายพันธุ์	77
ภาพประกอบ 15 ขนมหอดูตดหมา	78
ภาพประกอบ 16 โฮมสเตย์บ้านพักลุงเดือน	79
ภาพประกอบ 17 บ้านดิน	80
ภาพประกอบ 18 พื้นที่ดำเนินกิจกรรมผสมดิน	81
ภาพประกอบ 19 ตลาดกระจายสินค้าชุมชน	82
ภาพประกอบ 20 สวนผักสวนครัวที่กลุ่มผักพื้นบ้าน	83
ภาพประกอบ 21 พื้นที่จำลองการทำการเกษตรของ ศาลาเรียนรู้	84

ภาพประกอบ 22 สวนพืชสมุนไพร บ้านเกษตรสุข	85
ภาพประกอบ 23 สวนมะม่วงลุ่มอำนาจ	106
ภาพประกอบ 24 สวนลุ่มเขียว	107
ภาพประกอบ 25 สวนมะม่วงลุ่มโมทย์.....	108
ภาพประกอบ 26 บ้านขนมไทยสามสาว.....	109
ภาพประกอบ 27 ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงอำเภอคลองเขื่อน	110
ภาพประกอบ 28 บ้านพักโฮมสเตย์ลุ่มเดือน.....	111
ภาพประกอบ 29 กลุ่มผักพื้นบ้าน	112
ภาพประกอบ 30 ศาลาเรียนรู้ ศพก. อำเภอคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา	113
ภาพประกอบ 31 บ้านเกษตรสุข	114
ภาพประกอบ 32 องค์การบริหารส่วนตำบล	115
ภาพประกอบ 33 ลานวัดโพธิ์มฤตาราม (วัดคลองเขื่อน).....	116
ภาพประกอบ 34 ท่าเรือวัดโพธิ์มฤตาราม (วัดคลองเขื่อน)	116
ภาพประกอบ 35 ป้ายบอกทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวของตำบลคลองเขื่อน	117
ภาพประกอบ 36 จุดสังเกต สะพานสีม่วง	118
ภาพประกอบ 37 จุดสังเกต ชุมประตูดวัดโพธิ์มฤตาราม (วัดคลองเขื่อน)	118
ภาพประกอบ 38 แผนที่แสดงอาณาเขตตำบลคลองเขื่อน	119
ภาพประกอบ 39 QR code ข้อมูลต้นมะม่วง	120
ภาพประกอบ 40 แผนที่เส้นทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตรตำบลคลองเขื่อน ครั้งที่ 1	124
ภาพประกอบ 41 แผนที่เส้นทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตรตำบลคลองเขื่อน ครั้งที่ 2	125
ภาพประกอบ 42 ไม่กวาดจากขวดพลาสติก.....	137

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ธุรกิจทางการท่องเที่ยวของประเทศไทยถือเป็นธุรกิจที่หน่วยงานต่างๆ หลายภาคส่วนทั้งภาครัฐและเอกชนให้ความสนใจในการพัฒนาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเพื่อรองรับการท่องเที่ยว อันเนื่องมาจากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของประเทศไทยนั้นสามารถสร้างรายได้มหาศาลจากนักท่องเที่ยวภายในประเทศ และนักท่องเที่ยวต่างชาติ โดยในปี พ.ศ.2562 พบว่าอุตสาหกรรมทางการท่องเที่ยวของประเทศไทยสามารถสร้างรายได้มูลค่าสูงถึง 3,030,875.33 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 17.79 ของ GDP ประเทศไทย ซึ่งเป็นรายได้ที่ได้รับจากนักท่องเที่ยวต่างชาติ 1,949,116.25 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วน 2 ใน 3 ส่วน ของรายได้ที่ได้จากการท่องเที่ยว (สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2563) สะท้อนให้เห็นว่าการท่องเที่ยวนั้นมีบทบาทที่สำคัญในการขับเคลื่อนและฟื้นฟูระบบเศรษฐกิจของประเทศไทย แต่ในขณะที่การท่องเที่ยวของประเทศไทยในปี พ.ศ.2563 เกิดวิกฤตการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา19 (COVID-19) (กรมควบคุมโรค, 2563) โดยวิกฤตการณ์ดังกล่าวนี้ไม่เพียงแต่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชากรทั่วโลก แต่ยังส่งผลกระทบต่อทั้งระบบเศรษฐกิจ การคมนาคม และการท่องเที่ยว โดยทำให้เกิดภาวะระบบเศรษฐกิจหดตัวอย่างรุนแรง อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเกิดภาวะหยุดชะงัก รวมถึงการปิดกิจการจากข้อจำกัดในการดำเนินธุรกิจ (PPTV Online, 2020) ในหลายประเทศปฏิบัติตามข้อบังคับ และข้อเสนอแนะจากกรมอนามัยโลก เพื่อป้องกันการแพร่ระบาด เช่น การปิดพรมแดนประเทศ การประกาศล็อกดาวน์ จำกัดสถานที่ในการรวมตัวกัน เป็นต้น (UWV Policy Brief Tourism, 2021) ส่งผลให้ปี พ.ศ. 2563 มียอดนักท่องเที่ยวสะสมลดลงจาก ปี พ.ศ. 2562 ร้อยละ 55.39 ซึ่งยอดนักท่องเที่ยวต่างชาติลดลงร้อยละ 82.15 ในช่วงเวลาเดียวกันของปีที่ผ่านมา (กองเศรษฐกิจการท่องเที่ยวและกีฬา, 2563) นอกจากนี้แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติในประเทศไทยได้มีการร่วมมือกับภาครัฐในการลดพื้นที่รวมตัวของนักท่องเที่ยว โดยการประกาศปิดอุทยาน เพื่อลดโอกาสในการการแพร่กระจายของโรค (กรรณิการ์ ธรรมพานิชวงศ์ และ ประมณฑ์ กาญจนพิมลกุล, 2563) และสร้างความตระหนักถึงความสำคัญถึงความยั่งยืนทางธรรมชาติ รวมถึงการกำหนดนโยบายสำหรับการส่งเสริมการฟื้นฟูแหล่งภาคการท่องเที่ยว โดยการปรับเปลี่ยนตำแหน่งทางการตลาดการท่องเที่ยวของประเทศไทยใหม่ ภายใต้ 2 แนวทางหลักได้แก่ แนวคิด “Value over volume” และ แนวคิดการกระจายความเสี่ยง โดยการเพิ่มมูลค่าในการใช้จ่ายในการท่องเที่ยว และกระจายรูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวคุณภาพ และ

กระจายความเสี่ยงเพื่อลดการเกิดความเสื่อมโทรมทางธรรมชาติจากการท่องเที่ยวที่มากเกินไป ทางหน่วยงานการท่องเที่ยวจึงดำเนินการส่งเสริมรูปแบบกิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่ให้ความสำคัญกับการมอบประสบการณ์ทางการท่องเที่ยว เพิ่มมูลค่า สินค้าและบริการทางการท่องเที่ยวให้สูงมากขึ้น ใส่ใจต่อทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และระบบเศรษฐกิจ พัฒนาศักยภาพทางการท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืน (TAT review magazine, 2021) นำไปสู่การส่งเสริมรูปแบบการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ที่เน้นเรื่องการเพิ่มศักยภาพและความสามารถในการดึงดูดนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพทั้งชาวไทยและต่างชาติ ผ่านรูปแบบการท่องเที่ยว 3 รูปแบบ ที่ประเทศไทยนั้นมีศักยภาพและทรัพยากรธรรมชาติ บุคลากร และวัฒนธรรม ที่สามารถสร้างจุดเด่นเฉพาะ ได้แก่ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ที่นำเสนอกิจกรรมทางด้านการส่งเสริมฟื้นฟูสุขภาพร่างกาย ให้แข็งแรงอย่างสม่ำเสมอ อันเกิดจากการพัฒนาการท่องเที่ยวเข้าสู่ยุคของผู้สูงวัย ตอบรับความต้องการของตลาดการท่องเที่ยวในอนาคตมากขึ้น (ตัญพล วิรุฬหการุญ, 2565) การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เป็นการท่องเที่ยวที่มอบประสบการณ์ให้นักท่องเที่ยว ได้มีโอกาสได้พัฒนาตนเองในการได้ลงมือทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกับผู้ให้บริการ รวมถึงได้แลกเปลี่ยนความรู้กัน ซึ่งกิจกรรมการท่องเที่ยวในแต่ละแหล่งท่องเที่ยวนั้นมีการนำเสนอกิจกรรมความพิเศษที่แตกต่างกัน (Duxbury, Albino, & Carvalho, 2021) และ การท่องเที่ยวเชิงเกษตร เป็นการท่องเที่ยวที่มีความเกี่ยวข้องกับเกษตรกรรม สะท้อนถึงวัฒนธรรมการประกอบอาชีพเกษตรกรท้องถิ่นของไทย ที่แตกต่างกันในแต่ละภูมิภาคตามลักษณะทางภูมิศาสตร์ โดยสามารถนำเสนอกิจกรรมเป็นการเรียนรู้วิถีชีวิตการเกษตรและการแปรรูป การเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้เข้าไปสัมผัสวิถีชีวิตในรูปแบบของที่พัก (Farm Stay) เทศกาลจำหน่ายสินค้า การเกษตร หรือการท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อนสัมผัสกับธรรมชาติและพันธุ์ไม้นานาชนิดในสวนไร่นา การเกษตร (The Asian parent, 2022) ซึ่งประเทศไทยนั้นมีการทำเกษตรกระจายอยู่ทั่วทุกพื้นที่ของประเทศไทยในรูปแบบที่แตกต่างกัน และแต่ละภูมินาคนั้นมีการนำเสนอผลผลิตที่แตกต่างกัน

โดยในช่วงเวลาเดียวกันที่การท่องเที่ยวของประเทศไทยประสบกับปัญหาชะงักจากการแพร่ระบาดของโควิด-19 ทางกรมส่งเสริมการเกษตรได้นำเสนอการพัฒนาและการสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงเกษตรสร้างสรรค์ขึ้น ณ ตำบลหนองย่างเสือ อำเภอเมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี เพื่อเป็นตัวอย่างนำร่องในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยการนำผลผลิตเด่นของแต่ละพื้นที่ เช่น องุ่น ผักไฮโดรโปนิก และดอกเบญจมาศ เป็นต้น มาสร้างเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยว เพิ่มมูลค่าทางการท่องเที่ยวจากต้นทุนเดิมที่ภาคการเกษตรของตำบลหนองย่างเสือ อำเภอเมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี มี (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2563) สอดคล้องกับเกษตรของจังหวัด

ฉะเชิงเทรา ที่มีการทำการเกษตรที่สามารถสร้างผลผลิตที่มีความโดดเด่น เช่น มะม่วงหลากหลายสายพันธุ์ ซึ่งมีทั้งรางวัลการันตีคุณภาพระดับประเทศ และได้รับการรับรองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (Geographical Indication) ได้แก่ มะม่วงน้ำดอกไม้สีทองบางคล้า เป็นต้น และในปี พ.ศ.2565 จังหวัดฉะเชิงเทรา ได้รับการสนับสนุนด้านอุตสาหกรรมการแปรรูปอาหาร และอุตสาหกรรมเกษตรและเทคโนโลยีทางด้านมะม่วง จากสำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์, 2565) นอกจากนี้จังหวัดฉะเชิงเทรานั้นถือเป็น 1 ใน 3 จังหวัด ที่ได้รับการผลักดันในการพัฒนาโครงการเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor : EEC) ของภาครัฐ อันได้แก่ จังหวัดระยอง จังหวัดชลบุรี และจังหวัดฉะเชิงเทรา ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการลงทุน ยกกระบวนนวัตกรรมและพัฒนาเทคโนโลยี (สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก, 2562) อีกทั้งใน ปี พ.ศ. 2566 มีรายงานการฟื้นตัวทางการท่องเที่ยวหลังสถานการณ์การแพร่ระบาด “ไทยเที่ยวไทย” พบว่า จังหวัดฉะเชิงเทราเป็นหนึ่งในจังหวัดใกล้กรุงเทพฯ ที่นักท่องเที่ยวให้ความสนใจจากยอดรายได้ที่พบการฟื้นตัวอย่างรวดเร็ว (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2566) จังหวัดฉะเชิงเทรา จึงเป็นจังหวัดที่ควรแก่การพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวในรูปแบบที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น

สำหรับตำบลคลองเขื่อน เป็นตำบลหนึ่งในอำเภอคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทราที่มีอัตลักษณ์โดดเด่น โดยเฉพาะการทำการเกษตรสวนผลไม้ที่ขึ้น เช่น มะม่วงน้ำดอกไม้ ข้าว และสมุนไพร รวมถึงมีการนำแนวคิดเกษตรทฤษฎีใหม่ที่เป็นองค์ความรู้พื้นฐานในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามพระราชดำรัสของในหลวงรัชกาลที่ 9 อันเป็นแนวทางสู่ความยั่งยืนทางการเกษตร (สำนักงานจังหวัดฉะเชิงเทรา, 2559) ปัจจุบันตำบลคลองเขื่อนมีการก่อตั้งกลุ่มการท่องเที่ยวโดยชุมชน จากการรวมตัวกันของเกษตรกรในตำบลและได้รับการสนับสนุนโดยองค์กรบริหารส่วนตำบลและหน่วยงานทางการท่องเที่ยว เพื่อให้บริการนักท่องเที่ยว และนำ”รถอีแต๋น” หรือบางพื้นที่เรียกว่า ”รถอีแต๊ก” ซึ่งเป็นยานพาหนะที่ใช้ในการเกษตรมาปรับใช้ และดัดแปลงเป็นยานพาหนะในการพานักท่องเที่ยวชมทั่วตำบล (มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีอยุธยา กลุ่มศรีอยุธยา, 2562) พ.ศ. 2563-2565 ที่เกิดวิกฤตการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 19 ตำบลคลองเขื่อนนั้นได้รับผลกระทบดังกล่าวด้วยเช่นกัน โดยจากรายงานยอดจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเยี่ยมชมตำบลคลองเขื่อนจากทางกองส่งเสริมการเกษตรตำบลคลองเขื่อน ในปี พ.ศ. 2564 พบว่า มีจำนวนนักท่องเที่ยวสะสมทั้งปีจำนวน 269 คน และในช่วงเดือน มกราคม – กันยายน ของปี พ.ศ. 2565 มีจำนวนนักท่องเที่ยวสะสม 258 คน (สุธีราพร แก่นอ้วน, การสื่อสารส่วนบุคคล, 14 กันยายน 2565) สำหรับสถิตินักท่องเที่ยวที่มาเยือนจังหวัดฉะเชิงเทรา ในปี พ.ศ. 2564 มี

นักท่องเที่ยวกว่า 1,147,886 คน เดินทางมายังจังหวัดฉะเชิงเทรา (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2565) โดยสถานที่ท่องเที่ยวที่เป็นที่นิยมมากที่สุด คือ วัดโสธรวรารามวรวิหาร อำเภอเมือง วัดสมานรัตนาราม อำเภอเมืองฉะเชิงเทรา และวัดโพรงอากาศ อำเภอบางน้ำเปรี้ยว ตามลำดับ (ถิรายุ สอ้านวงศ์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 21 กันยายน 2565) จากรายงานสะท้อนให้เห็นว่าการท่องเที่ยวของตำบลคลองเขื่อนนั้นควรได้รับพัฒนา เพิ่มความน่าสนใจในการดึงดูดนักท่องเที่ยว และสร้างความยั่งยืนทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้เกิดความยั่งยืน โดยนำแนวคิดเศรษฐกิจใหม่ (BCG Model) อันเป็นแนวคิดที่คณะรัฐมนตรีและการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยมีความเห็นชอบในการนำมาพัฒนาในภูมิทัศน์ของเศรษฐกิจประเทศไทย อีกทั้งปรับใช้เพื่อยกระดับมูลค่าสินค้าและบริการ เพิ่มประสิทธิภาพทางการท่องเที่ยวให้แก่นักท่องเที่ยวที่จะนำไปสู่ความยั่งยืนทางระบบเศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2564) สอดคล้องถึงประเด็น 17 เป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนที่ทางสหประชาชาติส่งเสริมและสนับสนุนอยู่ทั่วโลกในปัจจุบัน (United Nations, 2019) โดยการวิจัยในครั้งนี้มีรูปแบบการดำเนินงานโดยการสำรวจศึกษาบริบทชุมชน วิเคราะห์ศักยภาพ และสำรวจความต้องการของนักท่องเที่ยว เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการสังเคราะห์แผนกับใช้แนวคิดเศรษฐกิจใหม่ (BCG Model) ให้เกิดเส้นทางท่องเที่ยว ที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวที่สนใจเรื่องเกษตรกรรม และมีศักยภาพที่สามารถนำไปสู่ความยั่งยืนทั้งระบบเศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรม และการรักษาระบบนิเวศ วิเคราะห์ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และสำรวจความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีความสนใจการท่องเที่ยวเชิงเกษตรเพื่อนำสังเคราะห์เส้นทางท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้สอดคล้องต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวและการนำแนวคิดเศรษฐกิจใหม่ (BCG Model) มาช่วยสร้างความน่าสนใจ ยกย่องความเป็นอยู่ให้คนในชุมชนเป็นความเป็นอยู่ที่ยั่งยืนด้านเศรษฐกิจ คือ เกิดการกระจายรายได้แก่คนในตำบล ด้านสังคม คือ ทำให้คงไว้ซึ่งรูปแบบการเกษตรดั้งเดิม และส่งเสริมการเกษตรในตำบลเกิดการตระหนักถึงความสำคัญมากยิ่งขึ้น และสร้างเครือข่ายตำบลให้มีความแข็งแรง ด้านสิ่งแวดล้อม คือ การอนุรักษ์สร้างการตระหนักของคนในตำบลให้ทราบถึงความสำคัญของสิ่งแวดล้อมและธรรมชาติให้คงอยู่สืบไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบริบทและวิเคราะห์ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืนในตำบลคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา
2. เพื่อพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน โดยใช้แนวคิดเศรษฐกิจใหม่ (BCG Model) ในตำบลคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา

ความสำคัญของวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน โดยใช้แนวคิดเศรษฐกิจใหม่ (BCG Model) ตำบลคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา” นี้มีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทางการท่องเที่ยวในตำบลคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อเก็บข้อมูลบริบทแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรและข้อมูลในการวิเคราะห์ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน รวมถึงเก็บรวบรวมข้อมูลความต้องการของนักท่องเที่ยวจากนักท่องเที่ยวที่มีประสบการณ์ในการมาเยือนแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของจังหวัดฉะเชิงเทรา เพื่อนำข้อมูลทั้งสามส่วนนี้ไปวิเคราะห์และพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีการนำเสนอกิจกรรมทางการเกษตร เช่น การสาธิตการเพาะชำขยายพันธุ์พืช การแปรรูปสินค้าการเกษตร การจำหน่ายสินค้าการเกษตร เป็นต้น และเพิ่มการส่งเสริมความยั่งยืน โดยใช้แนวคิดเศรษฐกิจใหม่ (BCG Model) เพื่อพัฒนาเป็นเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของตำบลคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทราที่สามารถยกระดับเพิ่มมูลค่าทางการจัดการและกิจกรรมทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน เพิ่มความน่าสนใจ สร้างความตระหนักรู้ถึงคุณค่าในการทำการเกษตร พัฒนาคุณภาพชีวิตกระจายรายได้พัฒนาระบบเศรษฐกิจในตำบลคลองเขื่อน รวมถึงเพิ่มขีดความสามารถทางการท่องเที่ยวไปสู่ระดับนานาชาติ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ดำเนินการกำหนดการศึกษากับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการพัฒนาท่องเที่ยวเชิงเกษตรของตำบลคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีส่วนเกี่ยวข้องทางการท่องเที่ยว และนักท่องเที่ยวเชิงเกษตร สามารถจำแนกกลุ่มตัวอย่างหลักออกเป็น 2 กลุ่มได้แก่

1.1 กลุ่มตัวอย่างเชิงคุณภาพ

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ของตำบลคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา

1.2 กลุ่มตัวอย่างเชิงปริมาณ

นักท่องเที่ยวเชิงเกษตรผู้มีประสบการณ์ในการมาเยือนแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ของจังหวัดฉะเชิงเทรา ผู้มีอายุมากกว่า 18 ปีขึ้นไป จำนวน 385 คน

2. ขอบเขตเนื้อหา

การศึกษานี้มีจุดมุ่งหมายในการพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยนำแนวคิดเศรษฐกิจใหม่ (BCG Model) อันเป็นแนวคิดที่จะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายของการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Development Goals) โดยการดำเนินการศึกษาบริบทแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ตำบลคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา วิเคราะห์ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนจากเกณฑ์การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (Global Sustainable Tourism Criteria) สำนวนความต้องการของนักท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยใช้กรอบทางการทางการท่องเที่ยว 5A's มาพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยว เพื่อเพิ่มขีดความสามารถของแหล่งท่องเที่ยวของตำบลคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา ให้นำไปสู่ความยั่งยืน และพัฒนาเป็นเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืนของตำบลคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา

3. ขอบเขตพื้นที่

3.1 เชิงคุณภาพ

ทำการศึกษาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในตำบลคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่มีเอกลักษณ์ทางด้านลักษณะพื้นที่ทำการเกษตรที่โดดเด่น รวมถึงมีการให้บริการทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่สอดคล้องต่อเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน

3.2 เชิงปริมาณ

ทำการศึกษาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรภายในจังหวัดฉะเชิงเทรา ในการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณด้านความต้องการของนักท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่มีประสบการณ์ในการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของจังหวัดฉะเชิงเทรา

4. ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ มีดังนี้

1.1 การศึกษาบริบทของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ตำบลคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา ได้แก่

1.1.1 ประเภทกิจกรรมแหล่งท่องเที่ยว

1.1.2 การบริหารจัดการ

1.1.3 ขนาดพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยว

1.2 การวิเคราะห์ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ตำบลคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา

1.2.1 การจัดการความยั่งยืน

1.2.2 ความยั่งยืนด้านสังคม-เศรษฐกิจ

1.2.3 ความยั่งยืนด้านวัฒนธรรม

1.2.4 ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม

1.3 ความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีความต้องการทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

1.3.1 ลักษณะทางประชากรศาสตร์

1.3.2 ความต้องการทางการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่มีความต้องการในการท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยการนำแนวคิดขององค์ประกอบการท่องเที่ยว 5A's

2. ตัวแปรควบคุม มีดังนี้

2.1 การจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยใช้แนวคิดเศรษฐกิจใหม่ (BCG Model) ได้แก่

2.1.1 เศรษฐกิจชีวภาพ (Bioeconomy)

2.1.2 เศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy)

2.1.3 เศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy)

3. ตัวแปรตาม ได้แก่ แนวทางการพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน โดยใช้แนวคิดเศรษฐกิจใหม่ (BCG Model) ตำบลคลองเขื่อน อำเภอคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา

นิยามคำศัพท์เฉพาะ

เส้นทางาท่องเที่ยว หมายถึง การนำเสนอแหล่งท่องเที่ยวของตำบลคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวแต่ละจุดเป็นเส้นทางในการดำเนินกิจกรรมทางการท่องเที่ยวของตำบล โดยเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร อาทิ สวนมะม่วง ศูนย์เรียนรู้การเกษตรตำบลคลองเขื่อน จุดอำนวยความสะดวก ประกอบเป็นเส้นทางาท่องเที่ยวเชิงเกษตรของตำบลคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา ในระยะเวลาหนึ่งถึงสองวัน

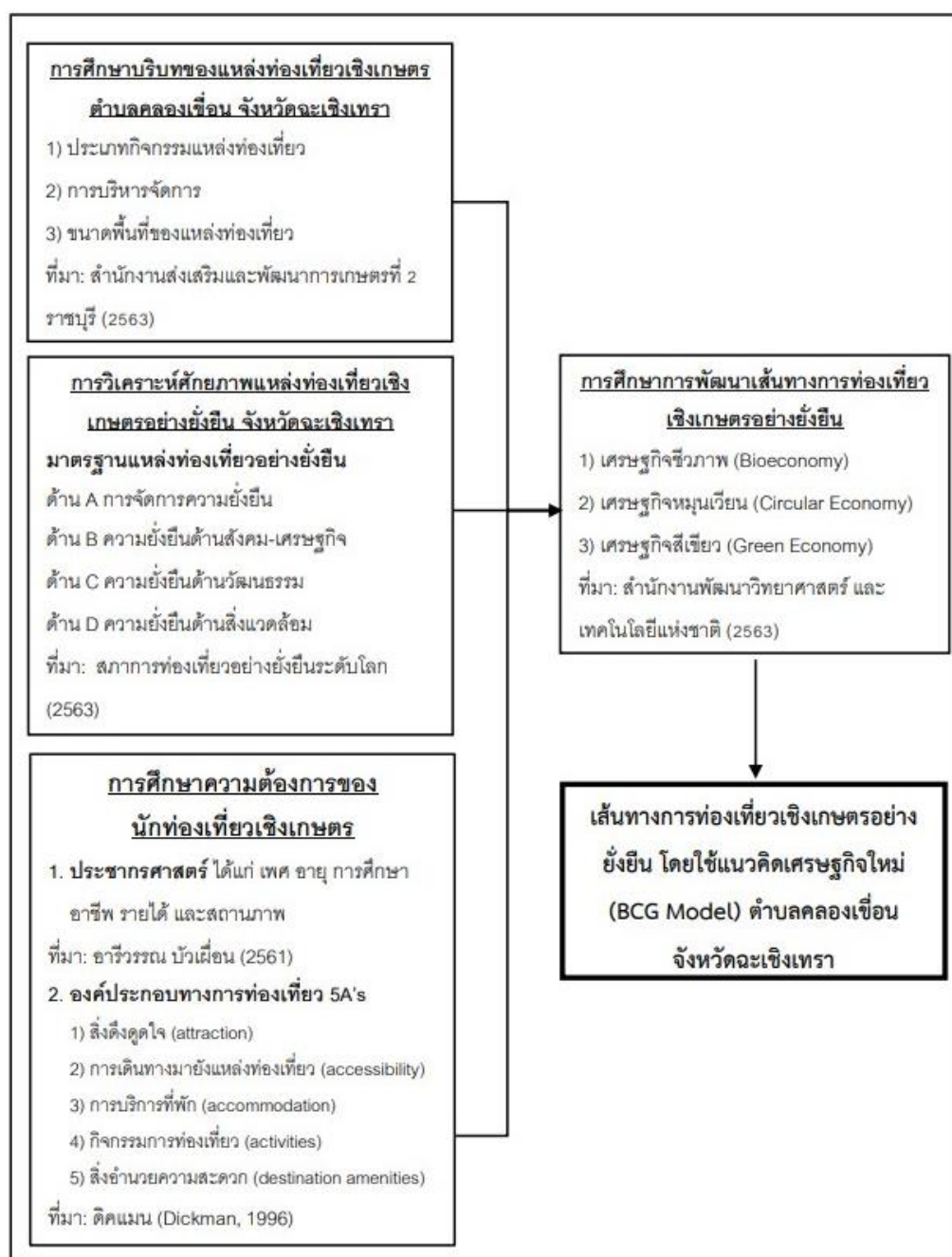
การท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน หมายถึง การนำกระบวนการทางการเกษตรมาพัฒนาเป็นกิจกรรมทางการท่องเที่ยวของตำบลคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา ซึ่งสามารถถ่ายทอดออกมาได้ในรูปแบบของการสาธิตกระบวนการเพาะพันธุ์มะม่วง การพายเรือในสวนมะม่วงเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ การสาธิตกรรมวิธีการแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร การจำหน่ายสินค้าทางการเกษตร ที่พัฒนาจากทรัพยากรทางธรรมชาติและภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยตระหนักถึงการใช้ทรัพยากรทางการท่องเที่ยวในตำบลคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทราที่มีให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด และนำแนวคิด BCG Model มาปรับใช้เพื่อนำไปสู่ความยั่งยืนทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ความยั่งยืน หมายถึง คำนึงถึงการใช้ทรัพยากรในการผลิตสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของตำบลคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยใช้แนวคิดเศรษฐกิจใหม่ (BCG Model) อันได้แก่ เศรษฐกิจชีวภาพ (Bioeconomy) เศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) และเศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy) มาประยุกต์ใช้เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด อันเป็นการนำไปสู่ความยั่งยืนทางสังคมวัฒนธรรม ระบบเศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม ที่สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Development Goals) เพื่อให้คนในชุมชนมีความเป็นอยู่ที่ดี และเกิดการกระจายผลประโยชน์ทางรายได้ภายในตำบล

นักท่องเที่ยวเชิงเกษตร หมายถึง บุคคลผู้เดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของจังหวัดฉะเชิงเทรา เพื่อแสวงหากิจกรรมการท่องเที่ยวในรูปแบบที่เกี่ยวข้องกับการทำการเกษตร เพื่อเพิ่มประสบการณ์ ความรู้ ความเพลิดเพลิน เช่น การใช้จ่ายสินค้า เรียนรู้การดำนา การเก็บมะม่วงด้วยตนเอง ทำกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร เป็นต้น

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน โดยใช้แนวคิดเศรษฐกิจใหม่ (BCG Model) ตำบลคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา” นี้ ได้นำแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมาพัฒนาเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน โดยใช้แนวคิดเศรษฐกิจใหม่ (BCG Model) ตำบลคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา” ได้มีการรวบรวม แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นข้อมูลในการจัดทำแบบสอบถามแบบสัมภาษณ์ เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ยั่งยืน โดยใช้แนวคิดเศรษฐกิจใหม่ (BCG Model) ตำบลคลองเขื่อน อำเภอคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยสามารถสรุปเป็นหัวข้อ แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. การท่องเที่ยวเชิงเกษตร (Agricultural Tourism)
2. ความต้องการของนักท่องเที่ยว (Tourist Need Theory)
3. การพัฒนาการท่องเที่ยว (Tourism Development)
4. บริบทพื้นที่ตำบลคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1 การท่องเที่ยวเชิงเกษตร (Agricultural Tourism)

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้มีเป้าหมายในการศึกษารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ซึ่งการท่องเที่ยวนั้นมีการจำกัดความหมาย และกำหนดประเภททางการท่องเที่ยวไว้อย่างหลากหลาย

1.1 ความหมายของการท่องเที่ยว (Tourism)

บอดโบว์ และ ลอว์สัน (Baud-Bovy & Lawson, 1977) ได้ให้นิยามความหมาย การท่องเที่ยว คือ กิจกรรมสันทนาการที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาขณะหนึ่ง ที่มีเดินทางเข้ามาเกี่ยวข้อง โดยเดินทางจากแหล่งที่อยู่อาศัย ไปยังจุดหมายปลายทาง เพื่อปรับเปลี่ยนบรรยากาศจากสิ่งที่คุ้นเคย

ปรีชา แดงโรจน์ (2544) ได้กล่าวไว้ว่า การท่องเที่ยว คือ การดำเนินกิจกรรมของมนุษย์เพื่อผ่อนคลาย ลดความตึงเครียดจากการทำงานในกิจวัตรประจำวัน ซึ่งเป็นกิจกรรมที่มีการเดินทางจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่งเข้ามาเกี่ยวข้อง โดยอาจมีระยะทางทั้งใกล้หรือระยะทางไกล ค้างแรมหรือไม่ค้างแรมก็ได้

องค์การการท่องเที่ยวแห่งสหประชาชาติ (World Tourism Organization, 2010) ระบุว่า การเดินทางของผู้คนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับปรากฏการณ์ของเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

ที่มีความเกี่ยวข้องกับการเดินทางของผู้คน จากประเทศหนึ่งไปยังประเทศหนึ่ง หรือ สถานที่ใดสถานที่หนึ่งไปยังสถานที่หนึ่ง โดยมีวัตถุประสงค์ส่วนตัว ทำธุรกิจหรือวิชาชีพ โดยผู้คนกลุ่มนี้จะถูกเรียกว่าผู้มาเยือน โดยอาจจะเป็นนักท่องเที่ยว นักทัศนศึกษา ผู้อาศัยหรือผู้ที่ไม่ได้มีความประสงค์เพื่ออยู่อาศัย โดยการท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์ ในทางด้านของกิจกรรม ซึ่งบางส่วนนั้นมีความเกี่ยวข้องกับการจับจ่ายสินค้าทางการท่องเที่ยวหรือการใช้บริการทางเที่ยว

วีเวอร์ และ ลอว์ตัน (Weaver & Lawton, 2016) ได้ให้ความหมายกับการท่องเที่ยวไว้ว่า การท่องเที่ยวคือ ปรากฏการณ์อันเกิดจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักท่องเที่ยว โดยอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวนั้น ผู้ให้บริการมี ทั้ง รัฐบาล มหาวิทยาลัย ชุมชน ผู้ประกอบการรายย่อย ในการบริหารการท่องเที่ยวและพัฒนาเพื่อสร้างแรงดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเกิดความสนใจในสถานที่ของตน

บริแทนนิกา (Britannica, 2021) ได้ให้คำนิยามไว้ว่า การท่องเที่ยวเป็นกระบวนการ และกิจกรรมที่ใช้ในสถานที่ใดสถานที่หนึ่งที่ห่างไกลจากบ้าน เพื่อแสวงหาความบันเทิง การพักผ่อน และเกิดความเพลิดเพลินขณะที่ได้ใช้บริการในเชิงพาณิชย์ ซึ่งเป็นจุดที่ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมต่างถิ่น และการหมุนเวียนทางเศรษฐกิจโดยเริ่มต้นขึ้นในช่วงศตวรรษที่ 17 แถบยุโรปตะวันออก

ดังนั้น การท่องเที่ยว จึงถือเป็นกิจกรรมของมนุษย์อันเกิดจากการเดินทางจากสถานที่ที่คุ้นเคยไปยังสถานที่ใหม่ที่อาจเป็นที่ที่เคยไปมาก่อนหรือไม่เคยไปได้เช่นกัน โดยวัตถุประสงค์ส่วนตัว หรือทำธุรกิจ และเกิดกิจกรรมที่ก่อให้เกิดความเพลิดเพลิน การเรียนรู้ หรือได้พักผ่อนหย่อนใจ เกิดการใช้จ่ายแลกเปลี่ยนในสถานที่นั้นๆ เป็นการสร้างรายได้ในพื้นที่

1.2 ประเภทของการท่องเที่ยว (Type of Tourism)

ศูนย์บ่มเพาะวิสาหกิจแห่งมหาวิทยาลัยเจ้าพระยา (2553) ได้กล่าวว่า ความแตกต่างของรูปแบบการท่องเที่ยวขึ้นอยู่การดึงดูดที่ส่งผลต่อนักท่องเที่ยว และแสดงลักษณะเด่นนั้นออกมา โดยจำแนกออกเป็นหัวข้อ ดังนี้

1) การท่องเที่ยวแหล่งธรรมชาติ (Nature Based Tourism) เป็นการท่องเที่ยวที่มีกิจกรรมหลักอยู่ในธรรมชาติทั้ง ทางบก และทางน้ำ ซึ่งสามารถจำแนกในลักษณะทางภูมิศาสตร์ ดังนี้

- การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) เป็นการเดินทางท่องเที่ยวธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะในท้องถิ่น ควบคู่กับการเรียนรู้วัฒนธรรมดั้งเดิม โดยไม่เข้าไปเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมเหล่านั้นให้จางหายไป

- การท่องเที่ยวเชิงนิเวศทางทะเล (Marine Ecotourism) เป็นการท่องเที่ยวที่มีลักษณะคล้ายกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) แต่มีความเฉพาะเจาะจงในการท่องเที่ยวธรรมชาติทางทะเล เป็นพื้นที่ที่มีเอกลักษณ์ทั้งทางทะเล และชายฝั่ง อาทิ ป่าชายเลน หาดทราย ผาหินริมฝั่ง และมีการดำรงชีวิต วัฒนธรรมของชาวเลที่มีความแตกต่างจากสภาพหลักทางภูมิศาสตร์ โดยยกตัวอย่างตัวอย่างการท่องเที่ยวรูปแบบนี้ อาทิ การร่อนเรือชมโลมา การดำน้ำชมปะการัง เป็นต้น

- การท่องเที่ยวเชิงธรณีวิทยา (Geo tourism) เป็นการเดินทางด้วยวัตถุประสงค์ในการสำรวจชมการเปลี่ยนแปลงธรรมชาติเปลือกโลก อาทิ อุโมงค์ ถ้ำ หน้าผา ถ้ำธารลอด ปากปล่องภูเขาไฟ หินงอกหินย้อย ฟอสซิล ซากดึกดำบรรพ์ รวมถึงการศึกษาองค์ประกอบของดิน หิน และแร่ในธรรมชาติ

- การท่องเที่ยวเชิงเกษตร (Agricultural tourism) เป็นการเดินทางโดยมีจุดมุ่งเน้นศึกษาหาประสบการณ์ เพื่อพักผ่อนและความเพลิดเพลินอันมีการเกษตรเป็นองค์ประกอบหลักในการดำเนินกิจกรรม อาทิ การท่องเที่ยวเทศกาลผลไม้ เรียนรู้การดำเนินวิถีการหมักไวน์ ทำฟาร์มปศุสัตว์ ชิมม้า ไรدنมวัว เป็นต้น

2) การท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม (Cultural Tourism)

- การท่องเที่ยวชนบท (Rural Tourism) เป็นการเดินทางเยี่ยมชมโดยการเข้าไปสัมผัสถึงวิถีการดำรงและความเป็นอยู่ของชุมชน เพื่อการเรียนรู้วัฒนธรรมและภูมิปัญญา ประสบการณ์ และความเพลิดเพลิน ถึงความเรียบง่าย

- การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ (Historical Tourism) เป็นการเดินทางเพื่อศึกษาเรียนรู้ประวัติศาสตร์ โดยการเยี่ยมชมโบราณสถาน หรือการเยี่ยมชมโบราณวัตถุอันเป็นส่วนสำคัญทางประวัติศาสตร์ และสามารถอบประสบการณ์ทางภูมิปัญญา หลักแนวคิดในอดีต ยกตัวอย่างสถานที่ อาทิ ปราสาทเขาพนมรุ้ง ปราสาทหินพิมาย แหล่งโบราณคดีบ้านเชียง เป็นต้น

- การท่องเที่ยวชนกลุ่มน้อย (Ethnic Tourism) เป็นการเดินทางเพื่อความเพลิดเพลินและเรียนรู้ วัฒนธรรม ภูมิปัญญา การดำรงชีวิตอันเป็นเอกลักษณ์เฉพาะ รวมถึง

ความแตกต่างของชาติพันธุ์ อาทิ หมู่บ้านละว้า หมู่บ้านกระเหรี่ยงคอยาว หมู่บ้านศูนย์วัฒนธรรมจีนยูนนาน (บ้านสันติชล) เป็นต้น

- การท่องเที่ยวเพื่อชมวัฒนธรรมและประเพณี (Cultural and Tradition Tourism) เป็นการเดินทางที่มีกิจกรรมเพื่อเยี่ยมชมการจัดกิจกรรมของท้องถิ่น โดยมีช่วงเวลาหรือฤดูกาลที่เฉพาะเจาะจงต่อการดำเนินกิจกรรม อันเป็นส่วนที่แสดงถึงอัตลักษณ์ การสืบสานวัฒนธรรมจากรุ่นสู่รุ่น อาทิ ประเพณีสารทเดือนสิบ ลอยกระทง งานบุญบั้งไฟ เป็นต้น

ทีสเซอร์ ทัวริซึม (Teacher Tourism, 2022) มีการจัดหมวดหมู่และจำแนกไว้หลากหลายรูปแบบ ได้มีการจำแนกความแตกต่างการท่องเที่ยวไว้ถึง 150 ประเภท โดยมีการจำกัดความทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตรไว้ว่า เป็นอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับความเป็นชนบท ที่เน้นการดำเนินกิจกรรมทางการเกษตรเป็นหลัก และมีการดำเนินในพื้นที่หรือรอบๆ แหล่งการทำเกษตร เช่น ฟาร์ม สวน ไร่นา เป็นต้นถึงรวมถึงการทำกิจกรรม ทัวนิวน์ ชีมีว่ ยิงนก จับสัมผัสสัตว์ การป้อนอาหารสัตว์ และนิทรรศการการเกษตรเชิงประวัติศาสตร์ การท่องเที่ยวเชิงเกษตรเป็นเรื่องปกติธรรมดาที่หลายๆ คนตระหนัก และเป็นหนึ่งในประเภทของการท่องเที่ยวที่มักไม่มีใครสังเกตเห็น

Anjana (2023) จาก Color Whistle ได้กล่าวถึงประเภทของการท่องเที่ยวไว้ว่า การท่องเที่ยวนั้นมีการถูกจำกัดความอย่างหลากหลายตามวัตถุประสงค์ทางการท่องเที่ยว ที่มีตั้งแต่ การท่องเที่ยวเพื่อให้กำเนิดบุตร ไปยัง การท่องเที่ยวอวกาศ และได้มีการจำแนกการท่องเที่ยวที่โดดเด่น ผสมผสานกับการจำกัดความ โดยผู้เชี่ยวชาญจากที่หลายๆ คนคาดการณ์เอาไว้ว่า การท่องเที่ยวนั้น มีจำนวนทั้งสิ้น 63 ประเภท ซึ่งพัฒนาการท่องเที่ยวพื้นฐาน เช่น การท่องเที่ยวภายในประเทศ (Domestic Tourism) การท่องเที่ยวขาเข้า (Inbound Tourism) และการท่องเที่ยวขาออก (Outbound Tourism) ซึ่งใน รูปแบบทั้งหมดมีการกล่าวถึงการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ว่า เป็นกิจกรรมที่มักจะเกิดขึ้นในฟาร์ม เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสกับวิถีชีวิตชนบท การได้ลิ้มรสอาหารท้องถิ่นแท้ๆ และการทำความคุ้นเคยกับงานเกษตรกรรมต่างๆ รวมถึงการพักค้างคืน ที่มีการเรียกรูปแบบที่พักเหล่านี้ว่า ฟาร์มสเตย์ (Farm Stay) และการท่องเที่ยวเชิงเกษตรนั้น เป็นประเภทที่สามารถผสมผสานกับการท่องเที่ยวรูปแบบอื่นได้ เช่น การท่องเที่ยวเชิงเกษตรสร้างสรรค์ การท่องเที่ยวเชิงกิจกรรมนันทนาการ การท่องเที่ยวเชิงเกษตรเชิงประสบการณ์ และการศึกษา

ดังนั้น การจัดหมวดหมู่ของรูปแบบการท่องเที่ยวจึงเป็นการบ่งบอกถึงกิจกรรมที่มีความโดดเด่นในของแต่ละรูปแบบสำหรับนักท่องเที่ยว นั้นมีความสนใจที่แตกต่างกัน โดยลักษณะเด่นในแต่ละกิจกรรมนั้นเป็นส่วนสำคัญในการประกอบการตัดสินใจ

1.3 ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงเกษตร (Agricultural Tourism)

เทรเวล โอเรกอน (Travel Oregon, 2017) ได้นิยามถึงรูปแบบกิจกรรมของการท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยสามารถจำแนกเป็นประเภทกิจกรรมได้ถึง 9 ประเภท ดังนี้

1) การจำหน่ายผลิตผลทางการเกษตรแบบไม่แปรรูป หรือ แปรรูปเพิ่มมูลค่า เป็นกิจกรรมที่เกษตรกรนั้นเป็นผู้ออกมาวางจำหน่ายสินค้าที่เก็บเกี่ยวได้ อาทิ ขายในฟาร์ม หรือ ตลาดทางการเกษตร ไปจนถึงจำหน่ายสินค้าแปรรูป เป็น อาหาร สิ่งประดิษฐ์ หรือแม้กระทั่งของชำร่วยสำหรับการโฆษณาฟาร์มของตน

2) ที่พักค้างคืน เป็นกิจกรรมที่ให้ประสบการณ์ทางด้านของสถานที่พักผ่อนและอาหาร โดยมีรูปแบบของห้องพักที่มีความแตกต่างกันออกไป อาทิ กระโจม เต็นท์แคมป์ ฟาร์มสเตย์ และการบริการในรูปแบบครบวงจรที่ให้ประสบการณ์ของสถานที่พัก อาหาร และกิจกรรมทางการเกษตร

3) กิจกรรมสันทนาการ เป็นกิจกรรมของเหล่าเกษตรกรที่ทำในยามว่างหลังการเก็บเกี่ยวหรือเป็นกิจกรรมใหม่ที่ให้ประสบการณ์ที่มีความเกี่ยวข้องกับสถานที่นั้นๆ เช่น การยิงธนู ดูนก ตกปลา ล่าสัตว์ เกมที่เกี่ยวกับการล่าสัตว์หรืออนุรักษ์ที่มีผู้นำทางมาให้บริการ การเรียนรู้ในเรื่องของเครื่องแต่งกาย การเดินป่า การขี่ม้า การเดินป่าโดยใช้ยานพาหนะสัตว์เลี้ยง ยังเป็นการมอบประสบการณ์การอยู่ในป่า ชมป่า กิจกรรมทางน้ำ

4) การสาธิตและการจัดแสดง เป็นกิจกรรมที่แสดงถึงวิถีชีวิตผ่านกิจกรรมทางการเกษตร อันเป็นความรู้และความเพลิดเพลินให้แก่นักท่องเที่ยว อาทิ สาธิตการเลี้ยงสัตว์ การสาธิตเครื่องมือและอุปกรณ์โบราณ แสดงโรงนา การเลี้ยงผึ้ง การทำยาสมุนไพร การทำขนมปัง การไม้แป้น แสดงโคและการสาธิตการสร้างแบรนด์ แสดงเทคโนโลยีการอนุรักษ์ สาธิตที่เกี่ยวข้องกับการประกอบการเกษตร (การตัดขนแกะ การตัดแต่งกิ่ง ฯลฯ) สาธิตการทำสวนจัดแสดง การเตรียมอาหาร (การทำชีส การบรรจุกระป๋อง ฯลฯ) สาธิตการเก็บเกี่ยว พิพิธภัณฑสถานประวัติศาสตร์ หรือนิทรรศการ งานฝีมือแบบดั้งเดิม (การปั่นขนสัตว์ การทำสบู่ การทอผ้า ฯลฯ)

5) การให้นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมในกิจกรรม เป็นกิจกรรมที่ทำให้นักท่องเที่ยวได้ทดลองทำกิจกรรมของเกษตรกรจริง โดยอาจเป็นได้ทั้ง การมีส่วนร่วมเพียงบางส่วนของ

กระบวนการ และการร่วมตั้งแต่ต้นจนจบกระบวนการ อาทิ การทำคลอดสัตว์ การทำเทียนจาก ขี้ผึ้งในท้องถิ่น การดูแลสัตว์ (การให้อาหาร, การต้อนรับสัตว์ ฯลฯ) การเข้าค่ายนักเรียน การเรียนรู้ ทักษะของการทำฟาร์มและปศุสัตว์ (อีกทั้งมีการทำอาหาร การปลูกผัก และเก็บเกี่ยว) การเรียนรู้ กิจกรรมทางสันตนาการ (การตกปลา การล่าสัตว์ การเดินป่า) การประดิษฐ์โดยเฉพาะงานฝีมือ แบบดั้งเดิม การเรียนรู้วิธีการทำยาและสมุนไพร การจัดดอกไม้ การเรียนรู้เรื่องการจัดตั้งแคมป์สำหรับ ผู้ใหญ่ การทดลองเป็นเกษตรกรจริง เป็นต้น

6) ทัวร์ เป็นกิจกรรมการเดินทางตามหัวข้อที่มีความสนใจ อาทิ ทัวร์พืชทางเลือก ทัวร์หาพืชพันธุ์ในป่า (เห็ดป่า เบอรรี่ป่า ดอกไม้ป่า) ทัวร์ตามหาหินและอัญมณี ทัวร์นิเวศวิทยาป่า ไม้ ทัวร์อนุรักษ์ป่าไม้ ทัวร์ชมกระบวนการผลิตเพื่อเรียนรู้สำหรับเกษตรกร ทัวร์การผลิตไวน์อุ่น จากต้นน้ำสู่ปลายน้ำ

7) เทศกาลประเพณี เป็นกิจกรรมที่มีช่วงเวลา และฤดูกาลที่มีความจำเพาะต่อ การจัดกิจกรรม อาทิ เทศกาลเก็บเกี่ยวตามฤดูกาล เทศกาลอิมประวัติศาสตร์ (ควาบอย) เทศกาล วังควาย เทศกาลที่แสดงถึงประวัติศาสตร์

8) ความบันเทิง เป็นกิจกรรมที่เน้นทางด้านของการมอบความบันเทิง โดยมีความเกี่ยวข้องกับกิจวัตรประจำวันของเกษตรกร สะท้อนถึงวิถีชีวิต วัฒนธรรม อาทิ งานประกวด สัตว์เลี้ยงและพืชพันธุ์ การเล่าเรื่อง การแสดงการร่ายรำเพลงพื้นบ้าน เครื่องเล่น สนามเด็กเล่นใน ฟาร์ม เกมกลางแจ้ง

9) การบริการอื่นๆ เป็นกิจกรรมเบ็ดเตล็ด อาทิ การให้เช่าพื้นที่จัดงานเลี้ยง การให้เช่าพื้นที่ปิกนิก

เครือข่ายท่องเที่ยวเชิงเกษตร กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1 (2561) ให้นิยาม ว่า เป็นการท่องเที่ยวเพื่อความเพลิดเพลินโดยการนำความรู้ทางการเกษตร ปศุสัตว์ ประยุกต์เพื่อ เพิ่มศักยภาพทางการท่องเที่ยว และนักท่องเที่ยวสามารถนำประสบการณ์ที่ได้มาปรับใช้และ พัฒนาหรือประกอบอาชีพต่อไปได้ โดยรูปแบบการนำเสนอการท่องเที่ยวในรูปแบบดังกล่าวนี้มีการนำเสนอที่แตกต่างกันในแต่ละพื้นที่ ขึ้นอยู่กับรูปแบบของ สังคม เศรษฐกิจ และทรัพยากร ในท้องถิ่นนั้นๆ โดยในคุณค่ากับ ภูมิปัญญา องค์ความรู้ ปรัชญา ที่สืบทอดจากรุ่นสู่รุ่นจากบรรพบุรุษ ได้สัมผัสถึง วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณีท้องถิ่น ในรูปแบบของกิจกรรม ผ่านการประกอบอาชีพทางการเกษตรที่มีอยู่อย่างหลากหลายในแต่ละพื้นที่

สำนักงานส่งเสริมการจัดการประชุมและนิทรรศการ (2563) มีการอธิบายอีกหนึ่งมุมมองว่า เป็นประเภทของการเดินทางที่ให้น้ำหนักกับการเที่ยวในกลุ่มของฟาร์มการเกษตรหรือฟาร์มปศุสัตว์ เพื่อให้ได้สัมผัสถึงธรรมชาติ การได้ลงมือทำกิจกรรมมีน้ำสนใจ อาทิ การเก็บผลผลิตให้อาหารสัตว์ ดำนา การศึกษากระบวนการแปรรูปผลิตภัณฑ์ การเข้าร่วมเทศกาลเก็บเกี่ยวตามฤดูกาลการเก็บเกี่ยว โดยรูปแบบกิจกรรมนั้นถูกพัฒนาตามรูปแบบของ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และทรัพยากรในพื้นที่ โดยการท่องเที่ยวทำให้เศรษฐกิจทางการเกษตรได้รับความสนใจมากขึ้น และ เป็นการเพิ่มรายได้เพื่อสร้างความยั่งยืนให้แก่เกษตรกร

สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 2 ราชบุรี (2563) ให้ความหมายการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ว่า เป็นรูปแบบการเดินทางที่เปิดโอกาสให้ผู้มาเยือนได้ร่วมกิจกรรมกับชุมชน เพื่อเรียนรู้วิถีชีวิต ประเพณี วัฒนธรรม สร้างประสบการณ์ทางด้านเกษตร และปศุสัตว์ รวมถึงการเยี่ยมชมทัศนียภาพของธรรมชาติที่สวยงาม และชุมชน โดยให้เกษตรกร และชุมชน ได้มีส่วนร่วมในการพัฒนา จัดการและบริหาร การท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดความยั่งยืน พัฒนาระดับคุณภาพชีวิต กระจายรายได้ และผลประโยชน์สู่ชุมชน อีกทั้งมีการจำแนกประเภทแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ออกเป็น 3 ด้านใหญ่ๆ คือ ด้านกิจกรรมการเกษตร 1) การเพาะปลูก 2) การเลี้ยงสัตว์ 3) การประมง 4) การเกษตรและป่าไม้ 5) การเกษตรผสมผสาน ด้านเจ้าของกิจการ และบริหารจัดการ 1) โครงการตามพระราชดำริ 2) บริหารจัดการโดยภาครัฐ 3) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น 4) องค์การเอกชน 5) บริษัทเอกชน 6) เกษตรกร สถาบันเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน 7) บุคคลทั่วไป ด้านขนาดพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยว 1) แหล่งท่องเที่ยวขนาดใหญ่ (พื้นที่มากกว่า 51 ไร่) 2) แหล่งท่องเที่ยวขนาดกลาง (พื้นที่ 21-50 ไร่) 3) แหล่งท่องเที่ยวขนาดเล็ก (มีพื้นที่ น้อยกว่า 20 ไร่)

แดช เอ็มวี (Dash MV, 2020) บริษัทผู้ให้บริการรถบัสนำเที่ยวได้จำกัดความรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรไว้ว่า เป็นการท่องเที่ยวที่ขึ้นอยู่กับลักษณะของพื้นที่ มีการท่องเที่ยวในระยะสั้นและระยะยาว โดยหลักเป็นการท่องเที่ยวในระยะสั้น ที่อนุญาตให้นักท่องเที่ยวเข้ามาในสวน สามารถเลือกซื้อสินค้าทางการเกษตรได้โดยตรง กิจกรรมที่เป็นที่นิยมมากคือ บุกเฟดผลไม้ ในส่วนการท่องเที่ยวระยะยาวนั้น เป็นการพักค้างแรมในสวนหรือหมู่บ้าน พร้อมกับร่วมกิจกรรมของชุมชนที่มีชื่อว่า “ฟาร์มสเตย์” (Farmstay) เน้นการมอบประสบการณ์ให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสถึงวิถีชีวิตชุมชนมากกว่าการไปเข้าเียนกลับ จำแนกกิจกรรมออกเป็น 7 กิจกรรม ได้แก่

1) การทำสวนไม้ตัดดอก (Cutting Flower) คือ การทำสวนดอกไม้เพื่อจำหน่ายดอกไม้ทุกชนิด เช่น สวนดาวเรือง สวนกุหลาบ สวนเบญจมาศ ฟาร์มกล้วยไม้ ไม้กระถาง รวมถึงทุ่งดอกทานตะวัน เป็นต้น

2) การทำผักสวนครัว (Vegetables) คือ การปลูกพืชที่สามารถบริโภคได้ทุกชนิด โดยทำเป็นลักษณะ สวนผัก ไร่ข้าวโพด สวนพริก เป็นต้น

3) การทำสวนผลไม้ (Orchard) คือ การทำสวนผลไม้ทุกประเภท ทั้งเชิงเดี่ยวและผสม รวมถึงการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ รวมถึงการทำยางพารา สวนปาล์มน้ำมัน และสวนไผ่ เป็นต้น

4) การทำสวนสมุนไพร (Herbs) คือ การทำสวนพืชที่ให้สรรพคุณทางยาเพื่อใช้ในการรักษาทางการแพทย์ โดยสามารถนำมาทำเป็น เครื่องดื่ม อาหาร เครื่องสำอาง และยาบรรเทาอาการ และยาอายุวัฒนะ เป็นต้น

5) การทำนา (Rice Cultivation) คือ การทำนาทุกประเภท รวมถึงการทำนาเพื่อแหล่งเรียนรู้สายพันธุ์ข้าวต่างๆ พิพิธภัณฑสถานข้าว ประเพณีพิธีกรรมที่เกี่ยวกับข้าวต่างๆ เป็นต้น

6) การทำฟาร์มปศุสัตว์ (Animal Farming) คือ การเลี้ยงและขยายพันธุ์สัตว์เศรษฐกิจทุกชนิด เช่น การทำฟาร์มสุกร บ่อปลา ฟาร์มหอยนางรมชนิด โดยสามารถเป็นทั้งการเลี้ยงสัตว์หนึ่งชนิด หรือคละสายพันธุ์

7) งานเทศกาลแสดงผลผลิตภัณฑ์สินค้าต่างๆ (Festival) คือ การจัดงานเพื่อนส่งเสริมการขายผลิตผลทางการเกษตรตามฤดูกาล เช่น เทศกาลงานมะม่วงประจำปี มหกรรมไม้ดอกไม้ประดับ เทศกาลลำไย เทศกาลกินปลา เป็นต้น

ดิ เอเชียน พาเร้น (The Asian parent, 2022) การท่องเที่ยวทางเลือก (Alternative Tourism) อันมุ่งเน้นถึงวิถีเกษตรกรรมในชนบท โดยเน้นการสร้างกิจกรรมการมีส่วนร่วมระหว่างนักท่องเที่ยวและเกษตรกร หรือประชาชนในชุมชนเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ทางด้านเกษตรกรรม ผสมผสานกับวิถีชีวิต วัฒนธรรมและประเพณี ไปจนถึงการนำทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาทำให้เกิดประโยชน์และสามารถสร้างรายได้ให้แก่ชุมชน และอนุรักษ์ไว้ซึ่งวัฒนธรรมและองค์ความรู้ทางการเกษตร เพื่อสร้างความยั่งยืน

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่าการท่องเที่ยวเชิงเกษตรเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวหนึ่งที่มีการนำเสนอสินค้าและให้บริการการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับ เกษตรกรรมและปศุสัตว์ โดยสะท้อนคุณค่าของถึงภูมิปัญญา วัฒนธรรม และธรรมชาติ และเป็นส่วนสำคัญที่ส่งเสริมความเป็นอยู่เกษตรกรชุมชนท้องถิ่นที่ประกอบอาชีพ เกษตรกรและปศุสัตว์ โดยรูปแบบการท่องเที่ยวที่

เน้นการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเพื่อความเพลิดเพลิน ความรู้ และประสบการณ์เพื่อพัฒนาทักษะการทำงานเกษตรที่มีรูปแบบการนำเสนอกิจกรรมที่แตกต่างกัน

2 ทฤษฎีความต้องการของนักท่องเที่ยว (Tourist Need Theory)

2.1 ประชากรศาสตร์

สันทัด เสริมศรี (2541) ได้นิยามด้านความหมายของประชากรศาสตร์ว่า เป็นการศึกษาค้นคว้าความต้องการของมนุษย์ อันมีส่วนเกี่ยวข้องกับ ปัจจัยทางสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ และปัจจัยอื่นๆ ลักษณะทางประชากรศาสตร์มีส่วนประกอบดังนี้คือ เพศ เชื้อชาติ ศาสนา ภูมิฐานะ ภาษา การศึกษา สถานภาพ อาชีพ การทำงาน รายได้ ซึ่งสามารถวิเคราะห์ปัจจัยแต่ละข้อได้ดังนี้

1) เพศ (Sex) ความแตกต่างทางเพศ ปัจจัยสำคัญที่แบ่งความต้องการของนักท่องเที่ยวจากรูปแบบของ สรีระ อารมณ์ ความรู้สึก ทักษะคติ ของนักท่องเที่ยว มีความแตกต่างกัน เป็นตัวแปรในการแบ่งการตลาด ส่งผลต่อความต้องการทางการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน

2) อายุ (Age) ปัจจัยสำคัญที่แปรผันต่อช่วงเวลาที่ยกนักท่องเที่ยวได้ประสบพบเจอ ตลอดช่วงอายุทำให้นักท่องเที่ยวในแต่ละช่วงอายุมีความพฤติกรรมที่แตกต่างกัน สะท้อนถึงความต้องการทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ต่างกัน อาทิ อายุเพิ่มขึ้นจะมีประสบการณ์ที่สูงขึ้น มีความรอบคอบมากขึ้น มีกระบวนการคิดที่ซับซ้อนมากขึ้น

3) การศึกษา (Education) ปัจจัยที่สะท้อนถึงการรับรู้ของนักท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยนักท่องเที่ยวแต่ละคนมีประสบการณ์ทางการศึกษาที่ต่างกันออกไปตามรูปแบบการศึกษา และระดับทางการศึกษา อันเป็นส่วนสำคัญที่มีอิทธิพล ต่อกระบวนการความคิดทางด้าน ความต้องการทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ที่สะท้อนพฤติกรรมความคิด ความรู้ ความเข้าใจ ค่านิยม ของนักท่องเที่ยว

4) อาชีพ (Occupation) ปัจจัยที่แสดงถึงพฤติกรรมที่ความแตกต่างของ ประสบการณ์ การใช้ชีวิตประจำวัน และช่วงเวลา ของนักท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยสะท้อนผ่าน อาชีพ และกิจกรรมของอาชีพนั้นๆ

5) รายได้ (Income) ปัจจัยที่มีอำนาจ ต่อความต้องการทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตร อันเป็นส่วนที่แสดงถึงศักยภาพกำลังซื้อของนักท่องเที่ยว

6) สถานภาพ (Status) ปัจจัยที่สะท้อนถึงความพร้อมและความต้องการทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่มีการจำแนกสถานะของนักท่องเที่ยว ดังนี้ โสด สมรส หย่าร้าง ฯลฯ ในการตัดสินใจคัดเลือกสินค้า และการใช้บริการทางการท่องเที่ยว

อารีวรรณ บัวเผื่อน (2561) ประชากรศาสตร์เป็นการจำแนกลักษณะความแตกต่างของเหล่าประชากร ประกอบไปด้วย เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ สถานภาพ อันเป็น

ส่วนประกอบทางการตลาดทางการท่องเที่ยว และสามารถเข้าถึงความรู้สึกและความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย ที่มีลักษณะส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน

อนงลักษณ์ อินดาวงศ์ (2561) ได้ให้นิยามความคิดด้านประชากรไว้ว่า เป็นแนวคิดที่ใช้หลักการของเหตุและผล โดยกล่าวถึงพฤติกรรมของมนุษย์ ที่เกิดจากสิ่งเร้าภายนอกมากระตุ้นให้เกิดความเชื่อนับสนุนให้เกิดความต้องการของนักท่องเที่ยวที่แตกต่างกัน

ศิริลักษณ์ ชนะฤกษ์ และ อุบล จันทรพิเพชร (2562) ได้ศึกษาพฤติกรรมของคนวัยทำงานอายุ 15-59 ปี และได้นิยามความแตกต่างทางประชากรศาสตร์ดังนี้

1) เพศ ผู้หญิงมีความระมัดระวังในการดำรงชีวิตสูงจึงมีการใช้อุปกรณ์ป้องกันอุบัติเหตุ เช่น การสวมหมวกกันน็อคขณะขี่จักรยานยนต์ และคาดเข็มขัดนิรภัยรถยนต์มากกว่าผู้ชาย รวมถึงมีคัสดรรรค์ การบริโภคมากกว่าเพศชาย

2) สถานภาพการสมรส ความแตกต่างของสถานภาพไม่มีผลต่อพฤติกรรมของคนวัยทำงาน ด้วยกระแสยุคที่เกิดการเปลี่ยนแปลงไทย และในขณะเดียวกันนั้นพบว่า คนโสดมีช่วงเวลาในการออกกำลังกาย และใส่ใจต่อสุขภาพมากกว่า ผู้ที่มีสถานภาพสมรสแล้ว

3) อายุ ความแตกต่างของสถานภาพไม่มีผลต่อพฤติกรรมของคนวัยทำงาน เนื่องจากยุคเศรษฐกิจในปัจจุบันมีสภาวะเร่งรัด ทุกช่วงวัย (15-59 ปี) จึงมีการดำรงชีวิตที่คล้ายการ ในขณะเดียวกัน เมื่อช่วงอายุเพิ่มมากขึ้นส่งผล ต่อความถดถอยของสมรรถภาพร่างกาย เกิดโรคแทรกซ้อนที่เพิ่มมากขึ้น ทำให้คนวัยทำงานวัยตอนปลาย (49-59 ปี) มีความสนใจต่อการรักษาสุขภาพมากขึ้น

4) ระดับการศึกษา ความแตกต่างกันของระดับการศึกษา ส่งผลต่อพฤติกรรมการรักษาสุขภาพที่แตกต่างกัน อาจเกิดจากการจากอิทธิพลของ การรับรู้ และศึกษาข่าวสารที่มาใช้ในการประกอบ การตัดสินใจ แตกต่างกัน ทำให้เกิดพฤติกรรมที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

5) อาชีพ พบว่าอาชีพที่ต่างกันส่งผลต่อพฤติกรรมการรักษาสุขภาพที่แตกต่างกัน อันเกิดจากรูปแบบความเสี่ยงในการประกอบอาชีพ และความสะดวกในการรักษาสุขภาพที่แตกต่างกัน เป็นอิทธิพลหลักที่ใช้ในการประกอบการตัดสินใจของคนวัยทำงาน

ดังนั้น ประชากรศาสตร์ คือ องค์ความรู้ที่แสดงถึงความแตกต่างของความเป็นเหตุและผลของมนุษย์ที่ตอบสนองต่อสิ่งเร้าอันเป็นปัจจัยทางภายนอก โดยแบ่งออกเป็น 6 ด้าน ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ สถานภาพ และสามารถสะท้อนออกมาเป็นความต้องการทางการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเชิงเกษตร ที่มีความแตกต่างกัน

2.2 พฤติกรรมนักท่องเที่ยว

พฤติกรรม คือ การกระทำหรืออาการที่แสดงออกมาทางความคิด กล้ามเนื้อ และความรู้สึกเพื่อตอบสนองต่อสิ่งเร้า เช่น การเรียนรู้เพื่อเติมเต็มพัฒนาการ ความคิดที่เกิด การเปลี่ยนแปลงไปเมื่อเยาวชนมีอายุเข้าสู่ช่วงวัยรุ่น การกระทำอันส่งผลให้เกิดปัญหาทางสังคม โดยการลด ละ เลิก และเพิ่ม (สำนักงานราชบัณฑิตยสภา, 2550)

ลาเฮย์ ซิมบาได้ และเกอร์ริค (Lahey, 2001; Zimbardo & Gerrig, 1999) ได้กล่าวถึง พฤติกรรม ว่าเป็นการกระทำของคนที่สามารถสังเกตได้ และมีการปรับเปลี่ยนได้ตามสิ่งแวดล้อม โดยสามารถจำแนกพฤติกรรม 2 ประเภท ได้แก่

1) พฤติกรรมภายใน (Covert Behavior) เป็นพฤติกรรมภายในบุคคล ที่ไม่ได้แสดงออกมาทางร่างกาย เช่น การรับรู้ ความคิด ความเข้าใจ การจดจำ การได้กลิ่น การจินตนาการ เป็นต้น โดยพฤติกรรมเหล่านี้สามารถส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมภายนอกและทางกายภาพ ได้ เช่น เคลื่อนสมองในแต่ละช่วงอารมณ์ จังหวะการเต้นของหัวใจ การแสดงออกในการกระทำ

2) พฤติกรรมภายนอก (Overt Behavior) เป็นพฤติกรรมที่บุคคลภายนอกสามารถสังเกตเห็นได้ และสามารถจำแนกออกได้เป็น 2 ชนิด ได้แก่

2.1) พฤติกรรมที่สามารถสังเกตเห็นได้โดยไม่ต้องใช้เครื่องมือ เช่น การแสดง อารมณ์ การยิ้ม การร้องไห้ การเคลื่อนไหวร่างกายในรูปแบบต่างๆ เป็นต้น

2.2) พฤติกรรมที่ต้องใช้เครื่องมือทางวิทยาศาสตร์ในการตรวจวัด เช่น ปริมาณน้ำตาลในเลือด คลื่นหัวใจ การทำงานของอวัยวะภายในร่างกาย ซึ่งสิ่งเหล่านี้ไม่สามารถสังเกตได้ด้วยตาเปล่า

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2555) ได้จำแนกองค์ประกอบพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว ออกเป็น 7 องค์ประกอบ ได้แก่

1) วัตถุประสงค์ ทางการเดินทางของนักท่องเที่ยว อันเป็นจุดมุ่งหมายในการเดินทางไปยังสถานที่ท่องเที่ยวที่ได้วางแผนไว้

2) ความพร้อม เป็นพฤติกรรม ที่เกี่ยวข้องกับการเตรียมการรับมือต่อสถานที่ท่องเที่ยวในการไปถึง เช่น การเดินทาง

3) สถานการณ์ เป็นกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวเลือกเพื่อตอบสนองต่อความต้องการ

4) การแปลความหมาย เป็นความพึงพอใจต่อกิจกรรมของแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ เช่นการเดินทางมาท่องเที่ยวซ้ำ

5) การตอบสนองต่อกิจกรรม เป็นทำกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวได้ทำการเลือกดำเนินกิจกรรมให้บรรลุตามความต้องการแล้ว เช่น การตัดสินใจท่องเที่ยวในช่วงวันหยุด การเดินทางท่องเที่ยวพร้อมกับครอบครัว เป็นต้น

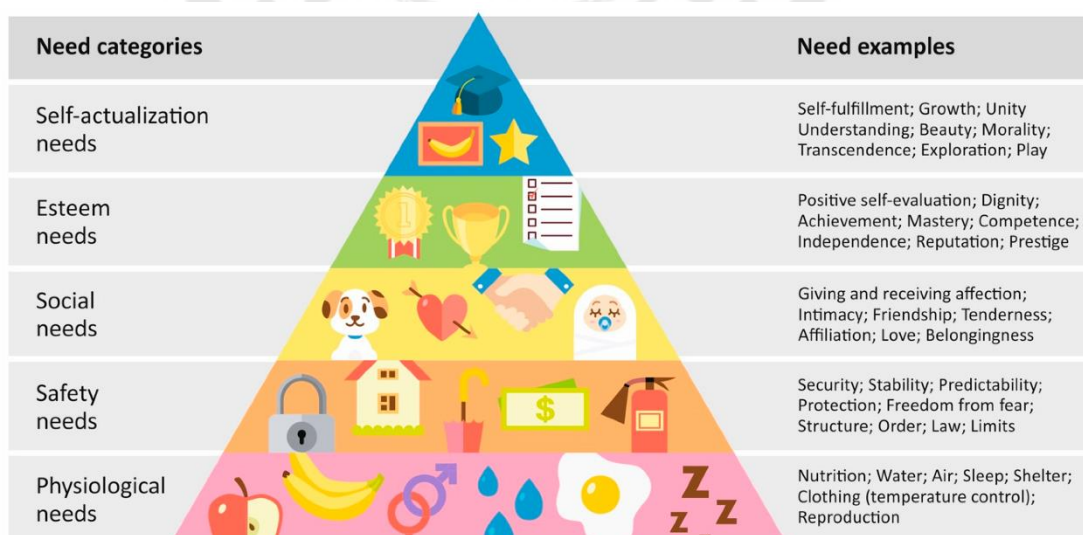
6) ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นตามมา เป็นผลอันเกิดจากการคาดการณ์ไว้ล่วงหน้าของนักท่องเที่ยว โดยผลนั้นเป็นไปตามการคาดการณ์ หรือไม่เป็นไปตามการคาดการณ์

7) ปฏิกริยาต่อความผิดหวัง เป็น พฤติกรรมที่นักท่องเที่ยวกระทำหลังจากเกิดเหตุการณ์ที่ไม่เป็นไปตามความต้องการ

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า พฤติกรรมนักท่องเที่ยว เป็นกระทำทางการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่สามารถสังเกตเห็นได้ และไม่สามารถสังเกตเห็นได้ โดยมีองค์ประกอบทั้งสิ้น 7 องค์ประกอบ ได้แก่ วัตถุประสงค์ การแปลความหมาย การตอบสนองต่อกิจกรรม ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นตามมา และปฏิกริยาต่อความผิดหวัง

2.3 ความต้องการทางการท่องเที่ยว

มาสโลว์ (Maslow & Press, 2019) ได้ทำการศึกษาความต้องการของมนุษย์ และคิดค้นทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการ (Maslow's hierarchy of needs) ที่มนุษย์ทุกคนนั้นมีความต้องการตอบสนองต่อความต้องการขั้นพื้นฐาน และนำไปสู่การพัฒนาเป็นลำดับขั้น ความต้องการพื้นฐานเหล่านี้สามารถจำแนกออกได้เป็น 5 ลำดับขั้น ดังนี้

ภาพประกอบ 2 พีระมิดแสดงระดับขั้นความต้องการของมาสโลว์

ที่มา: Desmet (2020)

1) ความต้องการพื้นฐานด้านร่างกาย (Physiological Needs) คือ ความต้องการพื้นฐานในระดับล่างสุด โดยจัดเป็นความต้องการอยู่รอด ในปัจจัย 4 สำคัญ อันได้แก่ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค ที่พักอาศัย เป็นปัจจัยที่อำนวยความสะดวกการชีวิตรให้เกิดความสะดวกสบาย ความต้องการของนักท่องเที่ยวในขั้นนี้ คือ สินค้าและบริการ เช่น ร้านอาหาร ร้านขายยา โรงพยาบาล ที่พัก ระบบขนส่ง สิ่งอำนวยความสะดวก

2) ความต้องการความมั่นคงปลอดภัย (Safety Needs) คือ ความต้องการพื้นฐานในลำดับขั้นที่สอง เป็นความต้องการทางร่างกายเพื่อตอบสนองจนเกิดความพึงพอใจ ได้แก่ ความต้องการความปลอดภัยจากการได้รับความเชื่อมั่น จนสามารถลดความหวาดกลัว ลดการสูญเสียและอันตรายแก่การดำรงชีวิต เช่น สิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัย การงานที่มั่นคง การจัดทำแผนป้องกันความเสี่ยง การวางระบบช่วยเหลืออย่างทันท่วงทีเมื่อเกิดสถานการณ์ฉุกเฉิน ในขั้นนี้ความต้องการของนักท่องเที่ยว คือ สินค้าและบริการที่สามารถสร้างความเชื่อมั่นแก่นักท่องเที่ยวได้ เช่น การติดตั้งกล้องวงจรปิด การดูแลสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวให้มีภูมิทัศน์ที่ปลอดภัย การให้บริการอย่างมีมาตรฐาน ได้รับการยอมรับจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

3) ความต้องการความรักและสังคม (Belonging and Love Needs) คือ ความต้องการขั้นพื้นฐานในลำดับที่สาม เป็นความต้องการที่มีการพัฒนาเพิ่มขึ้นจากความต้องการความมั่นคงปลอดภัย เมื่อชีวิตมีความมั่นคงและปลอดภัยมากขึ้น มนุษย์จึงมีความต้องการที่ซับซ้อนเพิ่มขึ้น คือ การได้รับความรัก การได้เป็นเจ้าของ ความรักในรูปแบบต่างๆ เช่น ความรักของคู่รัก ครอบครัว เพื่อน ความต้องการของนักท่องเที่ยวในขั้นนี้ คือ สินค้าและการใช้บริการเพื่อตอบสนองความชอบ ความรู้สึก ของลูกค้า เช่น การบริการอย่างเอาใจใส่ การใส่ใจในรายละเอียดของลูกค้า การให้คุณค่าของนักท่องเที่ยว เป็นต้น

4) ความต้องการเป็นที่ยอมรับยกย่อง (Esteem Needs) คือ ความต้องการขั้นพื้นฐานในลำดับขั้นที่สี่ เป็นความต้องการที่การพัฒนาขึ้นจากขั้นที่สาม โดยเมื่อมนุษย์ได้รับความรัก และมีความเชื่อมั่นเพิ่มสูงขึ้น มนุษย์จะโหยหาการเป็นที่ยอมรับเพื่อยกระดับตนให้มีคุณค่าที่เพิ่มสูงขึ้นเพิ่มความมั่นใจในตนเองให้มากขึ้น และอยากเป็นส่วนหนึ่งในการร่วมตัดสินใจ ความต้องการของนักท่องเที่ยวในขั้นนี้ คือ สินค้าและบริการที่มีความเฉพาะบุคคลมากขึ้น บริการที่มีระดับสูงมากขึ้น เช่น การเข้าพักในโรงแรมในระดับ 5 ดาว เป็นต้น

5) ความต้องการพัฒนาศักยภาพตนเอง (Self-actualization) คือ เป็นความต้องการพื้นฐานขั้นสูงสุด เป็นความต้องการที่ยากต่อการอธิบาย โดยสามารถกล่าวได้ว่า ความต้องการนี้ คือ รูปแบบความต้องการที่มนุษย์ มีการคาดหวังที่จะเป็น มีการกำหนดเป้าหมาย

หรือสร้างอุดมคติในแบบของตน เพื่อที่จะบรรลุในจุดนั้น ในขั้นนี้ ความต้องการของนักท่องเที่ยว คือ สินค้า และการใช้บริการที่ยากต่อการเข้าถึงได้ เนื่องจากนักท่องเที่ยวที่ละบุคคล มีความหลงใหล และรสนิยมที่แตกต่างกัน โดยส่วนมากนักท่องเที่ยวให้ความสำคัญทางด้านจิตใจ (Intangible Product) มากกว่า วัตถุที่จับต้องได้ (Tangible Product) มากกว่า

โควี Covey (2016) นักวิชาการชาวอเมริกัน ได้ให้คำจำกัดความเกี่ยวกับความต้องการของมนุษย์ไว้ว่า เป็นสิ่งสำคัญที่นำไปสู่ความสำเร็จ โดยการเข้าใจถึงความต้องการจะช่วยให้ผู้ที่ศึกษาความต้องการสามารถบรรลุความสำเร็จได้รวดเร็วมาก ซึ่งระดับขั้นของความต้องการพื้นฐานมี 7 ประการ ประกอบไปด้วย

1) ความปลอดภัย และการอยู่รอด (Safety/Security and Survival): เป็นความต้องการในระดับขั้นที่หนึ่งและสองของระดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ ซึ่งความต้องการด้านความปลอดภัย ประกอบด้วย การป้องกัน งาน ทรัพยากร ทรัพย์สิน สุขภาพ โครงสร้างระเบียบ ความมั่นใจ การควบคุม การดูแลตนเอง การพักผ่อน ความบันเทิง ฯลฯ ส่วนความต้องการการอยู่รอด คือ ความต้องการทางสรีรวิทยา เช่น ความต้องการอาหาร น้ำ อากาศ การหายใจ การขับถ่าย การสืบพันธุ์ ความอบอุ่น ที่พักอาศัย การพักผ่อน การนอนหลับ สภาวะสมดุล ฯลฯ

2) การเข้าใจ/รับรู้ (Understanding): มนุษย์เป็นสัตว์สังคมที่ถูกออกแบบมาให้มีการสร้างความสัมพันธ์และมีการถ่ายทอดสื่อสารกับผู้อื่น โดยธรรมชาติมนุษย์จึงต้องการการเข้าใจ เช่น ทารกที่ต้องได้รับการรับเข้าใจโดยมารดา พุ่มพริกเลี้ยงดูและให้นมจนเติบโต เมื่อเติบโตขึ้นและมีการถ่ายทอดข้อมูล การใช้ชีวิต เช่น สอนการหัดเดิน วิธีการปั่นจักรยาน เป็นต้น ซึ่งการรับรู้เหล่านี้เป็นสิ่งสำคัญในการอยู่รอดของมนุษย์ ความต้องการการเข้าใจ/รับรู้ จึงมีองค์ประกอบ ดังนี้

- ต้องการการรับฟัง และเข้าใจ มนุษย์เป็นสิ่งมีชีวิตที่สัมพันธ์ระหว่างกันและจำเป็นต้องให้คนอื่นเข้าใจ

- การศึกษา มนุษย์มีความจำเป็นต้องได้รับการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยมีรูปแบบการศึกษา ทั้งจาก โรงเรียน มหาวิทยาลัย แหล่งเรียนรู้ทางเลือก

- การเข้าใจ คือ การเข้าใจถึงข้อเท็จจริงหรือความรู้ที่ได้รวบรวมไว้ เพื่อทราบถึงความหมาย เพื่อรับรู้ และค้นหารูปแบบที่สามารถอธิบายหลักการทางธรรมชาติ เช่น ผลงานวิจัย การตั้งสมมติฐานและทฤษฎีเพื่อพยายามทำความเข้าใจโลกผ่านการวิจัย

- ภูมิปัญญา คือ ความรู้และความเข้าใจที่สามารถนำไปใช้ในการทำงาน เพื่อยกระดับการดำรงชีวิต

- คำแนะนำ/แนวทาง คือ หลักการที่ใช้ในการนำเส้นทางการดำเนินงาน ในการค้นพบ สิ่งใหม่ๆ จากแหล่งข้อมูลที่ผสมผสานกัน

- ความเชี่ยวชาญ/ความสามารถ คือ ทักษะที่มีการพัฒนาให้มีศักยภาพ ที่สูงขึ้นเพื่อการอยู่รอด

- แหล่งเรียนรู้/สถานบันการศึกษา คือ สถานที่ที่มีการรวบรวมข้อมูล และถ่ายทอดข้อมูลเพื่อสนองต่อความต้องการทางการศึกษาเรียนรู้เพื่อเพิ่มศักยภาพ

3) การเชื่อมโยง และการยอมรับ (Connection and Acceptance): การเป็นส่วน หนึ่งของสายสัมพันธ์ที่เชื่อมโยงบุคคลอื่นๆ เข้าหากัน เกิดเป็นสังคม ครอบคลุม เกิดเป็นความรัก ที่มนุษย์ จะมอบความไว้วางใจให้แก่กัน ความต้องการทางด้านนี้จึงถูกจำแนกออกเป็น 5 รูปแบบ ได้แก่ การเป็นเจ้าของ ความสัมพันธ์ การยอมรับ การสัมผัส การเห็นออกเห็นใจ

4) การรวบรวม/การมีส่วนร่วม (Contribution/Participation): การเพิ่มคุณค่าโดย การทำให้ความต้องการของคนในสังคมหรือสายสัมพันธ์ ได้รับการบรรลุตามวัตถุประสงค์ ให้เกิดผลลัพธ์ในทางบวก จำแนกหมวดหมู่ออกเป็น การทำเพื่อผู้อื่น การริเริ่มความคิดสร้างสรรค์ ความต้องการประสบการณ์ที่หลากหลาย ความคาดหวัง

5) ความนับถือ และเอกลักษณ์ (Esteem and Identity): ในหัวข้อนี้สามารถ จำแนกความต้องการออกเป็น 2 ส่วน

- การเคารพนับถือ คือ เป็นความต้องการที่ต้องการให้บุคคลอื่นยอมรับใน ความสามารถของตัวเอง รวมถึงต้องการให้คนอื่น ๆ ทราบถึงความสำคัญในงานของเรา โดยเกิดเป็นการเคารพ ความต้องการในการนับถือ ที่ขึ้นอยู่กับความสำเร็จและตำแหน่งทางสังคม โดยทั่วไป มนุษย์มีความต้องการการนับถือ 2 ส่วน เกิดขึ้น จากภายใน คือการนับถึงตนเอง และ จากภายนอกคือ ได้รับการยอมรับจากผู้อื่น เช่น ความสำเร็จ สถานะทางสังคม การยอมรับ เป็นต้น

- เอกลักษณ์ คือ ความตระหนักรู้หรือความรู้สึกของตนเองที่เกี่ยวข้องกับผู้อื่น ระบุประเด็นที่เกิดขึ้นเมื่อตัวตนถูกมองว่าด้อยกว่า ผิดกฎหมาย หรือถูกคุกคามโดยผู้อื่นไมทางใดก็ ทางหนึ่ง

6) การมีอิสระทางความคิดและได้รับความยุติธรรม (Self-determination (autonomy), Freedom, and Justice): โดยหัวข้อนี้สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ส่วน ได้แก่

- ความต้องการอิสรภาพ คือความต้องการที่จะใช้ทางเลือกในทุกด้านของชีวิตและไม่มีข้อจำกัดด้านลบต่อความสามารถในการเลือกและดำเนินชีวิต

- การกระจายความยุติธรรม คือ ความต้องการสำหรับการกระจายทรัพยากรอย่างยุติธรรม ยุติธรรม หรือเท่าเทียมกันระหว่างสมาชิกทุกคนในชุมชน นี่เป็นสิ่งสำคัญเพราะมันสร้างสภาพแวดล้อมเพื่อตอบสนองความต้องการอื่นๆ

7) การตระหนักรู้ในตนเองและการก้าวข้ามตนเอง (Self-actualization and Self-transcendence): เป็นความต้องการที่สามารถจำแนกออกได้เป็น 2 ส่วน ได้แก่

- การตระหนักรู้ในตนเอง (Self-actualization) เป็นการใช้แรงผลักดันทำให้ตนเองสามารถ ทำในสร้างตนเองตั้งเป้าหมายสำเร็จลุล่วงได้ เป็นแรงจูงใจโดยกำเนิดที่จะตระหนักถึงศักยภาพสูงสุดของตนเอง

- การก้าวข้ามตนเอง (Self-transcendence) เป็นการเอาชนะขีดความสามารถของตนเอง โดยมองข้ามประสบการณ์และศักยภาพเดิมที่เคยสามารถทำได้ และพัฒนาเพื่อให้ตัวเองสามารถชนะตามเป้าหมายที่ตั้งไว้เหนือความสามารถของตน

สรุปได้ว่าความต้องการทางท่องเที่ยว ของนักท่องเที่ยวมีผลต่อการตัดสินใจ และพฤติกรรมในการท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยว ด้วยปัจจัยที่มีความเฉพาะบุคคลที่แตกต่างกัน โดยจำแนกได้เป็นความต้องการความต้องการทางร่างกาย และจิตใจและสังคม และมีระดับขั้นของความต้องการที่แตกต่างกัน

3. การพัฒนาการท่องเที่ยว (Tourism Development)

3.1 แนวคิดเศรษฐกิจใหม่ (BCG Model)

สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) นำเสนอแนวคิดเศรษฐกิจใหม่ (BCG Model) ว่าเป็นแนวคิดที่เน้นการเพิ่มคุณภาพชีวิต เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ที่นำหลักการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม 3 ด้านมาใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจไปพร้อมกัน แนวคิดนี้ได้รับการพัฒนาและสนับสนุนจากสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) เพื่อเพิ่มศักยภาพในการยกมูลค่าของสินค้าและบริการ และยกระดับคุณภาพชีวิตของคนไทยอย่างทั่วถึง เป็นการพัฒนาความสามารถทางการแข่งขันไปสู่เศรษฐกิจระดับนานาชาติ และขับเคลื่อนโดยกลไกการทำงานแบบจตุภาคี (Quadruple Helix) โดยหลักการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม 3 ด้านที่ได้นำมาใช้นั้น ได้แก่

ภาพประกอบ 3 แนวคิดเศรษฐกิจใหม่ (BCG Model)

ที่มา: สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ, (2564)

1) เศรษฐกิจชีวภาพ (Bioeconomy) คือ การนำองค์ความรู้และนวัตกรรมทางด้านชีววิทยาหรือวิทยาศาสตร์ชีวภาพ มาใช้ในการพัฒนาสินค้าและบริการ เพื่อให้เกิดความ

ยั่งยืน เช่น นำไบโอพลาสติกมาผลิตเป็นภาชนะบรรจุอาหารทดแทนการใช้พลาสติก การผลิตไบโอดีเซลทดแทนน้ำมัน โดยองค์ความรู้เหล่านี้สามารถสร้างคุณประโยชน์ได้กับทุกอาชีพ ไม่ว่าจะเป็นภาคการเกษตร อุตสาหกรรมอาหาร สุขภาพ การแพทย์ เป็นต้น และเศรษฐกิจชีวภาพนั้นถือเป็นส่วนหนึ่งในการลดปัญหาการขาดแคลนทรัพยากรจากการเพิ่มสูงขึ้นของประชากรโลก และลดการสร้างมลพิษ (สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ, 2564)

2) เศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) คือ ระบบเศรษฐกิจที่ให้ความสำคัญกับการนำทรัพยากรกลับมาใช้ใหม่ เพื่อแก้ปัญหาในการใช้ทรัพยากรเกินความจำเป็น และปัญหาการจัดการขยะ อีกทั้งเป็นการนำทรัพยากรเหล่านั้นกลับมาสร้างมูลค่า และก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งภายในประเทศไทยได้มีกระบวนการขับเคลื่อนในด้านแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียนดังกล่าวนี้ แบ่งออกเป็น 4 ด้าน (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2563) ดังนี้

- ด้านการผลิตภาคอุตสาหกรรม (Production) เป็นการส่งเสริมรูปแบบการออกแบบการผลิต โดยมีการตั้งแนวคิดใช้น้อย ใช้ซ้ำ และนำกลับมาใช้ใหม่ อีกทั้งนำวางแผนการแปรรูปเศษวัสดุ มาเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ที่มีคุณภาพที่ดี

- ด้านการใช้งานและบริโภค (Consumption) เป็นการส่งเสริมการใช้ผลิตภัณฑ์ที่มีการการระบุถึง Carbon Footprint และตระหนักถึงปริมาณการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจกต่ำ อีกทั้งสนับสนุนการจัดซื้อจัดจ้างสีเขียว (Green Procurement)

- ด้านการจัดการขยะหรือของเสีย (Waste Management) เป็นการส่งเสริมการวางระบบการจัดการขยะ และสนับสนุนหน่วยงานเอกชนในการลงทุนร่วมกับทางรัฐบาลทางด้านการจัดการขยะและกระตุ้นการลดการกำจัดขยะด้วยวิธีฝังกลบ (Landfill) ด้วยการปรับเป็นวิธี 5R คือ Reduce Reuse Repair Recycle Refurbish และหลีกเลี่ยงการใช้พลังงานในการกำจัดขยะอย่างเกินความจำเป็น

- ด้านการใช้วัตถุดิบซ้ำสอง (Secondary Raw Materials) เป็นการพัฒนากฎหมาย ข้อบังคับทางด้านการจัดการขยะ พระราชบัญญัติการจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ มาตรา 19 ให้มีการออกแบบผลิตภัณฑ์ให้สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้ และส่งเสริมการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากวัสดุทดแทน รวมถึงการจัดการควบคุมมาตรฐานในการใช้วัตถุดิบรีไซเคิล ป้องกันการปนเปื้อนในสินค้า โดยกรมควบคุมมลพิษ

3) เศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy) คือ ระบบเศรษฐกิจที่เน้นการพัฒนาคุณภาพชีวิตทั้งคนและสิ่งแวดล้อม โดยให้ความสำคัญกับการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

การใช้ทรัพยากรให้เกิดอย่างคุ้มค่าและเหมาะสม การกระจายรายได้สู่ชุมชนอย่างทั่วถึง การมีส่วนร่วมในสังคมภายใต้การจัดการทรัพยากรที่มีอย่างจำกัด โดยจัดเป็นแนวคิดเศรษฐกิจที่สามารถสร้างการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจได้ (Economic Growth) เป็นแนวคิดที่นำแนวคิดในด้านของ เศรษฐกิจชีวภาพ (Bioeconomy) และ เศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) มาผสมผสานกัน ผสมกับการนำนวัตกรรมทางด้านเทคโนโลยีเชิงลึก (Deep Tech) ที่มีความทันสมัย อาทิ ปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence: AI) หุ่นยนต์ หรือ IoT ต่างๆ เพื่อให้เกิดนวัตกรรมที่มีประสิทธิภาพสูงในการนำไปปรับใช้ในธุรกิจให้เกิดความยั่งยืน (สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ, 2564)

อีกทั้งมีการกำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัดความสำเร็จ ไว้ว่า แนวคิดเศรษฐกิจใหม่ (BCG Model) จะเป็นแนวคิดที่มีศักยภาพสูง ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในประเทศอย่างทั่วถึง ที่สามารถลดความเหลื่อมล้ำและกระจายโอกาส สร้างโอกาสให้ประเทศไทยเป็นผู้นำในระดับโลกเพื่อชิงโอกาสของส่วนแบ่งทางการตลาด จึงกำหนดเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์เพื่อใช้แนวคิดเศรษฐกิจ BCG ในการขับเคลื่อน ดังนี้

1) เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มทางด้านเศรษฐกิจของอุตสาหกรรมให้เพิ่มขึ้นจากสัดส่วน 21% ของ GDP เป็น 24% ของ GDP ในปี 2570 (3.4 ล้านล้านบาท เป็น 4.4 ล้านล้านบาท) เชื่อมโยงภาคเกษตรสู่อุตสาหกรรม

2) เพื่อเพิ่มรายได้เกษตรกรและชุมชน ลดความเหลื่อมล้ำ 100,000 บาทต่อครัวเรือนต่อปี และลดความเหลื่อมล้ำจากการเข้าถึงยาและเวชภัณฑ์ราคาแพงอย่างน้อย 500,000 คน/ปี

3) เพื่อยกระดับอุตสาหกรรมอาหารของไทยขึ้นเป็นผู้ผลิตอาหารเพื่อสุขภาพและส่วนประกอบอาหารมูลค่าสูง Top 5 ของโลก

4) เพื่อสร้างความแข็งแกร่งทางอุตสาหกรรมชีวภาพ เครื่องมือแพทย์ การผลิตยา วัสดุชีวภาพ ให้มีศักยภาพในการส่งออก เป็นแหล่งจ้างงานทักษะสูงและรายได้สูง ระบบบริหารจัดการท่องเที่ยว นำไปสู่ Top 3 ของเอเชียแปซิฟิก

5) เพื่อลดการใช้ทรัพยากรลง 2 ใน 3 จากปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน (SDGs) ที่ 12 บริโภคและผลิตอย่างมีความรับผิดชอบ และ เป้าหมายที่ 17 ร่วมมือเพื่อพิชิตเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

กระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (2565) ได้กล่าวถึง แนวคิดเศรษฐกิจใหม่ว่า เป็นแนวคิดที่มีกรอบแนวคิด ที่มีวัตถุประสงค์หลักในการพัฒนาประเทศ 3

ประการ ได้แก่ 1) การจัดการทรัพยากรชีวภาพ และวัฒนธรรม ให้คงอยู่อย่างยั่งยืนรวมถึงฟื้นฟูทรัพยากรที่กำลังจะสูญหายไป 2) การสร้างคุณค่าให้กับทรัพยากรชีวภาพ และวัฒนธรรม 3) เพิ่มศักยภาพทางการพึ่งพาตนเองให้ดียิ่งขึ้น โดยความสำคัญของแนวคิดเศรษฐกิจใหม่ในทางด้านการท่องเที่ยว ว่า การพัฒนาเศรษฐกิจ โดยการนำเอาองค์ความรู้ ความคิดสร้างสรรค์มาเชื่อมโยงกับทุนทางปัญญา และความหลากหลายทางวัฒนธรรมในการพัฒนา สินค้าและการให้บริการทางการท่องเที่ยว ในรูปแบบใหม่ที่มีมูลค่าสูงในปัจจุบัน ตอบสนองต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวได้ โดยการนำ 3 สาขาทางยุทธศาสตร์ชาติ ฉบับที่ 13 ได้แก่ วัสดุและเคมีชีวภาพ สุขภาพและการแพทย์ และพลังงาน การเกษตรและอาหาร มาเชื่อมโยงกับการท่องเที่ยว เช่น การมอบประสบการณ์แก่นักท่องเที่ยวผ่านรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงอาหารไทย การพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพโดยเชื่อมโยงกับศาสตร์การแพทย์แผนไทย การนำเสนอศิลปะวัฒนธรรม และภูมิปัญญาผ่านการท่องเที่ยวเชิงเกษตร เป็นต้น

BCG Checklist		
Bio Economy	Circular Economy	Green Economy
☐ ใช้งานวิจัย เทคโนโลยีเพิ่มมูลค่า	☐ ออกแบบการผลิตตั้งแต่ต้นทาง	☐ สร้างจิตสำนึก ลด ละ เลิก
☐ ระบบ smart farming	☐ ผลิตทนทาน ใช้งานได้นานขึ้น	☐ ลดการใช้พลังงาน
☐ พลังงานชีวภาพ	☐ ผลิตจากวัสดุที่สร้างทดแทนใหม่ได้	☐ ลดการปล่อยมลพิษ
☐ จัดการอย่างเป็นระบบ ตรวจสอบได้	☐ ใช้ซ้ำได้ตลอดอายุการใช้งาน	☐ ลดการสร้างขยะ
☐ ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียง	☐ ซ่อมแซมได้ตลอดอายุการใช้งาน	☐ สนับสนุนสินค้าและบริการรักษ์โลก
☐ เลือกใช้พันธุ์ที่ดี	☐ นำกลับมาใช้ใหม่	☐ คำนวณการปล่อยของเสีย
☐ ใช้วัตถุดิบและทรัพยากรธรรมชาติ	☐ ทดแทนการใช้วัสดุสิ้นเปลือง	☐ ออร์แกนิก
☐ ใช้ระบบ Big Data	☐ เพิ่มประสิทธิภาพการใช้งาน	☐ วัสดุสีเขียว ลดการใช้สารเคมี
☐ เกษตรปลอดภัย/อินทรีย์	☐ การปรับปรุงเป็นของใหม่	☐ อนุรักษ์ส่งเสริมทรัพยากรท้องถิ่น
☐ ใช้สมุนไพร	☐ ลดปริมาณการใช้วัตถุดิบ	☐ ฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม
	แคปไปใช้ได้ ว่า BCG กันรึยัง	
Take a screenshot to see if you're BCG.		

ภาพประกอบ 4 BCG Checklist

ที่มา: สมาคมเครือข่ายโกลบอลคอมแพ็กแห่งประเทศไทย (2565)

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่าแนวคิดเศรษฐกิจใหม่ (BCG Model) เป็นแนวคิดที่ได้รับการสนับสนุนให้นำมาใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาเศรษฐกิจทางการท่องเที่ยวให้บรรลุตามเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ ฉบับที่ 13 โดยใช้ องค์ประกอบทางด้านเศรษฐกิจชีวภาพ (Bioeconomy) เศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) และเศรษฐกิจสีเขียว (Green

Economy) พื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด และมาเพิ่มมูลค่าสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยว พื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมให้เกิดความยั่งยืน

3.2 การพัฒนาท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (Sustainable Tourism Development)

การพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Development) คือ การพัฒนาเพื่อตอบสนองต่อความต้องการที่มีอย่างไม่จำกัดของมนุษย์ และไม่ลดทอนประสิทธิภาพการตอบสนองความต้องการของคนรุ่นถัดไป เพื่อเพิ่มความเป็นอยู่อย่างยั่งยืน ในมิติด้าน เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2563)

สหประชาชาติ ประเทศไทย (2565) ได้ระบุว่า การพัฒนาอย่างยั่งยืนเป็นแนวคิดที่ถูกร่างขึ้นโดย กลุ่มสมาชิกสหประชาชาติ (United Nations: UN) เป็นองค์กรผู้ดูแลความเป็นสุขของโลก อันประกอบไปด้วยกลุ่มสมาชิกจากหลากหลายประเทศ และถือตนเป็นเหมือนตัวกลางในการจัดการความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ โดยมีการทำงานเพื่อความสันติภาพ การพัฒนา เศรษฐกิจ ความมั่งคั่ง และสิทธิมนุษยชน ในเดือนมกราคม พ.ศ.2565 สหประชาชาติประจำประเทศไทยได้ดำเนินการลงนามการร่วมมืออันว่าด้วยการพัฒนาอย่างยั่งยืน วาระปี พ.ศ.2565-2569 (UNSDCF) กับรัฐบาลไทยเพื่อให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนภายในปี พ.ศ. 2573 เป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนนั้นมีทั้งสิ้น 17 เป้าหมาย ดังนี้

1) ความยากจนต้องหมดไป	8) งานที่ดีและเศรษฐกิจที่เติบโต
2) ความอดอยากต้องหมดไป	9) อุตสาหกรรม นวัตกรรมและโครงสร้างพื้นฐาน
3) สุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดี	10) ลดความเหลื่อมล้ำ
4) การศึกษาที่มีคุณภาพ	11) เมืองและชุมชนที่ยั่งยืน
5) ความเท่าเทียมทางเพศ	12) บริโภคและผลิตอย่างมีความรับผิดชอบ
6) น้ำสะอาดและสุขอนามัย	13) แก้ปัญหาโลกร้อน
7) พลังงานสะอาดราคาถูกลง	14) ชีวิตใต้น้ำ
8) งานที่ดีและเศรษฐกิจที่เติบโต	15) ชีวิตบนบก
9) อุตสาหกรรม นวัตกรรมและโครงสร้างพื้นฐาน	16) สันติภาพ ยุติธรรม และสถาบันที่เข้มแข็ง
	17) ร่วมมือเพื่อพิชิตเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

องค์การการท่องเที่ยวโลก (World Tourism Organization, 2010) ได้กล่าวถึง ขอบเขตของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน หลักการและข้อกำหนดที่ชัดเจนทางการพัฒนา ครอบคลุมถึงหลายองค์ประกอบในระบบของการท่องเที่ยวในวงกว้าง โดยคำนึงถึงส่วนที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. การจัดการการท่องเที่ยวภายใต้ความสามารถของธรรมชาติในการรองรับนักท่องเที่ยว (Carrying Capacity) การมีส่วนร่วมของคนในชุมชน (Local participation) และความต้องการของพื้นที่ชุมชน (Local Needs)

2. การกระจายรายได้ และผลประโยชน์สู่ชุมชนอย่างเท่าเทียม (Equity)

3. การมอบประสบการณ์ที่มีคุณค่าแก่นักท่องเที่ยว (Quality of experience)

4. การเรียนรู้และเข้าใจถึงทรัพยากรในพื้นที่ (Education & Understanding)

5. การสร้างความกลมกลืนในพื้นที่โดยการใชัทรัพยากรจากท้องถิ่น (Local architecture and local material)

6. การนำเอาการท่องเที่ยวมีประยุกต์ใช้ในแผนการพัฒนายั่งยืนในระดับท้องถิ่น ภูมิภาคและระดับประเทศ (Integration of sustainable tourism to local, regional and national plans)

7. การจัดทำข้อมูลพื้นฐานเพื่อง่ายต่อการติดตามตรวจสอบ ตัดสินใจในการพัฒนาต่อ (Information and monitoring)

กิรพร สิงห์ลอ (2565) ได้กล่าวถึงการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ว่า เป็นการเดินทางเพื่อตอบสนองสิ่งเร้า โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของชุมชนเป็นหลัก คงไว้ซึ่งขนบธรรมเนียม ประเพณี วิถีชีวิต และขีดความสามารถทางด้านสิ่งแวดล้อม โดยไม่นำการท่องเที่ยวไปกระทบต่อการทำลาย และเปลี่ยนแปลงในทางลบ

สมาคมธุรกิจท่องเที่ยวภายในประเทศ (2564) ได้กล่าวถึงความหมายของการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน ว่า เป็นการดำเนินกิจกรรมท่องเที่ยวโดยคำนึงถึงขีดความสามารถของธรรมชาติ ชุมชน วิถีชีวิต ขนบธรรมเนียมและประเพณี ทางการท่องเที่ยว เพื่อป้องกัน อนุรักษ์ พัฒนา เพื่อคนรุ่นหลัง โดยต้องมีการปลูกฝังแก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (stakeholders) อันได้แก่นักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการ คนในชุมชน ไปจนถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทางการท่องเที่ยว โดยในรูปแบบการท่องเที่ยวอันเป็นการส่งเสริมความยั่งยืนในปัจจุบันมีอยู่หลากหลาย อาทิ การท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community Based Tourism) การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) และรวมถึงการบริหารกฎหมายของแหล่งท่องเที่ยว อาทิ การควบคุมการจัดการขยะมูลฝอย (Waste management) การควบคุมการรองรับนักท่องเที่ยว (Carrying capacity) เป็นต้น

องค์การการท่องเที่ยวแห่งสหประชาชาติ (World Tourism Organization, 2005) ได้นิยามไว้ว่า การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเป็นการนำหลักแนวคิดมาพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวหรือจุดหมายปลายทางทุกรูปแบบ โดยคำนึงถึงคุณสมบัติของมิติทั้ง 3 ด้านอันได้แก่

1) ด้านเศรษฐกิจ คือ การสร้างความเชื่อมั่นทางระบบเศรษฐกิจในระยะยาว คำนึงถึงผลประโยชน์ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยการกระจายผลประโยชน์และรายได้อย่างเท่าเทียม รวมถึงการสร้างอาชีพที่มีความมั่นคง เป็นส่วนสำคัญในการกำจัดความยากจน

2) ด้านสังคม คือ เคารพซึ่งขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่นมิให้สูญหายร่วมอนุรักษ์ และให้คุณค่าแก่การดำรงชีวิต ภูมิปัญญาที่มีความดั้งเดิม เรียนรู้และสร้างความเข้าใจในบริบทของชุมชน

3) ด้านสิ่งแวดล้อม คือ การใช้ทรัพยากรที่มีอย่างจำกัดให้เกิดความคุ้มค่าและได้ประสิทธิภาพสูงสุด และอนุรักษ์ไว้เพื่อคนรุ่นหลังในการดำรงชีวิตสืบต่อไป โดยด้านนี้ได้ให้ความสำคัญไปถึง ทรัพยากรธรรมชาติ ระบบนิเวศ ป่าไม้ เช่น การควบคุมปริมาณนักท่องเที่ยวเพื่อป้องกันการทำลายธรรมชาติ และการกำหนดข้อบังคับเพื่อเน้นย้ำถึงความสำคัญของสิ่งแวดล้อม และให้มีทิศทางในการปฏิบัติไปในทางเดียวกัน

สภาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนระดับโลก (Global Sustainable Tourism Council, 2022b) ได้กล่าวว่า การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน คือ การเดินทางที่มีกิจกรรมอันมีแนวทางในการปฏิบัติที่ส่งเสริมความยั่งยืน โดยการท่องเที่ยวนั้นมีทั้งผลกระทบเชิงบวก และเชิงลบ ซึ่งการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนนั้นมีจุดมุ่งหมายเพื่อลดผลกระทบเชิงลบและเพิ่มผลกระทบทางด้านเชิงบวกให้มากที่สุด

1) ผลกระทบเชิงลบ ได้แก่ การขยายตัวอย่างรวดเร็วของประชากรทาง การท่องเที่ยวส่งกระทบต่อการทำลายธรรมชาติให้เกิดสภาพเสื่อมโทรมและ สูญพันธุ์ของสัตว์และ พืชพรรณ เป็นต้น

2) ผลกระทบเชิงบวก ได้แก่ การสร้างงานอาชีพให้แก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในชุมชน สามารถส่งเสริมและอนุรักษ์ สายพันธุ์พืช สัตว์ ศิลปะและวัฒนธรรมให้สามารถดำรงสืบต่อไป

ศูนย์พัฒนาธุรกิจเพื่อความยั่งยืน (2565) ได้กล่าวถึง การพัฒนาองค์กรสู่ความยั่งยืนว่า เป็นการดำเนินธุรกิจที่เผชิญกับความเสี่ยงและโอกาสดังนั้นธุรกิจจึงควรมีการพัฒนาตนเองเพื่อความอยู่รอดและยั่งยืน ในทุกธุรกิจจึงต้องมีการปรับตัวอย่างเป็นรูปธรรมอย่างหลากหลายตามลักษณะของบริบทในองค์กรนั้นๆ

สรุปได้ว่า การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน จึงมีความจำเป็นในการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วนในชุมชนท้องถิ่น และมีผู้ประสานงาน และผู้นำที่มีศักยภาพทางด้านการชักจูง ประชาชนในให้มีแนวคิดและเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ในการปรับปรุงการท่องเที่ยวให้บรรลุตามเป้าหมาย สร้างความพึงพอใจให้นักท่องเที่ยวในระดับที่สูง มอบประสบการณ์การท่องเที่ยวที่มีคุณค่า และปลูกฝังแนวคิดความยั่งยืนให้สามารถการนำไปพัฒนาต่อยอดในชีวิตประจำวันได้

3.3 เกณฑ์การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (Global Sustainable Tourism Criteria: GSTC)

องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (2565a) ได้ร่วมมือกับสภาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโลก (Global Sustainable Tourism Council: GSTC) ผู้ซึ่งมีความเชี่ยวชาญทางการท่องเที่ยว และเป็นผู้บริหารเกณฑ์มาตรฐานทางการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน ที่สามารถนำไปใช้ได้ทั่วโลก โดยมีหน้าที่หลัก คือ 1) การพัฒนาเกณฑ์มาตรฐานสากล 2) ร่วมพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน 3) พัฒนาตลาดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน 4) ให้ความรู้ความเข้าใจการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน 5) ให้การรับรองเกณฑ์มาตรฐาน ที่ อพท. นำเกณฑ์การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโลก ไปใช้งานในการพัฒนาบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว มีและเกณฑ์ดังกล่าวนี้สามารถแบ่งออกได้เป็น 4 เสาหลัก คือ (A) การจัดการที่ยั่งยืน (B) ผลกระทบทางสังคมและเศรษฐกิจ (C) ผลกระทบทางวัฒนธรรม (D) ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และ

สภาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโลก (Global Sustainable Tourism Council, 2022b) ได้กำหนดให้เกณฑ์ GSTC เป็นมาตรฐานระดับโลกที่ใช้สำหรับการเดินทาง และการท่องเที่ยว มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษา และสร้างความตระหนักถึง ใช้ในการร่างนโยบาย วัดตรวจสอบและประเมินผลซึ่งเป็นหลักพื้นฐานในการออกใบรับรอง

เกณฑ์ของ GSTC หรือ GSTC-D เป็นเกณฑ์ขั้นพื้นฐานสำหรับแหล่งท่องเที่ยวหรือจุดหมายปลายทางควรมีการกำหนดจัดตั้งเป้าหมาย โดยมีการจำแนกออกเป็น 4 หัวข้อใหญ่ๆ ได้แก่ การจัดการที่ยั่งยืน ผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคม ผลกระทบทางวัฒนธรรม และผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม โดยมีการพัฒนาและแก้ไข โดยคำนึงถึงค่ามาตรฐานที่ได้รับการยอมรับของ ISEAL Alliance และ ISO อันเป็นหน่วยงานสำคัญระหว่างประเทศ ซึ่งในปัจจุบันได้มีการปรับแก้ไขแล้ว 2 ครั้ง ครั้งล่าสุดถูกแก้ไขในปี พ.ศ. 2562 และยังคงมีการดำเนินการหารือปรับแก้ไขจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของเกณฑ์นี้อยู่ตลอด

การจัดทำเกณฑ์ GSTC นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการรับรองความยั่งยืนให้แก่แหล่งท่องเที่ยว และเป็นแนวทางสำหรับการแหล่งท่องเที่ยวสถานที่อื่นที่มีความประสงค์ในการพัฒนา

แหล่งท่องเที่ยวเพื่อสร้างความยั่งยืนให้กับสถานที่ของตน เป็นการโฆษณาสร้างความรู้จักให้แก่นักท่องเที่ยวเป็นการสร้างแรงดึงดูด แก่นักท่องเที่ยวที่ความความสนใจทางการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน อีกทั้งเป็นส่วนในการสร้างความน่าเชื่อถือในการเสนอโครงการแก่ภาครัฐและเอกชน ในการขอการสนับสนุนในการพัฒนาพื้นที่ และเป็นตัวอย่างรวมถึงการแสดงศักยภาพชุมชนในการเป็นผู้นำทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวสู่ความยั่งยืน

การใช้เกณฑ์ GSTC-D นั้นถูกออกแบบสำหรับแหล่งท่องเที่ยว หรือจุดหมายปลายทาง เกณฑ์เป็นส่วนอธิบายความเกี่ยวข้องในแต่ละมิติของ สังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม โดยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในแต่ละเกณฑ์ได้มีส่วนร่วมในการรับผิดชอบ และมีหน่วยงานทางด้านการท่องเที่ยวเป็นตัวกลางในการประสานงานระหว่างหน่วยงาน

ตาราง 1 เกณฑ์ของสภาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนระดับโลก (GSTC) ฉบับที่ 2

ด้าน A การจัดการความยั่งยืน	ด้าน B ความยั่งยืนด้านสังคม-เศรษฐกิจ
A(a) กรอบและโครงสร้างการจัดการ	B(a) การนำผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจมาสู่ชุมชน
A(b) การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	B(b) ผลกระทบต่อชุมชนและสวัสดิภาพของชุมชน
A(c) การจัดการแรงกดดันและการเปลี่ยนแปลง	
ด้าน C ความยั่งยืนด้านวัฒนธรรม	ด้าน D ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม
C(a) การปกป้องมรดกทางวัฒนธรรม	D(a) การอนุรักษ์มรดกทางธรรมชาติ
C(b) การเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	D(b) การจัดการทรัพยากร
	D(c) การจัดการของเสียและการปลดปล่อยมลพิษ

ที่มา: สภาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโลก Global Sustainable Tourism Council (2022b)

โดยเกณฑ์ของสภาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนระดับโลก (GSTC) ฉบับที่ 2 นี้จำแนกออกเป็นเกณฑ์ทั้งสิ้น 4 ด้านดังกล่าวนี้อธิบายรายละเอียดแยกย่อยออกเป็น 10 หัวข้อ ซึ่งบ่งบอกถึงความสอดคล้องต่อเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) ทั้ง 17 เป้าหมาย

ดังนั้นเกณฑ์ GSTC สำหรับแหล่งท่องเที่ยว Version 2.0 นี้ คือ เกณฑ์ที่ใช้วัดและประเมินแหล่งท่องเที่ยวถึงการจัดการและการบริการที่มีจุดมุ่งหมายนำไปสู่ความยั่งยืนอันสอดคล้องต่อ เป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Development Goals) ทั้ง 17

เป้าหมาย โดยมี 4 เสาหลัก ได้แก่ ด้าน A การจัดการความยั่งยืน ด้าน B ความยั่งยืนด้านสังคม และเศรษฐกิจ ด้าน C ความยั่งยืนทางวัฒนธรรม ด้าน D ความยั่งยืนทางสิ่งแวดล้อม

3.4 องค์ประกอบการท่องเที่ยว (Tourism Elements)

ดิกแมน (Dickman, 1996) ได้นิยามว่า องค์ประกอบของการท่องเที่ยว และการผลิตสินค้าทางการท่องเที่ยว นั้น จำแนกออกเป็น 5 องค์ประกอบ โดยมีอีกชื่อว่า 5A's ได้แก่

- สิ่งดึงดูดใจ (Attraction) เป็นสิ่งกระตุ้นความสนใจของนักท่องเที่ยวที่ดึงเอาลักษณะเด่นของพื้นที่มีสร้างความแตกต่าง ซึ่งสามารถจำแนกออกเป็น สิ่งดึงดูดใจที่สร้างขึ้นโดยมนุษย์ และสิ่งดึงดูดใจที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ

- การเดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility) เป็นองค์ประกอบทางได้ของการเดินทาง

คมนาคม อันประกอบไปด้วย ยานพาหนะ ถนน บ้ายบอกทาง เป็นต้น

- การบริการที่พัก (Accommodation) เป็นสถานที่ ที่มีบริการที่พักแก่นักท่องเที่ยว โดยนำเสนอรูปแบบลักษณะหลากหลายกันออกไป เช่น โรงแรม เกสเฮ้าส์ โฮมสเตย์ โฮสเทล เป็นต้น โดยบางพื้นที่มีการนำเสนอกิจกรรมในที่พัก สิ่งอำนวยความสะดวก และอาหาร

- กิจกรรมการท่องเที่ยว (Activities) เป็นการให้บริการเพื่อสร้างความเพลิดเพลิน สนุกสนาน ความสบาย ประสพการณ์และการเรียนรู้ ขึ้นอยู่กับลักษณะของแต่ละพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยว

- สิ่งอำนวยความสะดวก (Destination Amenities) เป็นการให้บริการ วัตถุประสงค์ สิ่งก่อสร้าง ที่ใช้ในการเพิ่มความสะดวกให้นักท่องเที่ยว

บุฮาลิส (Buhalis, 2000) ได้นิยามถึงองค์ประกอบการท่องเที่ยวไว้ว่า เป็นกลยุทธ์สำคัญในการส่งเสริมการตลาดทางการท่องเที่ยวเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการพัฒนาท่องเที่ยว การพัฒนาจุดหมายปลายทางหรือ แหล่งท่องเที่ยว โดยผ่านการวิเคราะห์เชิงลึก และการจำลองกลายเป็นกรอบแนวคิดที่สำคัญ 6 ข้อ หรือมีอีกชื่อว่า 6A's อันได้แก่

- 1) แหล่งท่องเที่ยว (Attractions) คือ สถานที่ที่สามารถสร้างแรงดึงดูดแก่นักท่องเที่ยวที่มีความสนใจอันประกอบไปด้วยทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งก่อสร้างโดยมนุษย์ สิ่งก่อสร้างที่สร้างโดยมีวัตถุประสงค์บางอย่าง โบราณสถาน สถานที่จัดงานพิเศษ และสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์

2) การเข้าถึง (Accessibility) คือ การคมนาคม อันประกอบไปด้วย เส้นทาง สถานี ยานพาหนะ ท่าเทียบเรือ และอากาศยาน โดยองค์ประกอบเหล่านี้ถือเป็นจุดเชื่อมโยงสำคัญที่สามารถสร้างแรงดึงดูดในการอำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยวที่มีความหลากหลาย

3) สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) คือ ที่พัก สถานที่จัดเลี้ยง ร้านค้า จุดบริการนักท่องเที่ยวอื่นๆ เนื่องจากการท่องเที่ยวนั้นมีวัตถุประสงค์หลายประการ เช่น การค้างแรม การจัดกิจกรรมพิเศษ การใช้จ่าย การมีสิ่งอำนวยความสะดวกในรูปแบบต่างๆ ของแหล่งท่องเที่ยว หรือจุดหมายปลายทาง จึงเป็นส่วนให้การเพิ่มแรงดึงดูดให้แก่นักท่องเที่ยว

4) การจำหน่ายแพ็คเกจ (Available packages) คือ การนำเสนอสินค้าและบริการ การโฆษณา ของแหล่งท่องเที่ยวและจุดหมายปลายทาง ในการเพิ่มความน่าสนใจ และเป็นส่วนสำคัญอีกส่วนหนึ่งในการสร้างแรงดึงดูดให้แก่นักท่องเที่ยว

5) กิจกรรม (Activities) คือ การกระทำทั้งหมดอันเกิดในแหล่งท่องเที่ยวหรือจุดหมายปลายทาง ที่นักท่องเที่ยวได้เข้าไปเยี่ยมชม เรียนรู้ และรับประสบการณ์

6) บริการเสริม (Ancillary services) คือ สิ่งจำเป็นอื่นๆ เช่น ธนาคาร โรงพยาบาล สถานีตำรวจ หน่วยงานราชการและเอกชนต่างๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง หรืออำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว เป็นต้น

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าองค์ประกอบทางการท่องเที่ยวเป็นส่วนสำคัญที่สามารถการส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยว โดยองค์ประกอบแต่ละข้อ จะเป็นตัวบ่งบอกถึงความแตกต่างกันของความสนใจและความต้องการของนักท่องเที่ยว ซึ่งข้อมูลเหล่านี้จะสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวต่อไป

3.5 ทฤษฎีการพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยว (Tourism Route Development Theory)

การพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยว คือ การออกแบบเพื่อประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวทราบถึงจุดหมายปลายทางของแหล่งท่องเที่ยว ถูกนำมาเชื่อมโยงเป็นเส้นทางการสัญจรให้สามารถเดินทางได้อย่างสะดวกรวดเร็วและปลอดภัย ซึ่งการออกแบบเส้นทางได้นำพฤติกรรมความต้องการของนักท่องเที่ยว มาออกแบบ กระจายจุดหมายปลายทางแหล่งท่องเที่ยวเพื่อให้เส้นทางตรงต่อความต้องการ และเพื่อให้ได้ประโยชน์และชุมชนมากที่สุด โดยรูปแบบเส้นทางนั้นแบ่งออกเป็น 2 รูปแบบ คือ 1) เส้นทางการท่องเที่ยวที่เริ่มต้นและจบลงไม่ซ้ำกัน และ 2) เส้นทางการท่องเที่ยวที่เริ่มต้นและจบลงซ้ำกัน (Duarte-Duarte, Talero-Sarmiento, &

Rodríguez-Padilla, 2021; ประพนธ์ เล็กสุมา และ พิทักษ์ ศิริวงศ์, 2565) ผู้วิจัยได้นำแนวคิดการพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน

จากการทบทวนแนวคิดและทฤษฎี ผู้วิจัยได้นำแนวคิดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร เกณฑ์การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน แนวคิดทฤษฎีความต้องการของนักท่องเที่ยว แนวคิดองค์ประกอบทางการท่องเที่ยว 5A's และแนวคิดเศรษฐกิจใหม่ (BCG Model) มาใช้ในการกำหนดตัวแปรในกรอบแนวคิดการวิจัย เพื่อนำมาจัดทำข้อคำถาม แบบสอบถาม และการสนทนากลุ่ม รวมถึงใช้ในการอภิปรายผลการวิจัย

4. บริบทพื้นที่ตำบลคลองเขื่อน

4.1 ข้อมูลทางกายภาพ

4.1.1 ที่ตั้ง (Location)

ตำบลคลองเขื่อน อำเภอคลองเขื่อน ถูกแต่งตั้ง โดยพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการปกครองส่วนตำบล พ.ศ.2537 ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2540 มีพื้นที่ส่วนมากประกอบอาชีพเกษตรกรรม มีทำเลติดแม่น้ำบางปะกง และมีคลองชลประทานตัดผ่าน โดยตำบลคลองเขื่อนอยู่ภายใต้การปกครองท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองเขื่อน (อบต.) ตั้งอยู่ ณ หมู่ที่ 2 บ้านลาดปลาเค้า โดยตำบลคลองเขื่อนมีการแบ่งการปกครองออกเป็น 6 หมู่บ้าน อันได้แก่ หมู่บ้านพลับ หมู่บ้านลาดปลาเค้า หมู่บ้านคลองเขื่อน หมู่บ้านหัวลำพู หมู่บ้านวังควาย หมู่บ้านหัวลำพูเก่า ตำบลคลองเขื่อน อำเภอคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา (สำนักงานจังหวัดฉะเชิงเทรา, 2559) มีอาณาเขต ดังนี้

ภาพประกอบ 5 แผนที่สังเขป ตำบลคลองเขื่อน

ที่มา: โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลคลองเขื่อน หมู่ 3, (2561)

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	อบต.บางโรง อำเภอคลองเขื่อน
ทิศใต้	ติดต่อกับ	อบต.บางตลาด อำเภอคลองเขื่อน
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	อำเภอบางคล้า
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	อบต.ก้นแกว อำเภอคลองเขื่อน

4.2 ข้อมูลภูมิศาสตร์

4.2.1 ลักษณะภูมิประเทศ

ตำบลคลองเขื่อน อำเภอคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา ตั้งอยู่ที่ 13 องศา 46 ลิปดา 27.5 ฟลิปดาเหนือ 101 องศา 09 ลิปดา 57.7 ฟลิปดาตะวันออก (13°46'27.5"N 101°09'57.7"E) มีเนื้อที่ 35.12 ตารางกิโลเมตร หรือ 21,950 ไร่ มีระยะทางจากอำเภอเมืองฉะเชิงเทรา 18 กิโลเมตรมีลักษณะเป็นพื้นที่ราบลุ่มแม่น้ำ โดยเกิดจากการพัดทับถมของตะกอนที่ลอยมากับน้ำ มีแม่น้ำบางปะกงไหลผ่านเป็นแม่น้ำสายหลัก ลักษณะเป็นรูปประหลาด มีคลองส่งน้ำขนาด เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติและขุดโดยหน่วยงานของรัฐ เพื่อใช้ในการเกษตร บางพื้นที่

ภายในตำบลคลองเขื่อนเป็นพื้นที่ต่ำ ทำให้เมื่อมีฝนตกชุก พื้นที่ดังกล่าวมักเกิดการท่วมขังของน้ำ และบางพื้นที่ประสบปัญหาภัยแล้ง จากลักษณะพื้นที่ที่สูง (สำนักงานเกษตรอำเภอคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา, 2565; องค์การบริหารส่วนตำบลคลองเขื่อน, 2564)

4.3 การใช้พื้นที่ปัจจุบัน

4.3.1 ประวัติและความเป็นมา

ตำบลคลองเขื่อน เป็นหนึ่งตำบลใน อำเภอคลองเขื่อน แต่เดิมนั้นเป็นส่วนหนึ่งในการปกครองของอำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา ซึ่งอยู่ทางฝั่งซ้ายของแม่น้ำบางปะกง และอยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอบางคล้า อีกทั้งในสมัยก่อนนั้นยังไม่มีการสร้างสะพานข้ามแม่น้ำจึงทำให้ประชากรฝั่งซ้ายของแม่น้ำบางปะกงซึ่งเป็นอำเภอคลองเขื่อนในปัจจุบัน เดินทางไปติดต่อทางราชการได้ค่อนข้างยาก ในช่วงเวลาถัดมาจึงมีการประกาศ แบ่งเขตอำเภอบางคล้าออกเป็นสองฝั่งแม่น้ำ โดยแต่งตั้งให้พื้นที่คลองเขื่อนนั้นเป็น กิ่งอำเภอคลองเขื่อน ในวันที่ 31 พฤษภาคม พ.ศ.2536 โดยต่อมาในระหว่างอำเภอคลองเขื่อนเป็นกิ่งอำเภอนั้นได้มีการแต่งตั้ง ตำบลคลองเขื่อนตามพระราชบัญญัติสภาพตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2540 และกิ่งอำเภอคลองเขื่อนจึงได้รับการประกาศแต่งตั้งเป็นอำเภอ ในวันที่ 24 สิงหาคม พ.ศ. 2550 ได้มีพระราชกฤษฎีกายกฐานะจากกิ่งอำเภอคลองเขื่อน สู่อำเภอคลองเขื่อน และมีผลบังคับใช้ในวันที่ 8 กันยายน พ.ศ.2550 ประชาชนในอำเภอมิเชื้อสายหลายชนชาติอันได้แก่ เขมร มอญ ลาว และจีน จึงก่อให้เกิด ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี ที่หลากหลาย (สำนักงานจังหวัดฉะเชิงเทรา, 2559) โดยคำว่า “คลองเขื่อน” นั้นมีชื่อเดิมว่า “คลองเงิน” เพราะมีคลองอยู่คลองหนึ่ง ซึ่งเป็นคลองที่แตกแขนงมาจากแม่น้ำบางปะกง เป็นคลองที่ยาวประมาณ 120 เมตร ที่มีปลายคลองตันเขิน โดยในปัจจุบันถูกขุดเป็นคลองสวนแล้ว โดยคลองดังกล่าวนั้น อยู่ติดพื้นที่ของชุมชนในชุมชนและเกิดการเล่าขาน ผันเสียงจนกลายเป็น “คลองเขื่อน” มาในปัจจุบัน (สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา, 2562)

4.3.2 ประชากร

จำนวนประชากรภายในอำเภอคลองเขื่อนมีทั้งสิ้น 13,351 คน เป็นประชากรชาย 6,545 คน และเป็นประชากรหญิง 6,806 คน มีความหนาแน่นของประชากรรวม 104 คนต่อตารางกิโลเมตร (สำนักงานจังหวัดฉะเชิงเทรา, 2559) เป็นประชากรตำบลคลองเขื่อน มีทั้งสิ้น 3,650 คน เป็นประชากรชาย 1,776 คน และเป็นประชากรหญิง 1,874 คน จำนวนครัวเรือน 1,080 ครัวเรือน

มีความหนาแน่นของประชากร โดยเฉลี่ย 120 คนต่อตารางกิโลเมตร พื้นที่ความรับผิดชอบรวม 35.12 ตารางกิโลเมตร (องค์การบริหารส่วนตำบลคลองเขื่อน, 2565)

ตาราง 2 จำนวนประชากรตามทะเบียนราษฎร

หมู่ที่	หมู่บ้าน	ชาย (คน)	หญิง (คน)	รวม (คน)	จำนวนครัวเรือน
1	บ้านพลับ	259	294	533	186
2	บ้านลาดปลาเค้า	477	474	951	300
3	บ้านคลองเขื่อน	309	325	634	209
4	บ้านหัวลำพู	201	231	432	107
5	บ้านวังควาย	329	345	674	174
6	บ้านหัวลำพูเก่า	165	186	351	102
	ทะเบียนบ้านกลาง	36	19	55	2
รวม	6	1,776	1,874	3,650	1080

ที่มา: องค์การบริหารส่วนตำบลคลองเขื่อน, (2564)

4.3.8 เศรษฐกิจชุมชน

การประกอบอาชีพของประชาชนภายในตำบลคลองเขื่อนนั้น

- อาชีพหลัก คือ เกษตรกรรม ปศุสัตว์ และประมง
- อาชีพรอง คือ พนักงานโรงงานอุตสาหกรรมนอกพื้นที่ตำบล และรับจ้างทั่วไป
- อาชีพเสริม คือ รับจ้างภาคการเกษตร หัตถกรรม และให้บริการท่องเที่ยว

โดยภายในพื้นที่ ไม่มีห้างสรรพสินค้าและศูนย์การค้าขนาดใหญ่ โรงงานอุตสาหกรรม โรงแรม สถานธนาทุนาล มีร้านค้าทั่วไปโดยประมาณ 60 แห่ง และในพื้นที่เน้นการทำอุตสาหกรรมทางการเกษตรเป็นหลัก มีการจัดตั้งกลุ่มเกษตรกรทำนา อำเภอคลองเขื่อน กลุ่มทำสวนมะม่วง กลุ่มผลิตภัณฑ์มะพร้าว ตำบลบางตลาด และกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนตำบลคลองเขื่อน (สำนักงานเกษตรอำเภอคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา, 2565; สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา, 2562)

ผลผลิตทางการเกษตรของตำบลคลองเขื่อนเป็นที่ขึ้นชื่อและเฉพาะกลุ่ม โดยเฉพาะมะม่วง ซึ่งมีการพัฒนาปรับปรุงพันธุ์ ให้สามารถให้ผลผลิตที่ส่วยเหมาะแก่การส่งออก และมีความหลากหลายทางสายพันธุ์ กว่า 80 ชนิด และมะพร้าว น้ำหอมขึ้นชื่อ ดังคำขวัญอำเภอ

“...เมืองทองคลองเขื่อน มาเยือนน่าอยู่ งามหรรษาละลัด มะม่วงจัดหวานมัน
พืชพันธุ์มะพร้าว น้ำหอม แวดล้อมทุ่งกุลา เมืองพัฒนาเศรษฐกิจไทย...” (สำนักงานจังหวัด
ฉะเชิงเทรา, 2559)

4.3.9 การจัดการด้านการใช้พื้นที่ และการจัดการทรัพยากรในชุมชน

ตำบลคลองเขื่อนมีการจัดสรรพื้นที่ ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ของการเพาะปลูก
รองลงมาก็คือ ที่พักอาศัย โดยทางสำนักงานเกษตรอำเภอคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา
ได้มีการให้ข้อมูลด้านการใช้พื้นที่ทางการเกษตรในอำเภอคลองเขื่อน มีจำนวนครัวเรือนเกษตรกร
จำนวน 2,272 ครัวเรือน เป็นพื้นที่การทำเกษตรจำนวน 50,736 ไร่ โดยเป็น ข้าวนาปีจำนวน
29,221 ไร่ ข้าวนาปรัง 29,650 ไร่ สวนมะพร้าว 4,273 ไร่ สวนพืชผัก 1,077 ไร่ สวนมะม่วง
2,801 ไร่ (สำนักงานเกษตรอำเภอคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา, 2565)

4.4 แหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียง

แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในพื้นที่ใกล้เคียงที่มีการนำเสนอการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของอำเภอคลองเขื่อน ที่มีเอกลักษณ์โดดเด่น มีดังนี้

1) โคโค่ คาวบอย (Coco Cowboy)

ภาพประกอบ 6 โคโค่ คาวบอย ๒

ที่มา: Coco cowboy สวนมะพร้าวน้ำหอมแปดริ้ว, (2565)

โคโค่คาวบอย แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ที่ตั้งอยู่ที่ ตำบลบางตลาด อำเภอคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา ตั้งอยู่ห่างจากตำบลคลองเขื่อนเป็นระยะทาง 8.9 กิโลเมตร มีเนื้อที่ประมาณ 28 ไร่ เป็นแหล่งเพาะปลูกต้นมะพร้าวพันธุ์หอมพันธุ์หมูสี ที่มีการนำเสนอกิจกรรมทางการท่องเที่ยวในการพาชม และสอนการแปรรูปมะพร้าวเป็นอาหารคาวหวาน และมีการสนับสนุนชุมชน เป็นการสร้างเครือข่าย มอบองค์ความรู้ในการพัฒนาสินค้าจากมะพร้าว และสร้างแบรนด์สินค้า มะพร้าวพันธุ์ต้นเตี้ยให้ลูกมะพร้าวที่ให้น้ำมะพร้าวหอมเนื้อหวาน จนได้รับเลือกให้เป็นสินค้าโอท็อประดับ 4 ดาว ของจังหวัดฉะเชิงเทรา (ผู้จัดการออนไลน์, 2563: ยอดหญิง พรชัยสิทธิ์, 2563)

2) จิมมี่ ฟาร์ม (JIMMY FARM)

ภาพประกอบ 7 Jimmy Farm

ที่มา : Jimmy Farm (2565)

จิมมี่ ฟาร์ม เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ตั้งอยู่ ณ ตำบลก้านแก้ว อำเภอดงเจริญ จังหวัดฉะเชิงเทรา ตั้งอยู่ห่างจากตำบลคลองเขื่อนเป็นระยะทาง 7.2 กิโลเมตร มีเนื้อที่ประมาณ 5 ไร่ การเกษตรภายในฟาร์มเป็นการทำเกษตรอินทรีย์ แบบผสมผสาน ที่เน้นการเพาะปลูกพืชผักสวนครัว ผักต่างชนิด และ เลี้ยงไก่ มีการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร สร้างสรรค์ในการให้นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ภายในแหล่งท่องเที่ยว (Jimmy Farm, 2565)

3) ศูนย์เรียนรู้เกษตรผสมผสาน Smile Lemon

ภาพประกอบ 8 ศูนย์เรียนรู้เกษตรผสมผสาน Smile Lemon

ที่มา: ศูนย์เรียนรู้เกษตรผสมผสาน Smile Lemon, (2563)

ศูนย์เรียนรู้เกษตรผสมผสาน Smile Lemon ตั้งอยู่ที่ ตำบลบางตลาด อำเภอคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา อยู่ห่างจากตำบลคลองเขื่อนเป็นระยะทาง 9.7 กิโลเมตร มีเนื้อที่ขนาดประมาณ 20 ไร่ การทำการเกษตรรูปแบบใหม่ที่นำเทคโนโลยี มาปรับใช้ ที่เรียกว่า “Smart Farmer” โดยเน้นการปลูกผักอินทรีย์ผสมผสาน จากการประยุกต์หลักเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้นำร่องและถ่ายทอดองค์ความรู้แก่ชุมชน และนักท่องเที่ยว (Kaset Go, 2021)

4) สวนปาล์มฟาร์มนก

ภาพประกอบ 9 สวนปาล์มฟาร์มนก

ที่มา: ผู้วิจัย, (2566)

สวนปาล์มฟาร์มนก ตั้งอยู่ที่ ตำบลบางตลาด อำเภอคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา อยู่ห่างจากตำบลคลองเขื่อนเป็นระยะทาง 5.4 กิโลเมตร มีเนื้อที่ประมาณ 111 ไร่ มีวัตถุประสงค์เพื่อน ก่อตั้งศูนย์เรียนรู้ และอนุรักษ์สายพันธุ์นกแก้วมาคอว์ รวมถึงสัตว์ปีกสวยงาม และมีการเพาะปลูกสวนปาล์มหลากหลายสายพันธุ์ บนเนื้อที่กว่า 100 ไร่ มีกิจกรรมให้ความรู้ทางด้านการเกษตรและปศุสัตว์ พาชมนกสัตว์นานาชนิด สามารถป้อนอาหารสัตว์ภายในแหล่งท่องเที่ยวได้ เปิดพื้นที่ให้เกษตรกรได้นำสินค้าของตนมาตั้งขายภายในพื้นที่ (สวัสดีแปดริ้ว, 2561)

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 งานวิจัยในประเทศ

พัชรภรณ์ ทิพย์ดวง (2561) ได้ทำการศึกษา “ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวสถานที่เกษตรหลวงอ่างขาง ตำบลแม่งอน อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่” มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความพึงพอใจ และพฤติกรรม ของนักท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่เดินทางไปสถานที่เกษตรหลวงอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่ และศึกษารูปแบบการท่องเที่ยวของสถานที่เกษตรหลวงอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่ ต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีเยือนสถานที่เกษตรหลวง เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวที่มายัง สถานที่เกษตรหลวงอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 400 ท่าน ใช้เครื่องมือในการวิจัย คือ แบบสอบถาม และบรรยายในรูปแบบสถิติพรรณนา ได้แก่ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า t (Independent Sample t -test) และ ค่าความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis of Variance: One Way ANOVA) โดยผลพบว่า ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในทุกด้านอยู่ในระดับความพึงพอใจมาก ได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์และบริการ ด้านสถานที่ ด้านความปลอดภัย ด้านประชาสัมพันธ์ ด้านราคา ค่าใช้จ่าย ด้านเจ้าหน้าที่บุคลากรผู้ให้บริการ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ส่วนผลของพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มาเที่ยวสถานที่อ่างขาง 1 วัน ซึ่งไม่เคยมาเที่ยวมาก่อน และมียานพาหนะที่ใช้เดินทาง คือ รถยนต์ส่วนบุคคล รูปแบบการท่องเที่ยวของสถานที่หลวงอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่ ต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว พบว่า รูปแบบความที่ได้รับความนิยมมากที่สุดคือ การท่องเที่ยวแบบ Home Stay/Farm Stay ซึ่งเน้นการมอบประสบการณ์สัมผัสวิถีชีวิตการทำเกษตร โดยการพักอาศัยในช่วงเวลาไม่นาน

นิลาวัลย์ อินทคง, สุพัตรา ศรีสุวรรณ, และ สุรินทร์ นิยมางกูร (2562) ได้ทำการศึกษา “ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ตำบลวังอ่าง อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช” เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล การท่องเที่ยว การรับข่าวสาร และข้อมูลทางการท่องเที่ยวที่มายังแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และเปรียบเทียบความพึงพอใจตามปัจจัยส่วนบุคคล การรับข่าวสารและข้อมูล เป็นวิธีวิจัยเชิงปริมาณกับกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวเชิงเกษตร จำนวน 331 คน พบว่า อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ วัตถุประสงค์การมา ท่องเที่ยว ลักษณะการเดินทาง ยานพาหนะที่ใช้ในการเดินทาง และการเปิดรับข่าวสารจากสื่อ บุคคลที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 รายจ่ายต่อเดือนที่แตกต่างกัน มีความพึงพอใจที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวเชิง

เกษตรโดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ส่วนเพศ ไม่มีผลต่อการรับรู้ข่าวสารทุกช่องทาง

กาญจน์นัท สารตะขบ (2562) ได้ทำการศึกษา “ความต้องการการส่งเสริมและสภาพการทองเที่ยวเชิงเกษตรในอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา” มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพเศรษฐกิจ-สังคมของเกษตรกร ในอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา การจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ปัญหา และข้อเสนอแนะ ความต้องการ การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร และแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรประชากรที่ศึกษา คือ เจ้าของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ในอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา 21 แห่ง และนักท่องเที่ยวเชิงเกษตร จำนวน 100 ราย ที่อายุมากกว่า 18 ปี ขึ้นไป วิเคราะห์ข้อมูลในรูปของสถิติเชิงพรรณนา โดยผลพบว่า 1) เจ้าของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุ 47.9 ปี มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี มีประสบการณ์ทำการเกษตร 13.28 ปี ใช้สื่อออนไลน์ในการรับข้อมูลข่าวสารระยะเวลาในการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว 9.38 ปี ซึ่งมีแรงงานเฉลี่ย 11.62 ราย การรองรับนักท่องเที่ยวในแต่ละครั้งเฉลี่ย 404.76 ราย และผลผลิตส่วนใหญ่เป็นไม้ผลและพืชผล 2) ด้านการจัดการการท่องเที่ยว พบว่า มีการจัดการอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน สิ่งดึงดูดใจการบริหารจัดการ การให้บริการ และการรับรองนักท่องเที่ยว ตามลำดับ 3) พบปัญหาและข้อเสนอแนะของการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรน้อยถึงน้อยที่สุด การจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร พบว่า แหล่งดึงดูดใจในแหล่งท่องเที่ยวอยู่ระดับน้อยที่สุด และการรับรองของนักท่องเที่ยวการให้บริการ และการบริหารจัดการระดับน้อย ตามลำดับ 4) เกษตรกรเจ้าของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีความต้องการส่งเสริมด้านความรู้ในระดับมากที่สุด ด้านความต้องการสื่อในการส่งเสริมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งต้องการในสนับสนุนในรูปแบบ หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน สื่อสิ่งพิมพ์ ไปสเตอร์ คู่มือ แผ่นพับ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ วิดีทัศน์ อินเทอร์เน็ต และวิธีการส่งเสริม ระดับมากที่สุดในรูปแบบบรรยาย สาธิต และฝึกปฏิบัติ 5) แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ควรมีนักส่งเสริมทั้งภาครัฐและเอกชน เข้าสนับสนุนให้ความรู้ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแก่เกษตรกร ในรูปแบบผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ ไปสเตอร์ ผ่านอิเล็กทรอนิกส์ โทรศัพท์ และอินเทอร์เน็ต ด้วยวิธีการส่งเสริมแบบการบรรยาย สาธิตและฝึกปฏิบัติ

จิรนนท์ เติมจันทร์ (2562) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดระยอง” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดระยอง โดยพบว่านักท่องเที่ยวส่วนมากมีพึงพอใจ ด้านทรัพยากร น้ำและไฟฟ้า อาหารและเครื่องดื่ม ตามลำดับ ซึ่งเป็น

องค์ประกอบในปัจจัยต้นน้ำ ฟังพอใจปานกลาง ด้านเครื่องมือและอุปกรณ์ รองลงมาคือด้านขยะ/การนำกลับมาใช้ใหม่ และด้านงานฝีมือท้องถิ่น/สินค้าท้องถิ่นแปรรูป ในส่วนของด้านปัจจัยกลาง น้ำ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ฟังพอใจปานกลาง ด้านปัจจัยปลายน้ำนักท่องเที่ยวฟังพอใจมาก

กัลยารัตน์ ศิริรัตน์ (2562) ได้ศึกษา “เกณฑ์การบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมของธุรกิจที่พักแรมสำหรับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ในเขตเทศบาลนครนครศรีธรรมราช” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเกณฑ์การบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมของธุรกิจที่พักแรม สำหรับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในเขตเทศบาลนครนครศรีธรรมราช ซึ่งมีการสุภาษานวิจัยดังนี้ ธุรกิจที่พักแรมในพื้นที่วิจัยส่วนใหญ่เป็นโรงแรม เกสเฮ้าส์ และรีสอร์ท ตามลำดับ โดยมีการจัดสิ่งแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกอยู่ในระดับมาก มีการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมทรัพยากรอยู่ในระดับปานกลางการจัดการด้านสังคม และการมีส่วนร่วมของท้องถิ่นอยู่ในระดับมาก และผู้ประกอบการมีความเห็นในด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนด้านการจัดที่พัก ที่มีการอนุรักษ์ และใช้ทรัพยากรอย่างเหมาะสมโดยมีความรับผิดชอบต่อผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมในระดับมาก

สุกัญญา พวกสนธิ และ ประสพชัย พสุนนท์ (2563) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดฉะเชิงเทรา” มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด และแรงจูงใจทางการท่องเที่ยว กับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากเป็นเพศชาย อายุ 25-34 ปี มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 20,001 – 30,000 บาท มีภูมิลำเนาอยู่ภาคกลาง แหล่งท่องเที่ยวเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดฉะเชิงเทราที่เคยเดินทางไปท่องเที่ยว คือ วัดสนามรัตนาราม ผลิตภัณฑ์ ช่องทางการเดินทาง และด้านราคา เป็นส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจมาก ซึ่งแรงจูงใจที่ทำให้นักท่องเที่ยวเดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดฉะเชิงเทราสูงสุด คือ เพื่อเรียนรู้วัฒนธรรม รองลงมาคือ เพื่อพักผ่อนและเกียรตินิยม โดยรวมพบว่า ส่วนประสมทางการตลาดและแรงจูงใจทางการท่องเที่ยวนั้นมีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก ทั้งทางด้านระยะเวลา ทุนทรัพย์ การรับรู้ และความศรัทธา

อัญชลี สมใจ และ พันธุ์วี ฦ ลำพูน (2563) ได้ทำการวิจัย “พฤติกรรม และความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ตำบลบางโหลง อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ” เพื่อศึกษาพฤติกรรมนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมตำบลบางโหลง ศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ตำบลบางโหลง และ ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมนักท่องเที่ยวกับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มี

ต่อ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ตำบลบางไฉลง อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ รวบรวมข้อมูลวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) แหล่งข้อมูลที่ได้เป็นแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) จากการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการใช้แบบสอบถาม รวบรวมจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักท่องเที่ยว จำนวน 330 ชุด โดยการคัดเลือกแบบสุ่มตัวอย่างโดยไม่ใช้ความน่าจะเป็น (Nonprobability sampling) โดยใช้การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ ผลวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นผู้หญิง อายุระหว่าง 31-40 ปี จบการศึกษาระดับต่ำกว่า อนุปริญญาตรี ส่วนใหญ่มีอาชีพเป็นพนักงานบริษัทเอกชน มีรายได้ระหว่าง 10,001 - 20,000 บาท ช่วงเวลาที่นักท่องเที่ยววางแผนเดินทางส่วนใหญ่เป็นช่วงวันหยุดสุดสัปดาห์ เดินทางด้วยรถยนต์ส่วนบุคคลกับครอบครัว ระยะเวลาในการท่องเที่ยว เข้า - เย็นกลับ มีค่าใช้จ่ายต่อคนต่ำกว่า 500 บาท มีความสนใจในเรื่องการท่องเที่ยวเชิงอาหาร กิจกรรมส่วนใหญ่เป็นการไหว้พระและนักท่องเที่ยวมีความต้องการในเรื่องกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมมากที่สุดโดยเฉพาะมีความต้องการความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และมีความต้องการที่พักในแหล่งท่องเที่ยวน้อยที่สุด

ธรรมจักร เล็กบรรจง (2565) ได้ทำการศึกษา “การพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืนของชุมชนนาหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง” มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาบริบทการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรโดยชุมชนต้นแบบและศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืนของชุมชนนาหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง ศึกษากระบวนการมีส่วนร่วมในการพัฒนารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืนของชุมชนนาหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง และประเมินและยืนยันรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืนของชุมชนนาหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง ผลการวิจัยพบว่า ชุมชนต้นแบบทุกแห่งมีอัตลักษณ์ประจำพื้นที่ ที่เน้นการมีส่วนร่วมส่งเสริมกิจกรรมเพื่อการเรียนรู้สำหรับแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืนของชุมชนนาหมื่นศรี ควรเริ่มจากกลุ่มผู้นำ และให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการพัฒนาเพื่อนำไปสู่ ความยั่งยืน โดยการเปิดเวทีชาวบ้านประชุมสร้างเครือข่าย และประชุมเชิงปฏิบัติการก่อให้เกิดการรวมกลุ่มคณะกรรมการการท่องเที่ยวนำไปสู่การแบ่งส่วนงานออกเป็น 5 ฝ่าย ประกอบด้วย ฝ่ายอาหารและสินค้าที่ระลึก ฝ่ายฐานการเรียนรู้ฝ่ายมัคคุเทศก์ ฝ่ายที่พักและยานพาหนะรวมทั้งร่วมจัดทำแผนปฏิบัติการการท่องเที่ยว ฝ่ายประชาสัมพันธ์ ทำให้เกิดการอบรมเชิงปฏิบัติการด้านการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรโดยชุมชนขึ้นและประเมินผลการจัดท่องเที่ยวนำร่องเพื่อตรวจยืนยันถึงผลสะท้อนที่เกิดขึ้น ซึ่งในท้ายสุดได้รูปแบบ NA-MUENSI Model เป็นรูปแบบการจัดการพื้นที่การท่องเที่ยวเชิงเกษตรโดยการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับกลุ่มสมาชิกและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องบนฐาน

การใช้ทรัพยากรอย่างมีคุณค่าตามบริบทของชุมชนเพื่อความยั่งยืนต่อการนำไปใช้สร้างประโยชน์ให้กับชุมชนน่านนีนศรี

บุษราภรณ์ กอบกิจพานิชผล (2565) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ “การวิเคราะห์พฤติกรรม การท่องเที่ยวของกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีความหลากหลายทางเพศในจังหวัดเชียงใหม่” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมและทัศนคติต่อการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่มีความหลากหลายทางเพศ ทั้งชาวไทย และชาวต่างชาติที่ได้เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่ จากนั้นนำผลที่ได้ไปวิเคราะห์ และนำเสนอแนวทางการพัฒนากลยุทธ์การตลาดเพื่อการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงใหม่ ที่เหมาะสมต่อความต้องการและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่มีความหลากหลายทางเพศทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลและสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และกำหนดกลุ่มตัวอย่างเป็น นักท่องเที่ยวชาวไทย และชาวต่างชาติ กลุ่ม LGBTQ+ จำนวนละ 200 ราย และสุ่มตัวอย่างร่วมการเลือกกลุ่มแบบลูกโซ่ (Snowball Sampling) และใช้เครื่องมือการวิเคราะห์ คือ ส่วนผสมการตลาด 7P's และองค์ประกอบการท่องเที่ยว 5A's และนำเสนอในแบบสถิติเชิงพรรณนา เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการวิเคราะห์แนวทางในการพัฒนากลยุทธ์การตลาด เพื่อการท่องเที่ยว จังหวัดเชียงใหม่ ให้ตรงต่อพฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีความหลากหลายทางเพศทั้งชาวไทยและต่างชาติ ซึ่งผลการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวกลุ่มดังกล่าวให้ความสำคัญกับ ส่วนผสมการตลาด 7P's ทางด้านบุคลากร และด้านการนำเสนอลักษณะทางกายภาพ และองค์ประกอบการท่องเที่ยว 5A's ทางด้าน ด้านสถานที่พัก การเข้าถึง และสิ่งอำนวยความสะดวก เป็น 3 อันดับแรก แนวทางการพัฒนากลยุทธ์การตลาดทางการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงใหม่ที่เหมาะสมสำหรับนักท่องเที่ยวที่มีความหลากหลายทางเพศ (LGBTQ+) ทั้งชาวไทยและต่างชาติ แบ่งออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่ 1) กลยุทธ์ระดับองค์กร 2) กลยุทธ์ระดับธุรกิจ และ 3) กลยุทธ์ระดับปฏิบัติการ ที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาทั้งในด้านผลิตภัณฑ์ การบริการ การสื่อสาร เทคโนโลยี มาตรฐานความปลอดภัย รวมถึงการพัฒนาระบบคมนาคมขนส่งสาธารณะ เพื่อให้จังหวัดเชียงใหม่เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวแห่งนวัตกรรมอย่างเต็มรูปแบบที่มี ศักยภาพ และประสิทธิภาพ

อารยา สุนทรวิภาต, ลักษณะณ บุญมา, และ ธีรพันธ์ สังวาลย์ (2565) ได้ทำการศึกษา “ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว และแนวทางการยกระดับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน: เกาะหมาก จังหวัดตราด” มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สำรวจความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวบนเกาะหมากในรูปแบบของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน 2) เสนอแนวทางการยกระดับการพัฒนาแหล่ง

ท่องเที่ยวเกาะหมาก ตามเกณฑ์การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโลก โดยการวิจัยในครั้งนี้ดำเนินการวิจัยในรูปแบบเชิงปริมาณ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวจำนวน 513 คน และวิเคราะห์ข้อมูลรูปแบบทางสถิติเป็น ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบสมมติฐาน โดยใช้ T-test และ ANOVA พบว่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อภาพรวมของการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเท่ากับ 3.88 จากคะแนนเต็ม 5 คะแนน โดยมีมิติที่พึงพอใจมากที่สุดคือ ประชาชน ถัดมา คือ กิจกรรมการท่องเที่ยว สถานที่พักผ่อน และรถโดยสารสาธารณะ ตามลำดับ 3 อันดับแรก โดยเมื่อนำมาจัดทำแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเกาะหมาก ตามเกณฑ์การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโลก ควรดำเนินการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว 6 ประเด็น ได้แก่ ความพร้อมของประชาชนในพื้นที่ ความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยวหรือกิจกรรมท่องเที่ยว ความพร้อมของการให้บริการการท่องเที่ยว ความปลอดภัยของสถานที่ท่องเที่ยวและกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยว ราคาของสินค้าและบริการ และการประชาสัมพันธ์และการเข้าถึงข้อมูลทางด้านการท่องเที่ยว เป็นการเพิ่มความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยว และประชาชนในชุมชน

ดารณี อัจหาญ และ เกิดศิริ เจริญวิศาล (2565) ดำเนินการศึกษาเรื่อง “การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอาหารภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจ BCG” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการกระจายรายได้สู่ชุมชนอย่างทั่วถึง ลดความเหลื่อมล้ำด้านการท่องเที่ยวที่มีการกระจุกตัวของนักท่องเที่ยวในพื้นที่ ที่ได้รับความนิยม โดยใช้การท่องเที่ยวเชิงอาหารเป็นการศึกษาหลักที่มีศักยภาพสูงในการดึงดูดนักท่องเที่ยว และเป็นศักยภาพในทางด้านของทุนทรัพยากร ผสานกับแนวคิดเศรษฐกิจ BCG คือ ระบบเกษตร อันเป็นแหล่งผลิตอาหารสร้างเป็นเรื่องราว รวบรวมมรดกและภูมิปัญญาทางอาหาร โดยผลการวิจัย พบว่า การขับเคลื่อนของการท่องเที่ยวเชิงอาหารภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจ BCG นั้น ควรมี 2 องค์ประกอบ คือ “AGFEC” ได้แก่ A-Agriculture (การเกษตร) G-Gastronomic (วัฒนธรรมอาหารการกิน) F-Food Safety (อาหารปลอดภัย) E-Experience (คุณค่าทางประสบการณ์ที่ได้สัมผัส) C-Creative Entrepreneur (ผู้ประกอบการสร้างสรรค์) และองค์ประกอบรวม 4 ด้าน ได้แก่ ความมั่นคงทางอาหาร การเชื่อมโยงห่วงโซ่อุปทาน ศักยภาพพื้นที่ และปัจจัยสนับสนุน และยังพบว่า การประชาสัมพันธ์ในระดับเมือง ชุมชน จากการสร้างเครือข่ายในการประสานงานร่วมกันนั้นสามารถสร้างความมั่นคงทางอาหารได้เป็นอย่างดี

พุทธประภา ประชาโชติ (2560) ได้ทำการศึกษา “การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ยั่งยืน” กรณีศึกษา เขตพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืนจังหวัดเลย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและสังเคราะห์แบบผลิตภัณฑ์จากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร และการศึกษาความเป็นไปได้ของผลิตภัณฑ์ โดยใช้กลุ่มเป้าหมายเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศชาวไทย มีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกจากกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย คือ ปราชญ์ชุมชน ผู้ทรงคุณวุฒิ และกลุ่มนักท่องเที่ยวเป้าหมาย เพื่อนำมาวิเคราะห์สถานการณ์ และคาดการณ์ความเป็นไปได้ของแผน โดยการนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เข้าสู่การวิเคราะห์แบบทฤษฎีภูมิ ร่วมกับเอกสารวิชาการ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง และดำเนินการทดลอง เป็นนวัตกรรม ผลการวิจัย พบว่า เศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรอย่างเปลือกข้าวโพด เมื่อนำมาทำเป็นเชือกสามารถให้คุณสมบัติที่มีความเหนียว และสามารถนำไปพัฒนาเป็นเครื่องจักรสาน และเมื่อนำไปย้อมสามารถเพิ่มประสิทธิภาพเข้าได้

ไพโรจน์ ไชยเมืองขึ้น, เพียงกานต์ นามวงศ์, และ ศิริขวัญ ปัญญาเรียน (2563) ทำการศึกษา “การจัดการแหล่งเรียนรู้บนเส้นทางทางการท่องเที่ยวเชิงกาแฟ: กรณีศึกษาชุมชนในตำบลแจ้ซ้อน อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง” มีจุดมุ่งหมายในการศึกษา เพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรใหม่ของจังหวัดลำปาง ในรูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงกาแฟในพื้นที่ตำบลแจ้ซ้อน อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง โดยผลการศึกษาพบว่า แหล่งท่องเที่ยวใหม่ในตำบลแจ้ซ้อน อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปางนั้น มีลักษณะที่สามารถประสบการณ์และความรู้ให้แก่นักท่องเที่ยวในองค์ความรู้ของกาแฟ ซึ่งผู้วิจัยได้เข้าไปมีส่วนในการพัฒนาออกแบบกิจกรรมทางการท่องเที่ยว และการเข้าชมกระบวนการผลิต ทั้งโรงคั่วกาแฟรวมถึง โรงกาแฟ โรงเมียง โรงเกษตรผสมผสาน และโฮมสเตย์ เป็นต้น ซึ่งเป็นการพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้เป็นรูปแบบใหม่ของตำบล ที่สร้างการเชื่อมโยงในชุมชนของผู้ประกอบการทางด้านกาแฟ และกระจายรายได้สู่ชุมชน ธุรกิจปลูกย่อยในตำบล

5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

อิกอร์ สเนซาน่า และคณะ (Igor, Snežana, Donatella, & Adrian, 2019) ได้ศึกษา “เส้นทางไวน์ในจังหวัด วอยโวดินา (Vojvodina) ทางตอนเหนือของประเทศเซอร์เบีย โดยใช้แนวคิดการพัฒนากองทัพอย่างยั่งยืน” เป็นเครื่องมือการวิจัย เพื่อพัฒนาประโยชน์ทางด้านระบบนิเวศ สังคม-วัฒนธรรม และระบบเศรษฐกิจ รวมกับหน่วยงานที่อยู่ภายใต้การวางแผนและการดำเนินการทางการท่องเที่ยว รวมถึงหน่วยงานรัฐ ในการปรับปรุงหลักการและแนวคิดทางนิเวศวิทยา และสังคม-วัฒนธรรม รวมถึงออกแบบจำลองในการพัฒนาสินค้าและบริการ ที่จะเป็นบทบาทสำคัญที่สามารถยกระดับการท่องเที่ยวของ วอยโวดินา (Vojvodina) ได้ โดยสินค้าดังกล่าวนั้นคือ ไวน์ เป็นผลิตภัณฑ์สำคัญของจังหวัดที่สามารถนำมาใช้ในการส่งเสริมและประชาสัมพันธ์ทางการท่องเที่ยวได้ งานวิจัยนี้จึงเน้นการสำรวจทดลอง แหล่งท่องเที่ยว และผลิตภัณฑ์ไวน์ เป็นหลัก พบว่า จังหวัดวอยโวดินา (Vojvodina) นั้นถือเป็นจุดหมายปลายทางของผู้ที่ชื่นชอบไวน์ และมีแนวโน้มในการพัฒนาเส้นทางไวน์ โดยผู้วิจัยได้สรุปข้อมูลในรูปแบบของสถิติเชิงบรรยาย และนำเสนอข้อมูลจากการวิเคราะห์แบบสหพันธ์ (Correlation Analysis Technique) มาใช้เพื่ออธิบายความชอบของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับความสำคัญของเส้นทางไวน์ ในการสำรวจเชิงประจักษ์ ข้อสรุปหลัก คือ ความสัมพันธ์เชิงบวกที่การพัฒนาการท่องเที่ยวไวน์ในจังหวัดวอยโวดินา (Vojvodina) สามารถมีอิทธิพลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของภูมิภาค

เมา ชวงเมิง และคณะ (Mao, Chunmeng, Farooq, & Ranran, 2022) ได้ศึกษา “การวิเคราะห์พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่เปลี่ยนแปลงไปและลักษณะเฉพาะของแต่ละบุคคล” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และใช้แบบจำลองสองขั้นตอนของเฮคแมน (Heckman) เพื่อวิเคราะห์ผลกระทบของพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว โดยใช้วิธีรวบรวมข้อมูล โดยใช้เครื่องมือแบบสอบถามการประเมินความพึงพอใจผ่านทางระบบออนไลน์ กลุ่มตัวอย่างคือ นักท่องเที่ยว ผลการวิจัยมีดังนี้ 1) การใช้ช่องทางอินเทอร์เน็ตเพื่อการประชาสัมพันธ์เพิ่มขึ้น 2) ลักษณะทางประชากรศาสตร์มีอิทธิพลอย่างชัดเจน โดยพบว่าค่าใช้จ่ายในการบริโภคของผู้ชายมีมากกว่าผู้หญิง ซึ่งอาจเกี่ยวข้องเนื่องกับการที่ผู้หญิงมีภาระค่าใช้จ่ายในการบริโภคมากกว่าผู้ชาย หรือผู้ชายมีภาระค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวของคู่รักมากกว่าผู้ชาย 3) ปริมาณรายได้เป็นอิทธิพลสำคัญให้ได้ตัดสินใจท่องเที่ยวเชิงเกษตร

อิกนาเทนโก และคณะ (Ignatenko, Sarapina, Sakun, Marmul, & Pylypenko, 2019) ได้วิจัย “การจำลองการดำเนินการขององค์กรทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตรสีเขียวประเทศยุโรปและมีการประเมินประสิทธิภาพ” มีวัตถุประสงค์เพื่อระบุคุณลักษณะ ของแบบจำลองผู้ประกอบการในการท่องเที่ยวสีเขียว ในชนบท และเพื่อพัฒนาแนวทางในการปฏิบัติสำหรับการประเมินประสิทธิภาพ วิธีการวิจัย คือ การศึกษาบทความ และประวัติศาสตร์ และนำมาทำแบบจำลอง โดยเน้นย้ำเรื่องการสนับสนุน การท่องเที่ยวเชิงเกษตร สีเขียว ผลการวิจัยพบว่า แบบจำลองที่ใช้ในระบบการศึกษานี้ สามารถนำไปใช้งานได้จริง โดยบทความนี้ยังคงสะท้อนให้เห็นรูปแบบทางการท่องเที่ยว และการพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรนั้น สามารถสร้างความยั่งยืน อีกทั้งเป็นการกระจายรายได้แก่ชุมชนได้อีกเช่นกัน

แคนวัท และโอนาคูส (Canwat & Onakuse, 2022) ได้ทำการศึกษา “เกษตรอินทรีย์: แหล่งรวมของนวัตกรรมทางเลือกสำหรับความท้าทายทางสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมของการเกษตรแบบดั้งเดิมในบริบทของประเทศกำลังพัฒนา” มีจุดมุ่งหมายในการศึกษา การศึกษานวัตกรรมเกษตรอินทรีย์และประเมินวิธีการบรรลุความยั่งยืน ทางสังคม เศรษฐกิจ และระบบนิเวศของการเกษตรแบบดั้งเดิมในบริบทของประเทศกำลังพัฒนา โดยดำเนินการศึกษา ในประเทศเคนยา ผลการศึกษาพบว่า ฟาร์มเกษตรอินทรีย์หลายแห่ง ปรับรูปแบบพื้นที่ของตนเพื่อรองรับการเกษตรในรูปแบบใหม่มากยิ่งขึ้น การนำการเกษตรมาปรับใช้ในการนำเสนอเป็น การท่องเที่ยวเชิงเกษตรสามารถสร้างคุณค่าเป็นเม็ดเงินได้มากขึ้น มีการตระหนักถึงใช้ทรัพยากร มากขึ้นโดย การให้ความสำคัญทรัพยากรหมุนเวียน ลดของเสีย สร้างคุณค่าขยะอินทรีย์ใน การนำมาทำปุ๋ยหมักในการปราบศัตรูพืช รักษาโรคพืช และคงไว้ซึ่งความอุดมสมบูรณ์ของดิน อีกทั้งมีข้อเสนอแนะให้การต่อยอดการตลาด ของเกษตรอินทรีย์ โดยการสร้างตลาดของเกษตรกร ที่ทำการเพาะปลูกเกษตรอินทรีย์ และให้บริการจัดส่งถึงบ้าน โดยนำสื่อออนไลน์มาใช้ในการ ประชาสัมพันธ์ การสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้บริโภค โดยการรับประกันผลิตภัณฑ์อินทรีย์ โดยการสร้างมาตรฐานในการผลิต ซึ่งการสร้างนวัตกรรมเหล่านี้สามารถสร้างความมั่นคงทาง การตลาด ขยายข้อจำกัดในการเข้าถึง นวัตกรรมทางการเกษตรอินทรีย์ นั้นมีหลากหลายหัวข้อที่ สามารถนำไปปรับใช้ได้จริง แต่ยังคงพบข้อจำกัดทางด้านนโยบายจากทางรัฐบาลของเคนยา

บาแลนโนว่า และ เคเกอัน Baranova & Kegeyan (2019) ได้ทำการศึกษา “การนำเอาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรมาใช้เป็นองค์ประกอบการพัฒนาเศรษฐกิจสีเขียวในธุรกิจรีสอร์ต” ที่มีวัตถุประสงค์ คือ การศึกษาถึงความสำคัญในการนำการท่องเที่ยวเชิงเกษตรมาใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจสีเขียวของธุรกิจรีสอร์ตของเมืองโซชิ (Soshi) ประเทศรัสเซีย และนำเสนอคุณสมบัติหลักของการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในธุรกิจรีสอร์ต ที่ตรงกับเศรษฐกิจสีเขียว โดยพบว่า การนำการท่องเที่ยวเชิงเกษตรมาใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจนั้นเป็นถือเป็นการพัฒนาที่ดีที่สุดในเมืองโซชิ (Soshi) ประเทศรัสเซียเนื่องจาก เมืองโซชิ (Soshi) จัดเป็นเมืองที่นักท่องเที่ยวเดินทางมาเพื่อพักตากอากาศ ซึ่งเป็นเมืองที่อยู่ในระยะประิมลทล หรืออยู่ชานเมือง ซึ่งการพัฒนาโดยใช้การท่องเที่ยวเชิงเกษตร เป็นการท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับพื้นที่ท่องเที่ยวลักษณะ ชนบทที่มีการทำการเกษตรที่เป็นเอกลักษณ์ แต่อย่างไรนั้นการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ไม่ใช่การท่องเที่ยวเพียงเฉพาะในฤดูใบไม้ผลิและฤดูใบไม้ร่วงที่เป็นช่วงที่น้ำทะเลมีความเย็น และไม่ควรรู้เข้าใจว่าการท่องเที่ยวเชิงเกษตรเป็นเพียงการผลิตสินค้าเกษตรเท่านั้น การท่องเที่ยวเชิงเกษตรเป็นกิจกรรมที่มีความหลากหลาย ได้แก่ ทิวชมอาหาร การศึกษา (ฝึกอบรมการเพาะปลูกพืช การทำอาหาร) การท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ (เรียนรู้เกี่ยวกับชีวิตและวัฒนธรรมของผู้คน) การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (ศึกษาพืชและสัตว์) และการพักผ่อนหย่อนใจ (นันทนาการกลางแจ้ง)

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษา “การพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน โดยใช้แนวคิดเศรษฐกิจใหม่ (BCG Model) ตำบลคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา” ดำเนินการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) โดยใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มีวิธีดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือในการดำเนินการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการดำเนินการวิจัยนี้ คือ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทางการท่องเที่ยวของตำบลคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีส่วนเกี่ยวข้องทางการท่องเที่ยว และนักท่องเที่ยวเชิงเกษตร

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้ทำการกำหนดกลุ่มตัวอย่างในการรวบรวมข้อมูลออกเป็น 2 กลุ่ม ตามรูปแบบในการดำเนินการวิจัย ได้แก่

1.2.1 กลุ่มตัวอย่างเชิงคุณภาพ

เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการคัดเลือกจากการสุ่มโดยไม่ใช้ความน่าจะเป็น (Non-probability sampling) แบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Selection) จำแนกออกเป็น 2 กลุ่มในการสัมภาษณ์ คือ กลุ่มศึกษาบริบทและวิเคราะห์ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรตำบลคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 7 ท่าน และกลุ่มตรวจสอบความถูกต้องในการใช้งานของเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ในขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล จำนวน 6 ท่าน ซึ่งมีการกำหนดคุณสมบัติของกลุ่มตัวอย่างไว้ ดังนี้

ตัวแทนหน่วยงานจากภาครัฐ

1) ผู้นำตำบลคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่มีความรู้ทางด้านการบริหาร ทรัพยากรของตำบลคลองเขื่อน ได้แก่ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลหรือตัวแทน และปลัด องค์การบริหารตำบล ของตำบลคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 2 ท่าน

2) ผู้อำนวยการกองส่งเสริมการเกษตร ผู้มีประสบการณ์ และความรู้ทาง การเกษตร และมีความสามารถในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ของตำบลคลองเขื่อน จำนวน 1 ท่าน

3) ตัวแทนผู้ใหญ่บ้าน ผู้มีความเชี่ยวชาญ มีความรู้ในแหล่งท่องเที่ยว ของตำบลคลองเขื่อน และมีประสบการณ์ในเข้าร่วมการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของตำบล คลองเขื่อน อย่างน้อย 2 ปี จำนวน 2 ท่าน

ตัวแทนจากหน่วยจากภาคธุรกิจและประชาชน

1) ประธานกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนตำบลคลองเขื่อน ผู้มีความเชี่ยวชาญ และมี ประสบการณ์ในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของตำบลคลองเขื่อน อย่างน้อย 2 ปี จำนวน 1 ท่าน

2) ตัวแทนศูนย์การเรียนรู้การเกษตร ผู้มีความเชี่ยวชาญ มีความรู้ และศักยภาพในการพัฒนาและออกแบบกิจกรรมทางการท่องเที่ยวของตำบลคลองเขื่อน และมีประสบการณ์ในเข้าร่วมการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของตำบลคลองเขื่อน อย่างน้อย 2 ปี จำนวน 1 ท่าน

3) ตัวแทนเจ้าของหรือผู้รับชอบดูแลแหล่งท่องเที่ยว ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ในกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ตำบลคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยเป็นบุคคลที่ควร รับทราบถึงแผนที่เส้นทางที่ผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนาในการวิเคราะห์ข้อมูล และมีประสบการณ์ใน เข้าร่วมการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของตำบลคลองเขื่อน อย่างน้อย 2 ปี จำนวน 4 ท่าน

1.2.2 กลุ่มตัวอย่างเชิงปริมาณ

เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการเก็บแบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการคัดเลือกการสุ่มโดยไม่ใช้ความน่าจะเป็น (Nonprobability sampling) จากการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Selection) กับนักท่องเที่ยวในแหล่ง ท่องเที่ยวเชิงเกษตรของจังหวัดฉะเชิงเทรา และสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Selection) ในนักท่องเที่ยวที่มีประสบการณ์ในการมาเยือนแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของจังหวัดฉะเชิงเทรา โดยนักท่องเที่ยวเหล่านี้ เป็นชาวไทย ที่มีอายุมากกว่า 1.8 ปีขึ้นไป ซึ่งผู้วิจัยไม่ทราบจำนวน

นักท่องเที่ยวเชิงเกษตรของจังหวัดฉะเชิงเทราที่แน่นอน ดังนั้นจึงดำเนินการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวเชิงเกษตรตามสูตรของ คอแครน (Cochran, 1977) ที่ค่าความเชื่อมั่น 95% ระดับค่าความคลาดเคลื่อนไม่เกิน 5% และกำหนดสัดส่วนประชากรเท่ากับ 0.50 ดังนี้

$$n = \frac{p(1-p)Z^2}{e^2}$$

กำหนดให้

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

p = สัดส่วนประชากรที่ผู้วิจัยกำหนด

Z = ระดับความเชื่อมั่นหรือระดับนัยสำคัญ ที่ผู้วิจัยกำหนดไว้

ระดับความเชื่อมั่น 95% หรือระดับนัยสำคัญ 0.05 $Z = 1.96$

ระดับความเชื่อมั่น 99% หรือระดับนัยสำคัญ 0.01 $Z = 2.58$

e = ระดับสัดส่วนของความคลาดเคลื่อนที่สามารถยอมรับได้ของกลุ่มตัวอย่าง

แทนค่า

$$n = \frac{p(1-p)Z^2}{e^2}$$

$$= \frac{(0.5)(1-0.5)(1.96)^2}{0.05^2}$$

$$= \frac{0.5 \times 0.5 \times 3.84}{0.0025}$$

$$= \frac{9,604}{25}$$

$$= 384.16 \approx 385$$

ดังนั้น การเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างจึงมีจำนวนทั้งสิ้น 385 คน

โดยคัดเลือกสถานที่เก็บข้อมูลแบบสอบถามจากแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในจังหวัดฉะเชิงเทรา ตามคุณสมบัติแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่มีการในนิยามในบทที่ 2 ข้อที่ 1.3 ว่า แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร คือ สถานที่ที่มีการนำเสนอกิจกรรมท่องเที่ยวเกี่ยวกับการเกษตร ได้แก่ การจำหน่ายผลิตผลทางการเกษตรแบบไม่แปรรูป กิจกรรมสันตนาการโดยเกษตรกร การสาธิต และการจัดแสดงถึงวิถีชีวิตการทำเกษตร แหล่งที่พักค้างคืน หรือฟาร์มสเตย์ (Farm stay) มอบประสบการณ์วิถีชีวิตของเกษตรกรท้องถิ่น งานเทศกาลแสดงผลิตภัณฑ์สินค้าต่างๆ เป็นต้น

2. การสร้างเครื่องมือในการดำเนินการวิจัย

2.1 เครื่องมือวิจัยเชิงคุณภาพ

การวิจัยเชิงคุณภาพในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ การสนทนากลุ่ม (Focus Group) กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ตำบลคลองเขื่อน เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเป็นอิสระในการให้ข้อมูล โดยผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสารการวิจัยและข้อมูลที่เกี่ยวข้องในการสร้างคำถาม เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูล 2 ส่วน ได้แก่

2.1.1 บริบทแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ตำบลคลองเขื่อน

การศึกษบริบทของแหล่งท่องเที่ยวเชิง จากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ตำบลคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยใช้แบบสัมภาษณ์จากแนวคิดและเอกสารที่เกี่ยวข้อง มาตั้งเป็นประเด็นคำถามอันเป็นการแสดงถึงบริบทของแหล่งท่องเที่ยว (สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 2 ราชบุรี, 2563) ในรูปแบบคำถามแบบสัมภาษณ์ชนิดกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) การเพื่อสำรวจถึงกิจกรรมทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของตำบลคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา ได้แก่

1) กิจกรรมการทำการเกษตรในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ใช้ในการจำแนกรูปแบบในการทำการเกษตร และการนำเสนอกิจกรรมทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่แหล่งท่องเที่ยวนั้นๆ ได้มีการนำเสนอ ที่มีความเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบทางการเที่ยว 5A's ประกอบด้วย สิ่งดึงดูด การเข้าถึง กิจกรรม การบริการที่พัก และ สิ่งอำนวยความสะดวกของดิคแมน (Dickman, 1996)

2) การบริหารจัดการพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว ใช้ในการระบุถึงการบริหารจัดการและหน่วยงานองค์กรที่รับผิดชอบ และให้การสนับสนุนแหล่งท่องเที่ยวนั้นๆ

3) ขนาดพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยว ระบุเป็นจำนวนไร่ เพื่อสำรวจความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวต่อพื้นที่

2.1.2 ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

การศึกษาข้อมูลในการวิเคราะห์ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน จากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ตำบลคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยใช้แบบสัมภาษณ์จากแนวคิดและเอกสารที่เกี่ยวข้อง มาตั้งเป็นประเด็นคำถาม โดยอ้างอิงคำถามจากเกณฑ์ GSTC สำหรับแหล่งท่องเที่ยว Version 2.0 (Goal Sustainable Tourism Council) ของสมาคมท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนระดับโลก (Global Sustainable Tourism Council, 2020) ในรูปแบบคำถามแบบสัมภาษณ์ชนิดมีโครงสร้าง (Structured Interview) บันทึกข้อมูลในลักษณะของการตรวจสอบรายการ (Checklist) เพื่อสำรวจถึงการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ที่สามารถสร้าง

ความยั่งยืน ของตำบลคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา ซึ่งจำแนกออกเป็น 4 ด้าน 10 ข้อ 173 ตัวชี้วัด ดังนี้

- 1) ด้าน A การจัดการความยั่งยืน จำนวน 3 ข้อ 51 ตัวชี้วัด ได้แก่
 - A(a) กรอบและโครงสร้างการจัดการ
 - A(b) การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
 - A(c) การจัดการแรงกดดันและการเปลี่ยนแปลง
- 2) ด้าน B ความยั่งยืนด้านสังคม-เศรษฐกิจ จำนวน 2 ข้อ 32 ตัวชี้วัด ได้แก่
 - B(a) การนำผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจมาสู่ชุมชน
 - B(b) ผลกระทบต่อชุมชนและสวัสดิภาพชุมชน
- 3) ด้าน C ความยั่งยืนด้านวัฒนธรรม จำนวน 2 ข้อ 26 ตัวชี้วัด
 - C(a) การปกป้องมรดกทางวัฒนธรรม
 - C(b) การเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
- 4) ด้าน D ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม จำนวน 3 ข้อ 64 ตัวชี้วัด ได้แก่
 - D(a) การอนุรักษ์มรดกทางธรรมชาติ
 - D(b) การจัดการทรัพยากร
 - D(c) การจัดการของเสียและการลดปล่อยมลพิษ

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือด้วยวิธีการทวนซ้ำข้อมูลกับเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดขอบเขตทาง เนื้อหา ข้อคำถาม ตามกรอบแนวคิด จากนั้น นำข้อคำถามที่ได้ ให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบคุณภาพ และความถูกต้องของข้อมูล และปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำให้เกิดความถูกต้องและสมบูรณ์

2.2 เครื่องมือวิจัยเชิงปริมาณ

การสร้างเครื่องมือในการดำเนินการวิจัยเชิงปริมาณในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถาม (Questionnaire) จากกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวเชิงเกษตร เพื่อสำรวจความต้องการทางการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสารการวิจัยและข้อมูลที่เกี่ยวข้องในการสร้างข้อคำถาม โดยจำแนกข้อคำถามออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยวเชิงเกษตร ได้แก่ เพศ สถานภาพ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ เป็นต้น (สันทัด เสริมศรี, 2541; อาริวรรณ บัวเผื่อน, 2561) กำหนดข้อคำถาม ประเภทปลายปิด (Closed-Ended From) แบบตรวจสอบรายการ (Checklist) จำนวน 6 คำถาม

ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลการใช้บริการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของนักท่องเที่ยว แสดงถึงพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ปฏิบัติต่อการดำเนินกิจกรรมทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของจังหวัดฉะเชิงเทรา ตามการนิยามในข้อที่ 2.2 บทที่ 3 กำหนดข้อคำถาม ประเภทปลายปิด (Closed-Ended From) แบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 3 ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความต้องการทางการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยนำทฤษฎีขององค์ประกอบทางการท่องเที่ยว 5A's มาออกแบบสอบถาม ได้แก่ ด้านสิ่งดึงดูดใจ ด้านการเดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยว ด้านการบริการที่พัก ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก โดยสร้างคำถามในรูปแบบเจตนาคติแบบมาตราส่วนประมาณค่าตามลิคเคอร์ต (Likert Scale) โดยเลือกได้เพียงคำตอบเดียว แบ่งออกเป็น 5 ระดับอย่างมีหลักเกณฑ์ในการให้คะแนน ดังนี้

ระดับความต้องการมากที่สุด	ให้คะแนน 5 คะแนน
ระดับความต้องการมาก	ให้คะแนน 4 คะแนน
ระดับความต้องการปานกลาง	ให้คะแนน 3 คะแนน
ระดับความต้องการน้อย	ให้คะแนน 2 คะแนน
ระดับความต้องการน้อยที่สุด	ให้คะแนน 1 คะแนน

แปลความหมายของข้อมูลเพื่อหาข้อมูลทางด้านของความต้องการของนักท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยผู้วิจัยได้กำหนดช่วงคะแนนของการวิเคราะห์ข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาค่าเฉลี่ยในแต่ละด้านโดยกำหนดหลักเกณฑ์คะแนนไว้ ดังนี้

$$\begin{aligned}
 \text{จำนวนอัตราภาคขั้น} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนขั้น}} \\
 &= \frac{5 - 1}{5} \\
 &= 0.8
 \end{aligned}$$

เกณฑ์เฉลี่ยของระดับข้อมูลของความต้องการของนักท่องเที่ยวงuestกำหนดดังนี้

ระดับ 5	ค่าเฉลี่ย 4.21 – 5.00 ความต้องการมากที่สุด
ระดับ 4	ค่าเฉลี่ย 3.41 – 4.20 ความต้องการมาก
ระดับ 3	ค่าเฉลี่ย 2.61 – 3.40 ความต้องการปานกลาง
ระดับ 2	ค่าเฉลี่ย 1.81 – 2.60 ความต้องการน้อย
ระดับ 1	ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.80 ความต้องการน้อยที่สุด

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติม เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open-ended Question) เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้แสดงความคิดเห็น

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

- 1) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบการใช้ได้ของเครื่องมือและความสอดคล้องต่อคำนิยาม ในการตั้งข้อคำถาม และปรับแก้ไขข้อคำถามตามคำแนะนำให้เกิดความสมบูรณ์และถูกต้อง และให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบอีกครั้ง
- 2) นำแบบสอบถามที่ปรับแก้ไขข้อคำถามตามการแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาแล้ว เสนอให้กับผู้เชี่ยวชาญทางการท่องเที่ยว จำนวน 3 ท่าน โดยเป็นอาจารย์ในภาควิชาการท่องเที่ยวจากต่างมหาวิทยาลัย 1 ท่าน และเป็นอาจารย์ในภาควิชาการท่องเที่ยวในมหาวิทยาลัย 2 ท่าน โดยให้ผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ตรวจสอบ ที่ใช้ IOC (Index of item objective congruence: IOC) (Rovinelli & Hambleton, 1977) เป็นการหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามแบบสอบถาม โดยค่า IOC ต้องอยู่ในช่วง 0.5 ขึ้นไปจึงสามารถนำไปใช้ได้ มีสูตรดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทนค่า ดัชนีความสอดคล้องมีค่าอยู่ระหว่าง -1 ถึง +1
 $\sum R$ แทนค่า ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
 N แทนค่า จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

โดยค่า IOC ต้องอยู่ในช่วง 0.5 ขึ้นไปจึงสามารถนำไปใช้ได้ในทุกข้อคำถาม ซึ่งมีการกำเณฑ์ในการพิจารณาการแปลความหมายดังนี้

+1 หมายถึง ข้อคำถามมีความเหมาะสม
 0 หมายถึง ข้อคำถามมีความไม่แน่นอน
 -1 หมายถึง ข้อคำถามมีความไม่เหมาะสม

ผู้วิจัยได้รับผลการตรวจสอบดัชนีความสอดคล้องจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่านได้ ค่าความสอดคล้องของข้อคำถาม เท่ากับ 0.76 แสดงให้เห็นว่า แบบสอบถามนี้สามารถนำไปใช้งานให้การเก็บรวบรวมข้อมูลได้

3) ผู้วิจัยดำเนินการปรับแก้ปรับแก้ข้อคำถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ และนำไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน (เพียงใจ คงพันธ์ และ ภัทรารวรรณ วังบุญคง, 2564) จากนั้นนำตัวอย่างแบบสอบถามมาตรวจสอบความเชื่อมั่นของข้อมูล (Reliability) โดยใช้สัมประสิทธิ์ของแอลฟา (Alpha-coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1970) มีสูตร ดังนี้

$$\alpha = \left[\frac{k}{k-1} \right] \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_x^2} \right]$$

เมื่อ α แทนค่า เป็นสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค
 S_i^2 แทนค่า เป็นความแปรปรวนของข้อที่หรือองค์ประกอบที่ i
 S_x^2 แทนค่า เป็นความแปรปรวนของคะแนนรวม

โดยค่าระดับความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ที่ยอมรับได้ ต้องมีค่ามากกว่า 0.86 ขึ้นไป ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการคำนวณผ่านโปรแกรมทางสถิติสำเร็จรูป และได้ค่าความเชื่อมั่นที่ 0.98 แสดงให้เห็นว่าแบบสอบถามนี้มีความเชื่อมั่นของแบบสอบถามที่ยอมรับได้สูง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มประชากรผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ตำบลคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา มีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

3.1 การขอเอกสารจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

ผู้วิจัยจึงมีความจำเป็นต้องทำเอกสารจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ ทั้งทางด้านวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ และวิธีวิจัยเชิงปริมาณ กับทางมหาวิทยาลัย เพื่อตรวจสอบความเปราะบางในข้อคำถาม และระยะเวลาในการจัดเก็บข้อมูล โดยผู้วิจัยมีจุดมุ่งหมายในการศึกษากับกลุ่มประชากร ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป หลังจากผู้วิจัยได้ผลผ่านการอนุมัติจริยธรรมแล้วจึงสามารถดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลได้ ซึ่งผู้วิจัยได้รับหมายเลขการรับรอง คือ SWUEC/X/G-134/2566

3.2 ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ

ในการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพนี้ มีขั้นตอนในการติดต่อ ดังนี้

- 1) ติดต่อหน่วยที่มีความเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตร และผู้นำชุมชนตำบลคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา ในการขอความอนุเคราะห์ในการขอเก็บแบบสอบถาม และรายละเอียดในการจัดทำเอกสารเรียนเชิญจากทางมหาวิทยาลัย
- 2) ชี้แจงข้อมูลที่จะสอบถามและวัตถุประสงค์กับทางผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อให้เข้าใจถึงการเรียนเชิญในการสัมภาษณ์ครั้งนี้
- 3) ดำเนินการจัดทำเอกสารเรียนเชิญจากทางมหาวิทยาลัย รวมถึงเอกสารขอเข้าใจสถานที่ในการดำเนินการวิจัย และส่งมอบให้กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
- 4) ผู้วิจัยดำเนินการจัดเก็บข้อมูล ด้วยวิธีการสนทนากลุ่มในวันที่ 26 เมษายน พ.ศ. 2566 เวลา 13:00 – 15:00 น. ณ องค์การบริหารส่วนตำบลคลองเขื่อน ซึ่งมีขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การเกริ่นนำ ผู้วิจัยและผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ทำการแนะนำตนเอง เพื่อสร้างความรู้จักซึ่งกันและกัน และละลายพฤติกรรม จากนั้นเข้าสู่การเริ่มสนทนาโดยการแจ้งถึงวัตถุประสงค์ในการดำเนินการวิจัย และการรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ และแจ้งขออนุญาตบันทึกเสียงในระหว่างการสนทนาเพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการวิเคราะห์ต่อไป

ขั้นตอนที่ 2 การแลกเปลี่ยนข้อมูล และการแสดงความคิดเห็น ผู้วิจัยนำเข้าสู่ประเด็น ที่ผู้วิจัยได้มีการกำหนดหัวข้อคำถามทางด้านบริบทแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรไว้ก่อนหน้า และด้านการจัดการการท่องเที่ยวของตำบลคลองเขื่อน โดยชี้แจงตัวชี้วัดตามเกณฑ์ GSTC สำหรับแหล่งท่องเที่ยว Version 2.0 (Goal Sustainable Tourism Council) และร่วมกันสำรวจแหล่งท่องเที่ยวของตำบลคลองเขื่อนตามหัวข้อที่ได้มีการกำหนดไว้

ขั้นตอนที่ 3 การสรุปข้อมูลที่ได้รับ เป็นขั้นตอนที่เมื่อผู้วิจัยได้ข้อมูลมาครบในทุกประเด็นแล้วตามรูปแบบคำถามที่ผู้วิจัยได้กำหนดขึ้น ผู้วิจัยดำเนินการทวนซ้ำข้อมูลเพื่อตรวจสอบความเข้าใจที่สอดคล้องและตรงกัน และกล่าวจบการสนทนากลุ่ม และขอบคุณผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มในการให้ความร่วมมือ

3.3 ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ

ในการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณนี้ เป็นการรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) โดยมีการใช้เกณฑ์ในการคัดเลือกพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถาม คือ แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่มีการนำเสนอกิจกรรมทางการเกษตร ได้แก่ มีจุดจำหน่ายสินค้า มีการจัดสาธิตการแปรรูปสินค้าการเกษตร เป็นแหล่งเรียนรู้ทางการด้านการทำการเกษตร เป็นต้น คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญพบ (Accidental Selection) (อัญชลี สมใจ พันธุ์วี ณ ลำพูน, 2563) จากนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในพื้นที่ที่ผู้วิจัยได้คัดเลือก โดยนักท่องเที่ยวเหล่านี้เป็นชาวไทย ที่มีอายุมากกว่า 18 ปีขึ้นไป ซึ่งผู้วิจัยใช้ระยะเวลาช่วงเวลาในการจัดเก็บข้อมูลตั้งแต่วันที่ 10-30 เมษายน พ.ศ. 2566 เมื่อผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลครบถ้วนตามที่ต้องการแล้ว ผู้วิจัยจะดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องของการกรอกข้อมูล และดำเนินการบันทึกข้อมูลเข้าโปรแกรมทางสถิติสำเร็จรูป เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลในลำดับถัดไป

4.วิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากผู้วิจัยได้ทำเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ และเชิงปริมาณเรียบร้อยแล้วนั้น ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อนำผลที่ได้ ไปใช้ในการพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน ของตำบลคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้ จำแนกการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ส่วน ตามวัตถุประสงค์ได้แก่

4.1 วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาบริบทและวิเคราะห์ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน ในตำบลคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา

ในการดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม (Focus Group) มาทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยการจำแนกข้อมูลจากการสนทนากลุ่มตามข้อคำถาม จากนั้นทำการวิเคราะห์ให้ใจความสำคัญของข้อมูลเพื่อสรุปเนื้อหาพร้อมทั้งนำแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการศึกษากับบริบทและวิเคราะห์ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน มาใช้การวิเคราะห์ข้อมูล จากนั้นนำข้อมูลที่ได้นั้นมาตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation) โดยใช้ในการตรวจสอบความสอดคล้องกันของข้อมูล เพื่อให้เกิดความถูกต้องของแหล่งข้อมูล เอกสาร สถานที่ และประชากร

4.2 วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน โดยแนวคิดเศรษฐกิจใหม่ (BCG Model) ในตำบลคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา

ในการดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน โดยผู้วิจัยได้นำข้อมูลปฐมภูมิ และข้อมูลทุติยภูมิทำการวิเคราะห์ โดยมีขั้นตอนวิเคราะห์ดังนี้

1) การวิเคราะห์ความต้องการของนักท่องเที่ยวเชิงเกษตร

แบบสอบถามความต้องการของนักท่องเที่ยวเชิงเกษตร นั้นถือเป็นข้อมูลเชิงปฐมภูมิ (Secondary Data) จากการศึกษาวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยโปรแกรมสถิติสำเร็จรูป และนำเสนอข้อมูลในลักษณะสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) โดยแบบสอบถามมีทั้งหมด 4 ตอน จำนวนทั้งสิ้น 43 ข้อ มีรายละเอียดในการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยรูปแบบของสถิติพรรณนา (Descriptive Statistic) เพื่ออธิบายถึงลักษณะกลุ่มตัวอย่าง นำมาแจกแจงความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) โดยใช้โปรแกรมทางสถิติสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลด้านข้อมูลการใช้บริการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของนักท่องเที่ยวโดยรูปแบบของสถิติพรรณนา (Descriptive Statistic) เพื่ออธิบายถึงความต้องการของกลุ่มตัวอย่าง นำมาแจกแจงความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีความต้องการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน ได้แก่ สิ่งดึงดูดใจ การเดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยว การบริการที่พึงปรารถนา การท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวก นำมาแจกแจงค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ข้อเสนอแนะโดยเก็บข้อมูลที่มีการเสนอแนะซ้ำมากที่สุด ลำดับเป็น 3 ประเด็นแรกในการ

2) การวิเคราะห์เส้นทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน โดยใช้แนวคิดเศรษฐกิจใหม่ (BCG Model)

เป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยทำการรวบรวม ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) จากผลของวัตถุประสงค์ที่ 1 ได้แก่ บริบทแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน พร้อมกับใช้ผลความต้องการของนักท่องเที่ยวเชิงเกษตรข้อมูลปฐมภูมิเชิงปริมาณ และงานเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทางการท่องเที่ยว มาพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยว โดยนำแนวคิดเศรษฐกิจใหม่ (BCG Model) มาใช้ในการนำเสนอการท่องเที่ยวของตำบลคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา มีรายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 สรุปลักษณะแหล่งท่องเที่ยวแต่ละจุด และบันทึกตำแหน่งในรูปแบบพิกัดตำแหน่ง

ขั้นตอนที่ 2 จำแนกแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ตำบลคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา ออกเป็น 3 กลุ่ม ตามรูปแบบเศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน และเศรษฐกิจสีเขียว เพื่อเชื่อมโยงตามประเด็นของแนวคิด BCG Model โดยศึกษารูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวที่แต่ละแหล่งนำเสนอ

ขั้นตอนที่ 3 จัดทำแผนที่เส้นทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน และนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา ผู้อำนวยการกองส่งเสริมการเกษตร ประธานกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน และผู้ดูแลศาลาเรียนรู้ ศพก. ของตำบลคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา เพื่อตรวจสอบการใช้งานได้ของแผนที่ และปรับแก้ไข

ขั้นตอนที่ 4 ดำเนินการปรับแก้ไข ข้อมูลให้ถูกต้องตามคำแนะนำ และนำเสนอกับ
ตัวแทนเจ้าของหรือผู้รับชอบดูแลแหล่งท่องเที่ยว

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน โดยใช้แนวคิดเศรษฐกิจใหม่ (BCG Model)” ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยในรูปแบบการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) โดยใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) กับกลุ่มนักท่องเที่ยวเชิงเกษตร และวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ที่เก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้การสนทนากลุ่ม (Focus Group) จากผู้ให้ข้อมูล ตำบลคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยผู้วิจัยดำเนินการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ดังนี้

1. การศึกษาบริบทวิเคราะห์ศักยภาพและความต้องการของนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน ในตำบลคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา

2. การพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน โดยใช้แนวคิดเศรษฐกิจใหม่ (BCG Model) ในตำบลคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา

1. การศึกษาบริบทและวิเคราะห์ศักยภาพและความต้องการของนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน ในตำบลคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา

ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์นี้ มาจากการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ซึ่งจำแนกออกเป็นสองส่วน คือ การศึกษาบริบทแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จากแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structure Interview) และการวิเคราะห์ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ตำบลคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา จากแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structure Interview) ในวันที่ 26 เมษายน พ.ศ. 2566 ร่วมกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 7 คน โดยผู้วิจัยได้จำแนกผลการวิจัยไว้

1.1 ผลการศึกษาบริบทแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

การศึกษานโยบายทางการท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ตำบลคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา มีการตั้งประเด็นคำถาม ประกอบด้วย

1.1.1 ประเภทการทำเกษตร และการนำเสนอกิจกรรมทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

1.1.2 การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

1.1.3 ขนาดพื้นที่ และการรองรับนักท่องเที่ยว ของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

1.1.1 ประเภทการทำเกษตร และการนำเสนอกิจกรรมทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ตำบลคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา มีการประกอบอาชีพหลัก คือ เกษตรกร โดยแต่ละครัวเรือนมีที่ดินเป็นของตัวเอง การเกษตรที่คนชุมชนทำนั้นส่วนใหญ่เป็นการเพาะปลูก เช่น การทำสวนผลไม้ เช่น สวนมะม่วง สวนมะพร้าว สวนหมาก สวนพลู โดยสามารถพบได้เยอะในหมู่ 3 บ้านคลองเขื่อน และการทำนาข้าว ที่พบได้มากใน หมู่ 4 บ้านหัวลำพู ที่มีศาลาเรียนรู้ศวก. เป็นรู้เรียนรู้การทำเกษตรลดต้นทุน ที่ให้ความรู้ได้การทำนาข้าว และหมู่ 5 บ้านหมู่บ้านวังควาย ที่ได้มีการก่อตั้ง วิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์ด้านข้าว ในส่วนของหมู่อื่นๆ มีการทำการเกษตรแบบผสมผสานปะปนกันไป ทั้ง นาข้าว สวนผลไม้ บ่อปลา และบ่อกุ้ง ในสมัยก่อนไม่ได้ทำการเกษตรเกี่ยวกับสวนมะม่วงหรือสวนผลไม้ แบบปัจจุบัน ซึ่งแต่ก่อนนั้นเกษตรกรรมหลักในพื้นที่ คือ การทำสวนหมากพลู ตามการบอกเล่าของตัวแทนผู้ใหญ่บ้านในตำบลคลองเขื่อน

“...แต่ก่อนนี้มะม่วงไม่ใช่ต้นไม้ประจำถิ่นของที่นี่หรอก แต่ก่อนที่นี้ทำสวนหมากสวนพลูมาก่อนแต่พอคนไม่ได้เคี้ยวหมากกันแล้วหมากพลูมันก็ขายไม่ค่อยได้ เลยเปลี่ยนไปปลูกอย่างอื่นกัน...” (ตัวแทนผู้ใหญ่บ้านในตำบลคลองเขื่อนคนที่1, สือสารส่วนบุคคล, 26 เมษายน 2566)

โดยในช่วงเวลาถัดมา หลังจากที่ชาวบ้านในตำบลคลองเขื่อนเริ่มมีการปรับเปลี่ยนทำการเกษตร หลายครัวเรือนมีการแผ้วถาง ต้นหมาก ต้นพลู กลบท้องร่องทิ้ง และเปลี่ยนไปทำการเกษตรแบบอื่น เช่น บ่อปลา บ่อกุ้ง ดำนา หลายพื้นที่ ตัดต้นหมากทิ้งและปลูกต้นมะพร้าว ต้นมะม่วง ในคันท้องร่องเดิม บางพื้นที่ยังคงเก็บต้นหมากเอาไว้ และปลูกพืชผักผลไม้คันระหว่างต้นหมาก เช่น สวนมะม่วงลูกโมทย์ หรือที่ชาวบ้านเรียกกันว่า “สวนลูกโมทย์” และสวนมะม่วงบ้านสามสาว ชนมไทย

“...ต้นหมากถึงเราจะไม่ได้เก็บผลผลิตแล้วเพราะมันขายไม่ได้ราคา แต่ก็ยังไม่ตัดมันทิ้งเพราะมันยังมีประโยชน์อยู่ มันช่วยกันตลิ่งท้องร่องพังทะลายได้...” (ตัวแทนผู้ใหญ่บ้านในตำบลคลองเขื่อนคนที่2, สือสารส่วนบุคคล, 26 เมษายน 2566)

ภาพประกอบ 10 ท้องร่องสวนมะม่วงลุมไทร

ที่มา: ผู้วิจัย. (2565) บันทึกภาพโดยผู้วิจัย

จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้สวนมะม่วงในพื้นที่ตำบลคลองสวน รวมถึงสวนมะพร้าวมีลักษณะที่แตกต่างจากสวนผลไม้ในจังหวัดอื่นๆ อีกทั้งมะม่วงตำบลคลองเชื่อนั้นถือเป็นผลผลิตที่ขึ้นชื่อที่สุดในจังหวัดฉะเชิงเทราเนื่องจากสถานการณ์การเกษตรของตำบลคลองเชื่อนได้มีการส่งผลผลิตมะม่วงส่งเข้าประกวดแข่งขันในระดับจังหวัดและประเทศมากมาย และสวนในตำบลนั้นมักจะได้อาหารวัลระดับต้นของประเทศกลับมาเสมอด้วยรสชาติที่ดี และมีรูปร่างของผลผลิตที่สวยงามเนื่องด้วยลักษณะทางภูมิศาสตร์ทางดินและแหล่งน้ำที่ดี ดังคำกล่าวของประธานกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน

“...คลองเขื่อนเป็นดินสองน้ำ เพราะอยู่ติดกับแม่น้ำบางปะกง ทำให้ธาตุในดินมันเยอะ ปลูग्มะม่วงมันก็เลย หวานอร่อย รสชาติไม่เหมือนที่อื่น...” (ประธานกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน, สื่อสารส่วนบุคคล, 26 เมษายน 2566)

ในการทำการเกษตรอีกรูปแบบหนึ่ง คือ การทำเกษตรผสมผสาน เกิดจากการดำเนินตามแนวคิดเกษตรทฤษฎีใหม่ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตามพระราชดำรัสของในหลวงรัชกาลที่ 9 คือ การจัดสรรพื้นที่ในการเพาะปลูกพืชที่มีความหลากหลาย เช่น สวนมะม่วงอามาช ที่ได้ขุดสระเลี้ยงปลาเชื่อมกับท้องร่องสวนมะม่วง และเลี้ยงปลาด้วยผลของมะม่วงที่ตกจากต้น และมะม่วงที่มีลักษณะไม่สวยงาม สวนเกษตรสุข ที่เพาะปลูกพืชสมุนไพรหลากหลายชนิด โดยในธรรมชาติพึ่งพาตนเอง ควบคู่กับการเพาะปลูกพืชเศรษฐกิจ และมีการขุดสระน้ำเพื่อใช้ในการสำรองน้ำเพื่อการเกษตรและเลี้ยงปลา

ในส่วนของการท่องเที่ยวของตำบลคลองเขื่อน แต่เดิมมาตำบลคลองเขื่อนได้รับการส่งเสริม และพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวในรูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงเกษตร นิเวศและวัฒนธรรม ที่ได้ให้การสนับสนุนโดย การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) สำนักงานฉะเชิงเทรา ที่รวบรวมรูปแบบการท่องเที่ยวทั้ง 3 ด้านไว้ใน 1 เส้นทางเพื่อท่องเที่ยวทั้งอำเภอคลองเขื่อน และอำเภอรอบข้าง และเส้นทางการท่องเที่ยวโดยชุมชน ที่ออกแบบเส้นทางโดยกลุ่มการท่องเที่ยวโดยชุมชนและองค์การบริหารโดยชุมชน และได้มีการทำการประเมินวัดผลการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างชัดเจน ซึ่งตำบลคลองเขื่อน และในวันที่ 13-16 พฤษภาคม พ.ศ. 2565 เคยมีการจัดงาน Mango Festival ขึ้นภายในตำบลคลองเขื่อน ยังไม่มีการก่อตั้งกลุ่มวิสาหกิจด้านการท่องเที่ยว

ภาพประกอบ 11 โปสเตอร์ประชาสัมพันธ์งาน Mango Festival

ที่มา: กลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนตำบลคลองเขื่อน (2565)

โดยจากการสนทนากลุ่มนั้น สามารถจำแนกกิจกรรมทางการท่องเที่ยวของแต่ละต่อพื้นที่โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) สวนมะม่วงอำนาจ

สวนมะม่วงนี้เป็นที่ขึ้นชื่อเรื่องผลผลิตที่ได้รับการยอมรับและมีคุณภาพที่สามารถส่งออกจำหน่ายไปยังต่างประเทศได้ จึงทำให้เป็นที่สนใจของเหล่านักท่องเที่ยวและเกษตรกรที่สนใจการเพาะพันธุ์มะม่วง และองค์ความรู้ในการปรับปรุงผลผลิตให้มีคุณภาพ ทางสวนมะม่วงอำนาจ จึงมีการนำเสนอการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ในรูปแบบของสวนผลไม้ ที่มีการสาธิตการทำ การเกษตรเกี่ยวกับมะม่วง ได้แก่ สอนการตัดแต่งต้นมะม่วงให้มีลักษณะดีอยู่เสมอง่ายต่อการ เก็บเกี่ยวผลมะม่วง และการบำรุงดูแลผลผลิต สอนการบรรจุหีบห่อให้ผลผลิตมีลักษณะที่สวยงาม สอนการคัดเลือกผลผลิตมะม่วงอย่างมีคุณภาพตามมาตรฐานการส่งออก เป็นต้น ซึ่งมีการ นำเสนอกิจกรรมการท่องเที่ยวควบคู่กับกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ให้นักท่องเที่ยวได้ส่วน ร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ได้แก่ พาพายเรือชมสวนมะม่วง ทำมะม่วงลอยแก้ว มะม่วงกวน อีกทั้งมีการจัดบุฟเฟต์มะม่วง เพื่อนักท่องเที่ยวได้ชิมมะม่วงหลากหลายสายพันธุ์ ภายในสวน และมีการจำหน่าย ต้นกล้าและมะม่วงที่ให้นักท่องเที่ยวได้เลือกเองจากต้น

ภาพประกอบ 12 บ่อน้ำเลี้ยงปลาของสวนมะม่วงอำนาจ

ที่มา: ผู้วิจัย. (2566) บันทึกภาพโดยผู้วิจัย

2) สวนมะม่วงลุงเชียร

สวนมะม่วงแห่งนี้เป็นสวนมะม่วงที่ดำเนินการเพาะปลูกมะม่วงตามมาตรฐานของเกษตรปลอดภัยด้วยการลดการใช้สารเคมีในการทำการเกษตร โดยหมอดินของตำบลคลองเชี่ยนผู้เป็นเจ้าของสวนแห่งนี้ สวนแห่งนี้มีความพิเศษในการทำการเกษตรที่มีความแตกต่างจากหลายๆสวน ในตำบลคลองเชี่ยน อันเนื่องมาจาก สวนแห่งนี้มีการนำเอา “หญ้าแฝก” พืชที่เป็นในโครงการเฉลิมพระเกียรติฯ ของในหลวงรัชกาลที่ 9 มา ปลูกตามแนวตลิ่งป้องกันการพังทลายของขอบตลิ่ง และมีการตัดแต่งใบหญ้าแฝกนำมาใช้ในการปกคลุมหน้าดิน

“...ใช้ใบหญ้าแฝกปกคลุมโคนต้นมะม่วงอนุรักษ์ดินและน้ำ และใช้ปุ๋ยชีววัถลป พอได้ความชื้นจะเกิดการย่อยสลายกลายเป็นปุ๋ยให้ต้นมะม่วง...” (เจ้าของสวนมะม่วงลุงเชียร, สื่อบสารสวนบุคคล, 11 พฤษภาคม 2566)

ภาพประกอบ 13 ต้นมะม่วงที่มีการใช้ใบหญ้าแฝกปกคลุมโคนต้น

ที่มา: ผู้วิจัย. (2566) บันทึกภาพโดยผู้วิจัย

อีกทั้งสอนการทำสมุนไพรในการกำจัดศัตรูพืชทางธรรมชาติอย่าง เพลี้ยไฟ เพลี้ยจักจั่น เป็นต้น รวมถึงสอนทำปุ๋ยอินทรีย์ และปุ๋ยฮอร์โมน ในการเร่งดอกและใบ เช่น ปุ๋ยฮอร์โมนไข่ และปุ๋ยฮอร์โมนนม เป็นต้น

3) สวนมะม่วงลุงโมทย์

เป็นสวนที่มีลักษณะเด่น คือ เป็นสวนที่ยังคงลักษณะของสวนมากไว้ และเป็นสวนที่มีการเก็บสะสมสายพันธุ์มะม่วงมากกว่า 40 สายพันธุ์ อีกทั้งมีการปรับปรุงสายพันธุ์ ทาบกิ่ง มะม่วงหลากหลายสายพันธุ์ไว้ในต้นเดียวกันกว่า 4-6 สายพันธุ์ต่อหนึ่งต้น และเป็นอีกสวนหนึ่งที่ได้รับรางวัลจากการแข่งขันมะม่วงประจำปีในระดับจังหวัดและระดับประเทศอย่างสม่ำเสมอ กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่สวนแห่งนี้นำเสนอจริงเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านสายพันธุ์มะม่วง พาชมนะม่วงหลากหลายสายพันธุ์ สอนการชำกิ่ง ทาบกิ่ง เพื่อให้ต้นมะม่วงมีสายพันธุ์ที่หลากหลายในหนึ่งต้น (ภาพที่ 14) และมีการนำเสนอกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ให้นักท่องเที่ยวได้ลงมือเป็นเกษตรกร ในการเก็บผลมะม่วง และดูแลต้นมะม่วง โดยให้นักท่องเที่ยวได้ลงมือทำจริง

ภาพประกอบ 14 ต้นมะม่วงรวมสายพันธุ์

ที่มา: ผู้วิจัย. (2565) บันทึกภาพโดยผู้วิจัย

4) บ้านขนมไทยสามสาว

สถานที่แห่งนี้ มีคุณป้า 3 คน ที่เป็นพี่น้องกัน อยู่ครองโสดกันถึงยุคปัจจุบัน พวกเขาเหล่านี้มีอาชีพหลักคือการทำขนมไทย ด้วยกรรมวิธีโบราณ เช่น ขนมกาละแมโบราณ ขนมตาล ขนมจ่าง ที่ไม่ใช่เครื่องจักรในการทำขนมชนิดนี้ และขนมไทยที่ปัจจุบัน สามารถหากินได้ยาก เช่น ขนมตดหมูตดหมา ที่มีอีกชื่อว่า ขนมกระพังใหม่ คือ ขนมที่นำต้นตดหมูตดหมา ซึ่งเป็นไม้เลื้อยที่มีสรรพคุณทางยา เป็นสมุนไพรไทย ช่วยลดไขมันและลดน้ำตาลในเลือด มาใช้เป็นวัตถุดิบหลักในการทำขนมชนิดนี้ โดยการนำรากไปต้ม และนำน้ำที่ได้มาคละผสมกับแป้งข้าวเหนียวทำเป็นลักษณะเป็นเส้นรีๆ และนำไปต้มอีกครั้งเพื่อให้แป้งสุก แล้วนำมาคลุกกับเนื้อมะพร้าวขูดพร้อมทั้งโรยน้ำตาลอ่อนๆ

ภาพประกอบ 15 ขนมตดหมูตดหมา

ที่มา: มหาวิทยาลัยราชภัฏเครือข่ายกลุ่มศรีอยุธยา (2562)

โดยขนมไทยที่บ้านขนมไทยสามสาวผลิตเพื่อจำหน่ายนั้นเป็นขนมที่ผลิตตามผลผลิตที่หาได้ในแต่ละช่วงฤดู เน้นความเป็นธรรมชาติ กิจกรรมทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตรนั้นจึงเป็น

การสอนการแปรรูปการทำขนมไทยแบบโบราณภายในบ้านของพวกเขา โดยให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสถึงวิถีชีวิตอย่างแท้จริง

5) บ้านพักโฮมสเตย์ลุงเดียน

เป็นโฮมสเตย์ที่พักที่จัดทำโดยเกษตรกรภายในตำบลคลองเขื่อน โดยที่พักแห่งนี้มีจำนวนห้องพักจำนวน 3 ห้อง โดยหนึ่งห้องนี้นักท่องเที่ยวสามารถเข้าพักได้ 5-10 ท่าน ซึ่งตั้งอยู่ท่ามกลางสวนเกษตร โดยที่พักโฮมสเตย์แห่งนี้มีความใส่ใจต่อสิ่งแวดล้อมโดยการไม่เผาขยะเพื่อลดมลพิษ มีการคัดแยกขยะเพื่อนำขยะส่วนหนึ่งไปขาย เช่น ขวดพลาสติก และกระป๋องน้ำ อีกส่วนหนึ่งนำไปทำปุ๋ยอินทรีย์และ EM เช่น ขยะเศษอาหาร และเศษซากพืชจากการตัดแต่งกิ่งไม้ โดยพื้นที่ดังกล่าวนี้ ยังมีกิจกรรม และสินค้าแปรรูปจำหน่ายให้กับนักท่องเที่ยวอย่าง มะม่วงกวนจากมะม่วงที่ได้รอบโฮมสเตย์ และในยามค่ำคืน บริเวณโฮมสเตย์แห่งนี้จะมี หิ่งห้อยนับร้อยตัว บินรอบโฮมสเตย์ แม้ว่าบินที่โดยรอบนี้ไม่มีต้นลำพู ซึ่งเป็นต้นไม้ที่หิ่งห้อยอยู่อาศัย

“...แถวนี้หิ่งห้อยจะอยู่บริเวณรอบบ้านและก็ตามลำคลอง แถวนี้ไม่มีต้นลำพูหรอกครับ ส่วนใหญ่มันอยู่บริเวณไหนในลำคลองแล้วก็ตามท้องร่องสวน...” (เจ้าของโฮมสเตย์ลุงเดียน, สือสารส่วนบุคคล, 16 พฤษภาคม 2566)

ภาพประกอบ 16 โฮมสเตย์บ้านพักลุงเดียน

ที่มา: โฮมสเตย์ลุงเดียน คลองเขื่อน (2564)

6) ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง อำเภอคลองเขื่อน

สถานที่ท่องเที่ยวแห่งนี้เป็นแหล่งเรียนรู้ในการให้ความรู้ทางการเกษตร และเป็นพื้นที่ให้คนในชุมชน ออกมารวมกลุ่มกันทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกัน โดยกิจกรรมการเรียนรู้ในที่แห่งนี้ เป็นองค์ความรู้ในการลดต้นทุนในการทำการเกษตร เช่น การนำดินมาใช้ประโยชน์ เช่น การนำดินมาใช้ในการสร้างบ้าน (ภาพที่ 17) ที่สามารถใช้งานได้จริง

ภาพประกอบ 17 บ้านดิน

ที่มา: ผู้วิจัย. (2565) บันทึกภาพโดยผู้วิจัย

การปรับปรุงดินด้วยน้ำหมักชีวภาพจากขยะเศษอาหาร หรือขยะจากผลไม้ที่ไม่ได้คุณภาพ รวมถึงการให้ความรู้ในนำพลังงานสะอาดมาใช้ในการเกษตร เช่น การนำพลังงานแสงอาทิตย์จากแผงโซลาร์เซลล์มาใช้ในการปั๊มใบพัดเติมอากาศในสระเพื่อนำมาใช้ในการเกษตร กิจกรรมการท่องเที่ยวในที่แห่งนี้จึงเน้นทางด้านของการสาธิตเรียนรู้ และกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ในนักท่องเที่ยวได้ลงมือปฏิบัติจริง รวมถึง มีกิจกรรมการประดิษฐ์ของจากขยะรีไซเคิลอย่าง การทำไม้กวาดจากขวดพลาสติก ตำบลคลองเขื่อนนั้นแต่เดิมมีการผลิตไม้กวาดเป็น

ทุนเดินอยู่แล้ว แต่การนำขวดพลาสติกสีเขียวที่ไม่สามารถนำไปขายได้มาผลิตไม้กวาดสามารถลดการเกิดขยะของตำบลคลองเขื่อนได้

ภาพประกอบ 18 พื้นที่ดำเนินการผสมดิน

ที่มา: ผู้วิจัย. (2565) บันทึกภาพโดยผู้วิจัย

7) กลุ่มผักพื้นบ้าน

ภาพประกอบ 19 ตลาดกระจายสินค้าชุมชน

ที่มา: ผู้วิจัย. (2566) บันทึกภาพโดยผู้วิจัย

กลุ่มผักพื้นบ้าน ป้าเอมอร หรือที่ชาวบ้านทราบกันอีกชื่อหนึ่งว่า ตลาดกระจายสินค้าชุมชน เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ชาวบ้านในหมู่บ้านหัวลำพู จะนำผลิตผลทางการเกษตรมาจำหน่ายในยามเช้าซึ่งแต่เดิมนั้นเจ้าของกลุ่มผักพื้นบ้านแห่งนี้ทำอาชีพหลัก คือ ชาวนา ควบคู่กับการรับผลผลิตของแหล่งจำหน่ายผลิตผลทางการเกษตรไปจำหน่ายตามตลาดนัด เมื่อเขาได้เห็นช่องทางการจำหน่ายพืชผักสวนครัว จึงลองปลูกพืชผักสวนครัวบริเวณท้ายนา และตามคันนาของตนเพื่อนำไปขาย เมื่อนำไปขายเป็นระยะเวลาประมาณหนึ่ง จึงเกิดลูกค้าประจำและลูกค้าเหล่านั้นสะดวกมารับสินค้าที่บ้านของเขาเอง ตั้งแต่นั้นมา ทางเจ้าของกลุ่มผักพื้นบ้านจึงใช้พื้นที่ของตน สร้างจุดจำหน่ายสินค้าผลิตผลทางการเกษตร ร่วมกับชาวบ้านในระแวก หมู่บ้านหัวลำพู ในการจำหน่ายสินค้า และเปิดแหล่งเรียนรู้การทำเกษตรปลอดภัย ในการเพาะปลูกพืชผักสวนครัวควบคู่กับการทำนา

ภาพประกอบ 21 พื้นที่จำลองการทำการเกษตรของ ศาลาเรียนรู้ฯ

ที่มา: ผู้วิจัย. (2565) บันทึกภาพโดยผู้วิจัย

การนำเสนอกิจกรรมของศาลาเรียนรู้ ศพก. แห่งนี้ จึงเป็นการสาธิตเรียนรู้การดำเนินงานผสมผสานกับกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ คือ การให้นักท่องเที่ยวได้ลงดำนาด้วยตนเอง ซึ่งทางผู้รับผิดชอบที่แห่งนี้ ได้มีการวางแผนการพัฒนาการกิจกรรมการท่องเที่ยวในที่แห่งนี้โดยใน เด็กเล็กได้มีส่วนร่วมในการดำนา และมีการติดตามรายงานผลของการเจริญเติบโตของนาข้าวที่นักท่องเที่ยวได้ลงมือปลูก เมื่อถึงช่วงใกล้ฤดูเก็บเกี่ยวจะรายงานแก่นักท่องเที่ยวเพื่อให้ นักท่องเที่ยวได้มาลงมือเกี่ยวข้าวของตน และลงนาไปสีข้าว

9) บ้านเกษตรสุข

บ้านเกษตรสุข หรืออีกชื่อหนึ่งว่า ศูนย์เรียนรู้พืชสมุนไพร บ้านเกษตรสุข เป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีการปลูกพืชที่มีสรรพคุณทางยาในการมากกว่า 200 ชนิด ทั้งพื้นที่สามารถพบเจอได้ง่าย และพืชหายาก ในรูปแบบเกษตรอินทรีย์ โดยปล่อยให้ธรรมชาติดูแลกันเอง

“...สมุนไพรที่ผมปลูกที่นี้ต้องปลอดสารพิษแบบ หนึ่งร้อยเปอร์เซ็นต์ เนื่องจากในการผลิตยา ต้องทำสมุนไพรเหล่านี้ มาสกัด มาบด มาทำให้มันเข้มข้น ถ้าพืชเหล่านี้ได้รับสารเคมี

ที่เป็นพืชติดมาด้วยเวลาเอามาสกัด พืชมันจะยิ่งเข้มข้นกว่าเดิม จะยิ่งอันตรายต่อผู้ป่วย...”
(เจ้าของบ้านเกษตรสุข, สื่อสารส่วนบุคคล, 27 เมษายน 2566)

อีกทั้งปลูกพืชเศรษฐกิจอย่าง มะพร้าว เพื่อจำหน่าย และนำมาสกัดเย็น สถานที่แห่งนี้ดูแลรับผิดชอบโดยคุณครูผู้เกษียณแล้ว ผันตัวมาศึกษาศาสตร์ของแพทย์แผนไทย และได้รับใบประกอบวิชาชีพโรคศิลปะสาขาแพทย์แผนไทย กิจกรรมทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ณ ที่แห่งนี้จึงเป็นการนำเสนอองค์ความรู้ทางการเกษตร การสกัดและผลิตยาแบบพื้นบ้าน การให้บริการศาสตร์แพทย์แผนไทย เช่น การอยู่ไฟ อบสมุนไพร นวดสมุนไพร รักษาอาการป่วย จำหน่ายยา รักษาอาการปวดเมื่อย รวมถึงจำหน่ายต้นกล้าพืชสมุนไพรต่างๆ อีกเช่นกัน

ภาพประกอบ 22 สวนพืชสมุนไพร บ้านเกษตรสุข

ที่มา: ผู้วิจัย. (2566) บันทึกภาพโดยผู้วิจัย

1.1.2 การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่สวนใหญ่นั้น เป็นการบริหารจัดการโดยเกษตรกรเจ้าของพื้นที่ โดยได้รับการดูแลและสนับสนุนตามลักษณะงาน เช่น การสนับสนุนถึงขยะแยกประเภทในชุมชน ถูกจัดการและสนับสนุนโดย องค์การบริหารส่วนตำบลคลองเขื่อน หรือรวมถึง เกษตรกรเจ้าของพื้นที่ที่เต็มใจใช้ที่ดินของตนในการทำแหล่งเรียนรู้ให้กับชุมชน เช่น ศาลา ศพก. อ่างเก็บน้ำคลองเขื่อน และ บ้านเกษตรสุข ที่เกษตรกรเหล่านั้นใช้พื้นที่ของตนเองในการทำแหล่งเรียนรู้ ในส่วนของ แหล่งเรียนรู้ที่เป็นพื้นที่ของรัฐ จะมีการแต่งตั้งผู้ทำหน้าที่ในการรับผิดชอบสถานที่ เช่น ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง อ่างเก็บน้ำคลองเขื่อน ที่ได้แต่งตั้งกำนัน หมู่บ้านหัวลำพูในการดูแลพื้นที่

1.1.3 ขนาดพื้นที่ และการรองรับนักท่องเที่ยว ของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ขนาดพื้นที่ของแต่ละแหล่งท่องเที่ยวมีขนาดและความสามารถในการเข้าถึงค่อนข้างแตกต่างกันโดยมีรายละเอียดพื้นที่ดังนี้

1) สวนมะม่วงอำนาจ มีพื้นที่ขนาด 50 ไร่ จัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวขนาดกลาง ซึ่งเป็นสวนมะม่วงที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในตำบลคลองเขื่อน ที่สามารถให้บริการนักท่องเที่ยวได้ประมาณ 10-30 ท่าน สามารถจัดกิจกรรมได้ทั้งแบบกลางแจ้ง และในร่ม

2) สวนมะม่วงลุงเชียร มีพื้นที่ขนาด 18 ไร่ จัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวขนาดเล็ก ที่สามารถให้บริการนักท่องเที่ยวได้ประมาณ 10-25 ท่าน สามารถจัดกิจกรรมได้ทั้งแบบกลางแจ้ง และในร่ม

3) สวนมะม่วงลุงประมอทย มีพื้นที่ขนาด 30 ไร่ จัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวขนาดกลาง ที่สามารถให้บริการนักท่องเที่ยวได้ประมาณ 10-30 ท่าน สามารถจัดกิจกรรมได้ทั้งแบบกลางแจ้ง และในร่ม

4) บ้านสามสาวชนมไทย มีพื้นที่ขนาด 14 ไร่ จัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวขนาดเล็ก ที่สามารถให้บริการนักท่องเที่ยวได้ประมาณ 5-7 ท่าน เนื่องจากพื้นที่ในการดำเนินกิจกรรม ถูกจัดขึ้นในบ้านซึ่งมีพื้นที่ และเครื่องครัวอย่างจำกัด จึงไม่สามารถรองรับนักท่องเที่ยวในจำนวนมากกว่า 10 ท่านได้

5) โฮมสเตย์ลุงเดียน มีพื้นที่ขนาด 10 ไร่ จัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวขนาดเล็ก ที่สามารถให้บริการให้เข้าพักได้ประมาณ 10-20 ท่าน มีจำนวน 3 ห้องพัก สามารถจัดกิจกรรมได้ทั้งแบบกลางแจ้ง และในร่ม

6) ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง อำเภอคลองเขื่อน มีพื้นที่ขนาด 15 ไร่ จัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวขนาดเล็ก ที่สามารถให้บริการให้เข้าพักได้ประมาณ 20-30 ท่าน สามารถจัดกิจกรรมได้ทั้งแบบกลางแจ้ง และในร่ม

7) กลุ่มผักพื้นบ้าน มีพื้นที่ขนาด 7 ไร่ จัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวขนาดเล็ก ที่สามารถให้บริการนักท่องเที่ยวได้ประมาณ 10-20 ท่าน สามารถจัดกิจกรรมได้ทั้งแบบกลางแจ้ง และในร่ม

8) ศาลาเรียนรู้ ศพก. อำเภอคลองเขื่อน มีพื้นที่ขนาด 2 ไร่ จัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวขนาดเล็ก ที่สามารถให้บริการนักท่องเที่ยวได้ประมาณ 10-20 ท่าน สามารถจัดกิจกรรมได้ทั้งแบบกลางแจ้ง และในร่ม

9) บ้านเกษตรสุข มีพื้นที่ขนาด 5 ไร่ จัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวขนาดเล็ก ที่สามารถให้บริการนักท่องเที่ยวได้ประมาณ 10-20 ท่าน สามารถจัดกิจกรรมได้ทั้งแบบกลางแจ้ง และในร่ม

1.2 ผลการวิเคราะห์ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

การวิเคราะห์ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนจากการสนทนากลุ่ม (Focus group) ในรูปแบบของแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) โดยแบ่งออกเป็น 4 ด้าน จำนวน 10 ข้อ 173 ตัวชี้วัด อธิบายในรูปแบบของตารางได้ ดังนี้

ด้าน A การจัดการความยั่งยืน

ตาราง 3 ผลการสำรวจ ด้าน A การจัดการความยั่งยืน

ข้อ	หัวข้อ	จำนวนที่พบ
1.	A(a) กรอบและโครงสร้างการจัดการ (14 ตัวชี้วัด)	13
	A1 ความรับผิดชอบด้านการจัดการแหล่งท่องเที่ยว (5 ตัวชี้วัด)	5
	A2 ยุทธศาสตร์การจัดการแหล่งท่องเที่ยว และแผนปฏิบัติการ (5 ตัวชี้วัด)	5
	A3 การติดตามและการรายงาน (4 ตัวชี้วัด)	3
2.	A(b) การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (17 ตัวชี้วัด)	15
	A4 การมีส่วนร่วมและการใช้มาตรฐานความยั่งยืนของผู้ประกอบการ (5 ตัวชี้วัด)	3
	A5 การมีส่วนร่วมและข้อเสนอแนะของผู้(ตัวชี้วัด 5) อยู่อาศัย	5
	A6 การมีส่วนร่วมและข้อเสนอแนะของ นักท่องเที่ยว (4 ตัวชี้วัด)	4
	A7 การส่งเสริมการท่องเที่ยว และการให้ (3 ตัวชี้วัด)	3

ตาราง 3 (ต่อ)

ข้อ	หัวข้อ	จำนวนที่พบ
3.	A(c) การจัดการแรงกดดันและการเปลี่ยนแปลง (20 ตัวชี้วัด)	15
	A8 การจัดการปริมาณนักท่องเที่ยวและ กิจกรรมการท่องเที่ยว (5 ตัวชี้วัด)	5
	A9 กฎระเบียบในการวางแผนและการควบคุมและพัฒนา (6 ตัวชี้วัด)	4
	A10 การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของ สภาพภูมิอากาศ (5 ตัวชี้วัด)	2
	A11 การจัดการความเสี่ยงและวิกฤตการณ์ (4 ตัวชี้วัด)	4
จำนวนรวม ด้าน A การจัดการความยั่งยืน		43

จากตารางที่ 3 ผลการสำรวจ ด้าน A การจัดการความยั่งยืน แหล่งท่องเที่ยว ตำบลคลองเขื่อน พบว่า มีการจัดการแหล่งท่องเที่ยวสอดคล้องตามตัวชี้วัด 43 ตัวชี้วัดจาก 51 ตัวชี้วัด โดยเป็นหัวข้อ A(a) กรอบและโครงสร้างการจัดการ จำนวน 13 ตัวชี้วัดจาก 14 ตัวชี้วัด สอดคล้องต่อเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนข้อที่ 12) บริโภคและผลิตอย่างมีความรับผิดชอบ 16) สันติภาพ ยุติธรรม และสถาบันที่เข้มแข็ง และ 17) ร่วมมือเพื่อพิชิตเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน หัวข้อ A(b) การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จำนวน 15 ตัวชี้วัดจาก 17 ตัวชี้วัด สอดคล้องต่อเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนข้อที่ 11) เมืองและชุมชนที่ยั่งยืน 12) บริโภคและผลิตอย่างมีความรับผิดชอบ และ 17) ร่วมมือเพื่อพิชิตเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน หัวข้อ A(c) การจัดการแรงกดดันและการเปลี่ยนแปลง จำนวน 15 ตัวชี้วัดจาก 20 ตัวชี้วัด สอดคล้องต่อเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน ข้อที่ 9) อุตสาหกรรม นวัตกรรมและโครงสร้างพื้นฐาน 11) เมืองและชุมชนที่ยั่งยืน 12) บริโภคและผลิตอย่างมีความรับผิดชอบ 13) แก้ปัญหาโลกร้อน และ 16) สันติภาพ ยุติธรรม และสถาบันที่เข้มแข็ง

ด้าน B ความยั่งยืนด้านสังคม-เศรษฐกิจ

ตาราง 4 ผลการสำรวจ ด้าน B ความยั่งยืนด้านสังคม-เศรษฐกิจ

ข้อ	หัวข้อ	จำนวนที่พบ
4.	B(a) การนำผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจมาสู่ชุมชน (12 ตัวชี้วัด)	10
	B1 การวัดผลของผลประโยชน์ทาง เศรษฐกิจจากการการท่องเที่ยว (3 ตัวชี้วัด)	2
	B2 งานที่ดี และโอกาสทางอาชีพ (4 ตัวชี้วัด)	3
	B3 การสนับสนุนผู้ประกอบการท้องถิ่น และการค้าที่เป็นธรรม (5 ตัวชี้วัด)	5
5.	B(b) ผลกระทบต่อชุมชนและสวัสดิภาพของชุมชน (20 ตัวชี้วัด)	16
	B4 การสนับสนุนชุมชน (3 ตัวชี้วัด)	3
	B5 การป้องกันการแสวงหาผลประโยชน์ โดยมีขอบและการเลือกปฏิบัติ (4 ตัวชี้วัด)	4
	B6 กรรมติในทรัพย์สินและสิทธิทางกฎหมาย (4 ตัวชี้วัด)	3
	B7 สวัสดิภาพและความปลอดภัย (3 ตัวชี้วัด)	3
	B8 การเข้าถึงการท่องเที่ยวสำหรับคนทั้งมวล (6 ตัวชี้วัด)	3
จำนวนรวม ด้าน B ความยั่งยืนด้านสังคม-เศรษฐกิจ		26

จากตารางที่ 4 ผลการสำรวจ ด้าน B ความยั่งยืนด้านสังคม-เศรษฐกิจ แหล่งท่องเที่ยวตำบลคลองเขื่อน พบว่า มีการจัดการแหล่งท่องเที่ยวสอดคล้องตามตัวชี้วัด 26 ตัวชี้วัด จาก 32 ตัวชี้วัด โดยเป็นหัวข้อ B(a) การนำผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจมาสู่ชุมชน จำนวน 10 ตัวชี้วัดจาก 12 ตัวชี้วัด สอดคล้องต่อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนข้อที่ 1) ความยากจนต้องหมดไป 2) ความอดอยากต้องหมดไป 4) การศึกษาที่มีคุณภาพ 5) ความเท่าเทียมทางเพศ 8) งานที่ดีและเศรษฐกิจที่เติบโต 9) อุตสาหกรรม นวัตกรรมและโครงสร้างพื้นฐาน 10) ลดความเหลื่อมล้ำ และ 12) บริโภคและผลิตอย่างมีความรับผิดชอบ และหัวข้อ B(b) ผลกระทบต่อชุมชนและสวัสดิภาพของชุมชน จำนวน 16 ตัวชี้วัดจาก 20 ตัวชี้วัด สอดคล้องต่อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนข้อที่ 3) สุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดี 4) การศึกษาที่มีคุณภาพ 10) ลดความเหลื่อมล้ำ 11) เมืองและชุมชนที่ยั่งยืน และ 16) สันติภาพ ยุติธรรม และสถาบันที่เข้มแข็ง

ด้าน C ความยั่งยืนด้านวัฒนธรรม

ตาราง 5 ผลการสำรวจ ด้าน C ความยั่งยืนด้านวัฒนธรรม

ข้อ	หัวข้อ	จำนวนที่พบ
6.	C(a) การปกป้องมรดกทางวัฒนธรรม (16 ตัวชี้วัด)	13
	C1 การปกป้องทรัพย์สินทางวัฒนธรรม (3 ตัวชี้วัด)	2
	C2 วัตถุทางวัฒนธรรม (3 ตัวชี้วัด)	1
	C3 มรดกที่จับต้องไม่ได้ (4 ตัวชี้วัด)	4
	C4 การเข้าถึงวิถีปกติ (3 ตัวชี้วัด)	3
	C5 ทรัพย์สินทางปัญญา (3 ตัวชี้วัด)	3
7.	C(b) การเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (10 ตัวชี้วัด)	10
	C6 การจัดการนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม (5 ตัวชี้วัด)	5
	C7 การสื่อความหมายในแหล่งท่องเที่ยว (5 ตัวชี้วัด)	5
จำนวนรวม ด้าน B ความยั่งยืนด้านสังคม-เศรษฐกิจ		23

จากตารางที่ 5 ผลการสำรวจ ด้าน C ความยั่งยืนด้านวัฒนธรรม แหล่งท่องเที่ยวตำบลคลองเขื่อน พบว่า มีการจัดการแหล่งท่องเที่ยวสอดคล้องตามตัวชี้วัด 23 ตัวชี้วัดจาก 26 ตัวชี้วัด โดยเป็นหัวข้อ C(a) การปกป้องมรดกทางวัฒนธรรม จำนวน 13 ตัวชี้วัดจาก 16 ตัวชี้วัด สอดคล้องต่อเป้าหมายการพัฒนายั่งยืนข้อที่ 11) เมืองและชุมชนที่ยั่งยืน 12) บริโภคและผลิตอย่างมีความรับผิดชอบ และ 16) สันติภาพ ยุติธรรม และสถาบันที่เข้มแข็ง และหัวข้อ C(b) การเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จำนวน 10 ตัวชี้วัดครบทุกตัวชี้วัดสอดคล้องต่อเป้าหมายการพัฒนายั่งยืนข้อที่ 4) การศึกษาที่มีคุณภาพ 11) เมืองและชุมชนที่ยั่งยืน และ 12) บริโภคและผลิตอย่างมีความรับผิดชอบ

ด้าน D ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม

ตาราง 6 ผลการสำรวจ ด้าน D ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม

ข้อ	หัวข้อ	จำนวนที่พบ
8.	D(a) การอนุรักษ์มรดกทางธรรมชาติ (24 ตัวชี้วัด)	0
	D1 การปกป้องสิ่งแวดล้อมที่มีความเปราะบาง (6 ตัวชี้วัด)	0
	D2 การจัดการนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ (5 ตัวชี้วัด)	0
	D3 การมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งมีชีวิตในป่า (6 ตัวชี้วัด)	0
	D4 การแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบจากพืชหรือสัตว์และสวัสดิภาพสัตว์ (7 ตัวชี้วัด)	0
9.	D(b) การจัดการทรัพยากร (14 ตัวชี้วัด)	13
	D5 การอนุรักษ์พลังงาน (4 ตัวชี้วัด)	4
	D6 การจัดการน้ำ (5 ตัวชี้วัด)	4
	D7 คุณภาพน้ำ (5 ตัวชี้วัด)	5
10.	D(c) การจัดการของเสียและการปลดปล่อยมลพิษ (26 ตัวชี้วัด)	16
	D8 น้ำเสีย (4 ตัวชี้วัด)	0
	D9 ขยะมูลฝอย (8 ตัวชี้วัด)	8
	D10 การลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก และบรรเทาการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ (5 ตัวชี้วัด)	0
	D11 การขนส่งที่มีผลกระทบต่อ (6 ตัวชี้วัด)	5
	D12 มลภาวะทางแสงและเสียง (3 ตัวชี้วัด)	3
จำนวนรวม ด้าน D ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม		29

จากตารางที่ 6 ผลการสำรวจ ด้าน D ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม แหล่งท่องเที่ยวตำบลคลองเขื่อน พบว่า มีการจัดการแหล่งท่องเที่ยวสอดคล้องตามตัวชี้วัด 29 ตัวชี้วัดจาก 64 ตัวชี้วัด โดยไม่พบความสอดคล้องใน หัวข้อ D(a) การอนุรักษ์มรดกทางธรรมชาติ หัวข้อ D(b) การจัดการทรัพยากรจำนวน 13 ตัวชี้วัดจาก 14 ตัวชี้วัดสอดคล้องต่อเป้าหมายการพัฒนาย่างยั่งยืนข้อที่ 3) สุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดี 6) น้ำสะอาดและสุขอนามัย และ 7) พลังงานสะอาดราคาถูก และหัวข้อ D(c) การจัดการของเสียและการปลดปล่อยมลพิษจำนวน 15 ตัวชี้วัดจาก 26 ตัวชี้วัดสอดคล้องต่อเป้าหมายการพัฒนาย่างยั่งยืนข้อที่ 3) สุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดี 9)

อุตสาหกรรม นวัตกรรมและโครงสร้างพื้นฐาน 11) เมืองและชุมชนที่ยั่งยืน 12) บริโภคและผลิตอย่างมีความรับผิดชอบ 13) แก้ปัญหาโลกร้อน 14) ชีวิตในน้ำ และ 15) ชีวิตบนบก

1.3 ผลความต้องการของนักท่องเที่ยวเชิงเกษตร

การเก็บแบบสอบถามความต้องการของนักท่องเที่ยวผู้มีประสบการณ์ทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดฉะเชิงเทรา จากแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ในจังหวัดฉะเชิงเทรา 7 แหล่ง และจำแนกผลออกเป็น 3 ตอน มีผลลัพธ์ ดังนี้

แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ในจังหวัดฉะเชิงเทรา

1) Mini Murrah Farm อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นฟาร์มเลี้ยงควายที่มีกิจกรรมในการนำนมควายมาแปรรูปผลิตภัณฑ์หลากหลายชนิด เช่น นมควายพาสเจอร์ไรส์ ชีส เป็นต้น โดยฟาร์มมีการให้บริการท่องเที่ยวที่มีความหลากหลาย เช่น สอนทำอาหารโดยใช้ผลิตภัณฑ์จากนมควาย เช่น พิซซ่า ไอศกรีม เป็นต้น อีกทั้งมีการสอนการทำเกษตร เช่น สอนดำนา สอนทำปุ๋ยจากไส้เดือน สอนจัดสวนถาด ฯลฯ

2) Greenville Farm Café อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นคาเฟ่ที่ถูกออกแบบให้มีบรรยากาศเป็นฟาร์ม โดยมีการจัดโซนสัตว์เลี้ยงอย่างไก่ กระต่ายให้นักท่องเที่ยวเยี่ยมชมและให้อาหาร อีกทั้งทางฟาร์มได้ทำโรงเรือนแปลงผักที่ปลูกเองสำหรับใช้ในการประกอบเมนูของทางร้าน ที่เรียกว่า Farm to table ให้แสดงให้ลูกค้าเห็นถึงแหล่งเพาะปลูกและกรรมวิธีการปลูกได้อย่างชัดเจน อีกทั้งลูกค้ายังสามารถซื้อผักเหล่านั้นกลับบ้านได้เช่นกัน ทางร้านนั้นเป็นทั้งผู้ผลิต จำหน่ายสินค้าผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร และยังมีการสนับสนุนเกษตรกรท้องถิ่น โดยการรับฝากจำหน่ายผลผลิตจากเกษตรกร และให้ความรู้ทางการทำเกษตรอีกด้วย

3) เจ้าจุกฟาร์ม อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นฟาร์มขนาดย่อมผนวกรวมกับร้านอาหารอย่างลงตัว โดยทางฟาร์มได้มีการจัดแต่งสถานที่ในรูปแบบของนาและมีการนำเสนอกิจกรรมสำหรับเด็กให้ได้สัมผัสวิถีชีวิตที่สัมผัสกับธรรมชาติ ผ่านแปลงนา เช่น กิจกรรมสไลด์เดอร์โคลนริมนา พายเรือในคลอง และสอนการเรียนรู้วิถีการทำเกษตร เช่น การให้ความรู้เรื่องดินสำหรับการเพาะปลูกการเกษตร สอนการเลี้ยงไก่ กระต่าย แพะ เป็นต้น อีกทั้งยังสอนการทำประมง เช่น การยกยอ และตกปลา

4) ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นแหล่งการเรียนรู้ที่สำคัญทางการเกษตรที่รวบรวม ศึกษา ทดลอง วิจัย และพัฒนาปรับปรุงดินเพื่อการเกษตร เป็นแหล่งเรียนรู้ที่นักท่องเที่ยว สามารถเข้าไปเสริมสร้างประสบการณ์ความรู้ และพักผ่อนหย่อนใจ จากสวนพฤกษศาสตร์ขนาดใหญ่ในศูนย์แห่งนี้ได้

5) สวนปาล์มฟาร์มนก จังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีการจัดแสดงนกหลากหลายสายพันธุ์ ที่มีการอนุบาลลูกนกสำหรับการเพาะพันธุ์และจำหน่ายนกแก้ว และนกอื่นๆ อีกกว่าร้อยสายพันธุ์ เป็นพิพิธภัณฑ์และนิทรรศการเกี่ยวกับนกแก้วมาคอว์ และไม่ได้มีเพียงแต่นกเท่านั้น สวนปาล์มฟาร์มนกแห่งนี้ยังมีการเพาะปลูกปาล์มอีกหลากหลายสายพันธุ์จากทั่วโลก จำนวนกว่าหมื่นต้น ให้การสนับสนุนเกษตรกรชุมชนในการจัดตั้งพื้นที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์สินค้าการเกษตร และมีกิจกรรมให้ความรู้ทางด้านการเพาะปลูกผักสวนครัว

6) งานมะม่วงและของฝากเมืองแปดริ้ว อำเภอเมืองฉะเชิงเทรา เป็นงานจัดแสดง และจำหน่ายสินค้าเกี่ยวกับมะม่วงหลากหลายสายพันธุ์จากเกษตรกรภายในจังหวัดฉะเชิงเทรา ซึ่งเป็นงานที่ถูกจัดขึ้นทุกปีของจังหวัดฉะเชิงเทราในช่วงฤดูมะม่วงออกผล กิจกรรมการท่องเที่ยวหลัก ที่แห่งนี้ คือ การจำหน่ายผลิตผลทางการเกษตร

7) งานตลาดเกษตรกร อำเภอเมืองฉะเชิงเทรา เป็นงานจำหน่ายสินค้าการเกษตร จากเกษตรกรภายในจังหวัดฉะเชิงเทรา ที่มีความหลากหลายของสินค้า งานนี้ถูกจัดขึ้นทุกสัปดาห์ ช่วงเวลาเช้า 6:00-10:00 น. ในวันอังคาร ศุกร์ และอาทิตย์ ของสัปดาห์ กิจกรรมการท่องเที่ยวหลัก คือ จำหน่ายสินค้าการเกษตร ทั้งผลผลิต สินค้าแปรรูป และต้นกล้าไม้ผล และไม้ประดับ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยว

ผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งจำแนกเป็น เพศ สถานภาพ ช่วงวัย/อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ เงินเดือน แยกแยะเป็นค่าความถี่ และร้อยละ ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 7 จำนวนและร้อยละ ประชากรศาสตร์ เพศ

เพศ	จำนวน (n=385)	ร้อยละ
ชาย	179	46.50
หญิง	185	48.10
เพศทางเลือก	21	5.50

จากตารางที่ 7 พบว่านักท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่มีประสบการณ์ทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดฉะเชิงเทรา ส่วนมากเป็นเพศหญิงจำนวน 185 คน คิดเป็นร้อยละ 48.10 ถัดมาเป็นเพศชายจำนวน 179 คน คิดเป็นร้อยละ 46.50 และเพศทางเลือกจำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 5.50

ตาราง 8 จำนวนและร้อยละ ประชากรศาสตร์ สถานภาพ

สถานภาพ	จำนวน (n=385)	ร้อยละ
โสด	173	44.90
สมรส	197	51.20
หย่าร้าง	7	1.80
อื่นๆ	8	2.10

จากตารางที่ 8 พบว่านักท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่มีประสบการณ์ทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดฉะเชิงเทรา ส่วนมากมีสถานภาพสมรสจำนวน 197 คน คิดเป็นร้อยละ 51.20 ถัดมา คือ โสดจำนวน 173 คน คิดเป็นร้อยละ 44.90 ถัดมา คือ อื่นๆ จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 2.10 และหย่าร้างจำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 1.80

ตาราง 9 จำนวนและร้อยละ ประชากรศาสตร์ ช่วงวัย/อายุ

ช่วงวัย/อายุ	จำนวน (n=385)	ร้อยละ
วัยเรียน (18 – 22 ปี)	48	12.50
วัยเริ่มทำงาน (23 – 27 ปี)	85	22.10
วัยทำงาน (28 – 40 ปี)	97	25.20
วัยกลางคน (41 – 60 ปี)	113	29.40
วัยเกษียณ (มากกว่า 60 ปี ขึ้นไป)	42	10.90

จากตารางที่ 9 พบว่านักท่องเที่ยวยุคใหม่ที่มีประสบการณ์ทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดฉะเชิงเทรา ส่วนมากมีช่วงวัย/อายุ ช่วงวัยกลางคน (41-60 ปี) จำนวน 113 คน คิดเป็นร้อยละ 29.40 ถัดมา คือ วัยทำงาน (28-40 ปี) จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 25.20 ถัดมา คือ วัยเริ่มทำงาน (23-27 ปี) คิดเป็นร้อยละ 22.10 ถัดมา คือ วัยเรียน (18-22 ปี) จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 12.50 และวัยเกษียณจำนวน (มากกว่า 60 ปีขึ้นไป) จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 10.90

ตาราง 10 จำนวนและร้อยละ ประชากรศาสตร์ ระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน (n=385)	ร้อยละ
ต่ำกว่าปริญญาตรี	176	45.70
ปริญญาตรี	189	49.10
สูงกว่าปริญญาตรี	20	5.20

จากตารางที่ 10 พบว่านักท่องเที่ยวยุคใหม่ที่มีประสบการณ์ทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดฉะเชิงเทรา ส่วนมากมีระดับการศึกษาปริญญาตรีจำนวน 189 คน คิดเป็นร้อยละ 49.10 ถัดมา คือ ต่ำกว่าปริญญาตรีจำนวน 176 คน คิดเป็นร้อยละ 45.70 และสูงกว่าปริญญาตรีจำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 5.20

ตาราง 11 จำนวนและร้อยละ ประชากรศาสตร์ อาชีพ

อาชีพ	จำนวน (n=385)	ร้อยละ
นักเรียน/นิสิต/นักศึกษา	53	13.80
ข้าราชการ	47	12.20
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	32	8.30
พนักงานเอกชน/ลูกจ้าง	88	22.90
ธุรกิจส่วนตัว	97	25.20
เกษตรกร	34	8.80
เกษียณอายุ	21	5.50
อื่นๆ	13	3.40

จากตารางที่ 11 พบว่านักท่องเที่ยวยุคใหม่ที่มีประสบการณ์ทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดฉะเชิงเทรา ส่วนมากมีอาชีพธุรกิจส่วนตัวจำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 25.20 ถัดมา คือ พนักงานเอกชน/ลูกจ้างจำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 22.90 ถัดมา คือ นักเรียน/นิสิต/นักศึกษาจำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 13.80 ถัดมา คือ ข้าราชการจำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 12.20 ถัดมา คือ เกษตรกร จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 8.80 ถัดมา คือ พนักงานรัฐวิสาหกิจจำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 8.30 ถัดมา คือ เกษียณอายุจำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 5.50 และอื่นๆ จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 3.40

ตาราง 12 จำนวนและร้อยละ ประชากรศาสตร์ เงินเดือน

เงินเดือน	จำนวน (n=385)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 15,000 บาท	117	30.40
15,000 – 25,000 บาท	183	47.50
25,001 – 35,000 บาท	48	12.50
35,001 – 45,000 บาท	20	5.20
มากกว่า 45,001 บาท	17	4.40

จากตารางที่ 12 พบว่านักท่องเที่ยวยุคใหม่ที่มีประสบการณ์ทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดฉะเชิงเทรา ส่วนมากมีเงินเดือน 15,000–25,000 บาทบาท จำนวน 183 คน คิดเป็นร้อยละ 47.50 ถัดมา คือ ต่ำกว่า 15,000 บาทจำนวน 117 คน คิดเป็นร้อยละ 30.40 ถัดมา

คือ 25,001–35,000 บาทจำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 12.50 ถัดมา คือ 35,001–45,000 บาทจำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 5.20 และมากกว่า 45,001 บาท จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 4.40

ตอนที่ 2 ข้อมูลการใช้บริการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของนักท่องเที่ยว

ผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมข้อมูลการใช้บริการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งจำแนก 6 หัวข้อ แจกแจงเป็นค่าความถี่ และร้อยละ ดังข้อมูลในตารางต่อไปนี้

ตาราง 13 จำนวนและร้อยละ วัตถุประสงค์หลักในการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดฉะเชิงเทรา

วัตถุประสงค์หลักในการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดฉะเชิงเทรา	จำนวน (n=385)	ร้อยละ
เพื่อพักผ่อนหย่อนใจ และซื้อสินค้า	158	41.00
เพื่อศึกษาเรียนรู้	101	26.20
เพื่อซื้อ/ขายสินค้าการเกษตร	107	27.80
อื่นๆ	19	4.90

จากตารางที่ 13 พบว่านักท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่มีประสบการณ์ทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดฉะเชิงเทรา ส่วนมากมีวัตถุประสงค์หลักในการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของจังหวัดฉะเชิงเทราเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ และซื้อสินค้าจำนวน 158 คน คิดเป็นร้อยละ 41.00 ถัดมา คือ เพื่อซื้อ/ขายสินค้าการเกษตรจำนวน 107 คน คิดเป็นร้อยละ 27.80 ถัดมา คือ เพื่อศึกษาเรียนรู้จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 26.20 และอื่นๆ จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 4.90

ตาราง 14 จำนวนและร้อยละ รูปแบบการมาเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดฉะเชิงเทรา

รูปแบบการมาเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดฉะเชิงเทรา	จำนวน (n=385)	ร้อยละ
เดินทางมาคนเดียว	64	16.60
เดินทางมากับแฟน	40	10.40
เดินทางมากับครอบครัวและญาติ	190	49.40
เดินทางมาเป็นหมู่คณะ/กลุ่มเพื่อน	91	23.60

จากตารางที่ 14 พบว่านักท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่มีประสบการณ์ทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดฉะเชิงเทรา ส่วนมากมีรูปแบบการมาเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของจังหวัดฉะเชิงเทราโดยเดินทางมากับครอบครัวและญาติ จำนวน 190 คน คิดเป็นร้อยละ 49.40 ถัดมา คือ เดินทางมาเป็นหมู่คณะ/กลุ่มเพื่อน จำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 23.60 ถัดมา คือ เดินทางมาคนเดียวจำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 16.60 และเดินทางมากับแฟน จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 10.40

ตาราง 15 จำนวนและร้อยละ ประสบการณ์ต่อการการมาท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดฉะเชิงเทรา

ประสบการณ์ต่อการการมาท่องเที่ยวแหล่ง ท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดฉะเชิงเทรา	จำนวน (n=385)	ร้อยละ
เป็นการเดินทางมาครั้งแรก	181	46.75
เป็นการเดินทางมาซ้ำ	204	52.99

จากตารางที่ 15 พบว่านักท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่มีประสบการณ์ทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดฉะเชิงเทรา ส่วนมากมีประสบการณ์ต่อการการมาท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของจังหวัดฉะเชิงเทราเป็นการเดินทางมาซ้ำจำนวน 204 คน คิดเป็นร้อยละ 52.99 และเป็นการเดินทางมาครั้งแรกจำนวน 181 คน คิดเป็นร้อยละ 46.75

ตาราง 16 จำนวนและร้อยละ วิธีการเดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดฉะเชิงเทรา

วิธีการเดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดฉะเชิงเทรา	จำนวน (n=385)	ร้อยละ
รถส่วนบุคคล (รถยนต์/จักรยานยนต์)	328	85.20
รถโดยสารสาธารณะ	23	6.00
รถรับจ้างส่วนบุคคล	34	8.80

จากตารางที่ 16 พบว่านักท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่มีประสบการณ์ทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดฉะเชิงเทราส่วนมากมีวิธีการเดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของจังหวัดฉะเชิงเทราโดยรถส่วนบุคคล (รถยนต์/จักรยานยนต์) จำนวน 328 คน คิดเป็นร้อยละ 85.20 ถัดมาคือ รถรับจ้างส่วนบุคคล จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 8.80 และรถโดยสารสาธารณะ จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 6.00

ตาราง 17 จำนวนและร้อยละ ช่วงเวลาที่นักท่องเที่ยวเดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดฉะเชิงเทรา

ช่วงเวลาที่นักท่องเที่ยวเดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดฉะเชิงเทรา	จำนวน (n=385)	ร้อยละ
วันจันทร์ – วันศุกร์	143	37.10
วันเสาร์ – วันอาทิตย์	152	39.50
วันจันทร์ – อาทิตย์	77	20.00
วันหยุดนักขัตฤกษ์	13	3.40

จากตารางที่ 17 พบว่านักท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่มีประสบการณ์ทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดฉะเชิงเทราส่วนมากมีช่วงเวลาที่นักท่องเที่ยวเดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของจังหวัดฉะเชิงเทราในวันเสาร์ – วันอาทิตย์จำนวน 152 คน คิดเป็นร้อยละ 39.50 ถัดมาคือ วันจันทร์ – วันศุกร์จำนวน 143 คน คิดเป็นร้อยละ 37.10 ถัดมาคือ วันจันทร์ – อาทิตย์จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00 และวันหยุดนักขัตฤกษ์จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 3.40

ตาราง 18 จำนวนและร้อยละฐานกิจกรรมใดที่ท่านสนใจมากที่สุดของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดฉะเชิงเทรา

ฐานกิจกรรมใดที่ท่านสนใจมากที่สุดของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดฉะเชิงเทรา	จำนวน (n=385)	ร้อยละ
จุดจำหน่ายสินค้าทางการเกษตร	166	43.10
สวน/พันธุ์ไม้ ในแหล่งท่องเที่ยว	111	28.80
จุดทำกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์	97	25.20
อื่นๆ	11	2.90

จากตารางที่ 18 พบว่านักท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่มีประสบการณ์ทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดฉะเชิงเทราส่วนมากมีความสนใจฐานกิจกรรมจุดจำหน่ายสินค้าทางการเกษตรจำนวน 166 คน คิดเป็นร้อยละ 43.10 ถัดมา คือ สวน/พันธุ์ไม้ ในแหล่งท่องเที่ยวจำนวน 111 คน คิดเป็นร้อยละ 28.80 ถัดมา คือ จุดทำกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 25.20 และอื่นๆ จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 2.90

ตอนที่ 3 ข้อมูลความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อการเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของจังหวัดฉะเชิงเทรา

ผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมข้อมูลการใช้ความต้องการกลุ่มการของนักท่องเที่ยวต่อการเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของจังหวัดฉะเชิงเทรา ซึ่งจำแนก 6 หัวข้อ โดยใช้องค์ประกอบทางการท่องเที่ยว 5A's แจกแจงเป็นค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความต้องการ ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 19 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความต้องการ สิ่งดึงดูด (Attraction)

ข้อ	สิ่งดึงดูด (Attraction)	ระดับความต้องการ		
		\bar{X}	S.D.	ระดับ
1.	มีการตกแต่งของสถานที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	3.47	1.00	มาก
2.	มีการจัดการแสดงดนตรีและรำรำในแหล่งท่องเที่ยว	2.95	1.15	ปานกลาง
3.	มีกิจกรรมทางการท่องเที่ยวหลากหลาย	3.53	0.94	มาก

ตาราง 19 (ต่อ)

ข้อ	สิ่งดึงดูด (Attraction)	ระดับความต้องการ		
		\bar{X}	\bar{X}	\bar{X}
4.	มีการจัดทำแหล่งเรียนรู้การเกษตร	3.75	0.95	มาก
5.	มีการนำเสนอการเกษตรที่เป็นเอกลักษณ์ของจังหวัด	3.94	0.99	มาก
เฉลี่ยรวม		3.53	0.78	มาก

จากตารางที่ 19 พบว่านักท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่มีความต้องการสิ่งดึงดูด (Attraction) ระดับมาก ($\bar{X}=3.53$, S.D.=0.78) เมื่อพิจารณารายข้อมีลำดับจากมากไปน้อยดังนี้ มีความต้องการให้มีการนำเสนอการเกษตรที่เป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดระดับมาก ($\bar{X} = 3.94$, S.D.=0.99) ถัดมา คือ ต้องการให้มีการจัดทำแหล่งเรียนรู้การเกษตรระดับมาก ($\bar{X} = 3.75$, S.D.=0.95) ถัดมา คือ ต้องการให้มีการกิจกรรมทางการท่องเที่ยวหลากหลายระดับมาก ($\bar{X} = 3.53$, S.D.=0.94) ถัดมา คือ ต้องการให้มีการตกแต่งของสถานที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรระดับมาก ($\bar{X} = 3.47$, S.D.=1.00) และต้องการให้มีการจัดการแสดงดนตรีและร่ายรำในแหล่งท่องเที่ยวระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.95$, S.D.=1.15)

ตาราง 20 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความต้องการการเดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility)

ข้อ	การเดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility)	ระดับความต้องการ		
		\bar{X}	S.D.	ระดับ
1.	เส้นทางคมนาคมสะดวกสบาย	3.88	1.00	มาก
2.	มีป้ายบอกทางชัดเจน	4.04	0.98	มาก
3.	มีรถโดยสารสาธารณะผ่าน	3.41	1.01	ปานกลาง
4.	มีระยะทางไม่ไกลจากตัวเมือง	3.09	1.05	ปานกลาง
5.	มีการเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ ในจังหวัด	3.70	0.98	มาก
เฉลี่ยรวม		3.62	0.81	มาก

จากตารางที่ 20 พบว่านักท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่มีความต้องการเดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility) ระดับมาก ($\bar{X} = 3.62$, S.D. = 0.81) เมื่อพิจารณารายข้อมีลำดับจากมากไปน้อยดังนี้ มีความต้องการให้มีป้ายบอกทางชัดเจนระดับมาก ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = 0.98) ถัดมา คือ ต้องการให้เส้นทางคมนาคมสะดวกสบายระดับมาก ($\bar{X} = 3.88$, S.D. = 1.00) ถัดมา คือ ต้องการให้มีการเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ ในจังหวัดระดับมาก ($\bar{X} = 3.70$, S.D. = 0.98) ถัดมา คือ ต้องการให้มีรถโดยสารสาธารณะผ่านระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.41$, S.D. = 1.01) และต้องการให้มีระยะทางไม่ไกลจากตัวเมือง ระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.09$, S.D. = 1.05)

ตาราง 21 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความต้องการการบริการที่พัก (Accommodation)

ข้อ	การบริการที่พัก (Accommodation)	ระดับความต้องการ		
		\bar{X}	S.D.	ระดับ
1.	มีการรักษาความสะอาด และมีมาตรฐาน	3.55	1.03	มาก
2.	มีการจัดตกแต่งแสดงถึงวิถีชีวิตที่แท้จริงของแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ	3.32	0.97	ปานกลาง
3.	มีความใส่ใจต่อสิ่งแวดล้อม อนุรักษ์ และใช้พลังงานสะอาด	3.68	1.02	มาก
4.	มีจำนวนเพียงพอในการรองรับนักท่องเที่ยว	3.20	1.02	ปานกลาง
5.	มีการให้บริการโดยคนในท้องถิ่น	3.38	1.01	ปานกลาง
เฉลี่ยรวม		3.43	0.86	มาก

จากตารางที่ 21 พบว่านักท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่มีความต้องการบริการที่พัก (Accommodation) ระดับมาก ($\bar{X} = 3.43$, S.D. = 0.86) เมื่อพิจารณารายข้อมีลำดับจากมากไปน้อยดังนี้ มีความต้องการให้มีความใส่ใจต่อสิ่งแวดล้อม อนุรักษ์ และใช้พลังงานสะอาดระดับมาก ($\bar{X} = 3.68$, S.D. = 1.02) ถัดมา คือ ต้องการให้มีการรักษาความสะอาด และมีมาตรฐานระดับมาก ($\bar{X} = 3.55$, S.D. = 1.03) ถัดมา คือ ต้องการให้มีการให้บริการโดยคนในท้องถิ่นระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.38$, S.D. = 1.01) ถัดมา คือ ต้องการให้มีการจัดตกแต่งแสดงถึงวิถีชีวิตที่แท้จริง

ของแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ ระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.32$, S.D.=1.01) และต้องการให้มีจำนวนเพียงพอในการรองรับนักท่องเที่ยวระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.20$, S.D. = 1.02)

ตาราง 22 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความต้องการกิจกรรมทางการท่องเที่ยว (Activities)

ข้อ	กิจกรรมทางการท่องเที่ยว (Activities)	ระดับความต้องการ		
		\bar{X}	S.D.	ระดับ
1.	มีกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมทุกเพศทุกวัย	3.71	0.99	มาก
2.	มีการปั่นจักรยานภายในแหล่งท่องเที่ยว	3.51	1.05	มาก
3.	มีกิจกรรมส่งเสริมการเกษตรความยั่งยืน	3.58	0.95	มาก
4.	มีการพาเดินชมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร เช่น ชมสวน ชมไร่	3.50	0.97	มาก
5.	มีการจัดสาธิตการทำเกษตร และการแปรรูป	3.68	0.92	มาก
เฉลี่ยรวม		3.59	0.80	มาก

จากตารางที่ 22 พบว่านักท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่มีความต้องการกิจกรรมทางการท่องเที่ยว (Activities) ระดับมาก ($\bar{X} = 3.59$, S.D. = 0.80) เมื่อพิจารณารายข้อมีลำดับจากมากไปน้อยดังนี้ มีความต้องการให้มีกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมทุกเพศทุกวัยระดับมาก ($\bar{X} = 3.71$, S.D. = 0.99) ถัดมา คือ ต้องการให้มีการจัดสาธิตการทำเกษตร และการแปรรูประดับมาก ($\bar{X} = 3.68$, S.D. = 0.92) ถัดมา คือ ต้องการให้มีกิจกรรมส่งเสริมการเกษตรความยั่งยืนระดับมาก ($\bar{X} = 3.58$, S.D. = 0.95) ถัดมา คือ ต้องการให้มีการปั่นจักรยานภายในแหล่งท่องเที่ยวระดับมาก ($\bar{X} = 3.51$, S.D. = 1.05) และต้องการให้มีการพาเดินชมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร เช่น ชมสวน ชมไร่ ระดับมาก ($\bar{X} = 3.50$, S.D. = 0.97)

ตาราง 23 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวก (Destination Amenities)

ข้อ	สิ่งอำนวยความสะดวก (Destination Amenities)	ระดับความต้องการ		
		\bar{X}	S.D.	ระดับ
1.	มีร้านอาหารรองรับจำนวนนักท่องเที่ยวเพียงพอ	3.70	0.95	มาก
2.	มีร้านจำหน่ายของที่ระลึกของตำบล	3.64	0.87	มาก
3.	มีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ	3.84	1.01	มาก
4.	มีเว็บไซต์ และจุดบริการข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว	3.87	1.00	มาก
5.	มีการจัดตั้งถังขยะแยกประเภทที่มีจำนวนเพียงพอในแหล่งท่องเที่ยว	3.75	0.97	มาก
เฉลี่ยรวม		3.76	0.81	มาก

จากตารางที่ 23 พบว่านักท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่มีความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวก (Destination Amenities) ระดับมาก ($\bar{X} = 3.76$, S.D. = 0.81) เมื่อพิจารณารายข้อมีลำดับจากมากไปน้อยดังนี้ มีความต้องการ ให้มีเว็บไซต์ และจุดบริการข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวระดับมาก ($\bar{X} = 3.87$, S.D. = 1.00) ถัดมา คือ ต้องการให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุระดับมาก ($\bar{X} = 3.84$, S.D. = 1.01) ถัดมา คือ ต้องการให้มีการจัดตั้งถังขยะแยกประเภทที่มีจำนวนเพียงพอในแหล่งท่องเที่ยวระดับมาก ($\bar{X} = 3.75$, S.D. = 0.97) ถัดมา คือ ต้องการให้มีร้านอาหารรองรับจำนวนนักท่องเที่ยวเพียงพอระดับมาก ($\bar{X} = 3.70$, S.D. = 0.95) และต้องการให้มีร้านจำหน่ายของที่ระลึกของตำบลระดับมาก ($\bar{X} = 3.64$, S.D. = 0.87)

ตาราง 24 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความต้องการระดับความต้องการของนักท่องเที่ยวเชิงเกษตรต่อแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของจังหวัดฉะเชิงเทรา

ข้อ	ความต้องการของนักท่องเที่ยวเชิงเกษตรต่อแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของจังหวัดฉะเชิงเทรา	ระดับความต้องการ		
		\bar{X}	S.D.	ระดับ
1.	สิ่งดึงดูด (Attraction)	3.64	0.97	มาก
2.	การเดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility)	3.38	1.03	ปานกลาง
3.	การบริการที่พัก (Accommodation)	3.37	0.95	ปานกลาง
4.	กิจกรรมทางการท่องเที่ยว (Activities)	3.62	0.93	มาก

ตาราง 24 (ต่อ)

ข้อ	ความต้องการของนักท่องเที่ยวเชิงเกษตรต่อแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของจังหวัดฉะเชิงเทรา	ระดับความต้องการ		
		\bar{X}	S.D.	ระดับ
5.	สิ่งอำนวยความสะดวก (Destination Amenities)	3.72	1.03	มาก
เฉลี่ยรวม		3.54	0.84	มาก

จากตารางที่ 24 พบว่านักท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่มีประสบการณ์ทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในจังหวัดฉะเชิงเทรามีความต้องการให้แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดฉะเชิงเทรามีการพัฒนาการท่องเที่ยวในทุกด้านขององค์ประกอบทางการท่องเที่ยว 5 A's อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.54$, S.D. = 0.84) เมื่อพิจารณารายข้อมีลำดับจากมากไปน้อยดังนี้ ต้องการให้พัฒนาด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (Destination Amenities) ระดับมาก ($\bar{X} = 3.72$, S.D. = 1.03) ถัดมา คือ ต้องการให้พัฒนาสิ่งดึงดูด (Attraction) ระดับมาก ($\bar{X} = 3.64$, S.D. = 0.97) ถัดมา คือ ต้องการให้พัฒนากิจกรรมทางการท่องเที่ยว (Activities) ระดับมาก ($\bar{X} = 3.62$, S.D. = 0.93) ถัดมา คือ ต้องการให้พัฒนาการเดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility) ระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.38$, S.D. = 0.38) และต้องการให้พัฒนาการเดินทางการบริการที่พัก (Accommodation) ระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.37$, S.D. = 0.95)

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

จากการรวบรวมแบบสอบถามพบว่า มีนักท่องเที่ยวให้ข้อเสนอแนะทั้งสิ้นจำนวน 40 คน โดยประเด็นที่นักท่องเที่ยวกล่าวขึ้นมากที่สุด มีจำนวนถูกกล่าวถึงจำนวนเท่ากัน ได้แก่ พื้นที่ลานจอดรถให้เพียงพอแก่นักท่องเที่ยว จำนวน 4 คน กล่าวถึงการควบคุมราคาสินค้าและบริการจำนวน 4 คน และ การนำนวัตกรรมทางเทคโนโลยีมาพัฒนาเว็บไซต์เพื่อใช้ในการท่องเที่ยว เช่น การแนบลิงค์ GPS การใช้สื่อ Multiverse มาใช้ในการนำเสนอ รายการสถานการณ์ที่รวดเร็ว และทันต่อเหตุการณ์มากขึ้น จำนวน 4 คน

2. การพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน โดยใช้แนวคิดเศรษฐกิจใหม่ (BCG Model) ในตำบลคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา

ผลการวิจัยในส่วนของ การพัฒนาเส้นทางนี้มีการดำเนินการวิเคราะห์ทั้งสิ้น 4 ขั้นตอน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ผลการสำรวจแหล่งท่องเที่ยว และบันทึกตำแหน่งพิกัด

ผลการสำรวจแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ตำบลคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา ขั้นตอนนี้เป็นการสำรวจแหล่งท่องเที่ยว การเข้าถึง และจุดอำนวยความสะดวก มีรายละเอียด ดังนี้

แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

1) สวนมะม่วงอำนาจ พิกัดตำแหน่ง ($13^{\circ}46'10.82''\text{N}$ $101^{\circ}11'45.17''\text{E}$) การเดินทาง เข้าถึงเป็นสองเลนรถยนต์และรถจักรยานยนต์สามารถเดินทางเข้าได้ รถบัสขนาดใหญ่ไม่สามารถเดินทางเข้าได้ สามารถจอดรถยนต์ได้ไม่เกิน 5 คัน การดำเนินกิจกรรมไม่เหมาะสมสำหรับรถเข็นสำหรับผู้พิการ

ภาพประกอบ 23 สวนมะม่วงลุงอำนาจ

ที่มา: ผู้วิจัย. (2565) บันทึกภาพโดยผู้วิจัย

2) สวนมะม่วงลุงเชียร พิกัดตำแหน่ง ($13^{\circ}45'17.65''\text{N}$ $101^{\circ}11'28.00''\text{E}$) การเดินทางเข้าถึงเป็นสองเลนรถยนต์และรถจักรยานยนต์สามารถเดินทางเข้าได้ รถบรรทุกขนาดใหญ่ไม่สามารถเดินทางเข้าได้ สามารถจอดรถยนต์ได้ไม่เกิน 3 คัน การดำเนินกิจกรรมไม่เหมาะสมสำหรับรถเข็นสำหรับผู้พิการ

ภาพประกอบ 24 สวนลุงเชียร

ที่มา: ผู้วิจัย. (2565) บันทึกภาพโดยผู้วิจัย

3) สวนมะม่วงลุงโมทย์ พิกัดตำแหน่ง (13°45'07.47"N 101°11'01.40"E) การเดินทางเข้าถึงเป็นสองเลนรถยนต์และรถจักรยานยนต์สามารถเดินทางเข้าได้ รถบรรทุกขนาดใหญ่ไม่สามารถเดินทางเข้าได้ สามารถจอดรถยนต์ได้ไม่เกิน 5 คัน การดำเนินกิจกรรมไม่เหมาะสำหรับรถเข็นสำหรับผู้พิการ

ภาพประกอบ 25 สวนมะม่วงลุงโมทย์

ที่มา: ผู้วิจัย. (2565) บันทึกภาพโดยผู้วิจัย

4) บ้านขนมไทยสามสาว พิกัดตำแหน่ง ($13^{\circ}45'09.62''\text{N}$ $101^{\circ}11'03.16''\text{E}$) การเดินทางเข้าถึงเป็นสองเลนรถยนต์และรถจักรยานยนต์สามารถเดินทางเข้าได้ รถบัสขนาดใหญ่ไม่สามารถเดินทางเข้าได้ สามารถจอดรถยนต์ได้ไม่เกิน 5 คัน การดำเนินกิจกรรมไม่เหมาะสมสำหรับรถเข็นสำหรับผู้พิการ และต้องเดินเท้าในการเข้าแหล่งท่องเที่ยว

ภาพประกอบ 26 บ้านขนมไทยสามสาว

ที่มา: ผู้วิจัย. (2566) บันทึกภาพโดยผู้วิจัย

5) ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง พิกัดตำแหน่ง ($13^{\circ}46'06.5''\text{N}$ $101^{\circ}09'43.8''\text{E}$) การเดินทางเข้าถึงเป็นสองเลนรถยนต์และรถจักรยานยนต์สามารถเดินทางเข้าได้ รถบัสขนาดใหญ่ไม่สามารถเดินทางเข้าได้ สามารถจอดรถยนต์ได้ประมาณ 10 คัน รถเข็นสำหรับผู้พิการสามารถเข้าพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวได้

ภาพประกอบ 27 ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงอำเภอลองเชื่อน

ที่มา: ผู้วิจัย. (2565) บันทึกภาพโดยผู้วิจัย

6) บ้านพักโฮมสเตย์ลุงเดื่อน พิกัดตำแหน่ง (13°46'07.8"N 101°09'47.8"E) การเดินทางเข้าถึงเป็นสองเลนรถยนต์และรถจักรยานยนต์สามารถเดินทางเข้าได้ รถบัสขนาดใหญ่ไม่สามารถเดินทางเข้าได้ สามารถจอดรถยนต์ได้ประมาณ 10 คัน รถเข็นสำหรับผู้พิการสามารถเข้าพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวได้

ภาพประกอบ 28 บ้านพักโฮมสเตย์ลุงเดื่อน

ที่มา: ผู้วิจัย. (2565) บันทึกภาพโดยผู้วิจัย

7) กลุ่มผักพื้นบ้าน พิกัดตำแหน่ง (13°46'33.2"N 101°09'34.7"E) การเดินทางเข้าถึงเป็นสองเลนรถยนต์และรถจักรยานยนต์สามารถเดินทางเข้าได้ รถบรรทุกขนาดใหญ่ไม่สามารถเดินทางเข้าได้ สามารถจอดรถยนต์ได้ประมาณ 4 คัน รถเข็นสำหรับผู้พิการสามารถเข้าพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวได้

ภาพประกอบ 29 กลุ่มผักพื้นบ้าน

ที่มา: ผู้วิจัย. (2565) บันทึกภาพโดยผู้วิจัย

8) ศาลาเรียนรู้ ศพก. อำเภอคลองเขื่อน หรือมีอีกชื่อว่า ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอคลองเขื่อน พิกัดตำแหน่ง (13°46'41.9"N 101°09'17.1"E) การเดินทางเข้าถึงเป็นสองเลนรถยนต์และรถจักรยานยนต์สามารถเดินทางเข้าได้ รถบรรทุกขนาดใหญ่ไม่สามารถเดินทางเข้าได้ สามารถจอดรถยนต์ได้ประมาณ 4 คัน รถเข็นสำหรับผู้พิการสามารถเข้าพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวได้บางส่วน

ภาพประกอบ 30 ศาลาเรียนรู้ ศพก. อำเภอคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา

ที่มา: ผู้วิจัย. (2565) บันทึกภาพโดยผู้วิจัย

9) บ้านเกษตรสุข พิกัดตำแหน่ง (13°48'06.2"N 101°10'30.3"E) การเดินทางเข้าถึงเป็นสองเลนรถยนต์และรถจักรยานยนต์สามารถเดินทางเข้าได้ รถบรรทุกขนาดใหญ่ไม่สามารถเดินทางเข้าได้ สามารถจอดรถยนต์ได้ประมาณ 10 คัน รถเข็นสำหรับผู้พิการสามารถเข้าพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวได้บางส่วน

ภาพประกอบ 31 บ้านเกษตรสุข

ที่มา: ผู้วิจัย. (2565) บันทึกภาพโดยผู้วิจัย

จุดอำนวยความสะดวก

1) องค์การบริหารส่วนตำบลคลองเขื่อน พิกัดตำแหน่ง ($13^{\circ}46'26.74''\text{N}$ $101^{\circ}90'56.99''\text{E}$) การเดินทางเข้าถึงเป็นสองเลนรถยนต์และรถจักรยานยนต์สามารถเดินทางเข้าได้ สามารถจอดรถยนต์ได้มากกว่า 10 คัน รถเข็นสำหรับผู้พิการสามารถเข้าพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวได้

ภาพประกอบ 32 องค์การบริหารส่วนตำบล

ที่มา: องค์การบริหารส่วนตำบลคลองเขื่อน (2562)

2) วัดโพธิ์มฤตาราม (วัดคลองเขื่อน) พิกัดตำแหน่ง ($13^{\circ}45'43.41''\text{N}$ $101^{\circ}11'34.88''\text{E}$) การเดินทางเข้าถึงเป็นสองเลนรถยนต์และรถจักรยานยนต์สามารถเดินทางเข้าได้ สามารถจอดรถยนต์ได้มากกว่า 10 คัน อีกทั้งมีท่าเรือที่สามารถแวะจอดเรือได้ รถเข็นสำหรับผู้พิการสามารถเข้าพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวได้

ภาพประกอบ 33 ลานวัดโพธิ์มฤตาราม (วัดคลองเขื่อน)

ที่มา:ผู้วิจัย (2566), บันทึกภาพโดยผู้วิจัย

ภาพประกอบ 34 ท่าเรือวัดโพธิ์มฤตาราม (วัดคลองเขื่อน)

ที่มา:ผู้วิจัย (2566), บันทึกภาพโดยผู้วิจัย

การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ตำบลคลองเขื่อน

ในการสำรวจการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยววนั้น ผู้วิจัยได้ทำการสำรวจ ถนน บ้ายบอกทาง จุดสังเกตต่างๆ ซึ่งเดินทางมายังตำบลคลองเขื่อนนั้น เส้นทางสายหลักคือ ถนนสาย 3200 เป็นถนนที่ นำทางจากตำบลบางขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา ไปยังอำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี โดยมีคลองชลประทานคูขนานไปกับถนนเส้นนี้ ในการเดินทางนั้นเมื่อเข้าถึงเขตตำบลคลองเขื่อน มีป้ายบอกทางตลอดเส้นทาง

ภาพประกอบ 35 ป้ายบอกทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวของตำบลคลองเขื่อน

ที่มา: ผู้วิจัย. (2566) บันทึกภาพโดยผู้วิจัย

และเมื่อเข้าถึงเขตของตำบลคลองเขื่อนจะพบจุดสังเกตที่ชัดเจนคือ สะพานสีม่วง ทางซ้ายมือ และซุ้มประตูวัด วัดโพธิ์มฤตาราม (วัดคลองเขื่อน) เมื่อเดินทางมาจาก กรุงเทพฯ

ภาพประกอบ 36 จุดสังเกต สะพานสีม่วง

ที่มา: ผู้วิจัย. (2566) บันทึกภาพโดยผู้วิจัย

ภาพประกอบ 37 จุดสังเกต ซุ้มประตูวัดโพธิ์มฤตาราม (วัดคลองเขื่อน)

ที่มา: ผู้วิจัย. (2566) บันทึกภาพโดยผู้วิจัย

1.2) สวนมะม่วงลุงเชียร มีการนำเสนอกิจกรรมทางด้านการนำทฤษฎีโครงการหญ้าแฝกมาปรับใช้ในการทำการเกษตร ควบคู่กับการใช้สมุนไพรในการปราบศัตรูพืชโดยไม่ทำลายศัตรูทางธรรมชาติ เช่น กิ้งก่า แมงมุม และมดแดง ที่มาสามารถช่วยในการกำจัดศัตรูพืชได้ สอนทำปุ๋ยฮอร์โมนธรรมชาติ เช่น ปุ๋ยฮอร์โมนไข่

1.3) สวนมะม่วงลุงโมทย์ มีการนำเสนอกิจกรรมของแหล่งเรียนรู้รวบรวมข้อมูลทางด้านสายพันธุ์มะม่วงมากกว่า 40 สายพันธุ์ ในสวนพลูเก่าทำให้เป็นสวนมะม่วงที่มีลักษณะที่แตกต่างและมีความร่มรื่นแตกต่างจากสวนมะม่วงอื่นๆ มีการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ภายในสวน เช่น QR Code ในการให้ความรู้เกี่ยวกับสายพันธุ์มะม่วงที่มีจำนวนมากแก่นักท่องเที่ยวภายในสวน และการพัฒนาทาบกิ่งรวมสายพันธุ์มะม่วงที่หลากหลายและจำหน่ายต้นอ่อนมะม่วง เป็นอีกหนึ่งการทำการเกษตรที่น่าสนใจของสวนมะม่วงลุงโมทย์ และมีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลายให้นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วม เช่น ให้นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมในการเก็บเกี่ยวผลผลิตมะม่วงด้วยตนเอง สอนการดูแลต้นมะม่วงในแต่ละสายพันธุ์ และให้ความรู้ทางสายพันธุ์มะม่วงที่มีรสชาติ ลักษณะ ที่แตกต่างกัน

ภาพประกอบ 39 QR code ข้อมูลต้นมะม่วง

ที่มา: ผู้วิจัย. (2565) บันทึกภาพโดยผู้วิจัย

1.4) ศาลาเรียนรู้ ศพก. อำเภอคลองเขื่อน มีการนำเสนอกิจกรรม แหล่งเรียนรู้ด้านพืช โดยเฉพาะด้านข้าวเป็นพืชหลัก โดยได้รับการสนับสนุนองค์ความรู้จากหลายภาคส่วน เช่น กรมพัฒนาที่ดิน กรมชลประทาน กรมส่งเสริมการเกษตร กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กรมปศุสัตว์ ภาคเอกชน ฯลฯ เพื่อให้ความรู้ทางด้านการลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรในการผลิตข้าว และการทำเกษตรผสมผสานในรูปแบบของเศรษฐกิจพอเพียงในการลงค่าใช้จ่ายในครัวเรือน โดยมีกิจกรรมการท่องเที่ยว คือ การสาธิตการทำนา พาเยี่ยมชมการทำเกษตรผสมผสาน และให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการดำนา

1.5) บ้านเกษตรสุข มีการนำเสนอกิจกรรมด้านการทำสวนการเกษตรที่มีความแตกต่างจากการปลูกมะม่วงนั้น คือ การปลูกสมุนไพรพื้นบ้าน เพื่อนำมาผลิตเป็นยาสามัญประจำบ้านในรูปแบบของการแพทย์แผนไทย และให้ความรู้ทางการแพทย์แผนไทย รวมถึงการปลูกพืชสมุนไพรคู่กับการปลูกพืชเศรษฐกิจ โดยอดีตแพทย์แผนไทยผู้เกษียณอายุผันตัวมาทำเกษตรกร

2) เศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy)

2.1) ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ตำบลคลองเขื่อน มีการนำเสนอกิจกรรมการเรียนรู้ในระดับตำบลที่ให้ความรู้ที่เน้นกระบวนการทำการเกษตรตามแนวคิดทฤษฎีใหม่ เช่น สอนการทำนาลดต้นทุนการผลิต สอนทำดินผสมปลูก สอนทำปุ๋ยจากเศษอาหารครัวเรือนและขยะอินทรีย์จากการเกษตร ซึ่งภายในศูนย์มีการจัดสรรพื้นที่ทำการเกษตรแบบผสมผสาน เช่น การทำบ่อปลาโดยใช้เครื่องให้ออกซิเจนพลังแสงอาทิตย์ ทำบ้านดินสำหรับใช้ในครัวเรือน ทุ่งนา มีกิจกรรมท่องเที่ยวท่องเที่ยว คือ สาธิตให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวในการทำเกษตรผสมผสาน รวมถึงมีการอธิบายถึงการนำเทคโนโลยีพลังงานสะอาด อาทิ พลังงานแสงอาทิตย์มาปรับใช้ในภาคการเกษตร รวมถึงการทำปุ๋ย และให้นักท่องเที่ยวได้ทดลองทำดินผสมปลูกจากปุ๋ยอินทรีย์ เป็นต้น

2.2) บ้านพักโฮมสเตย์ลุงเดื่อน มีการนำเสนอกิจกรรมการท่องเที่ยวในรูปแบบของการบริการที่พักจำนวน 3 ห้อง ในรูปแบบโฮมสเตย์ที่ใส่ใจต่อสิ่งแวดล้อม โดยไม่เผาขยะ มีการคัดแยกขยะเพื่อนำไปทำปุ๋ยอินทรีย์ และน้ำหมัก EM เพื่อนำมาใช้ในครัวเรือน และอนุรักษ์สิ่งห้อย

3) เศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy)

3.1) บ้านสามสาว ชนมไทย มีการนำเสนอกิจกรรมสอนและให้ความรู้ทางด้านการแปรรูปขนมไทยจากการใช้ผลผลิตทางการเกษตรในท้องถิ่น เช่น การสอนทำขนมจาก ขนมเปียกปูน ขนมกาละแมโบราณ และขนมหายากอย่างขนมตดหมูตดหมา เป็นต้น โดยบ้านขนมไทยสามสาวนั้น ถือเป็นแหล่งเรียนรู้ขนมไทยโบราณ บุคคลเก่าแก่ในตำบลที่มีการอนุรักษ์และ

ถ่ายทอดการทำขนมไทยที่มีอย่างยาวให้คงสืบไว้ โดยมีกิจกรรมการท่องเที่ยวคือ สาธิตการทำขนมไทยในรูปแบบต่างๆ และให้นักท่องเที่ยวได้ลงมือทำด้วยตนเอง

3.2) กลุ่มผักพื้นบ้าน มีการนำเสนอกิจกรรมด้าน เป็นจุดจำหน่ายพืชผักสวนครัวของตำบลคลองเขื่อน โดยในทุกวันนี้จะมีเกษตรกรท้องถิ่นนำพืชผักสวนครัวที่ตนเพาะปลูกมาวางจำหน่าย อีกทั้งด้านหลังของกลุ่มผักพื้นบ้านนั้นยังมีการทำการเกษตรผสมผสาน แบบเกษตรปลอดภัย โดยการเพาะปลูกผักพื้นบ้านตามคันไร่ปลายนา ซึ่งแต่ก่อนนั้นได้มีการเพาะปลูกและนำไปส่งขายตามตลาดในฉะเชิงเทราต่อมาภายหลังได้รับจูงมีพ่อค้าต่างติดต่อเพื่อทำการซื้อขาย จึงได้มีการเพาะปลูกพืชผักสวนครัวที่มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น ที่แห่งนี้จึงถือเป็นพื้นที่เรียนรู้การทำการเกษตรผสมผสานตามคันทนาที่มีความน่าสนใจในปัจจุบัน โดยมีกิจกรรมทางการท่องเที่ยว คือ เป็นพื้นที่จำหน่ายสินค้าการเกษตรให้แก่นักท่องเที่ยว สาธิตการทำสวนเกษตรผสมผสาน และพานักท่องเที่ยวเยี่ยมชมสวนพืชผักสวนครัว

3.3) องค์การบริหารส่วนตำบลคลองเขื่อน เป็นจุดอำนวยความสะดวกทางด้านของการเป็นตัวกลางของการให้ข้อมูลและประสานงานกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืนระหว่างนักท่องเที่ยวและแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของตำบลคลองเขื่อน อีกทั้งเป็นจุดประชาสัมพันธ์ถึงกิจกรรมทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในแต่ละช่วงฤดูกาลที่มีกิจกรรมที่แตกต่างกัน

3.4) วัดโพธิ์มฤตาราม (วัดคลอง) เป็นจุดอำนวยความสะดวกทางด้านลานจอดรถสำหรับนักท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยวที่มาในลักษณะเป็นหมู่คณะ เดินทางมาท่องเที่ยวด้วยรถยนต์ส่วนตัว อันเนื่องจากข้อจำกัดทางการสัญจรบนท้องถนนของตำบลคลองเขื่อน เป็น 2 เลน สลับกับ 1 เลน ทำให้ การเดินทางโดยรถยนต์ส่วนบุคคลจำนวนมากในพื้นที่ อาจส่งผลต่อการจราจรที่ติดขัด และความสะดวกทางด้านลานจอดรถที่ไม่เอื้ออำนวย จึงมีการปรับโดยการร่วมมือกับทางวัดคลองเขื่อนในการอำนวยความสะดวกสำหรับจอดรถ และเป็นจุดนัดพบให้นักท่องเที่ยว เลือกลงเดินทาง 2 รูปแบบ คือ รถอีแต่น ที่ให้บริการโดยกลุ่มการท่องเที่ยวโดยชุมชนตำบลคลองเขื่อน และการยืมจักรยานโดยได้รับการสนับสนุนจากจักรยานโดยองค์การบริหารส่วนตำบลคลองเขื่อน และเกษตรกรท้องถิ่นตำบลคลองเขื่อน ให้มีการรณรงค์การลดคาร์บอนไดออกไซด์จากยานพาหนะ

ขั้นตอนที่ 3 ผลจัดทำแผนที่การท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน

นำข้อมูลเบื้องต้นนำมาจัดเรียงทำแผนที่เส้นทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตรตำบลคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวจำนวน 9 แห่ง จุดอำนวยความสะดวก 2 แห่ง มีระยะทางทั้งสิ้น 10.6 กิโลเมตร สามารถใช้ระยะเวลาในการท่องเที่ยว 1-2 วัน มีผลการดำเนินการดังนี้

ผลการจัดทำภาพแผนที่ ครั้งที่ 1

ผู้จัดทำได้ทำการออกแบบแผนที่และนำไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้แก่ ผู้อำนวยการกองส่งเสริมการเกษตร ประธานกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน และผู้ดูแลศาลาเรียนรู้ ศพก. ของตำบลคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา มีความเห็นในการปรับปรุง ดังนี้

- 1) ควรปรับเส้นทางของถนนเส้นหลักเนื่องจากถนนเส้น 3200 นั้น เป็นถนนที่มีคลองชลประทาน คูขนานตลอดเส้นทาง
- 2) ควรวาดสะพานข้ามคลองชลประทานสีม่วง ซึ่งเป็นจุดสังเกตให้นักท่องเที่ยวทราบที่กำลังเข้าสู่ตำบลคลองเขื่อน
- 3) เพิ่มสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ลานอาหาร และ ลานจอดรถให้ชัดเจน เพื่อให้ นักท่องเที่ยวสังเกตเห็นได้

ภาพประกอบ 40 แผนที่เส้นทางท่องเที่ยวเชิงเกษตรตำบลคลองเขื่อน ครั้งที่ 1

ที่มา: ผู้วิจัย. (2566) จัดทำโดยผู้วิจัย

ผลการจัดทำภาพแผนที่ ครั้งที่ 2

ผู้จัดทำได้ทำการปรับแก้ โดยมีรายละเอียดดังนี้

- 1) นำเอาชื่อ “แผนที่ตำบลคลองเขื่อน” ออก และนำกรอบข้อความเส้นทางท่องเที่ยวมาปรับใช้เป็นชื่อแผนที่แทน เพื่อบ่งชี้ให้นักท่องเที่ยวทราบอย่างชัดเจนว่า สื่อนี้คือเส้นทางท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน ของตำบลคลองเขื่อน
- 2) แทรกข้อมูลจุดอำนวยความสะดวก สถานที่ตั้งหน่วยงานราชการ และร้านอาหารภายในจังหวัดให้ท่องเที่ยวทราบอย่างชัดเจน
- 3) วาดคลองชลประทานและสะพานสีม่วงข้ามคลองชลประทานเพื่อให้นักท่องเที่ยวสังเกตเห็นได้อย่างชัดเจน
- 4) ระบุระยะทางตลอดเส้นทางท่องเที่ยว

ภาพประกอบ 41 แผนที่เส้นทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตรตำบลคลองเขื่อน ครั้งที่ 2

ที่มา: ผู้วิจัย. (2566) จัดทำโดยผู้วิจัย

ขั้นตอนที่ 4 นำเสนอผู้ตัวแทนเจ้าของแหล่งท่องเที่ยว

เมื่อทำการปรับแก้ไขตามข้อเสนอนี้ และตรวจสอบการใช้งานได้เสร็จสิ้น ผู้วิจัยได้นำ ผลการวิจัยไปนำเสนอแก่ ตัวแทนเจ้าห้องแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร 4 ท่าน ได้แก่

1. เจ้าของสวนมะม่วงลุงโมทย์
2. ตัวแทนบ้านสามสาวชนมไทย
3. ผู้รับผิดชอบ ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง และ ศาลาเรียนรู้อุ ศพก. อำเภอคลอง
4. เจ้าของบ้านเกษตรสุข

ซึ่ง ทั้ง 4 ท่านเห็นด้วยกับการจัดทำเส้นทางท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน
ที่นำแนวคิดเศรษฐกิจใหม่ (BCG Model) มาประยุกต์ใช้ในพื้นที่ของตำบลคลองเขื่อน

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษา “การพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน โดยใช้แนวคิดเศรษฐกิจใหม่ (BCG Model) ตำบลคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา” นั้นได้มีการสรุป และอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ รวมถึงข้อเสนอแนะไว้ ดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

1. สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำผลการวิจัยมาดำเนินการสรุปผลตามวัตถุประสงค์ของการดำเนินการวิจัย จำแนกออกเป็น 2 ข้อ ได้แก่

1. สรุปผลการศึกษาบริบทและวิเคราะห์ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน ในตำบลคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา
 2. สรุปผลการพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน โดยใช้แนวคิดเศรษฐกิจใหม่ (BCG Model) ในตำบลคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา
- ซึ่งมีรายละเอียด ต่อไปนี้

1.1 สรุปผลการศึกษาบริบทและวิเคราะห์ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน ในตำบลคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา

การดำเนินการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ 1 นี้เป็นการดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของตำบลคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 7 ท่าน ได้ผลออกมาเป็น 2 ส่วน ได้แก่

1.1.1 สรุปผลการศึกษาบริบท แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ตำบลคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา

1.1.2 สรุปผลการวิเคราะห์ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน ในตำบลคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา

1.1.1 สรุปผลการศึกษาริบท แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ตำบลคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา

จากผลการวิจัยนี้สรุปได้ว่า การทำการเกษตรของตำบลคลองเขื่อน คือ การทำการเกษตรในรูปแบบของ เกษตรเพาะปลูก และเกษตรผสมผสาน โดยมีการเปลี่ยนผ่านทางความนิยมของผลผลิต ทำให้แต่เดิมพื้นที่ส่วนมากของตำบลคลองเขื่อน ที่ทำการเพาะปลูก หมาก พุด เป็นหลัก ปรับเปลี่ยนพื้นที่ไปเพาะปลูกพืชเศรษฐกิจ เช่น ทำสวนผลไม้ ด่านา มากยิ่งขึ้น รวมถึงปรับพื้นที่ขุดบ่อ เลี้ยงปลา และกุ้ง การนำเสนอทางการท่องเที่ยวในพื้นที่จึงเป็นการนำเสนอกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรเป็นหลัก เช่น สวนมะม่วงอำนาจ สวนมะม่วงลุงเชียร สวนมะม่วงลุงโมทย์ ที่นำเสนอองค์ความรู้การพัฒนาสายพันธุ์มะม่วง สอนการทำเกษตรปลอดภัยเพื่อลดการใช้ปุ๋ยเคมี การท่องเที่ยวเชิงอาหารอย่าง บุปเฟ่ต์มะม่วง และการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ให้นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมในแต่ละกิจกรรม ซึ่งตำบลคลองเขื่อนไม่ได้มีเพียงการทำการเกษตรที่เกี่ยวข้องกับมะม่วงเพียงอย่างเดียว แต่มีแหล่งเรียนรู้สำคัญ ถึง 3 แห่ง ได้แก่ ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง อำเภอคลองเขื่อน ศาลาเรียนรู้ ศพก. และบ้านเกษตรสุข ที่นำเสนอองค์ความรู้ที่มีความหลากหลายทางด้านการทำการเกษตร ได้แก่ สอนการแปรรูปขยะรีไซเคิล และขยะอินทรีย์ การใช้พลังงานทดแทนในภาคการเกษตร การลดต้นทุนในการทำการเกษตร การทำเกษตรปลอดภัย และองค์ความรู้ทางด้านพืชสมุนไพร ที่จัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรสร้างสรรค์ให้นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมด้วยเช่นกัน ส่วนสุดท้ายคือ บ้านสามสาวชนมไทย และกลุ่มผักพื้นบ้าน ที่นำเสนอกิจกรรมทางการท่องเที่ยว เช่น การทำขนมไทยด้วยกรรมวิธีโบราณ และจำหน่ายสินค้าการเกษตร อนุรักษ์ศิลปะทางอาหาร และกระจายรายได้แก่ชุมชน ซึ่งได้รับการสนับสนุนโดยหน่วยงานที่สำคัญอย่าง องค์การบริหารส่วนตำบลคลองเขื่อน ในการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงเกษตร และเป็นแหล่งข้อมูลทางการท่องเที่ยวของตำบลคลองเขื่อน และวัดโพธิ์มูตาราม (วัดคลองเขื่อน) ที่ช่วยในการอำนวยความสะดวกทางด้านลานจอดรถ และจุดนัดพบสำคัญในการใช้บริการการท่องเที่ยวกับกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน ที่ให้บริการรถอู่เต็น และจักรยานในการเดินทางท่องเที่ยว ณ ตำบลคลองเขื่อนแห่งนี้

โดยการบริหารจัดการในแหล่งท่องเที่ยวแห่งนี้ เป็นการบริหารโดยเกษตรกรท้องถิ่นผู้เป็นเจ้าของพื้นที่เอง และในส่วนของศูนย์เรียนรู้ เป็นการดูแลโดยการปันพื้นที่ของเกษตรกรและข้าราชการในท้องที่ มาพัฒนาเป็นแหล่งที่รู้ที่ถูดูแลโดยเจ้าของพื้นที่ แต่มีเพียงศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงคลองเขื่อนที่มีการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบในการดูแลพื้นที่ คือ กำนันของตำบลคลองเขื่อน ซึ่งทุกพื้นที่นี้จะได้รับการส่งเสริมการเกษตรอย่างต่อเนื่องจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ทางด้านของขนาดพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยส่วนใหญ่เป็น การทำการเกษตรขนาดเล็ก ซึ่งมีสวนมะม่วงอาม่าเท่านั้นที่เป็นสวนเกษตรขนาดกลาง และทุก พื้นที่สามารถรองรับและให้บริการนักท่องเที่ยวได้เฉลี่ยประมาณ 10-30 คน โดยมีเพียง บ้านสามสาวชนมไทยเท่านั้น ที่สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ครั้งละ 5.7 คน เนื่องจากพื้นที่ และเครื่องครุ ในการประกอบอาหารนั้นมีปริมาณที่จำกัด

1.1.2 สรุปผลการวิเคราะห์ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน ในตำบลคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา

จากผลการวิจัยในส่วนนี้ พบว่า ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโดยใช้เกณฑ์ GSTC สำหรับแหล่งท่องเที่ยว Version 2.0 (Goal Sustainable Tourism Council) พบความ สอดคล้องของตัวชี้วัดจำนวน 121 ตัวชี้วัดจาก 173 ตัวชี้วัด โดยเมื่อจำแนกเป็นจำนวนข้อพบว่า สอดคล้องในจำนวน 9 ข้อ จาก 10 ข้อ ที่มีรายละเอียดรายด้านดังนี้ ทางด้าน A การจัดการความ ยั่งยืน พบว่าตำบลคลองเขื่อนมีศักยภาพตรงตามข้อ A(a) กรอบและโครงสร้างการจัดการ ในตัวชี้วัด A1 A2 และ A3 ข้อ A(b) การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ในตัวชี้วัด A4 A5 A6 และ A7 และข้อ A(c) การจัดการแรงกดดันและการเปลี่ยนแปลง ในตัวชี้วัด A8 A9 A10 และ A11 ทางด้าน B ความยั่งยืนด้านสังคม-เศรษฐกิจ พบว่าตำบลคลองเขื่อนมีศักยภาพตรงตามข้อ B(a) การนำผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจมาสู่ชุมชน ในตัวชี้วัด B1 B2 และ B3 และข้อ B(b) ผลกระทบ ต่อชุมชนและสวัสดิภาพของชุมชน ในตัวชี้วัด B4 B5 B6 B7 และ B8 ทางด้าน C ความยั่งยืนด้าน วัฒนธรรม พบว่าตำบลคลองเขื่อนมีศักยภาพตรงตามข้อ C(a) การปกป้องมรดกทางวัฒนธรรม ในตัวชี้วัด C1 C2 C3 C4 และ C5 และข้อ C(b) การเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ในตัวชี้วัด C6 และ C7 ด้าน D ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม พบว่าตำบลคลองเขื่อนมีศักยภาพตรง ตามข้อ D(b) การจัดการทรัพยากร ในตัวชี้วัด D5 D6 และ D7 และข้อ D(c) การจัดการของเสีย และการปลดปล่อยมลพิษ ในตัวชี้วัด D9 D11 และ D12 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าตำบลคลองเขื่อน มีการจัดการแหล่งท่องเที่ยว ที่สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Development Goals) ทั้ง 17 ข้อ

1.2 สรุปผลการพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน โดยใช้แนวคิดเศรษฐกิจใหม่ (BCG Model) ในตำบลคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา

การดำเนินการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ 2 นี้เป็นการดำเนินการวิจัยเชิงปริมาณ ในการสำรวจความต้องการนักท่องเที่ยวเชิงเกษตร ผู้เดินทางมาท่องเที่ยวแหล่งในจังหวัดฉะเชิงเทรา และนำผลที่ได้รวมถึงผลจากวัตถุประสงค์ที่ 1 มาพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน โดยใช้แนวคิดเศรษฐกิจใหม่ มีหัวข้อ ดังนี้

1.2.1 ความต้องการของนักท่องเที่ยวเชิงเกษตร

1.2.2 เส้นทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน โดยใช้แนวคิดเศรษฐกิจใหม่ (BCG Model) ในตำบลคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา

1.2.1 ความต้องการของนักท่องเที่ยวเชิงเกษตร

จากผลการวิจัยผู้วิจัยได้ทำการสรุปผลความต้องการของนักท่องเที่ยวเชิงเกษตร จำนวน 385 ท่าน โดยจำแนกการสรุปผลออกเป็น 4 ส่วน ได้แก่ ด้านประชากรศาสตร์ การใช้บริการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ความต้องการของนักท่องเที่ยวเชิงเกษตร และข้อเสนอแนะ

1) ด้านประชากรศาสตร์

จากการศึกษาพบว่านักท่องเที่ยวเชิงเกษตร ที่เดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดฉะเชิงเทรา ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 185 คน คิดเป็นร้อยละ 48.1 มีสถานภาพสมรส จำนวน 197 คน คิดเป็นร้อยละ 51.2 อยู่ในช่วงวัยกลางคนที่มีอายุ 41-60 ปี จำนวน 113 คน คิดเป็นร้อยละ 29.4 จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี จำนวน 189 คน คิดเป็นร้อยละ 49.1 ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 25.2 และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,000-25,000 บาท จำนวน 183 คน คิดเป็นร้อยละ 47.5

2) การใช้บริการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

จากการศึกษาพบว่านักท่องเที่ยวมีวัตถุประสงค์หลักในการเดินทางมาเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ จำนวน 158 คน คิดเป็นร้อยละ 41 มีรูปแบบการเดินทางมากับครอบครัว จำนวน 190 คน คิดเป็นร้อยละ 49.4 มีประสบการณ์เคยเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงเกษตร ณ ฉะเชิงเทราแล้ว จำนวน 204 คน คิดเป็นร้อยละ 53 เดินทางท่องเที่ยวด้วยรถส่วนบุคคล (รถยนต์/จักรยานยนต์) จำนวน 328 คน คิดเป็นร้อยละ 85.2 ใช้ช่วงเวลาเสาร์-อาทิตย์ ในการท่องเที่ยว จำนวน 152 คน คิดเป็นร้อยละ 39.5 มีความสนใจจุดจำหน่ายสินค้าทางการเกษตรมากที่สุด จำนวน 166 คน คิดเป็นร้อยละ 43.1

3) ความต้องการของนักท่องเที่ยวเชิงเกษตร

จากการศึกษาพบว่านักท่องเที่ยวมีความต้องการสิ่งดึงดูดใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.53$, S.D. = 0.78) พิจารณารายข้อพบว่ามีความต้องการดึงดูดใจทางด้านการนำเสนอเอกลักษณ์ของจังหวัดฉะเชิงเทรา ในด้านของผลผลิตทางการเกษตรที่ขึ้นชื่อของจังหวัดอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.94$, S.D. = 0.99) ความต้องการด้านการเดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยวในระดับมาก ($\bar{X} = 3.43$, S.D. = 0.86) พิจารณารายข้อพบว่ามีความต้องการการเดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยวด้านป้ายบอกทางในการเข้าถึงที่ชัดเจน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = 0.81) ความต้องการด้านการบริการที่พักโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.42$, S.D. = 0.86) พิจารณารายข้อพบว่ามีความต้องการที่พักด้านที่พักโฮมสเตย์มีความใส่ใจต่อสิ่งแวดล้อม อนุรักษ์ และใช้พลังงานสะอาด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.68$, S.D. = 1.02) ความต้องการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.68$, S.D. = 0.80) พิจารณารายข้อพบว่ามีความต้องการด้านกิจกรรมที่มีกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมในทุกเพศทุกวัยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.71$, S.D. = 0.99) ความต้องการด้านสิ่งอำนวยความสะดวกโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.75$, S.D. = 0.81) พิจารณารายข้อพบว่ามีความต้องการด้านสิ่งอำนวยความสะดวกที่มีเว็บไซต์ และสถานที่ช่วยการอำนวยความสะดวกด้านติดต่อสื่อสารให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.87$, S.D. = 1.00) และระดับความต้องการที่นักท่องเที่ยวต้องการให้แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดฉะเชิงเทรา มีการพัฒนาในระดับมาก ($\bar{X} = 3.72$, S.D. = 1.03)

4) ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาพบว่า มีนักท่องเที่ยวแสดงความคิดเห็นจำนวน 40 คน เสนอแนะด้านสิ่งอำนวยความสะดวก จำนวน 16 คน โดยเป็นข้อเสนอแนะในการนำสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาประยุกต์ใช้ในแหล่งท่องเที่ยว จำนวน 5 คน เรื่องการเพิ่มจำนวนลานจอดรถ ทั้งรถยนต์และรถจักรยานยนต์ จำนวน 4 คน และมีการกำหนดมาตรการควบคุมและตรวจสอบราคาสินค้าและบริการให้ราคาถูกและเป็นธรรม จำนวน 4 คน

1.2.2 เส้นทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน โดยใช้แนวคิดเศรษฐกิจใหม่ (BCG Model) ในตำบลคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา

จากการศึกษาด้านบริบทแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร วิเคราะห์ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และสำรวจความต้องการของนักท่องเที่ยวเชิงเกษตร สามารถนำมาวิเคราะห์เส้นทางเป็นการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน โดยใช้แนวคิดเศรษฐกิจใหม่ (BCG Model) ที่สามารถจำแนกรูปแบบกิจกรรมออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจชีวภาพ ด้านเศรษฐกิจหมุนเวียน และด้านเศรษฐกิจสีเขียว มีระยะทางตลอดเส้นทาง 10.6 กิโลเมตร สามารถท่องเที่ยวได้ลักษณะครอบครัว และหมู่คณะ จำนวน 10-30 คน รองรับระยะเวลาในการท่องเที่ยว 1-2 วัน โดยมีรายละเอียดในแต่ละด้าน ดังนี้

ด้านเศรษฐกิจชีวภาพ (Bioeconomy)

แหล่งท่องเที่ยวที่มีรูปแบบกิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่ส่งเสริมความยั่งยืน โดยใช้แนวคิดเศรษฐกิจใหม่ (BCG Model) ทางด้านของกิจกรรมการเกษตรที่ส่งเสริมประสิทธิภาพผลผลิตโดยลดการใช้สารเคมี พัฒนาสู่ตรูปอินทรีย์ โดยมีแหล่งท่องเที่ยวอยู่ในด้านนี้ทั้งหมด 5 แห่ง ได้แก่

- 1) สวนมะม่วงอำนาจ นำเสนอการพัฒนาสายพันธุ์มะม่วงรูปแบบของเกษตรปลอดภัย เพื่อการส่งออก และพัฒนากิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่มีความหลากหลาย
- 2) สวนมะม่วงลุงเชียร นำเสนอการเกษตรปลอดภัยโดยการใช้หญ้าแฝก การใช้สมุนไพรกำจัดศัตรูพืช และปุ๋ยฮอร์โมนเสริมแร่ธาตุ
- 3) สวนมะม่วงลุงโมทย์ นำเสนอการพัฒนาสวนมะม่วงจากสวนพุดเก่า รวบรวมมะม่วงกว่า 30 สายพันธุ์ ควบคู่กับการทำเกษตรปลอดภัย
- 4) ศาลาเรียนรู้ ศพก. อำเภอคลองเขื่อน นำเสนอการให้ความรู้ทางการเกษตรที่ลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิต
- 5) บ้านเกษตรสุข นำเสนอความรู้ของการทำการเกษตรสมุนไพรพื้นบ้าน และส่งเสริมการอนุรักษ์สมุนไพรไทย

ด้านเศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy)

แหล่งท่องเที่ยวที่มีรูปแบบกิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่ส่งเสริมความยั่งยืน โดยใช้แนวคิดเศรษฐกิจใหม่ (BCG Model) นำเสนอกิจกรรมการท่องเที่ยว ในรูปแบบการสาธิตการนำพลังงานทดแทนมาใช้ในการเกษตรและให้นักท่องเที่ยวร่วมทดลองประดิษฐ์ของใช้ขยะรีไซเคิล และป้อนผลผลิตจากขยะอินทรีย์ โดยมีแหล่งท่องเที่ยวอยู่ในด้านนี้ทั้งหมด 2 แห่ง ได้แก่

- 1) ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ตำบลคลองเขื่อน นำเสนอการส่งเสริมการขยะอินทรีย์ และขยะรีไซเคิลมาพัฒนาและกลับมาใช้ใหม่
- 2) บ้านพักโฮมสเตย์ลุงเดียน นำเสนอการใช้พลังงานสะอาดทางการการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และอนุรักษ์หิ้งห้อย ซึ่งเป็นสิ่งมีชีวิตที่แสดงถึงความสมบูรณ์ทางธรรมชาติ ของตำบลคลองเขื่อน

ด้านเศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy)

แหล่งท่องเที่ยวที่มีรูปแบบกิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่ส่งเสริมความยั่งยืน โดยใช้แนวคิดเศรษฐกิจใหม่ (BCG Model) นำเสนอกิจกรรมการท่องเที่ยว ในด้านการส่งเสริมเศรษฐกิจระดับสินค้าการเกษตรในการแปรรูปประชาสัมพันธ์ และเชื่อมโยงการท่องเที่ยว โดยมีแหล่งท่องเที่ยวอยู่ในด้านนี้ทั้งหมด 4 แห่ง ได้แก่

- 1) บ้านสามสาว ชนม์ไทย นำเสนอการแปรรูปผลิตภัณฑ์ขนมไทยโบราณท่ามกลางบรรยากาศสวนมะม่วง และนำเสนอวัฒนธรรมทางอาหารของตำบลคลองเขื่อน และลดช่องว่างของช่วงอายุของผู้ให้บริการโดยเป็นการเพิ่มโอกาสแก่ผู้สูงอายุในชุมชน และกระจายรายได้อย่างทั่วถึง
- 2) กลุ่มผักพื้นบ้าน นำเสนอจุดจำหน่ายพืชผักสวนครัวโดยชาวบ้านในตำบลคลองเขื่อน เพื่อการกระจายรายได้ให้แก่เกษตรกรรายย่อย
- 3) องค์การบริหารส่วนตำบลคลองเขื่อน นำเสนอการอำนวยความสะดวกทางข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวในตำบลและเป็นตัวกลางในการติดต่อกับแหล่งท่องเที่ยว รวมถึงประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว
- 4) วัดโพธิ์มฤตาราม (วัดคลองเขื่อน) นำเสนอการอำนวยความสะดวกทางจุดจอดรถ และจุดนัดพบระหว่างนักท่องเที่ยวและกลุ่มผู้ประกอบการทางการท่องเที่ยว

2. อภิปรายผล

2.1 วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาบริบทและวิเคราะห์ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน ในตำบลคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา

จากการศึกษาพบว่า แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของตำบลคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา มีการทำการเกษตรหลัก 2 ประเภทใหญ่ ได้แก่ เกษตรเพราะปลูก และเกษตรผสมผสาน ซึ่งมีการนำเสนอกิจกรรมการท่องเที่ยวรูปแบบอื่นๆ มาประยุกต์รวมด้วยกัน ได้แก่ 1) กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ที่การเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมที่แต่ละแหล่งท่องเที่ยวจัดขึ้นสอดคล้องกับประเด็นที่ พรรณิธิดา เหล่าพวงศักดิ์, ธนินทร์รัฐ รัตนพงศ์ภิญโญ, และ อารี ผสานสินธุวงศ์ (2565) ที่กล่าวว่า การนำการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์มาใช้ในการท่องเที่ยว เพื่อสร้างการดึงดูดและความต้องการในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเพิ่มได้ 2) กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอาหาร ที่ให้นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์ในการลิ้มรสอาหารแปรรูปจากผลิตผลภายในตำบล ซึ่งสอดคล้องกับการคาดคะเนทางด้านการความนิยมทางการท่องเที่ยวในอนาคตของเว็บไซต์ บัตรกรุงไทย (2566) ที่ได้กล่าวถึงความนิยมทางการท่องเที่ยวในอนาคตว่า ต่อไปในอนาคตนั้น การท่องเที่ยวเชิงอาหารจะเป็นการท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวให้ความสนใจในการชิมช็อปถึงวัฒนธรรมและสังคมในแหล่งท่องเที่ยว อันเป็นสิ่งดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างชาติ ซึ่งตำบลนั้นเป็นแหล่งผลิตวัตถุดิบที่คุณภาพดีและมีชื่อเสียง เช่น มะม่วง ผู้วิจัยจึงเห็นแล้วว่า การนำการท่องเที่ยวเชิงอาหารมาเป็นกิจกรรมในการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืนของตำบลคลองเขื่อนมีความเหมาะสม 3) กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ที่การเป็นการบำบัดเสริมสร้างสุขภาพ โดยใช้สมุนไพร และธรรมชาติ สอดคล้องกับประเด็นที่ ภูริตา บุญล้อม (2565) ได้กล่าวถึงกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่กำลังเป็นที่นิยมในปี พ.ศ. 2566 ว่า กิจกรรมทางท่องเที่ยวที่นำเอาศาสตร์ของแพทย์แผนไทย หรือสมุนไพรไทย มาใช้ในการบริการเป็นการยกระดับในการท่องเที่ยวมีคุณภาพและเข้าถึงศิลปะ และวัฒนธรรมทางการแพทย์ของไทย ผู้วิจัยจึงเห็นถึงความสำคัญการนำองค์ความรู้ของศาสตร์แพทย์แผนไทยที่บุคลากรและทรัพยากรมีของตำบลคลองเขื่อนมาพัฒนาต่อยอดเป็นการท่องเที่ยว อีกทั้งมีหน่วยงานของสำนักงานพัฒนาพัฒนาชุมชน และองค์การบริหารส่วนตำบล ให้การสนับสนุนภาคการท่องเที่ยวให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนและต่อเนื่อง โดยมีการจำแนกประเภทแหล่งการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 2 ราชบุรี (2563) ที่ได้มีการจำแนกประเภทของการท่องเที่ยวเชิงเกษตรไว้ ได้แก่ กิจกรรมการเกษตร เจ้าของกิจการและการบริหารจัดการ และขนาดพื้นที่ และทั้งการวิเคราะห์ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวโดยใช้ เกณฑ์ GSTC เป็นสิ่งสำคัญในการระบุความยั่งยืนในแต่ละมิติเพื่อไปสู่การยกระดับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืนของ

ต่ำลดลงเรื่อย ๆ ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (2565b) ที่ได้กล่าวถึง การดำเนินงานของ อพท. ตามเกณฑ์การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนที่ปัจจุบันกำลังเป็นที่สนใจของหน่วยงานภาครัฐและภาครัฐ ในการพัฒนาส่งเสริมความยั่งยืน ตามนโยบายที่สนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน 17 ข้อ โดยพื้นที่คลองเขื่อนนั้นมีการจัดการแหล่งท่องเที่ยวสอดคล้องตามเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน 17 ข้อ ข้างต้น ในองค์ประกอบหลัก จำนวน 9 ใน 10 ข้อ และ สอดคล้องต่อตัวชี้วัดตามที่ได้มีการกำหนด 121 ตัวชี้วัดจาก 173 ตัวชี้วัด ของเกณฑ์ GSTC-D สำหรับแหล่งท่องเที่ยวที่กล่าวโดย Global Sustainable Tourism Council (2022a)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นว่าต่ำลดลงเรื่อย ๆ นั้นมีบริบทและศักยภาพสอดคล้องในการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน อีกทั้งยังมีการได้รับการสนับสนุนหน่วยของที่เกี่ยวข้อง และมีการร่วมกลุ่มสร้างเครือข่ายชุมชน

2.2 วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน โดยใช้แนวคิดเศรษฐกิจใหม่ (BCG Model) ในตำบลคลองเขื่อน อำเภอคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา

การจากศึกษาพบว่า การศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืนพบว่านักท่องเที่ยวที่เดินทางยังแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรนั้นส่วนมากเป็นเพศหญิง สมรสแล้วและอยู่ในช่วงวัยกลางคน มีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว และมีเงินเดือนอยู่ในช่วง 15,000 – 25,000 บาท สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิลาวลัย อินทคง และคณะ. (2562) ที่ได้ทำการเก็บแบบสอบถามความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรและพบว่านักท่องเที่ยวส่วนมากเป็นเพศหญิง ที่มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี เนื่องจากปัจจุบันครอบครัวมีการสนับสนุนทางการศึกษามากยิ่งขึ้น ซึ่งงานวิจัยของ กาญจนันท์ สารตะขบ (2562); จีรนนท์ เข็มขันธุ์ (2562); พิชราภรณ์ ทิพย์ดวง (2561) ถึงผลทางด้านรายได้ อยู่ในช่วง 10,000 – 30,000 บาท ร้อยละ 42 อยู่ในช่วง 20,000 – 30,000 บาท ร้อยละ 37.3 และมากกว่า 20,000 บาท ร้อยละ 35 จึงสังเกตได้ว่า ช่วงของเงินเดือนทั้ง 3 งานวิจัยอยู่ในช่วง 10,000 – มากกว่า 20,000 บาท โดยจากงานวิจัยนั้น พบเงินเดือนในช่วง 15,000 – 25,000 บาท ร้อยละ 47.5 อยู่ในช่วงของเงินเดือนของทั้ง 3 ผู้วิจัย แต่มีผลทางด้านอาชีพที่แตกต่างกัน คือ เกษตรกร ร้อยละ 54.1 พนักงานเอกชน ร้อยละ 27 และพนักงานเอกชน 45.5 จึงทำให้มีลักษณะไม่สอดคล้อง อาจเกิดจากช่วงวันที่ผู้วิจัยมีการเก็บที่หลากหลายส่งผลต่อลักษณะของผู้ตอบแบบสอบถาม และแนวโน้มของยุคสมัยและสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัส

โคโรนา 2019 (COVID-19) ผู้คนจากอาชีพที่หลากหลาย มีความสนใจในการทำการเกษตร และสนใจพันธุ์ไม้มากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับบทความของการวิจัยของสิทธิพล วิบูลย์ธนากุล (2563) ซึ่งนักท่องเที่ยวมีวัตถุประสงค์หลักในการเดินทางมาเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ มีรูปแบบการเดินทางมาที่ครอบครัว มีประสบการณ์เคยเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงเกษตร ณ ฉะเชิงเทราแล้วเดินทางท่องเที่ยวด้วยรถส่วนบุคคล (รถยนต์/จักรยานยนต์) ใช้ช่วงเวลาเสาร์-อาทิตย์ ในการท่องเที่ยว มีความสนใจจุดหมายปลายทางด้านการเกษตรมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของสุกัญญา พวงสนิท และ ประสพชัย พสุนนท์ (2563) ที่กล่าวถึงการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยว จังหวัดฉะเชิงเทราเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ กับครอบครัว ในช่วงวันเสาร์-อาทิตย์ โดยมีการท่องเที่ยวด้วยความถี่ 1-2 ครั้งต่อปี โดยมีการใช้รถยนต์ส่วนตัวมากที่สุด โดยความต้องการของนักท่องเที่ยว นั้นมีความต้องการทางด้านความแท้จริงและความโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ เช่น การนำเสนอพันธุ์มะม่วงที่ขึ้นชื่อของจังหวัดฉะเชิงเทรา ซึ่งสอดคล้องกับงานบริการวิชาการและวิจัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้ – ชุมพร (2562) ที่ได้กล่าวถึง นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญต่อความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติ สังคม และสิ่งแวดล้อม และมีความต้องการในการแสวงหาความแท้จริงที่มีว่าเป็นอัตลักษณ์และเอกลักษณ์ที่ชัดเจนของพื้นที่นั้นๆ ทางด้านการเดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยว นั้น โดยพื้นฐานนักท่องเที่ยวได้มีการเตรียมรับมือต่อข้อจำกัดของเส้นทางคมนาคม หากแต่ปัจจัยทางด้านป้ายบอกทางนั้นยังคงเป็นสิ่งสำคัญในนำการเดินทางมายังแหล่งที่อยู่เป็นอย่างมาก ทำให้นักท่องเที่ยวมีความต้องการในด้านของป้ายบอกทางที่ชัดเจนสอดคล้องกับงานวิจัยของธรรมจักร เล็กบรรจง (2565) ที่ได้กล่าวว่า การเดินทางยังชุมชนโดยมีป้ายที่ชัดเจนเป็นสิ่งสำคัญในเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวที่ง่ายขึ้น และเป็นปัจจัยที่ทั้งชุมชน และนักท่องเที่ยวมีความต้องการในด้านของการเดินทาง ด้านที่พักโฮมสเตย์นักท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีตระหนักถึงผลกระทบทางธรรมชาติมากขึ้น ความต้องการของโฮมสเตย์ที่ใส่ใจสิ่งแวดล้อม อนุรักษ์ และใช้พลังงานสะอาดที่อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ กัลยารัตน์ ศิริรัตน์ (2562) กล่าวว่า อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง โดยที่พักโรงแรมที่มีการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เป็นหนึ่งรูปแบบที่พักที่นักท่องเที่ยวให้ความสนใจ ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวพบว่านักท่องเที่ยวมีความต้องการให้ผู้ประกอบการควรมีการคำนึงถึงโครงสร้างของการจัดกิจกรรมให้มีความหลากหลาย เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวทุกช่วงอายุ และเพศที่หลากหลาย โดยบุษราภรณ์ กอบกิจพานิชผล (2565) ได้ให้ความคิดเห็นไว้ว่า นักท่องเที่ยวกลุ่มที่มีความหลากหลายทางเพศ (LGBTQ+) นั้นล้วนแล้วแต่มีความต้องการรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวที่สนับสนุนเพศทางเลือกของตน และการเพิ่มกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีความหลากหลาย และเหมาะสมกับนักท่องเที่ยว

กลุ่มเพศทางเลือกนั้นสามารถเพิ่มขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวกลุ่มที่มีความหลากหลายทางเพศ (LGBTQ+) ทั้งไทยและต่างชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทางด้านสิ่งอำนวยความสะดวกนักท่องเที่ยวมีความต้องการสื่อเว็บไซต์ และสถานที่ช่วยอำนวยความสะดวกด้านติดต่อสื่อสารให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว มากที่สุดซึ่งสอดคล้องกับ อัยรินทร์ อินทร์โสภณ และคณะ (2565) ได้มีการเสนอแนะในการเพิ่มช่องทางการประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวตามสังคมออนไลน์เพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างถูกต้อง

ในส่วนของการพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน โดยใช้แนวคิดเศรษฐกิจใหม่ (BCG Model) ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการรวบรวมข้อมูล บริบทและศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ตำบลคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา และ ความต้องการของนักท่องเที่ยวเชิงเกษตร ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการจำแนกกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรออกเป็น 3 เสาหลัก ได้แก่ เศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน และเศรษฐกิจสีเขียว ตามรูปแบบแนวคิดเศรษฐกิจใหม่ (BCG Model) สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (2563) ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1) เศรษฐกิจชีวภาพ

การนำเสนอแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน ตำบลคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่สะท้อนความเป็นเศรษฐกิจชีวภาพนี้ ถูกนำเสนอผ่านสวนมะม่วง 3 แห่ง ได้แก่ สวนมะม่วงอำนาจ สวนมะม่วงลุงเชียร สวนมะม่วงลุงโมทย์ ซึ่งเป็นแหล่งผลิตผลทางการเกษตร ซึ่งเป็นวัตถุดิบที่มีคุณภาพ จากการพัฒนาต่อยอด ปรับปรุงสายพันธุ์ การทำเกษตรปลอดภัย และอนุรักษ์โดยเกษตรกรท้องถิ่น ที่นำเสนอกิจกรรมในรูปแบบของการสาธิตองค์ความรู้ทางการเกษตร ร่วมกับการนำประยุกต์ใช้การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ การท่องเที่ยวเชิงอาหาร มาสร้างการดึงดูด เพิ่มประสบการณ์ และในการรับรู้และเพิ่มความต้องการ แก่นักท่องเที่ยวให้ตระหนักถึงคุณค่าจากต้นน้ำ สอดรับกับงานวิจัยของ อิกอร์ สเนชาน่า และคณะ (Igor et al., 2019) ที่ได้ศึกษาเส้นทางการท่องเที่ยวไวน์ ในจังหวัด วอจโวดินา (Vojvodina) ทางตอนเหนือของประเทศเซอร์เบีย โดยใช้แนวคิดการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ที่ได้มีการนำเสนอเส้นทางยังสวนองุ่นอันเป็นแหล่งผลิตวัตถุดิบของไวน์ที่มีชื่อเสียงของจังหวัด วอจโวดินา (Vojvodina) เพื่อเปิดการรับรู้ของนักท่องเที่ยวให้เห็นถึงต้นทางการผลิตไวน์ซึ่งเป็นการพัฒนาจากสิ่งที่ตนเองมีเป็นทุนเดิม อันทั้งมี ศาลาเรียนรู้ ศพก. อำเภอคลองเขื่อน ที่ให้ความรู้ในการลดต้นทุน การทำการเกษตรปลอดภัย ที่มีกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้เรื่องการทำนา เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์ในการดำนา และตระหนักถึงความสำคัญในการทำการเกษตร และบ้านเกษตร

สุข ที่นำเสนอองค์ความรู้ของพืชสมุนไพร การสาธิตการปรุงยา และการบริการบำบัดฟื้นฟูร่างกาย เช่น การอยู่ไฟ อบสมุนไพร เป็นต้น เป็นไปในทางเดียวกันกับงานวิจัยของ อิศนา เทนโก้ และ ชาราปิน่า และคณะ (Ignatenko et al., 2019) ที่ได้ศึกษา การจำลองการดำเนินการขององค์กร ทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตรสีเขียว ในประเทศยุโรป โดยมีผลว่า การสร้างการท่องเที่ยวเชิงเกษตร สีเขียว นั้น สามารถสร้างความยั่งยืนทางการเกษตร ในการรักษาระบบนิเวศ กระจายรายได้ให้กับ คนในชุมชน ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี

2) เศรษฐกิจหมุนเวียน

การนำเสนอแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน ตำบลคลองเขื่อน จังหวัด ฉะเชิงเทรา ที่สะท้อนความเป็นเศรษฐกิจหมุนเวียนนี้ เป็นการนำเสนอผ่าน ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจ พอเพียง ใช้พลังงานสะอาดจาก แสงอาทิตย์ในการหมุนใบพัดตีน้ำเพื่อเติมอากาศในสระเพื่อใช้ ทางการเกษตร และการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากขยะอินทรีย์ เป็นปุ๋ยชีวภาพ และขยะรีไซเคิล เช่น ไม้ กวาดจากขวดน้ำพลาสติก

ภาพประกอบ 42 ไม้กวาดจากขวดพลาสติก

ที่มา: กลุ่มเกษตรอินทรีย์อำเภอกองเขื่อน, 2565

และบ้านพักโฮมสเตย์ลุ่มเดือน ที่นำเสนอการอนุรักษ์ระบบนิเวศและพลังงาน โดยการไม่เผาขยะ เพื่อลดการก่อมลพิษ โดยพื้นที่ของตำบลคลองเขื่อนนั้นสามารถพบหิ่งห้อยอยู่ได้ทั่วไปตามลำคลองและท้องร่อง โดยในพื้นที่ดังกล่าวนี้ไม่มีการปลูกต้นลำพูแต่อย่างใด ซึ่งสอดคล้องกับบทความของ สุกัญญา เตชะฐูเชิด (2563) ที่ได้กล่าวถึงวงจรชีวิตของหิ่งห้อยว่าเป็นแมลงที่มีวงจรชีวิต 4 ระยะ โดยมีระยะไข่ ตัวอ่อน ดักแด้ และตัวเต็มวัย โดยระยะไข่และหนอนนั้นจะอยู่ในแหล่งน้ำจืดตามธรรมชาติ โดยระยะไข่ จะถูกวางใต้ใบพืชใต้น้ำ และเมื่อพัฒนาเป็นตัวอ่อน หลักอาหารสำคัญ คือ หอย เมื่อเติบโตเต็มที่จะย้ายขึ้นมาตามตลิ่งเพื่อพัฒนาเข้าสู่ระยะดักแด้ และ เมื่อถึงเวลา จะลอกคราบออกมากลายเป็นระยะตัวเต็มวัย ที่กระพริบแสงในยามค่ำคืนเพื่อหาคู่ ในการสืบพันธุ์ จึงแสดงให้เห็นได้ว่า แท้จริงแล้วนั้น หิ่งห้อย ต้องการแหล่งน้ำธรรมชาติที่สะอาด และไม่มีมลพิษในอากาศ อีกทั้งใช้ทรัพยากรให้เกิดความคุ้มค่ามากที่สุด เช่น การนำเอาเศษอาหารและเศษขยะอินทรีย์มาแปรรูปเป็นน้ำหมักชีวภาพหรือ EM ใช้ในครัวเรือน สอดรับต่องานวิจัยของ แคนวัท และ โอนาคูส (Canwat & Onakuse, 2022) ที่ได้ศึกษา เกษตรอินทรีย์: แหล่งรวมของนวัตกรรมทางเลือกสำหรับความท้าทายทางสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมของการเกษตรแบบดั้งเดิมในบริบทของประเทศกำลังพัฒนา ได้กล่าวว่า เมื่อเกิดการปฏิรูปการเกษตรอินทรีย์ เป็นเกษตรรูปแบบใหม่ โดยเป็นการเกษตรที่คำนึงถึงการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าให้มากที่สุด นำวัตถุที่ใช้แล้วกลับมาใช้ใหม่ สามารถสร้างมูลค่า เพิ่มศักยภาพของการผลิต และลดขยะการเกษตรจากการทำการเกษตร และแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรได้

3) เศรษฐกิจสีเขียว

การนำเสนอแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน ตำบลคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่สะท้อนความเป็นเศรษฐกิจสีเขียวนี้ เป็นการนำเสนอผ่าน บ้านสามสาวชนมไทย กลุ่มผักพื้นบ้าน ในการพัฒนาต่อยอดผลผลิตทางการเกษตร อีกทั้งสร้างคุณค่า ด้วยกรรมวิธีโบราณ ในการประกอบอาหารที่หาได้ยาก สามารถสร้างคุณค่าแก่วัตถุดิบ และการสร้างรายได้จากการรวมกลุ่มเครือข่ายเพื่อกระจายรายได้ภายในชุมชน ซึ่งการส่งเสริมการสร้างรายได้เหล่านี้ถือเป็นการส่งเสริมระบบเศรษฐกิจที่สร้างความยั่งยืนทางสังคม และจุดอ่านความสะดวก 2 แห่ง ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลคลองเขื่อน และ วัดโพธิ์มฤตาราม (วัดคลองเขื่อน) นั้น ถึงเป็นบทบาทสำคัญ ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรภายในตำบลคลองเขื่อน ในการสร้างการเชื่อมโยง ประชาสัมพันธ์ การท่องเที่ยวภายในตำบลคลองเขื่อน ซึ่งมีคุณสมบัติที่สอดคล้องต่อการพัฒนาของเศรษฐกิจสีเขียว สอดรับต่องานวิจัยของ บาแลนโนว่า และเคเกอัน Baranova and Kegeyan (2019) ได้ทำการศึกษาการนำเอาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรมาใช้เป็นองค์ประกอบ

การพัฒนาเศรษฐกิจสีเขียวในธุรกิจรีสอร์ท ที่ได้นำเสนอว่า การสร้างเครือข่ายทางการตลาดภายในชุมชน การให้บริการอำนวยความสะดวกในชุมชน และการสร้างคุณค่าทางการท่องเที่ยว นั้นถือเป็นโครงสร้างพื้นฐาน ในการพัฒนาการท่องเที่ยว ซึ่งถ้าหากไม่มีสิ่งเหล่านี้กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในชุมชนจะไม่สามารถดำเนินการต่อไปได้เลย อีกทั้ง เศรษฐกิจสีเขียวนั้น เป็นการพัฒนาระบบเศรษฐกิจที่นำไปสู่ความยั่งยืนและเพิ่มคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนได้

3. ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยนี้ทำให้ทราบได้ว่า การพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนจังหวัดฉะเชิงเทรานั้นทำให้ทราบบริบทศักยภาพพื้นที่และแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในการพัฒนาเส้นทาง การท่องเที่ยว รวมถึงการพัฒนาการท่องเที่ยวของตำบล ซึ่งจะให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนดังนี้

3.1 ข้อเสนอแนะสำหรับแหล่งท่องเที่ยว

3.1.1 ในการนำเสนอแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรควรพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวให้สามารถท่องเที่ยวได้ในทุกช่วงฤดู

3.1.2 ควรจัดเตรียมแผนการท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาโดยไม่ได้ทำการจองล่วงหน้า เพื่อเพิ่มข้อได้เปรียบทางการท่องเที่ยว

3.2 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

3.2.1 งานวิจัยนี้มีการศึกษาบริบทและวิเคราะห์ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน ที่มีความเฉพาะเจาะจงต่อพื้นที่และช่วงเวลา การนำเครื่องมือหรือผลการทดลองไปใช้ในพื้นที่วิจัยจึงมีความจำเป็นต้องมีลักษณะที่สอดคล้องกับตำบลคลองเขื่อนเพื่อให้ได้มาซึ่งความเหมาะสมและครอบคลุมด้านประเด็นของการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน

3.2.2 ผู้ที่นำเกณฑ์ GSTC-D มาใช้ในการสำรวจการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ควรมีความรู้และความเข้าใจในข้อมูลและรูปแบบการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน อีกทั้งควรมีการคัดเลือกประชากรหรือกลุ่มตัวอย่าง ให้สอดคล้องกันเกณฑ์ในแต่ละข้อ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่ถูกต้องและเหมาะสม

3.2.3 ผลของความต้องการของนักท่องเที่ยวเชิงเกษตร นั้นมีการเก็บรวบรวมข้อมูลในช่วงเวลาฤดูการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของจังหวัดฉะเชิงเทรานั้น คือ หน้านมะม่วงออกผล จึงมีความเฉพาะต่อช่วงเวลาในการเก็บข้อมูล และความต้องการของนักท่องเที่ยวอาจเกิดการแปรเปลี่ยนไปในแต่ละฤดูกาล

3.3 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.3.1 ควรศึกษาเครือข่ายเชื่อมโยงการท่องเที่ยวเชิงเกษตรไปยังระดับอำเภอและจังหวัด หรือแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรตำบลอื่นเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ และสร้างการพัฒนาให้มีความหลากหลายและแข็งแกร่งมากยิ่งขึ้น

3.3.2 ควรมีการติดตามศึกษาหลังนำเสนอการพัฒนาให้แก่พื้นที่วิจัยเพื่อติดตามตรวจสอบประสิทธิภาพของการพัฒนาได้อย่างแท้จริง

บรรณานุกรม

- Anjana. (2023). *Types of Tourism in The World – Travel Agency Needs to Know*. Retreved from <https://colorwhistle.com/types-of-tourism/>
- Baranova, A., & Kegeyan, S. (2019). *Agrotourism as an element of the development of a green economy in a resort area*. *E3S Web Conf.*, 91, 08006.
- Baud-Bovy, M., & Lawson, F. (1977). *Tourism and Recreation Development*: Architectural Press.
- Britannica. (2021). *tourism*. Retrieved from <https://www.britannica.com/topic/tourism>
- Buhalis, D. (2000). Marketing the competitive destination of the future - Growth strategies for accommodation establishments in alpine regions. *Tourism Management*, 21.
- Canwat, V., & Onakuse, S. (2022, December). Organic agriculture: A fountain of alternative innovations for social, economic, and environmental challenges of conventional agriculture in a developing country context,. *Cleaner and Circular Bioeconomy*, 3, 1-10.
- Cochran, G. W. (1977). *Sampling Technique* (3rd ed.). New york: John Wiley & Sons.
- Covey, S. R. (2016). *The 7 Habits of Highly Effective People: Powerful Lessons in Personal Change*: Mango Media.
- Cronbach, J. L. (1970). *Essential of Psychological testing* (3rd). New York: Harper and Row.
- Dash MV. (2020). *การท่องเที่ยวเชิงเกษตร อีกหนึ่งทางเลือกของเกษตรกร สร้างจุดขายให้ชุมชน*. Retreved from <https://www.dashmv.com/agro-tourism/>
- Desmet, P. F., Steven. (2020). Beyond Maslow's Pyramid: Introducing a Typology of Thirteen Fundamental Needs for Human-Centered Design. *Multimadal Technologies and Interaction*, 38(4), 1-22.
- Dickman, S. (1996). *Tourism: An Introductory Text* (2nd ed.): Hodder Education.
- Duarte-Duarte, J. B., Talero-Sarmiento, L. H., & Rodriguez-Padilla, D. C. (2021). Methodological proposal for the identification of tourist routes in a particular region through clustering techniques. *Heliyon*, 7(4).

- Duxbury, N., Albino, S., & Carvalho, C. P. (2021). *Creative Tourism* (1st ed.). United Kingdom: CABI.
- Global Sustainable Tourism Council. (2020). *เกณฑ์ GSTC สำหรับแหล่งท่องเที่ยว Version 2.0*. Retreved From <https://www.gstcouncil.org/wp-content/uploads/GSTC-Criteria-for-Destinations-2.0-Thai.pdf>
- Global Sustainable Tourism Council. (2022a). *Developing International Standards – the GSTC Criteria*. Retrieved from <https://www.gstcouncil.org/about/gstc-impact/>
- Global Sustainable Tourism Council. (2022b). *What is Sustainable Tourism?* Retrieved from <https://www.gstcouncil.org/what-is-sustainable-tourism/>
- Ignatenko, M. M., Sarapina, O. A., Sakun, A. Z., Marmul, L. O., & Pylypenko, K. A. (2019, October). Models of Implementation of Enterprises in Agricultural Green Tourism in European Countries and Assessment of Their Efficiency. *International Journal of Innovative Technology and Exploring Engineering*, 8(12), 337-340.
- Igor, T., Snežana, Š., Donatella, P., & Adrian, N. (2019). Wine Routes in Vojvodina Province, Northern Serbia: A Tool for Sustainable Tourism Development. *Sustainability*, 12(1).
- JIMMY FARM. (2022). *ความเป็นมา JIMMY FARM*. Retreved from <https://www.facebook.com/Jimmyfarmthailand>
- Kaset Go. (2021). Smart farm - สมายเลมอน by Kaset Go. [วีดิทัศน์]: ศูนย์เรียนรู้เขตผสมผสาน Smile Lemon.
- Lahey, B. (2001). *Psychology an introduction*. New York: McGraw-Hill.
- Mao, S., Chunmeng, L., Farog, A., & Ranran, W. (2022). Analysis on the change of tourists' leisure agricultural tourism behavior and the influence of individual intrinsic characteristics. *Asia Pacific Management Review*, 27(2), 115-119.
- Maslow, A. H., & Press, G. (2019). *A Theory of Human Motivation*: General Press.
- PPTV Online. (2020). *โรงแรม ท่องเที่ยว “ขาย - ปิดกิจการ” เช่นพิษ โควิด-19*. Retrieved from <https://www.pptvhd36.com/news/ประเด็นร้อน/127493>
- Rovinelli, R. J., & Hambleton, R. K. (1977). On the use of content specialists in the assessment of criterion-referenced test item validity. *Tijdschrift voor*

Onderwijsresearch, 2, 49-60.

TAT review magazine. (2021). แผนฟื้นฟูอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทย ภายหลัง วิกฤต COVID-19 ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. Retrieved from

<https://www.tatreviewmagazine.com/article/recovery-plan-for-the-thai-tourism/>

Teacher Tourism. (2022). 150 fascinating types of tourism you didn't know existed.

Retrieved from <https://tourismteacher.com/types-of-tourism-glossary/>

The Asian parent. (2022). สัมผัสชีวิตชนบท การท่องเที่ยวเชิงเกษตร เทรนด์ใหม่กำลังมา.

Retrieved from <https://th.theasianparent.com/agricultural-tourism>

Travel Oregon. (2017). *Oregon Agritourism Handbook*. Retrieved from

<https://industry.traveloregon.com/opportunities/marketing-co-ops-toolkits/toolkits/welcome-oregon-agritourism-handbook/>

United Nations. (2019). *Do you know all 17 SDGs?* Retrieved from

<https://sdgs.un.org/goals>

UWV Policy Brief Tourism. (2021). COVID-19 ต่อภาคการท่องเที่ยวไทย ผลกระทบและแนว

ทางการแก้ปัญหา (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: กองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม.

Weaver, D., & Lawton, L. (2016). *Tourism Management*: John Wiley & Sons, Limited.

World Tourism Organization. (2005). *SUSTAINABLE DEVELOPMENT*. Retrieved from

<https://www.unwto.org/sustainable-development>

World Tourism Organization. (2010). *GLOSSARY OF TOURISM TERMS*. Retrieved from

<https://www.unwto.org/glossary-tourism-terms>

Zimbardo, P. G., & Gerrig, R. J. (1999). *Psychology and Life*: Longman.

เครือข่ายท่องเที่ยวเชิงเกษตร กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1. (2561). *การท่องเที่ยวเชิงเกษตร*.

สืบค้นจาก <http://agrotourismtavaravadee.com/การท่องเที่ยวเชิงเกษตร/>

เพ็ญใจ คงพันธ์, และ ภัทราวรรณ วังบุญคง. (2564, มกราคม-มิถุนายน). ความพึงพอใจของ

นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวเขาสุญย์ จังหวัดฉะเชิงเทรา. *วารสารมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี*, 12(1).

โฮมสเตย์ลู่เดือน คลองเขื่อน. (2564). สืบค้นจาก

<https://www.facebook.com/282284639087709/photos/a.282289232420583/894718>

927844274/

ไพโรจน์ ไชยเมืองชื่น, เพ็ญกานต์ นามวงศ์, และ ศิริขวัญ ปัญญาเรียน. (2563). การจัดการแหล่งเรียนรู้บนเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงกาแฟ: กรณีศึกษาชุมชนในตำบลแจ้ซ้อน อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง. วารสารวิจัยราชภัฏธนบุรี รัชใช้สังคม, 7(2).

กรมควบคุมโรค. (2563). กรมควบคุมโรค ร่วมกับภาคีเครือข่าย จัดสัมมนาวิชาการ โรคไวรัสโคโรนา 19 เน้นสร้างความรู้รอบ รู้เท่าทัน และสื่อสารแม่นยำ. สืบค้นจาก

https://ddc.moph.go.th/viralpneumonia/file/news/news_pink012_130263.jpg

กรมส่งเสริมการเกษตร. (2563). กรมส่งเสริมการเกษตร ชวนเที่ยวเชิงเกษตร สัมผัสบรรยากาศวิถีชุมชน พร้อมเรียนรู้การทำเกษตรกับตัวเกษตรกรจริง. สืบค้นจาก

<https://secreta.doae.go.th/?p=6918>

กรรณิการ์ ธรรมพานิชวงศ์, และ ประมณฑ์ กาญจนพิมลกุล. (2563). เปลี่ยนวิกฤตโควิด-19 ให้โอกาส: การพลิกฟื้นทรัพยากรธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ. สืบค้นจาก

<https://tdri.or.th/2020/06/covid-19-turning-crisis-into-an-opportunity-for-natural-tourism/>

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2563). สถานการณ์การท่องเที่ยวในประเทศ รายจังหวัด ปี 2563. สืบค้นจาก

[https://view.officeapps.live.com/op/view.aspx?src=https%3A%2F%2Fwww.mots.go.th%2Fdownload%2Farticle%2Farticle_20211224120056.xlsx&wdOrigin=BROWSE LINK](https://view.officeapps.live.com/op/view.aspx?src=https%3A%2F%2Fwww.mots.go.th%2Fdownload%2Farticle%2Farticle_20211224120056.xlsx&wdOrigin=BROWSE_LINK)

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2565). สรุปสถานการณ์พักรม จำนวนผู้เยี่ยมเยือน และรายได้จากผู้เยี่ยมเยือน เดือนธันวาคม 2565. สืบค้นจาก

https://www.mots.go.th/images/v2022_1674487130238cmVwb3J0X0RIYz11NjUueGxzeA==.xlsx

กระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม. (2565). แผนปฏิบัติการด้านการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไทยด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG พ.ศ.2564-2570. สืบค้นจาก

<https://waa.inter.nstda.or.th/stks/pub/bcg/BCG-Action-Plan-2564-2570-256502-01.pdf>

กลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนตำบลคลองเขื่อน. (2565). *Mango Festival*. In.

กองเศรษฐกิจการท่องเที่ยวและกีฬา. (2563). สถานการณ์การท่องเที่ยว เดือนพฤษภาคม 2563.

- สืบค้นจาก https://www.mots.go.th/download/article/article_20201229114033.pdf
 กันต์ เอี่ยมอินทรา. (2565). "การท่องเที่ยว" ปี 65 ตั้งเป้าหมาย 1.5 ล้านล้านบาท. สืบค้นจาก
<https://www.bangkokbiznews.com/columnist/980987>
- กัลยารัตน์ ศิริรัตน์. (2562). เกณฑ์การบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมของธุรกิจที่พักแรมสำหรับการ
 ท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในเขตเทศบาลนครนครศรีธรรมราช. วารสารวิทยาการจัดการปริทัศน์,
 21(7), 73-80.
- กาญจน์ สารตะขบ. (2562). ความต้องการการส่งเสริมและสภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตรใน
 อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา. สืบค้นจาก
https://opac01.stou.ac.th/multim/thesis/2562/162583/fulltext_162583.pdf
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2564). รายงานประจำปี ๒๕๖๔ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
 สืบค้นจาก https://api.tat.or.th/upload/live/about_tat/8762/รายงานประจำปี_2564.pdf
- งานบริการวิชาการและวิจัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้ – ชุมพร. (2562). การท่องเที่ยวโดยชุมชน:โอกาสของ
 ชุมชน และตลาดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน. สืบค้นจาก
<http://www.chumphon2.mju.ac.th/Outreach/?p=617>
- จิรนนท์ เติมพันธ์. (2562, มกราคม-เมษายน). ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อห่วงโซ่อุปทานการ
 ท่องเที่ยวเชิงเกษตร จ.ระยอง. วารสารบัณฑิตวิทยาลัย พิษณุพนธ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
 อุบลราชธานี, 14(1), 13-19.
- ดารณี อาจหาญ, และ เกิดศิริ เจริญวิศาล. (2565, พฤษภาคม-สิงหาคม). การพัฒนาการท่องเที่ยว
 เชิงอาหารภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจ BCG. วารสาร วไลยอลงกรณ์ปริทัศน์, 12(2), 276-291.
- ธนพล วิรุฬห์การุญ. (2565). Wellness Tourism การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ยุทธศาสตร์ใหม่เศรษฐกิจ
 ไทย. กรุงเทพฯ: DrAmp Team.
- ดิพร สิงห์ลอ. (2565). SDG Vocab | 41 – Sustainable Tourism – การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน.
 สืบค้นจาก <https://www.sdgmove.com/2021/07/31/sdg-vocab-41-sustainable-tourism/>
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2566). การท่องเที่ยวไทยฟื้นตัวอย่างไรในเชิงพื้นที่. สืบค้นจาก
https://www.bot.or.th/th/research-and-publications/articles-and-publications/articles/Article_13Jun2023.html
- ธรรมจักร เล็กบรรจง. (2565). การพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร
 อย่างยั่งยืน ชุมชนนาหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง. วารสารศิลปศาสตร์

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 22(3), 81-110.

นิลาวัลย์ อินทคง, สุพัตรา ศรีสุวรรณ, และ สุรินทร์ นิยมมางกูร. (2562, กรกฎาคม - ธันวาคม). ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ตำบลวังอ่าง อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช. วารสาร มจร มนุษยศาสตร์ปริทรรศน์, 5(2), 83-92.

บัตร์กรุงไทย. (2566). *เทรนด์การท่องเที่ยว 2023 ชาร์จพลังความสุข ปลอดภัยจากโควิด*. สืบค้นจาก <https://www.ktc.co.th/article/travel-guide/travel-trends-2023>

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2555). ระเบียบวิธีวิจัยทางการท่องเที่ยว (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ธรรมสาร.

บุษราภรณ์ กอบกิจพานิชผล. (2565). การวิเคราะห์พฤติกรรมการท่องเที่ยวของกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีความหลากหลายทางเพศในจังหวัดเชียงใหม่. วารสารวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, 17(2), 89-108.

ประพนธ์ เล็กสุมา, และ พิทักษ์ ศิริวงศ์. (2565, ตุลาคม - ธันวาคม). การพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวอย่างรับผิดชอบเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวกลุ่มองค์กรในภูมิภาคตะวันตก. วารสารศิลปการจัดการ, 6(4), 2082-2106.

ปรีชา แดงโรจน์. (2544). *อุตสาหกรรมท่องเที่ยวสู่ศตวรรษที่ 21* (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: บริษัทไฟว์ แอนด์ ไฟว์ พรินติ้ง จำกัด.

พรพรณิดา เหล่าพวงศักดิ์, ธนินทรรัฐ รัตนพงศ์วิญญู, และ อารี ผสานสินธุวงศ์. (2565, มกราคม - เมษายน). การพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวสำหรับการเรียนรู้วิถีเกษตรเพื่อยกระดับศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดกาญจนบุรี. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา, 18(1), 1-11.

พัชรภรณ์ ทิพย์ดวง. (2561). *ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวสถานี่เกษตรหลวงอ่างขาง ตำบลแม่งอน อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่*. สืบค้นจาก http://dspace.bu.ac.th/bitstream/123456789/4366/3/patcharaporn_thip.pdf

พุทธประภา ประชาโชติ. (2560). *การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา: เขตพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน จังหวัดเลย*. (ปริญญาานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพฯ.

ภูริตา บุญล้อม. (2565). *สองเทรนด์ Wellness Tourism การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เที่ยวอย่างไรให้ได้สุขภาพดี*. สืบค้นจาก <https://thestandard.co/wellness-tourism/>

มหาวิทยาลัยราชภัฏเครือข่ายกลุ่มศรีอยุธยา. (2562). *ร่นำเที่ยวคลองเขื่อน*. สืบค้นจาก

<https://siayutthayanetwork.com/product/p1/>

ศิริลักษณ์ ชณะฤกษ์, และ อุบล จันท์เพชร. (2562, มกราคม-พฤษภาคม). พฤติกรรมสุขภาพของวัยทำงานอายุ 15-59 ปีในเขตสุขภาพที่ 5. วารสารช่อพะยอม, 30(1), 153-164.

ศูนย์บ่มเพาะวิสาหกิจแห่งมหาวิทยาลัยเจ้าพระยา. (2553). การท่องเที่ยว...รูปแบบที่นี้ก็ไม่ถึง.

สืบค้นจาก <http://oweb.cpu.ac.th/cpu2010/graduate/index.php/2010-10-11-12-32-28>

ศูนย์พัฒนารัฐกิจเพื่อความยั่งยืน. (2565). *SUSTAINABILITY MANAGEMENT PROCESS*.

สืบค้นจาก <https://www.setsustainability.com/page/sustainability-management-process>

สมาคมเครือข่ายโกลบอลคอมแพ็กแห่งประเทศไทย. (2565). "BCG คืออะไร?" ไขข้อสงสัย มาพร้อมกับ BCG Checklist ที่จะช่วยทุกท่าน สำรวจธุรกิจ ให้พร้อมติดปีก เปลี่ยนลูกได้ก่อนใคร. In B. Checklist (Ed.).

สมาคมธุรกิจท่องเที่ยวภายในประเทศ. (2564). การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน. สืบค้นจาก

<https://www.adt.or.th/page/sustainable-tourism/en>

สหประชาชาติ ประเทศไทย. (2565). งานของเราเกี่ยวกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในประเทศไทย. สืบค้นจาก <https://thailand.un.org/th/sdgs>

สันติ เสริมศรี. (2541). ประชากรศาสตร์ทางสังคม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล.

สำนักงานเกษตรอำเภอคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา. (2565). ข้อมูลด้านกายภาพ. สืบค้นจาก <http://khlengkuean.chachoengsao.doe.go.th/>

สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก. (2562). ความเป็นมาของ อีอีซี.

สืบค้นจาก <https://www.eeco.or.th/th/government-initiative>

สำนักงานจังหวัดฉะเชิงเทรา. (2559). อำเภอคลองเขื่อน. สืบค้นจาก

<http://www.chachoengsao.go.th>

สำนักงานปลัดการท่องเที่ยวและกีฬา. (2563). รายงานสรุปการจัดทำบัญชีประชาชาติด้านการท่องเที่ยวประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2563 (น.1-17). สืบค้นจาก

https://www.mots.go.th/download/article/article_20211001101334.pdf

สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา. (2562). ชุมชนหมู่บ้าน OTOP นวัตกรรม (1). ฉะเชิงเทรา: สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา.

สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ. (2563). ความเป็นมาเกี่ยวกับ BCG. สืบค้นจาก <https://www.bcg.in.th/>

สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ. (2564). *เศรษฐกิจชีวภาพ BIOECONOMY*.

สืบค้นจาก <https://www.bcg.in.th/bioeconomy/>

สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. (2550). *พฤติกรรม กับ พฤติการณ์* (๙ มิถุนายน ๒๕๕๐). สืบค้นจาก

<https://shorturl.at/fvzR3>

สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์. (2565). *EEC Mango Project*. สืบค้นจาก

<https://www.cea.or.th/th/single-project/EEC-Mango-project>

สำนักงานส่งเสริมและพัฒนากาเกษตรที่ 2 ราชบุรี. (2563). สำนักงานส่งเสริมและพัฒนากา

เกษตรที่ 2 ราชบุรี เดินหน้ารับรองมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร. สืบค้นจาก

<https://www.kasetkaoklai.com>

สำนักงานส่งเสริมการจัดการประชุมและนิทรรศการ. (2563). *การท่องเที่ยวเชิงเกษตร ประสบการณ์ธรรมชาติสำหรับนักเดินทางไมซ์*. สืบค้นจาก

https://elibrary.tceb.or.th/th/Brochure/Trends/Infographic_trends/6051

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2563). *เกี่ยวกับ SDGs*. สืบค้นจาก

<https://sdgs.nesdc.go.th/>

สิทธิพล วิบูลย์ธนากุล. (2563). *พฤติกรรมใหม่ เมื่อการ “ปลูกต้นไม้” กลายเป็นกิจกรรมยอดฮิตช่วง*

WFH. สืบค้นจาก <https://www.marketingoops.com/reports/plants-work-from-home/>

สุกัญญา เตชะจูเชิด. (2563). *The Lighter*. สืบค้นจาก <https://readthecloud.co/anchana-thancharoen/>

สุกัญญา พวกสนธิ, และ ประสพชัย พสุนนท์. (2563, มกราคม - มิถุนายน). *พฤติกรรมของ*

นักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดฉะเชิงเทรา. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ, 12(1), 203-215.

สวัสดิ์แปดริ้ว. (2561). *สวนปาล์มฟาร์มนก*. สืบค้นจาก [http://www.sawasdee-](http://www.sawasdee-padriew.com/sounpalm.html)

[padriew.com/sounpalm.html](http://www.sawasdee-padriew.com/sounpalm.html)

องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน. (2565a). *การดำเนินงานของ*

อพท. ในการประเมินความยั่งยืนของแหล่งท่องเที่ยว ตามแนวทางของสภาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโลก (GSTC). สืบค้นจาก <https://tis.dasta.or.th/stisdasta/gstc-lists>

องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน. (2565b). *คู่มือการวางแผนการ*

ดำเนินงานของแหล่งท่องเที่ยวตามเกณฑ์ GSTC-D VERSION 2.0. สืบค้นจาก

<https://www.dasta.or.th/th/article/1481>

องค์การบริหารส่วนตำบลคลองเขื่อน. (2562). *อบต. คลองเขื่อน – ศูนย์เรียนรู้*. In.

องค์การบริหารส่วนตำบลคลองเขื่อน. (2564). *ข้อมูลสภาพทั่วไป*. สืบค้นจาก

<https://khlengkhuuan.go.th/>

องค์การบริหารส่วนตำบลคลองเขื่อน. (2565). *ข้อมูลและรายละเอียดชุมชน*. สืบค้นจาก

<https://khlengkhuuan.go.th/public/list/data/>

อนงลักษณ์ อินดาวงค์. (2561). *ปัจจัยทางการตลาดที่มีผลต่อกระบวนการตัดสินใจซื้อประกันชีวิต*

แบบบ้านาญของบุคลากร มหาวิทยาลัยแม่โจ้. (ปริญญานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต).

มหาวิทยาลัยแม่โจ้, เชียงใหม่.

อัญชลี สมใจ, และ พันธุ์วี ณ ลำพูน. (2563, กรกฎาคม-ธันวาคม). *พฤติกรรมและความต้องการของ*

นักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ตำบลบางโหลง อำเภอบางพลี จังหวัด

สมุทรปราการ. ศิลปศาสตร์ปริทัศน์, 15(2), 13-27.

อัยรินทร์ อินทรโสภา, จิรฐินาญ ถึงเงิน, คณิรัตน์ คำมณี, และ พันธจิตรต์ สีเหนียง. (2565). *ความพึง*

พอใจและความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร: กรณีศึกษา ศูนย์

การเรียนรู้สวนหลังบ้าน ตำบลท่าผา อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี. วิทยาศาสตร์เกษตรและ

การจัดการ, 5(3), 34-43.

อารยา สุนทรวีภาต, ลักษณะณ บุญมา, และ รัชนันท์ สังวาลย์. (2565, ธันวาคม). *ความพึงพอใจของ*

นักท่องเที่ยว และแนวทางการยกระดับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน: เกาะหมาก

จังหวัดตราด. Journal of Social Science Panyapat, 4(4), 297-312.

อารีวรรณ บัวเผื่อน. (2561). *ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยว*

ชาวจีนในการมาท่องเที่ยวประเทศไทย : กรณีศึกษา สถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดชลบุรี.

(ปริญญานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, กรุงเทพฯ.

ภาคผนวก ก

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

แบบสอบถามเรื่อง ความต้องการของนักท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

1. อาจารย์ ดร.กิงกนก เสาวภาวงศ์	<p>อาจารย์ประจำคณะวัฒนธรรม
สิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ</p>
2. อาจารย์ ดร. อัญชัญ ตัณฑเทศ	<p>อาจารย์ประจำคณะวัฒนธรรม
สิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ</p>
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริกร เลิศลักษณ์ธาร	<p>อาจารย์ประจำสาขาวิชาการท่องเที่ยว
และการโรงแรม มหาวิทยาลัยราชภัฏ
จันทระเกษม</p>

ภาคผนวก ข

จดหมายขอความอนุเคราะห์เชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน งานบริหารและธุรการ บัณฑิตวิทยาลัย โทร. 15644

ที่ อว 8718.1/1164

วันที่ 24 เมษายน 2566

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน อาจารย์ ดร.ก้องกนก เสาวภาวงศ์

เนื่องด้วย นางสาวชุติกาญจน์ นาคณพคุณ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการ การท่องเที่ยวแบบบูรณาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนา เส้นทางท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน โดยใช้แนวคิดเศรษฐกิจใหม่ (BCG Model) ตำบลคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา” โดยมี อาจารย์ ดร.อังสุมาลิน จ่านงขอบ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย แบบสอบถาม เรื่อง “ความต้องการของนักท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของ จังหวัดฉะเชิงเทรา” ทั้งนี้ นิสิตได้ติดต่อประสานงานเบื้องต้นกับท่านแล้ว และจะประสานงานในรายละเอียด ดังกล่าวต่อไป สามารถสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ โทร. 086 353 2301

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญ ให้ นางสาวชุติกาญจน์ นาคณพคุณ และ ขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

(รองศาสตราจารย์ ดร.สิทธิพงศ์ วัฒนานนท์สกุล)

รองคณบดีฝ่ายบริหารและวางแผน รักษาการแทน

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน งานบริหารและธุรการ บัณฑิตวิทยาลัย โทร. 15644

ที่ อว 8718.1/1164

วันที่ 24 เมษายน 2566

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน อาจารย์ ดร.อัญชลี ตันตเทศ

เนื่องด้วย นางสาวชุติกาญจน์ นาคณพคุณ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการ การท่องเที่ยวแบบบูรณาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนา เส้นทางท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน โดยใช้แนวคิดเศรษฐกิจใหม่ (BCG Model) ตำบลคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา” โดยมี อาจารย์ ดร.อังสุมาลิน จันทงขอบ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย แบบสอบถาม เรื่อง “ความต้องการของนักท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของ จังหวัดฉะเชิงเทรา” ทั้งนี้ นิสิตได้ติดต่อประสานงานเบื้องต้นกับท่านแล้ว และจะประสานงานในรายละเอียด ดังกล่าวต่อไป สามารถสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ โทร. 086 353 2301

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญ ให้ นางสาวชุติกาญจน์ นาคณพคุณ และ ขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

(รองศาสตราจารย์ ดร.สิทธิพงศ์ วัฒนานนท์สกุล)

รองคณบดีฝ่ายบริหารและวางแผน รักษาการแทน

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ อว 8718/1165

บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

24 เมษายน 2566

เรื่อง ขออนุมัติขอเป็นวิทยานิพนธ์

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริกร เลิศลักษณ์ธาร

เนื่องด้วย นางสาวชุตติกาญจน์ นาคณพคุณ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการ
การท่องเที่ยวแบบบูรณาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนา
เส้นทางท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน โดยใช้แนวคิดเศรษฐกิจใหม่ (BCG Model) ตำบลคลองเขื่อน
จังหวัดฉะเชิงเทรา” โดยมี อาจารย์ ดร.อังสุมาลิน จันทนงษ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย
แบบสอบถาม เรื่อง “ความต้องการของนักท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของ
จังหวัดฉะเชิงเทรา” ทั้งนี้ นิสิตได้ติดต่อประสานงานเบื้องต้นกับท่านแล้ว และจะประสานงานในรายละเอียด
ดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขออนุมัติขอเป็นวิทยานิพนธ์ ให้ นางสาวชุตติกาญจน์ นาคณพคุณ และ
ขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สิทธิพงศ์ วัฒนานนท์สกุล)

รองคณบดีฝ่ายบริหารและวางแผน วิชาการแทน

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 086 353 2301

ภาคผนวก ค

จดหมายขอความอนุเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวิจัย

ที่ อว 8718/1169

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

24 เมษายน 2566

เรื่อง ขออนุมัติขอความเห็นชอบเพื่อการวิจัย

เรียน นายกองค์การบริหารส่วนตำบลคลองเขื่อน

เนื่องด้วย นางสาวชุตติกาญจน์ นาคณพคุณ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการ การท่องเที่ยวแบบบูรณาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนา เส้นทางท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน โดยใช้แนวคิดเศรษฐกิจใหม่ (BCG Model) ตำบลคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา” โดยมี อาจารย์ ดร.อังสุมาลิน จ่านงชอบ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

ในการนี้ นิสิตขออนุมัติขอความเห็นชอบเรียนเชิญ 1) นายกองค์การบริหารส่วนตำบลคลองเขื่อน 2) ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลคลองเขื่อน และ 3) ผู้อำนวยการกองส่งเสริมการเกษตร เข้าร่วมการประชุมสนทนากลุ่มร่วมกับสมาชิกตัวแทนตำบลคลอง ในวันที่ 26 เมษายน 2566 เวลา 13:00 - 14:00 น. ณ องค์การบริหาร ส่วนตำบล โดยใช้แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม เรื่อง “การศึกษาบริบท และสำรวจศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตร อย่างยั่งยืน ของตำบลคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา” เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัย ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงาน ในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาขอความเห็นชอบ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สิทธิพงศ์ วัฒนานนท์สกุล)

รองคณบดีฝ่ายบริหารและวางแผน รักษาการแทน

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 086 353 2301

ที่ อว 8718/1169

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

24 เมษายน 2566

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้ใหญ่บ้านตำบลคลองเขื่อน

เนื่องด้วย นางสาวชุตติกาญจน์ นาคณพคุณ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการ การท่องเที่ยวแบบบูรณาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนา เส้นทางท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน โดยใช้แนวคิดเศรษฐกิจใหม่ (BCG Model) ตำบลคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา” โดยมี อาจารย์ ดร.อังสุมาลิน จ้านงขอบ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

ในการนี้ นิสิตขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเรียนเชิญตัวแทนผู้ใหญ่บ้าน ทั้ง 6 หมู่ ตำบลคลองเขื่อน จำนวน 3 ท่าน เข้าร่วมการประชุมสนทนากลุ่มร่วมกับสมาชิกตัวแทนตำบลคลอง ในวันที่ 26 เมษายน 2566 เวลา 13:00 - 14:00 น. ณ องค์การบริหารส่วนตำบล โดยใช้แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม เรื่อง “การศึกษาบริบท และ สำนวนศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน ของตำบลคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา” เพื่อเป็นข้อมูล ในการวิจัย ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาขอความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สิทธิพงศ์ วัฒนานนท์สกุล)

รองคณบดีฝ่ายบริหารและวางแผน รักษาการแทน

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 086 353 2301

ที่ อว 8718/1169

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

24 เมษายน 2566

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้ประกอบการธุรกิจที่ฟักโฮมสเตย์ ตำบลคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา

เนื่องด้วย นางสาวชุตติกาญจน์ นาคณพคุณ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการ การท่องเที่ยวแบบบูรณาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนา เส้นทางท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน โดยใช้แนวคิดเศรษฐกิจใหม่ (BCG Model) ตำบลคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา” โดยมี อาจารย์ ดร.อังสุมาลิน จ่านงขอบ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

ในการนี้ นิสิตขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล เรียนเชิญตัวแทนผู้ประกอบการธุรกิจที่ฟักโฮมสเตย์ ตำบลคลองเขื่อน จำนวน 1 ท่าน เข้าร่วมการประชุมสนทนากลุ่มร่วมกับสมาชิกตัวแทนตำบลคลองเขื่อน ในวันที่ 26 เมษายน 2566 เวลา 13:00 - 14:00 น. ณ องค์การบริหารส่วนตำบล โดยใช้แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม เรื่อง “การศึกษาบริบท และสำรวจศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน ของตำบลคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา” เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัย ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาขอความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สิทธิพงศ์ วัฒนานนท์สกุล)

รองคณบดีฝ่ายบริหารและวางแผน รักษาการแทน

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 086 353 2301

ที่ อว 8718/1169

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

24 เมษายน 2566

เรื่อง ขออนุมัติขอความเห็นชอบเพื่อการจัด

เรียน ประธานกลุ่มเกษตรกร ตำบลคลองเขื่อน

เนื่องด้วย นางสาวชุตติกาญจน์ นาคพคุณ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการ
การท่องเที่ยวแบบบูรณาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนา
เส้นทางท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน โดยใช้แนวคิดเศรษฐกิจใหม่ (BCG Model) ตำบลคลองเขื่อน
จังหวัดฉะเชิงเทรา” โดยมี อาจารย์ ดร.อังสุมาลิน จันทนุช เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

ในการนี้ นิสิตขออนุมัติขอความเห็นชอบข้อมูลเรียนเชิญตัวแทนกลุ่มเกษตรกร จำนวน 1 ท่าน
เข้าร่วมการประชุมสนทนากลุ่มร่วมกับสมาชิกตัวแทนตำบลคลองเขื่อน ในวันที่ 26 เมษายน 2566 เวลา 13:00 -
14:00 น. ณ องค์การบริหารส่วนตำบล โดยใช้แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม เรื่อง “การศึกษาบริบท และสำรวจ
ศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน ของตำบลคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา” เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัย
ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาขออนุมัติ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สิทธิพงษ์ วัฒนานนท์สกุล)

รองคณบดีฝ่ายบริหารและวางแผน รักษาการแทน

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 086 353 2301

ที่ อว 8718/1169

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

24 เมษายน 2566

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ประธานกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนตำบลคลองเขื่อน

เนื่องด้วย นางสาวชุตติกาญจน์ นาคคนพคุณ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยวแบบบูรณาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน โดยใช้แนวคิดเศรษฐกิจใหม่ (BCG Model) ตำบลคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา” โดยมี อาจารย์ ดร.อังสุมาลิน จันทงชอบ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

ในการนี้ นิสิตขอความอนุเคราะห์เก็บเรียนเชิญตัวแทนกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนตำบลคลองเขื่อน จำนวน 1 ท่าน เข้าร่วมการประชุมสนทนากลุ่มร่วมกับสมาชิกตัวแทนตำบลคลองเขื่อน ในวันที่ 26 เมษายน 2566 เวลา 13:00 - 14:00 น. ณ องค์การบริหารส่วนตำบล โดยใช้แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม เรื่อง “การศึกษาริบทและสำรวจศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน ของตำบลคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา” เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัย ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาขอความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สิทธิพงศ์ วัฒนานนท์สกุล)

รองคณบดีฝ่ายบริหารและวางแผน รักษาการแทน

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 086 353 2301

ภาคผนวก ง
จริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

MF-04-version-2.0

วันที่ 18 ต.ค. 61

หนังสือยืนยันการยกเว้นการรับรอง
คณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

(เอกสารนี้เพื่อแสดงว่าคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์ ได้พิจารณาโครงการวิจัยนี้)

ชื่อโครงการวิจัย : การพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน โดยใช้แนวคิดเศรษฐกิจใหม่ (BCG Model) ตำบลคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา
ชื่อหัวหน้าโครงการวิจัย : นางสาวชุติกาญจน์ นาคณพคุณ
หน่วยงานต้นสังกัด : คณะวัฒนธรรมสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
รหัสโครงการวิจัย : SWUEC-G-134/2566X

โครงการวิจัยนี้เป็นโครงการวิจัยที่เข้าข่ายยกเว้น (Research with Exemption from SWUEC)

วันที่ยืนยัน : 16 มีนาคม 2566
ยืนยันโดย : คณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ดำเนินการรับรองโครงการวิจัยตามแนวทางหลักจริยธรรมการวิจัยในคนที่เป็นสากล ได้แก่ Declaration of Helsinki, the Belmont Report, CIOMS Guidelines และ the International Conference on Harmonization in Good Clinical Practice (ICH-GCP)

ออกให้ ณ วันที่ 16 มีนาคม 2566

(ลงชื่อ).....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พันธุ์แพทย์หญิงณปภา เอี่ยมจิตรกุล)
กรรมการและเลขานุการคณะกรรมการจริยธรรม
สำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์

(ลงชื่อ).....
(แพทย์หญิงสุรีพร ภัทรสุวรรณ)
ประธานคณะกรรมการจริยธรรม
สำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์

หมายเลขรับรอง : SWUEC/X/G-134/2566

แบบสอบถามเรื่อง ความต้องการของนักท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ฉบับที่

1

แบบสอบถามเพื่อประเมินความต้องการของนักท่องเที่ยว เชิงเกษตรที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของจังหวัดฉะเชิงเทรา

คำชี้แจง 1. แบบสอบถามนี้จัดทำขึ้นเพื่อสอบถามความต้องการของนักท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่เดินทางมายัง จังหวัดฉะเชิงเทรา เพื่อท่องเที่ยวในสถานที่ที่กิจกรรม มีความเกี่ยวข้องกับรูปแบบการท่องเที่ยวและการเกษตร ทั้งนี้เพื่อนำรูปแบบการใช้บริการการท่องเที่ยวในปัจจุบัน และความต้องการที่ได้ไปสรุป เพื่อพัฒนาเส้นทาง การท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้เกิดความเหมาะสม และเกิดประโยชน์ต่อไป

2. แบบสอบถามมี ทั้งหมด 4 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยว

ตอนที่ 2 ข้อมูลการใช้บริการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของนักท่องเที่ยว

ตอนที่ 3 ข้อมูลความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อการเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของ จังหวัดฉะเชิงเทรา

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิง เกษตร

3. โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ ที่ตรงกับคำความเป็นจริงของท่าน

ตอนที่ 1 : ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยว

1. เพศ	☐ 1) ชาย	☐ 2) หญิง	☐ 3) เพศทางเลือก
2. สถานภาพ	☐ 1) โสด	☐ 2) สมรส	
	☐ 3) หย่าร้าง	☐ 4) อื่นๆ ระบุ	
3. อายุ/วัย	☐ 1) วัยเรียน (18 – 22 ปี)	☐ 2) วัยเริ่มทำงาน (23 – 27 ปี)	
	☐ 3) วัยทำงาน (28 – 40 ปี)	☐ 4) วัยกลางคน (41 – 60 ปี)	
	☐ 5) วัยเกษียณ (มากกว่า 60 ปี ขึ้นไป)		

ฉบับที่

2

4. ระดับการศึกษา ☐ 1) ต่ำกว่าปริญญาตรี
☐ 2) ปริญญาตรี
☐ 3) สูงกว่าปริญญาตรี
5. อาชีพ ☐ 1) นักเรียน/นักศึกษา/นิสิต ☐ 2) ข้าราชการ
☐ 3) พนักงานของรัฐ/รัฐวิสาหกิจ ☐ 4) พนักงานเอกชน / ลูกจ้าง
☐ 5) ธุรกิจส่วนตัว ☐ 6) เกษตรกร
☐ 7) เกษียณอายุ ☐ 8) อื่นๆ (ระบุ).....
6. รายได้/เดือน ☐ 1) ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 15,000 บาท ☐ 2) 15,001 – 25,000 บาท
☐ 3) 25,001 - 35,000 บาท ☐ 4) 35,001 – 45,000 บาท
☐ 5) มากกว่า 45,001 บาท ขึ้นไป

ตอนที่ 2 : ข้อมูลการใช้บริการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของนักท่องเที่ยว

1. ท่านมีวัตถุประสงค์หลักแบบใดในการเดินทางมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของจังหวัดฉะเชิงเทรา

- ☐ 1) เพื่อพักผ่อนหย่อนใจ และซื้อสินค้า ☐ 2) ศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับการเกษตร
☐ 3) เพื่อซื้อ/ขาย สินค้าทางการเกษตร ☐ 4) อื่นๆ (ระบุ)

2. รูปแบบการมาเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของจังหวัดฉะเชิงเทราของท่านเป็นแบบใด

- ☐ 1) เดินทางมาคนเดียว ☐ 2) เดินทางมากับแฟน
☐ 3) เดินทางมากับครอบครัว และญาติ ☐ 3) เดินทางมาเป็นหมู่คณะ/กลุ่มเพื่อน

ฉบับที่

3

3. ประสบการณ์ต่อการมาท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของจังหวัดฉะเชิงเทราของท่าน

- ☐ 1) เป็นการเดินทางมาครั้งแรก ☐ 2) เป็นการเดินทางมาท่องเที่ยวซ้ำ

4. วิธีการเดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของจังหวัดฉะเชิงเทราของท่าน

- ☐ 1) รถส่วนบุคคล (รถยนต์/รถจักรยานยนต์) ☐ 2) รถโดยสารสาธารณะ
☐ 3) รถรับจ้างส่วนบุคคล

5. ช่วงเวลาที่ท่านเดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของจังหวัดฉะเชิงเทราของท่าน

- ☐ 1) วันจันทร์ – วันศุกร์ ☐ 2) วันเสาร์ – วันอาทิตย์
☐ 3) วันจันทร์ – วันอาทิตย์ ☐ 4) วันหยุดนักขัตฤกษ์

6. ฐานกิจกรรมใดที่ท่านสนใจมากที่สุดของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของจังหวัดฉะเชิงเทราของท่าน

- ☐ 1) จุดจำหน่ายสินค้าทางการเกษตร ☐ 2) สวน/พันธุ์ไม้ ในแหล่งท่องเที่ยว
☐ 3) จุดทำเวิร์กชอป (Workshop) ☐ 4) อื่นๆ (ระบุ).....
 เช่น สอนทำขนมกะลาแฉะ สอนทำข้าวเกรียบมะม่วง

ฉบับที่

4

**ตอนที่ 3 : ข้อมูลความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อการเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของจังหวัด
ฉะเชิงเทรา**

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ ที่ตรงกับความต้องการของท่านในแต่ละข้อ โดยมีระดับความต้องการ
ดังนี้

- 5 = ระดับความต้องการมากที่สุด 4 = ระดับความต้องการมาก
3 = ระดับความต้องการปานกลาง 2 = ระดับความต้องการน้อย
1 = ระดับความต้องการน้อยที่สุด

โดย ข้อ 1-5 คือ ความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรโดยทั่วไป โดยใช้
องค์ประกอบทางการท่องเที่ยว (5A's) จำแนกออกเป็นความต้องการ 5 ด้าน ได้แก่ 1) สิ่งดึงดูดใจ 2) การเดินทาง
มายังแหล่งท่องเที่ยว 3) การบริการที่พัก 4) กิจกรรมการท่องเที่ยว และ 5) สิ่งอำนวยความสะดวก

ข้อ 6 คือ ความต้องการของนักท่องเที่ยวที่ต้องการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของจังหวัดฉะเชิงเทราที่มี
การพัฒนาในแต่ละด้าน

ประเด็นการประเมิน	ระดับความต้องการ				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)
1. สิ่งดึงดูดใจ (Attraction)					
1.1) การตกแต่งสถานที่ของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร					
1.2) มีการจัดแสดงโชว์ในสถานที่ เช่น การร่ายรำ การเล่นดนตรีประจำถิ่น					
1.3) มีหลากหลายของกิจกรรม เช่น สอนดำนา สาธิตการปลูกผัก					
1.4) มีการจัดทำแหล่งการเรียนรู้ทางการเกษตรในแหล่งท่องเที่ยว					
1.5) มีการนำเสนอการเกษตรที่เป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดฉะเชิงเทรา เช่น สวนพันธุ์มะม่วงที่ขึ้นชื่อของจังหวัด					
2. การเดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility)					
2.1) เส้นทางคมนาคมสะดวกสบาย					
2.2) ป้ายบอกทางในการเข้าถึงที่ชัดเจน					
2.3) การบริการรถโดยสารมายังแหล่งท่องเที่ยว					
2.4) ระยะทางจากตัวเมืองที่ไม่ไกล					
2.5) เส้นทางที่เชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ เช่น วัดโสธรฯ วัดปากน้ำ เกาะลัด ตลาดน้ำบางคล้า หมู่บ้านน้ำตาลสด เป็นต้น					

ฉบับที่

5

ประเด็นการประเมิน	ระดับความต้องการ				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
3. การบริการที่พัก (Accommodation)					
3.1) ที่พักโฮมสเตย์มีความสะอาดเรียบร้อย และปลอดภัย มีมาตรฐาน					
3.2) สถานที่พักมีการจัดตกแต่งแสดงถึงวิถีชีวิตที่แท้จริงของแหล่งท่องเที่ยว					
3.3) ที่พักโฮมสเตย์มีใส่ใจต่อสิ่งแวดล้อม อนุรักษ์ และใช้พลังงานสะอาด					
3.4) มีที่พักโฮมสเตย์มีจำนวนเพียงพอแก่นักท่องเที่ยว					
3.5) มีการให้บริการโดยคนในท้องถิ่น					
4. กิจกรรมการท่องเที่ยว (Activities)					
4.1) มีกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมในทุกเพศทุกช่วงวัย					
4.2) มีกิจกรรมการปั่นจักรยานภายในแหล่งการท่องเที่ยว					
4.3) มีกิจกรรมด้านการส่งเสริมด้านความยั่งยืน เช่น สอนทำปุ๋ยจากเศษอาหารหรือผลิตผลการเกษตรที่ไม่สามารถจำหน่ายได้					
4.4) การเดินชมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร เช่น ชมสวน ไร่นา					
4.5) มีกิจกรรมการจัดสาธิตการทำเกษตร เช่น การแปรรูปผลิตผลทางการเกษตร					
5. สิ่งอำนวยความสะดวก (Destination Amenities)					
5.1) มีร้านอาหารรองรับจำนวนนักท่องเที่ยวเพียงพอ					
5.2) มีร้านจำหน่ายของที่ระลึกของตำบล					
5.3) มีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ					
5.4) มีเว็บไซต์ และสถานที่ในการอำนวยความสะดวกด้านติดต่อสื่อสารให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว					
5.5) มีการจัดตั้งถังขยะแยกประเภท และมีจำนวนเพียงพอในแหล่งท่องเที่ยว					
6. จาก 5 ข้อข้างต้น ระดับที่ท่านมีความต้องการให้แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดฉะเชิงเทราพัฒนาในแต่ละด้าน					
6.1) สิ่งดึงดูดใจ (Attraction)					
6.2) การเดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility)					
6.3) การบริการที่พัก (Accommodation)					

ฉบับที่

6

ประเด็นการประเมิน	ระดับความต้องการ				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)
6.4) กิจกรรมการท่องเที่ยว (Activities)					
6.5) สิ่งอำนวยความสะดวก (Destination Amenities)					

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงเกษตร

1. นักท่องเที่ยวมีข้อเสนอแนะในการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงเกษตรในจังหวัดฉะเชิงเทราอย่างไร?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบสัมภาษณ์เชิงโครงสร้าง เรื่อง บริบทแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ตำบลคลองเขื่อน จังหวัด
ฉะเชิงเทรา

ฉบับที่

1

แบบสัมภาษณ์บริบทแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร
ตำบลคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา

สถานที่ท่องเที่ยว

ผู้ประกอบการ

1. ประเภทกิจกรรมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

☐ การเพาะปลูก ☐ การเลี้ยงสัตว์ ☐ การประมง ☐ การเกษตรและป่าไม้ ☐ การเกษตรผสมผสาน

อธิบายลักษณะกิจกรรม เพิ่มเติม

.....

.....

.....

2. การบริหารจัดการ

☐ โครงการตามพระราชดำริ ☐ บริหารจัดการโดยภาครัฐ ☐ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น
☐ องค์กรเอกชน ☐ บริษัทเอกชน ☐ เกษตรกร สถาบันเกษตรกรวิสาหกิจชุมชน
☐ บุคคลทั่วไป

อธิบายลักษณะการบริหารเพิ่มเติม

.....

.....

.....

3. ขนาดพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยว (ระบุเป็นขนาด ไร่)

.....

.....

.....

ที่มา: สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 2 ราชบุรี

แบบสำรวจแบบตรวจสอบรายการ เรื่อง แบบสำรวจรายการแหล่งท่องเที่ยวตาม
เกณฑ์ GSTC สำหรับแหล่งท่องเที่ยว Version 2.0 (Global Sustainable Tourism Council)

ฉบับที่

1

แบบสำรวจรายการแหล่งท่องเที่ยว
ตาม เกณฑ์ GSTC สำหรับแหล่งท่องเที่ยว Version 2.0
(Global Sustainable Tourism Council)

คำชี้แจง 1. แบบสำรวจรายการนี้จัดทำขึ้นเพื่อสำรวจแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของสถานที่ที่กิจกรรมทางการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนต่อเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน (SDGs) ในการนำไปพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน เพื่อปรับปรุงการบริการให้เกิดความเหมาะสม และเกิดประโยชน์ต่อไป

2. แบบสำรวจรายการมีทั้งหมด 4 ด้าน ต่อไปนี้

ด้าน A การจัดการความยั่งยืน (หน้า 1-5)

ด้าน B ความยั่งยืนด้านสังคม-เศรษฐกิจ (หน้า 6-9)

ด้าน C ความยั่งยืนด้านวัฒนธรรม (หน้า 10-12)

ด้าน D ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม (หน้า 13-17)

จำนวน 10 ข้อ 173 ตัวชี้วัด

3. โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ ที่พบหลักฐานตรงกับข้อมูลข้างต้น

ด้าน A การจัดการความยั่งยืน

รายการ		พบ
A(a) กรอบและโครงสร้างการจัดการ		
A1 ความรับผิดชอบด้านการจัดการแหล่งท่องเที่ยว สอดคล้องกับ 	a. เอกสารหลักฐานการจัดตั้งหรือโครงสร้างของคณะบุคคลที่ได้รับมอบหมาย และอำนาจหน้าที่ของคณะบุคคลนั้น	
	b. แผนการเงินและงบประมาณที่สามารถนำมาใช้ได้ทั้งปัจจุบันและอนาคต	
	c. หลักฐานที่แสดงถึงการมีความเชื่อมโยงและมีส่วนร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ	
	d. รายชื่อพนักงานประจำและพนักงานชั่วคราวพร้อมระบุประสบการณ์ที่เกี่ยวข้อง	
	e. แนวทางและกระบวนการจัดการที่แสดงถึงความตระหนักรู้และปฏิบัติตามหลักการความยั่งยืนและโปร่งใสในการทำงานและการกระทำใดๆ	

ฉบับที่

2

รายการ		พบ
A2 ยุทธศาสตร์การจัดการแหล่งท่องเที่ยว และแผนปฏิบัติการ สอดคล้องกับ 	a. มีการเผยแพร่เอกสารแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการของแหล่งท่องเที่ยวฉบับที่ใช้ในปัจจุบัน	
	b. แผนยุทธศาสตร์/แผนการทำงานสามารถเข้าถึงได้ง่าย และสามารถค้นหาแบบ online ได้	
	c. มีหลักฐานของการหารือหรือการประชุม ร่วมกับผู้มีส่วนได้เสียในการออกแบบแผนงาน	
	d. แผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการมีการกล่าวถึงหลักความยั่งยืนและการประเมิน สันติภาพ ประเด็นและความเสี่ยงด้านการท่องเที่ยว	
	e. ระบุถึงความเชื่อมโยงระหว่างแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการกับนโยบายการพัฒนาความยั่งยืนในภาพกว้าง (รวมถึงการบรรลุ SDGs)	
A3 การติดตามและการรายงาน สอดคล้องกับ 	a. มีการกำหนดตัวชี้วัดเชิงปริมาณเพื่อประเมินผลเชิงสังคม-เศรษฐกิจ วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม รวมถึงระบุเป้าหมายที่อย่างชัดเจน	
	b. การประเมินผลตามตัวชี้วัดที่กำหนดขึ้นจะต้อง มีการบันทึกและรายงานสู่สาธารณะอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง	
	c. มีหลักฐานที่เป็นลายลักษณ์อักษรของการ ติดตามดูแลและการรายงานผลการดำเนินงาน และผลลัพธ์ที่ได้	
	d. มีการทบทวนระบบการติดตามดูแล และมี การกำหนดช่วงเวลาการทบทวนระบบในอนาคต	
A(b) การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย		
A4 การมีส่วนร่วมและการใช้มาตรฐานความยั่งยืนของผู้ประกอบการ สอดคล้องกับ 	a. หลักฐานที่แสดงถึงการสื่อสารประเด็นด้านความยั่งยืนกับผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวอย่างสม่ำเสมอ (สื่อ การประชุม การพูดคุยโดยตรง ฯลฯ)	
	b. มีการสนับสนุนและให้คำแนะนำในเรื่อง ความยั่งยืนกับผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว	
	c. จำนวนและร้อยละของธุรกิจที่ได้รับการรับรองมาตรฐานด้านความยั่งยืน (GSTC recognized/accredited ก็ได้) โดยมีการตั้งเป้าหมายขยายขอบข่ายให้กว้างขึ้น	
	d. หลักฐานการสนับสนุนการเข้าสู่ระบบการรับรองมาตรฐานความยั่งยืน	

ฉบับที่

3

รายการ		พบ
A4 การมีส่วนร่วมและการใช้มาตรฐานความยั่งยืนของผู้ประกอบการ (ต่อ)	e. รายชื่อของธุรกิจที่ได้รับการรับรองมาตรฐานความยั่งยืน และมีการปรับปรุงรายชื่อให้ทันสมัยตลอดเวลา	
A5 การมีส่วนร่วมและข้อเสนอแนะของผู้อยู่อาศัย สอดคล้องกับ 	a. หลักฐานการสนับสนุนและการอำนวยความสะดวกให้เกิดการมีส่วนร่วมของสาธารณะในแหล่งท่องเที่ยว	
	b. ข้อมูลของประเภทและระดับของการมีส่วนร่วม	
	c. มีการสำรวจและมีกลไกอื่นๆ ที่จะได้มาซึ่งความเห็นและข้อเสนอแนะของผู้อยู่อาศัย ซึ่ง ครอบคลุมประเด็นการท่องเที่ยว	
	d. หลักฐานของการปฏิบัติการเพื่อตอบสนอง ต่อข้อเสนอแนะของผู้อยู่อาศัย	
	e. มีโปรแกรมการให้ข้อมูล ให้ความรู้ และอบรมในการเรื่องการท่องเที่ยวให้แก่ผู้อยู่อาศัย	
A6 การมีส่วนร่วมและข้อเสนอแนะของนักท่องเที่ยว สอดคล้องกับ 	a. มีการสำรวจ (และมีกลไกอื่นๆ) ที่จะได้มาซึ่งความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว รวมถึงมีการรายงานผลการสำรวจด้วย	
	b. แบบสำรวจหรือการรับฟังความคิดเห็นจะต้องรวมถึงปฏิริยาของนักท่องเที่ยวต่อประเด็นด้านความยั่งยืน	
	c. หลักฐานของการปฏิบัติการเพื่อตอบสนองต่อข้อค้นพบจากการสำรวจหรือสอบถามความเห็นนักท่องเที่ยว	
	d. ตัวอย่างของการให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวในเรื่องของความยั่งยืน และการตอบสนองต่อประเด็นด้านความยั่งยืน	
	e. มีโปรแกรมการให้ข้อมูล ให้ความรู้ และอบรมในการเรื่องการท่องเที่ยวให้แก่ผู้อยู่อาศัย	
A7 การส่งเสริมการท่องเที่ยว และการให้ข้อมูล สอดคล้องกับ 	a. ข้อมูลและเอกสารโปรโมทแหล่งท่องเที่ยวฉบับปัจจุบันที่มีเนื้อหาที่เหมาะสม	
	b. มีกระบวนการตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมของข้อมูลและการโปรโมทแหล่งท่องเที่ยว	
	c. หลักฐานที่แสดงถึงการประชาสัมพันธ์ท้องถิ่นในแหล่งท่องเที่ยว และหน่วยงานด้านสิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมในการจัดทำและนำเสนอเนื้อหาต่างๆ	

ฉบับที่

4

รายการ		พบ
A(c) การจัดการแรงกดดันและการเปลี่ยนแปลง		
<p>A8 การจัดการปริมาณนักท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยว</p> <p>สอดคล้องกับ</p> <div> </div>	a. แผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการของการจัดการแหล่งท่องเที่ยวจะต้องมีการจัดการฤดูกาลท่องเที่ยว และการกระจายตัวของนักท่องเที่ยว	
	b. มีการติดตามดูแลตัวแปรปัจจัยที่มีผลต่อ ปริมาณของนักท่องเที่ยว ตลอดทั้งปี รวมถึงใน สถานที่ท่องเที่ยวยอดนิยมด้วย	
	c. มีการระบุถึงผลกระทบจากจำนวนของนักท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยว โดยการ สํารวจ และสอบถามข้อคิดเห็นจากชุมชนและผู้มีส่วนได้เสีย	
	d. มีการจัดการการเคลื่อนไหว (Flow) ของนักท่องเที่ยวและผลกระทบ	
	e. การตลาดและการเลือกเป้าหมายทางการตลาดคำนึงถึงรูปแบบของการท่องเที่ยวผลกระทบของกิจกรรมการท่องเที่ยว และความ ต้องการของแหล่งท่องเที่ยว	
<p>A9 กฎระเบียบในการวางแผนและการควบคุมการพัฒนา</p> <p>สอดคล้องกับ</p> <div> </div>	a. เอกสารนโยบาย/กฎระเบียบ/แนวทางเฉพาะเพื่อการควบคุมการพัฒนา พร้อมระบุชื่อเอกสารและวันที่	
	b. มีข้อกำหนดการประเมินผลกระทบที่ครอบคลุมให้เรื่องสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ และ สังคม-วัฒนธรรม	
	c. กฎระเบียบเฉพาะเกี่ยวกับการให้เช่าอสังหาริมทรัพย์และการดำเนินงานเพื่อการท่องเที่ยวพร้อมหลักฐานการนำไปปรับใช้และการบังคับใช้	
	d. หลักฐานการมีส่วนร่วมของสาธารณะในการพัฒนา นโยบาย/กฎระเบียบ/แนวทางต่างๆ	
	e. หลักฐานการปรึกษาหารือและความยินยอมจากคนพื้นเมืองหรือกลุ่มชาติพันธุ์ เมื่อมีการเสนอหรือมีการพัฒนาการท่องเที่ยวเกิดขึ้นในพื้นที่ของคนเหล่านั้น	
	f. หลักฐานการสื่อสารและการบังคับใช้นโยบาย/กฎระเบียบ/แนวทาง ในการวางแผนพัฒนา และลงมือปฏิบัติ	

ฉบับที่

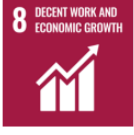

5

รายการ	พบ
<p>A10 การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของ สภาพภูมิอากาศ</p> <p>สอดคล้องกับ</p> <div data-bbox="443 595 718 725"> </div>	<p>a. ยุทธศาสตร์การจัดแหล่งท่องเที่ยวและแผนปฏิบัติการจะต้องระบุถึงและแก้ไขปัญหาเรื่องสภาพภูมิอากาศ</p> <p>b. กฎระเบียบ แนวทาง และการจัดสรรพื้นที่เพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวรองรับผลพวงของการเปลี่ยนแปลง ของสภาพภูมิอากาศ</p> <p>c. มีการจัดทำการประเมินความเสี่ยงทั้งในปัจจุบันและอนาคต และรายงานให้สาธารณะทราบ</p> <p>d. หลักฐานการพิจารณาผลกระทบและการมีช่วยส่งเสริมของระบบนิเวศในท้องถิ่นต่อการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ</p> <p>e. มีการสื่อสารข้อมูลการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศสู่สาธารณะ</p>
<p>A11 การจัดการความเสี่ยงและวิกฤตการณ์</p> <p>สอดคล้องกับ</p> <div data-bbox="443 967 718 1097"> </div>	<p>a. มีการจัดทำเอกสารแผนการลดความเสี่ยง การจัดการวิกฤตการณ์ แผนรับมือเหตุ อุทกภัย สำหรับการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว</p> <p>b. ในแผนมีการคำนึงถึงรูปแบบความเสี่ยงที่หลากหลาย ซึ่งรวมถึงภัยธรรมชาติ การก่อการร้าย สุขอนามัย ภาวะขาดแคลนทรัพยากร และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยว</p> <p>c. มีขั้นตอนการสื่อสารที่ระบุไว้เพื่อใช้ระหว่างและหลังเกิดเหตุ อุทกภัย</p> <p>d. มีโปรแกรมสำหรับการให้ข้อมูลและการฝึกอบรมเกี่ยวกับการจัดการความเสี่ยงและ วิกฤตการณ์แก่คนในท้องถิ่น</p>

ฉบับที่

6

ด้าน B ความยั่งยืนด้านสังคม-เศรษฐกิจ

รายการ		พบ
B(a) การนำผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจมาสู่ชุมชน		
B1 การวัดผลของผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจจากการท่องเที่ยว สอดคล้องกับ 	a. มีโปรแกรมการเก็บข้อมูลทางเศรษฐกิจ	
	b. มีรายงานประจำปีของผลประโยชน์ทาง เศรษฐกิจที่เกิดจากการท่องเที่ยวทั้งทางตรงและ ทางอ้อม	
	c. ข้อมูลจะต้องครอบคลุมมาวัดผลของ ผลกระทบทางเศรษฐกิจที่หลากหลาย (เช่น จำนวนนักท่องเที่ยว การใช้จ่าย การจ้างงาน การลงทุน และการกระจายตัวของผลประโยชน์ ทางเศรษฐกิจในแหล่งท่องเที่ยว)	
B2 งานที่ดี และโอกาสทางอาชีพ สอดคล้องกับ 	a. มีโปรแกรม/หลักสูตรฝึกอบรมทักษะที่เกี่ยวข้อง	
	b. มีแผนการณหรือข้อสัญญาของผู้ประกอบการในการจ้างงานที่ดี/และโอกาสในการประกอบอาชีพ	
	c. มีการส่งเสริมให้มีการฝึกอบรมและโอกาสใน การจ้างงานให้แก่คนในท้องถิ่นรวมถึงผู้หญิง เยาวชน ชนกลุ่มน้อย และคนพิการ	
B3 การสนับสนุนผู้ประกอบการท้องถิ่นและการค้าที่เป็นธรรม	d. มีช่องทางในการตรวจสอบสภาพการทำงานและรับฟัง/จัดการความไม่พอใจของลูกค้า (เช่น การมีส่วนร่วมของสหภาพแรงงาน)	
	a. มีการให้คำปรึกษา ให้การสนับสนุนทางการเงิน หรือการสนับสนุนอื่นๆ ให้แก่ธุรกิจ SMEs ด้านการท่องเที่ยว	
	b. มีการช่วยเหลือด้านการตลาดให้แก่ธุรกิจ SMEs ด้านการท่องเที่ยว	
	c. มีการสนับสนุนและช่วยเหลือผู้ประกอบการธุรกิจท้องถิ่นให้ซื้อสินค้าและบริการในท้องถิ่น	

ฉบับที่

7

รายการ	พบ
<p>B3 การสนับสนุนผู้ประกอบการท้องถิ่น และการค้าที่เป็นธรรม (ต่อ)</p> <p>สอดคล้องกับ</p> <div> </div> <div> </div>	<p>d. มีการริเริ่มการให้ความช่วยเหลือแก่เกษตรกร ศิลปิน และผู้ผลิตอาหารในท้องถิ่น ในการเข้าสู่ห่วงโซ่อุปทานของการท่องเที่ยว</p> <p>e. มีการระบุ สนับสนุน และเปิดโอกาสให้ผลิตภัณฑ์และงานศิลปหัตถกรรมท้องถิ่น จำหน่ายให้แก่นักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว</p>
B(b) ผลกระทบต่อชุมชนและสวัสดิภาพของชุมชน	
<p>B4 การสนับสนุนชุมชน</p> <p>สอดคล้องกับ</p> <div> </div>	<p>a. ผู้ประกอบการการท่องเที่ยวในท้องถิ่นได้รับ การสนับสนุนและส่งเสริมให้สนับสนุนชุมชน และกิจกรรมริเริ่มด้านความยั่งยืนท้องถิ่น</p> <p>b. สนับสนุนและจัดให้มีโครงการที่ให้นักท่องเที่ยวมีส่วนในการสนับสนุนชุมชนท้องถิ่นและกิจกรรมริเริ่มด้านความยั่งยืน</p> <p>c. การทำกิจกรรมอาสาสมัครและการมีส่วนร่วมกับชุมชนนั้นต้องไม่เกี่ยวข้องกับการบุกรุก หรือการเอารัดเอาเปรียบชุมชน</p>
<p>B5 การป้องกันการแสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบและการเลือกปฏิบัติ</p> <p>สอดคล้องกับ</p> <div> </div>	<p>a. มีกฎหมาย (อ้างอิงมาตรา และวันประกาศใช้) เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับเรื่องสิทธิ มนุษยชน การแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัว การเลือกปฏิบัติ และการล่วงละเมิดต่อบุคคลอื่น</p> <p>b. มีหลักฐานที่แสดงให้เห็นว่ามีการสื่อสารให้ข้อมูล และการบังคับใช้กฎหมายตามข้อ a. และมีการให้แนวทางปฏิบัติที่ดี (รวมถึงธุรกิจท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยว)</p> <p>c. มีการวิเคราะห์ความเสี่ยงและผลกระทบใน เรื่องสิทธิมนุษยชนอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งรวมถึง การค้ามนุษย์ การใช้แรงงานทาสสมัยใหม่ และการใช้แรงงานเด็ก</p>

ฉบับที่

8

B5 การป้องกันการแสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบและการเลือกปฏิบัติ (ต่อ)	รายการ	พบ
<p>B6 กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินและสิทธิทางกฎหมาย</p> <p>สอดคล้องกับ</p> <div data-bbox="443 712 724 846"> </div>	<p>d. แหล่งท่องเที่ยวและผู้มีส่วนสำคัญในภาคการท่องเที่ยวมีการลงนามเกี่ยวกับจรรยาบรรณในการปกป้องเด็กจากการล่วงละเมิดทางเพศในภาคการเดินทางและการท่องเที่ยว</p> <p>a. ในแหล่งท่องเที่ยว มีกฎหมายเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับเรื่องกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สิน และ สิทธิในการได้มาและครอบครอง รวมถึงสิทธิในการเข้าถึงทรัพยากรต่างๆ (ชื่อกฎหมาย มาตรา และวันที่ที่ประกาศใช้)</p> <p>b. กฎหมายในข้างต้นมีการระบุในเรื่องสิทธิ ชุมชนและชนพื้นเมือง การปรึกษาหารือเพื่อรับ ฟังความคิดเห็นสาธารณะ และการให้ออกจากพื้นที่ และตั้งถิ่นฐานใหม่</p> <p>c. มีหลักฐานของการบังคับใช้กฎหมายตามข้างต้นในบริบทของการพัฒนาการท่องเที่ยว และกิจกรรมการท่องเที่ยว</p> <p>d. มีหลักฐานของการเข้าไปการปรึกษาชุมชน ขอความยินยอม และจ่ายค่าตอบแทน</p>	
<p>B7 สวัสดิภาพและความปลอดภัย</p> <p>สอดคล้องกับ</p> <div data-bbox="443 1048 724 1182"> </div>	<p>a. แหล่งท่องเที่ยวมีการบริการด้านความปลอดภัยและสุขภาพเป็นที่ยอมรับและใช้การได้</p> <p>b. มีการศึกษาเพื่อกำหนดและจัดการความต้องการของนักท่องเที่ยวเพื่อให้สามารถให้บริการด้านสุขภาพและความปลอดภัยที่สอดคล้องกับความต้องการได้</p> <p>c. สิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยวที่ได้รับการตรวจสอบให้เป็นไปตามมาตรฐานความปลอดภัยและสุขอนามัย</p>	
<p>B8 การเข้าถึงการท่องเที่ยวสำหรับคนทั้งมวล</p> <p>สอดคล้องกับ</p> <div data-bbox="443 1328 724 1462"> </div>	<p>a. มีข้อบังคับและมาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้ต้องการความช่วยเหลือเป็นพิเศษให้สามารถเข้าถึงสถานที่ท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวกและบริการ</p> <p>b. มีการใช้มาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้ต้องการความช่วยเหลือเป็นพิเศษที่เหมาะสมสำหรับสิ่งอำนวยความสะดวกสาธารณะ</p> <p>c. มีข้อมูลเกี่ยวกับ ขอบเขต/สัดส่วนของการเข้าถึงสถานที่ท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวก ที่ผู้ต้องการความช่วยเหลือเป็นพิเศษสามารถเข้าถึงได้</p> <p>d. หลักฐานถึงการดำเนินการเพื่อปรับปรุงการเข้าถึงสำหรับผู้ที่มีความต้องการด้านการเข้าถึงที่หลากหลาย</p>	

ฉบับที่

9

รายการ		พบ
B8 การเข้าถึงการท่องเที่ยวสำหรับคน ทั้งมวล (ต่อ)	e. ในการสื่อสารโฆษณาแหล่งท่องเที่ยวในภาพรวมจะต้องมีข้อมูล ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้ต้องการความช่วยเหลือเป็น พิเศษบรรจุอยู่ด้วย	
	f. ในจุดท่องเที่ยวหลัก มีรายละเอียดจุดอำนวยความสะดวกสำหรับผู้ ต้องการความช่วยเหลือเป็นพิเศษอยู่ในข้อมูลสำหรับนักท่องเที่ยว	

ฉบับที่

10

ด้าน C ความยั่งยืนด้านวัฒนธรรม

รายการ		พบ
C(a) การปกป้องมรดกทางวัฒนธรรม		
C1 การปกป้องทรัพย์สินทางวัฒนธรรม	<p>สอดคล้องกับ</p> 	<p>อ. มีการจัดการบัญชีข้อมูลรวบรวมทรัพย์สินทางวัฒนธรรม รวมถึงการประเมินคุณค่า และประเมินความเปราะบาง</p> <p>บ. มีโปรแกรมการดำเนินงานเพื่อฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพย์สินทางวัฒนธรรม</p> <p>ค. มีกลไกสำหรับการใช้ประโยชน์จากรายได้ทางการท่องเที่ยวเพื่อสนับสนุนการอนุรักษ์ทรัพย์สินทางวัฒนธรรม</p>
C2 วัตถุทางวัฒนธรรม	<p>สอดคล้องกับ</p> 	<p>อ. มีข้อมูลหมายเหตุที่เกี่ยวข้องกับวัตถุทางประวัติศาสตร์ที่เหมาะสมในแหล่งท่องเที่ยว โดยให้ระบุข้อมูลหมายเหตุ มาตรา และวันที่ ประกาศ</p> <p>บ. มีหลักฐานของการให้ข้อมูลกฎหมายดังกล่าวแก่ธุรกิจท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยวอย่างชัดเจน</p> <p>ค. มีหลักฐานของการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง</p>
C3 มรดกที่จับต้องไม่ได้	<p>สอดคล้องกับ</p> 	<p>อ. ค้นหาและจัดทำคลังข้อมูลมรดกทาง วัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้</p> <p>บ. ยกตัวอย่างงานเฉลิมฉลองทางวัฒนธรรม และการให้ประสบการณ์แก่นักท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ (งานแสดงอีเว้นท์, ผลิตภัณฑ์ที่โดดเด่น ฯลฯ)</p> <p>ค. หลักฐานของการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นและชนพื้นเมืองในการพัฒนาและส่งเสริมประสบการณ์ให้นักท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้</p> <p>ด. ข้อคิดเห็นจากนักท่องเที่ยวและชุมชนท้องถิ่นในการส่งเสริมประสบการณ์เกี่ยวกับมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้</p>
C4 การเข้าถึงวิถีปกติ		<p>อ. ติดตามการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวัฒนธรรมของชุมชนท้องถิ่น</p> <p>บ. มีการสร้างการมีส่วนร่วมกับชุมชนท้องถิ่นในเรื่องของการเข้าถึงวิถีชีวิตปกติ</p>

ฉบับที่

11

รายการ		พบ
C4 การเข้าถึงวิถีปกติ (ต่อ) สอดคล้องกับ 	c. มีดำเนินการเป็นพิเศษเพื่อปกป้องและ/หรือ พื้นฟูการเข้าถึงของชุมชนท้องถิ่น .	
C5 ทรัพย์สินทางปัญญา สอดคล้องกับ 	a. มีกฎหมายเกี่ยวข้องกับทรัพย์สินทางปัญญาในแหล่งท่องเที่ยว (ฉบับ, มาตรา, วันที่) b. มีการให้ข้อมูลในเรื่องทรัพย์สินทางปัญญาให้แก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทางการท่องเที่ยว c. มีหลักฐานของการที่ทรัพย์สินทางปัญญาที่ได้รับการพัฒนาขึ้นเพื่อสร้างประสบการณ์ทางวัฒนธรรมให้นักท่องเที่ยวที่ได้รับการปกป้อง	
C(b) การเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม		
C6 การจัดการนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม สอดคล้องกับ 	a. มีการเฝ้าสังเกตการณ์การเคลื่อนตัวของนักท่องเที่ยวและผลกระทบที่เกิดขึ้นในสถานที่ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและการแบ่งปันข้อมูลดังกล่าวไปยังแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ b. หลักฐานของการดำเนินการจัดการกับผลกระทบจากการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นภายในหรือโดยรอบสถานที่ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม c. มีการเผยแพร่คู่มือการปฏิบัติสำหรับนักท่องเที่ยวเมื่อเข้าชมสถานที่ท่องเที่ยวที่เปราะบางและเข้าชมการจัดแสดงอันวิจิตรทางวัฒนธรรมที่จัดทำขึ้นตลอดจนติดตามตรวจสอบการปฏิบัติตามของนักท่องเที่ยวเป็นระยะ d. มีหลักปฏิบัติสำหรับผู้ประกอบการท่องเที่ยว และมัคคุเทศก์ และ/หรือผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม e. มีการจัดอบรมสำหรับมัคคุเทศก์	

ฉบับที่

12

รายการ		พบ
C7 การสื่อความหมายในแหล่งท่องเที่ยว สอดคล้องกับ 	a. มีการสื่อสาร/แจกข้อมูลเนื้อหาการสื่อความหมายในแหล่งท่องเที่ยว ด้วยรูปแบบที่นักท่องเที่ยวสามารถเข้าถึงได้ก่อนเข้ามายังแหล่งท่องเที่ยวได้	✓
	b. มีหลักฐานให้เห็นว่าเนื้อหาการสื่อความหมายเหล่านั้นได้มาจากการค้นคว้าวิจัยเป็นอย่างดีและถูกต้องแม่นยำ	✓
	c. เนื้อหาการสื่อความหมายมีการระบุถึงความสำคัญและความอ่อนไหว/ความเปราะบาง ของสถานที่ท่องเที่ยว	✓
	d. มีหลักฐานว่าคนในชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดทำเนื้อหาการสื่อความหมายที่เกี่ยวข้อง	✓
	e. มีเนื้อหาการสื่อความหมาย แปลในภาษาที่เหมาะสมกับนักท่องเที่ยว	✓

ฉบับที่

13

ด้าน D ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม

รายการ		พบ
D(a) การอนุรักษ์มรดกทางธรรมชาติ		
D1 การปกป้องสิ่งแวดล้อมที่มีความเปราะบาง สอดคล้องกับ 	a. มีการจัดทำคลังข้อมูลแหล่งมรดกทางธรรมชาติและทรัพย์สินทางธรรมชาติโดยระบุ ชนิด สถานะของการอนุรักษ์ และภาวะความเสี่ยง/ความเปราะบาง	
	b. มีโปรแกรมการดำเนินงานเพื่อการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ และมรดกทางธรรมชาติ	
	c. มีโปรแกรมการดำเนินงานเพื่อกำจัดและควบคุมสารพิษหรือสัตว์ต่างถิ่น	
	d. ดำเนินการระบุ เฝ้าสังเกตการณ์ และบรรเทาผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวต่อความหลากหลายทางชีวภาพและมรดกทางธรรมชาติ	
	e. มีกลไกสำหรับการนำรายได้จากการท่องเที่ยวมาใช้เพื่อสนับสนุนการอนุรักษ์ทรัพย์สินธรรมชาติ	
	f. มีการสื่อสารให้ข้อมูลกับนักท่องเที่ยวและภาคธุรกิจในการลดการแพร่กระจายของสายพันธุ์พืชและสัตว์ต่างถิ่น	
D2 การจัดการนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ สอดคล้องกับ 	a. มีการเฝ้าสังเกตการณ์การเคลื่อนตัวของนักท่องเที่ยวและผลกระทบที่เกิดขึ้นในสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติและมีการแบ่งปันข้อมูลดังกล่าวไปยังแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ	
	b. มีหลักฐานของการดำเนินการจัดการกับผลกระทบจากการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นภายในหรือโดยรอบแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ	
	c. มีการเผยแพร่คู่มือการปฏิบัติตัวสำหรับนักท่องเที่ยวเมื่อเข้าชมจุดท่องเที่ยวที่เปราะบางและการติดตามตรวจสอบการปฏิบัติตามของนักท่องเที่ยวเป็นระยะ	
	d. มีหลักปฏิบัติสำหรับผู้ประกอบการท่องเที่ยว และมีคฤหาสน์ และ/หรือผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ	
	e. สร้างความร่วมมือกับหน่วยงานอนุรักษ์ในท้องถิ่นเพื่อระบุความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อมที่อาจเกิดขึ้นจากการท่องเที่ยว และมีมาตรการลดความเสี่ยงเหล่านั้น	

ฉบับที่

14

	รายการ	พบ
<p>D3 การมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งมีชีวิตในป่า</p> <p>สอดคล้องกับ</p> <div data-bbox="443 562 576 696"> </div> <div data-bbox="587 562 719 696"> </div>	<p>a. มีข้อกำหนดระหว่างประเทศ กฎหมายระดับประเทศ และกฎหมายท้องถิ่นที่ใช้ในแหล่งท่องเที่ยวในเรื่องของการทำกิจกรรม/มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งมีชีวิตในป่า</p> <p>b. มีการสนับสนุนให้ใช้มาตรฐานสากลด้านการปกป้องสิ่งมีชีวิตในป่า ทั้งสิ่งมีชีวิตในน้ำและบนบก</p> <p>c. มีการออกหลักปฏิบัติสำหรับการทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสิ่งมีชีวิตในป่ารวมถึงการสำรวจที่เป็นไปตามมาตรฐานสากล</p> <p>d. มีระบบตรวจสอบการปฏิบัติตามข้อบังคับ และหลักปฏิบัติในการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยว</p> <p>e. มีการดำเนินการเพื่อเฝ้าสังเกตการณ์ความเป็นอยู่ของสิ่งมีชีวิตในป่า และลดการรบกวนสิ่งมีชีวิตในป่าโดยเฉพาะในบริเวณที่ทำกิจกรรม</p> <p>f. มีการให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวเกี่ยวกับทำกิจกรรมท่องเที่ยวกับสิ่งมีชีวิตในป่าซึ่งอาจเป็นอันตราย เช่น การสัมผัสและการให้อาหาร เป็นต้น</p>	
<p>D4 การแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบจากพืชหรือสัตว์และสวัสดิภาพสัตว์</p> <p>สอดคล้องกับ</p> <div data-bbox="443 1135 576 1270"> </div> <div data-bbox="587 1135 719 1270"> </div>	<p>a. มีกฎหมายเฉพาะทั้งในระดับระหว่างประเทศ ระดับชาติ และระดับท้องถิ่นรวมถึงมาตรฐานและแนวทางปฏิบัติเพื่อใช้ในแหล่งท่องเที่ยวในการปกป้องสวัสดิภาพสัตว์ และการอนุรักษ์สายพันธุ์พืชและสัตว์</p> <p>b. มีการชี้แจงข้อมูลด้านกฎหมาย มาตรฐาน และแนวทางปฏิบัติให้แก่ผู้ประกอบการท่องเที่ยว และมัคคุเทศก์</p> <p>c. มีระบบสำหรับตรวจสอบเงื่อนไขของการครอบครองสัตว์ป่าและสัตว์เลี้ยง รวมถึงการจัดที่อยู่อาศัยและการดูแล</p> <p>d. มีการออกใบอนุญาตและตรวจสอบ คุณสมบัติของบุคลากรที่รับผิดชอบสัตว์ป่าที่อยู่ในครอบครอง</p> <p>e. มีการดำเนินการเพื่อส่งเสริมอนุสัญญา CITES ว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศซึ่งชนิดสัตว์ป่าและพืชป่าที่ใกล้สูญพันธุ์ในภาคการท่องเที่ยวและตรวจสอบให้มั่นใจว่ามีการปฏิบัติตามอนุสัญญาดังกล่าว</p>	

ฉบับที่

15

รายการ		พบ
D4 การแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบจากพืชหรือสัตว์และสวัสดิภาพสัตว์ (ต่อ)	<p>f. มีการให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวในการหลีกเลี่ยงการค้าสัตว์ใกล้สูญพันธุ์ เช่น การซื้อของที่ระลึกที่ทำจาก/ได้จากสัตว์ป่าคุ้มครองตามประกาศของสภากษัตริย์แห่งประเทศไทยเพื่อการอนุรักษ์ธรรมชาติ (IUCN) หรือ อนุสัญญาว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศซึ่งชนิดสัตว์ป่าและพืชป่าที่ใกล้สูญพันธุ์ (CITES)</p> <p>g. มีการบังคับใช้กฎหมายเพื่อเป็นการรับรองว่า กิจกรรมการค้าสัตว์ใดๆ ที่เป็นส่วนหนึ่งของวิธีการทางวิทยาศาสตร์ โดยได้รับการจัดการอย่างเหมาะสมและเป็นไปตามกฎหมายอย่างเข้มงวดเพื่อการอนุรักษ์</p>	
D(b) การจัดการทรัพยากร		
D5 การอนุรักษ์พลังงาน สอดคล้องกับ 	<p>a. มีเผยแพร่และประกาศเป้าหมายการใช้พลังงาน</p> <p>b. มีโปรแกรมการดำเนินงานในการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงาน เช่น การส่งเสริมและสนับสนุนให้ใช้ฉนวนกันความร้อน เป็นต้น</p> <p>c. มีการลงทุนในพลังงานทดแทน และควบคุมสัดส่วนร้อยละของการจัดหา/การบริโภค ทั้งหมด</p> <p>d. สนับสนุนและสร้างแรงกระตุ้นในการตรวจสอบและลดการใช้พลังงานโดยภาคธุรกิจต่างๆ</p>	
D6 การจัดการน้ำ สอดคล้องกับ 	<p>a. มีการให้คำแนะนำและให้การสนับสนุนการติดตามและควบคุมการใช้ น้ำของภาคธุรกิจ</p> <p>b. มีการดำเนินการประเมินความเสี่ยงเรื่องน้ำอย่างสม่ำเสมอ</p> <p>c. ในกรณีที่มีความเสี่ยงเรื่องน้ำสูงให้มีการตั้งเป้าหมาย และบังคับใช้เป้าหมายการจัดการน้ำ และมีการรายงานต่อสาธารณชน</p> <p>d. ติดตามและควบคุมการใช้ปริมาณและทรัพยากรน้ำเพื่อวัตถุประสงค์ในการท่องเที่ยวพร้อมทั้งติดตามและควบคุมผลกระทบที่เกิดขึ้นกับชุมชนและระบบนิเวศในท้องถิ่น ตลอดจนมีการส่งเสริม และตรวจสอบให้ภาคธุรกิจท่องเที่ยวการปฏิบัติตามเป้าหมายการใช้ น้ำ</p> <p>e. มีการให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวในเรื่องความเสี่ยงของน้ำ และขอให้มีการใช้น้ำเท่าที่จำเป็น</p>	
D7 คุณภาพน้ำ	<p>a. มีการดำเนินการติดตามคุณภาพน้ำ</p> <p>b. มีข้อมูลและมีการรายงานเกี่ยวกับคุณภาพน้ำ</p> <p>c. มีการตรวจสอบน้ำที่ใช้สำหรับบำบัดด้วยมาตรฐานการรับรองและ ระบุสถานที่ตามมาตรฐานที่กำหนดไว้</p>	

ฉบับที่

16

รายการ		พบ
D7 คุณภาพน้ำ (ต่อ)	d. มีการดำเนินการเพื่อปรับปรุงคุณภาพน้ำ e. มีการให้ข้อมูลเกี่ยวกับคุณภาพน้ำดื่มในท้องถิ่นแก่นักท่องเที่ยวเพื่อส่งเสริมการใช้เป็นทางเลือกแทนน้ำดื่มบรรจุขวด	
<p>สอดคล้องกับ</p> <div> </div>		
D(c) การจัดการของเสียและการปลดปล่อยมลพิษ		
D8 น้ำเสีย	a. มีการจัดทำแนวทางปฏิบัติและข้อบังคับที่เป็นลายลักษณ์อักษรเกี่ยวกับการบำบัดน้ำเสีย b. มีระบบของการบังคับใช้แนวทางปฏิบัติในหมู่ผู้ประกอบการ c. มีการติดตามตรวจสอบ/ทดสอบน้ำเสียที่ปล่อยทิ้งแล้ว d. มีการจัดตั้งระบบบำบัดน้ำเสียที่ยั่งยืนชั่วคราวในระดับท้องถิ่นสำหรับใช้ในภาคการท่องเที่ยวหากเป็นไปได้และมีความเหมาะสม	
<p>สอดคล้องกับ</p> <div> </div>		
D9 ขยะมูลฝอย	a. มีโปรแกรมดำเนินการติดตามตามเรื่องขยะ โดยมีการการตั้งเป้าหมาย และผลการดำเนินงานที่เผยแพร่ต่อสาธารณชน b. มีการประสานงานร่วมกับธุรกิจท่องเที่ยวในการจัดการการรณรงค์/ให้คำปรึกษา/การสนับสนุนการจัดการขยะซึ่งรวมถึงขยะเศษอาหาร c. มีการรณรงค์เพื่อลด/กำจัดการใช้วัสดุที่ใช้เพียงครั้งเดียวแล้วทิ้ง โดยเฉพาะพลาสติก d. มีโปรแกรมดำเนินการจัดการขยะในที่ทำงานของหน่วยงานรัฐ และสิ่งอำนวยความสะดวก สาธารณะต่างๆ e. มีระบบที่รวบรวมและรีไซเคิลขยะอย่างน้อยสี่ประเภท (เช่น วัสดุอินทรีย์ กระดาษ โลหะ แก้ว และพลาสติก) f. จัดให้มีระบบที่ยั่งยืนสำหรับการกำจัดขยะที่ตกค้าง g. มีการรณรงค์ให้เลิกการทิ้งขยะนอกจุดทิ้ง และรักษาความสะอาดของพื้นที่สาธารณะ h. มีถังขยะเพียงพอสำหรับการแยกขยะ	
<p>สอดคล้องกับ</p> <div> </div>		

ฉบับที่

17

รายการ		พบ
D10 การลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก และบรรเทาการเปลี่ยนแปลงของสภาพ ภูมิอากาศ สอดคล้องกับ 	a. มีการประกาศเป้าหมายในการลดปล่อยก๊าซ เรือนกระจก โดย กำหนดร้อยละของการลดและวันในการวัดผล b. มีการจัดทำรายงานสภาพอากาศประจำปี รวมถึงการเฝ้า สังเกตการณ์และการปฏิบัติงานเพื่อผลกระทบต่างๆ c. มีการสนับสนุนการรณรงค์หรือการมีส่วนร่วมในรูปแบบต่างๆ กับ ธุรกิจที่เกี่ยวข้องในการลดและบรรเทาการปล่อยก๊าซเรือนกระจก d. หน่วยงานภาครัฐมีการดำเนินการในการลดการปล่อยก๊าซเรือน กระจก e. มีการให้ข้อมูลในเรื่องของแผนรายการการชดเชย (offset) การ ปล่อยก๊าซเรือนกระจกที่มีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับให้แก่ ภาคธุรกิจ ต่างๆ และนักท่องเที่ยว	
D11 การขนส่งที่มีผลกระทบต่ำ สอดคล้องกับ 	a. มีการลงทุนกับโครงสร้างพื้นฐานด้านการขนส่งที่มีความยั่งยืน ยิ่งขึ้น ซึ่งรวมถึงการขนส่งสาธารณะและยานพาหนะที่ปล่อยมลพิษต่ำ b. มีการให้ข้อมูลโปรแกรมการขนส่งทางเลือกต่างๆ ในการเดินทาง มายังแหล่งท่องเที่ยว และภายในแหล่งท่องเที่ยว c. มีการเก็บข้อมูลของนักท่องเที่ยวที่เลือกใช้บริการขนส่งทางเลือก d. มีการพัฒนาและสนับสนุนให้มีการปั่นจักรยานและการเดิน e. ให้ความสำคัญกับกลุ่มตลาดนักท่องเที่ยวที่สนใจตัวเลือกการขนส่ง ระยะสั้นและยั่งยืนยิ่งขึ้น f. หน่วยงานภาครัฐและธุรกิจท่องเที่ยวควรให้ความสำคัญกับการใช้ การขนส่งที่มีผลกระทบต่ำภายในหน่วยงานตนเอง	
D12 มลภาวะทางแสงและเสียง สอดคล้องกับ 	a. มีแนวทางปฏิบัติในเรื่องมลภาวะทางแสงและเสียง โดยส่งเสริม และแจกจ่ายให้ภาคธุรกิจ b. มีการระบุและเฝ้าสังเกตการณ์จุดที่มีความเป็นไปได้ในการ ก่อให้เกิดมลภาวะทางแสงและ เสียงโดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการ ท่องเที่ยว c. มีกลไกที่จะให้ผู้คนในพื้นที่สามารถรายงาน เกี่ยวกับมลภาวะทาง แสงและเสียง พร้อมกับการสามารถติดตามผลการปฏิบัติงานได้	

ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถาม

1. กรีนวิลล์ ฟาร์ม คาเฟ่ (Greenville Farm Café)

2. สวนปาล์มฟาร์มนก

3. เจ้าจุกฟาร์ม

4. ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

5. มินิมูร่าห์ (Mini Murrah Farm)

สถานที่ดำเนินการเก็บแบบสอบถาม Try out

1. ตลาดเกษตรกร จังหวัดฉะเชิงเทรา

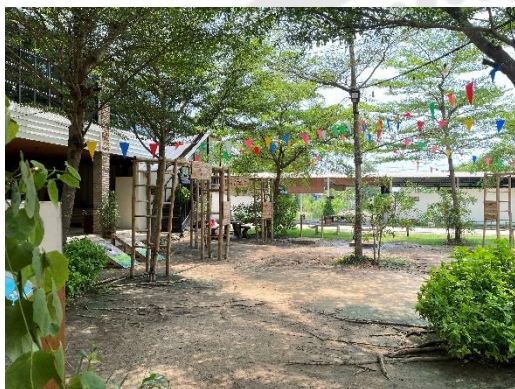

2. งานมะม่วงประจำปี

แหล่งท่องเที่ยวที่ดำเนินการเก็บแบบสอบถาม

1. มินิมูราห์ ฟาร์ม (Minimurah farm)

2. กรีนวิลล์ ฟาร์ม คาเฟ่ (Green Ville Farm Café)

3. เจ้าจุก ฟาร์ม

4. ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

5. สวนปาล์มฟาร์มนก

ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลการสนทนากลุ่ม

ดำเนินการสำรวจแหล่งท่องเที่ยวตำบลคลองเขื่อน

สวนมะม่วงลุงโมทย์

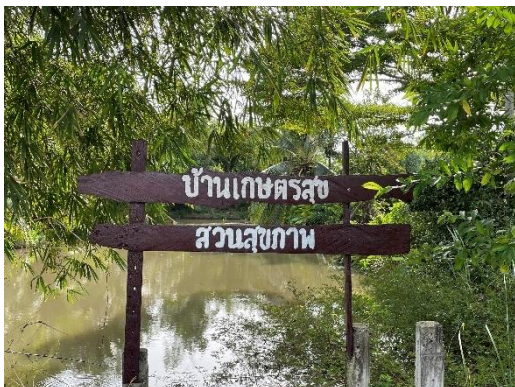
ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงอำเภอกลองเชื่อน

สวนมะม่วงอำนาจ

สวนมะม่วงลุงเชียร

บ้านเกษตรสุข

กลุ่มผักพื้นบ้าน

บ้านขนมไทยสามสาว

ศาลาเรียนรู้ ศพก.

สำรวจองค์ประกอบทางการท่องเที่ยว

1. สิ่งดึงดูดใจ (Attraction)

จังหวัดฉะเชิงเทรา มีการสนับสนุนการเกษตรที่มีอัตลักษณ์ที่โดดเด่นอย่างมะม่วงหลากหลายสารพันธุ์ เช่น มะม่วงน้ำดอกไม้เบอร์ 4 มะม่วงน้ำดอกไม้สีทอง มะม่วงมันเดือนเก้ค่า มะม่วงชายตึก มะม่วง และมะม่วงเขียวเสวย

2. การเดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility)

ป้ายบอกทางในการเข้าถึงที่ชัดเจน

เส้นทางคมนาคมในตำบลคลองเขื่อน

3. การบริการที่พัก (Accommodation)

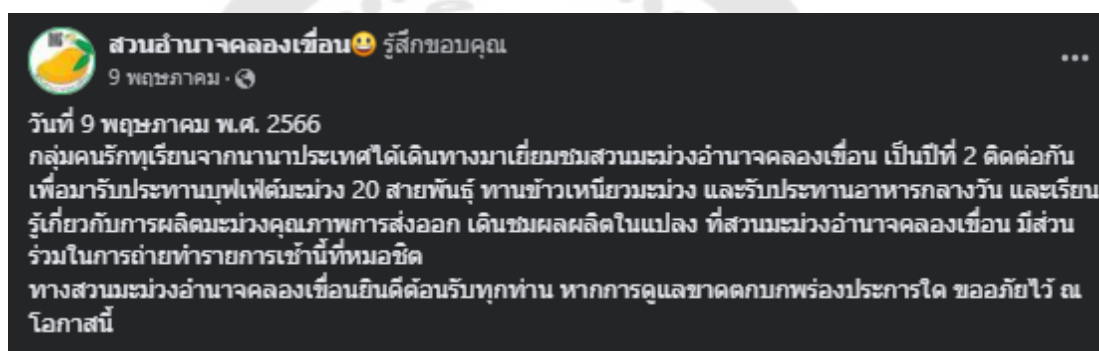
โฮมสเตย์ลุงเดือน

อนุรักษ์การทำเกษตรปลอดถัย เพื่ออนุรักษ์ หิ้งห้อยในชุมชน โดยไม่เผาขยะ และใช้ปุ๋ยอินทรีย์จากการหมักจากเศษอาหาร เป็นการรักษาระบบนิเวศ

4. กิจกรรมการท่องเที่ยว (Activities)

ให้ความรู้การทำเกษตรกับนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติชาวมุสลิม

บุฟเฟต์มะม่วง กว่า 20 สายพันธุ์

พายเรือชมสวนมะม่วง

ปั่นจักรยานท่องเที่ยวตำบลคลองเขื่อน

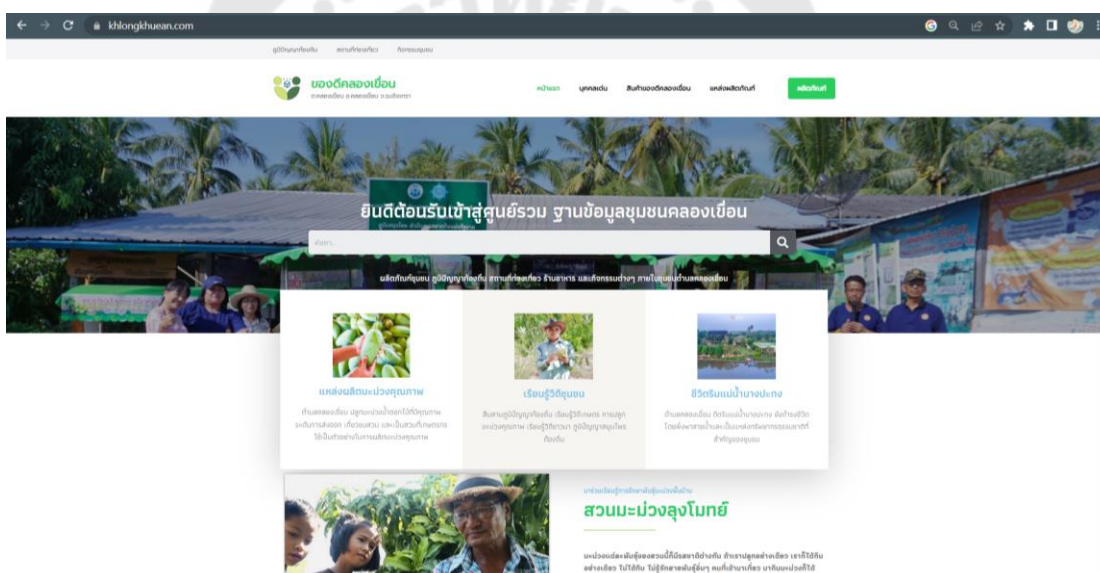
5. สิ่งอำนวยความสะดวก (Destination Amenities)

บริการรถอีแต่นำเที่ยว

เว็บเพจเฟซบุ๊กประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวโดยชุมชนตำบลคลองเขื่อน

เว็บไซต์ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวตำบลคลองเขื่อน

วัดโพธิ์มฤตาราม (วัดคลองเขื่อน) พื้นที่อำนวยความสะดวกได้ลานจอดรถ สำหรับ
นักท่องเที่ยว จุดนัดพบทั้งทางเรือ และรถยนต์

ภาคผนวก ช

หลักฐานตามตัวชี้วัด เกณฑ์แหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (GSTC)

ด้าน A การจัดการความยั่งยืน.

1. A(a) กรอบและโครงสร้างการจัดการ

A1 ความรับผิดชอบต่อด้านการจัดการแหล่งท่องเที่ยว

ประกาศองค์การบริหารส่วนตำบลคลองเขื่อน เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนตำบลคลองเขื่อน

ตามที่ องค์การบริหารส่วนตำบลคลองเขื่อน ได้ประกาศ เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานขับเคลื่อนการท่องเที่ยวเชิงเกษตรนิเวศน์และวัฒนธรรมตำบลคลองเขื่อน ลงวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ ไปแล้วนั้น เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงบุคลากร ทำให้ต้องมีการปรับปรุงคณะกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรและวัฒนธรรมตำบลคลองเขื่อน และมีมติจากประชุมให้เปลี่ยนชื่อกลุ่มเป็น “กลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนตำบลคลองเขื่อน”

เพื่อให้การดำเนินงานมีความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล เหมาะสมชัดเจน และก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชน จึงยกเลิกประกาศองค์การบริหารส่วนตำบลคลองเขื่อน เมื่อวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ และแต่งตั้งคณะกรรมการกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนตำบลคลองเขื่อนดังนี้

๑. นายปราโมทย์ รัตนสินทร์	ประธาน
๒. นายสุชาติ เสนหา	รองประธาน /ฝ่ายรณเปิดประทุน
๓. นายธชชัย เสนหา	รองประธาน /ฝ่ายรณจักรยานเพื่อเช่าบริการ
๔. นายพงษ์ศักดิ์ วรชาติตระกูล	ประชาสัมพันธ์
๕. นางสาวเมธิณี ภาจิต	นายทะเบียน
๖. นางจันทร์แรม อักษร	เหรัญญิก
๗. นายกิตติภพ มงคล	ฝ่ายเกษตร
๘. นายเดือน พุ่มนิคม	ฝ่ายโฮมสเตย์ฝั่งใน
๙. นางกานดา บัตรสูงเนิน	ฝ่ายโฮมสเตย์ฝั่งนอก
๑๐. นายอำนาจ ไรจนวิสิทธิ์	ฝ่ายรักษาความปลอดภัย
๑๑. นายสุขเกษม จูเจริญ	ปฏิคม
๑๒. นายสมคิด ภาจิต	ฝ่ายตรงพื้นบ้าน
๑๓. นางบำรุง สุกุลนาค	ฝ่ายแม่ครัวฝั่งนอก
๑๔. นางลำเพย เสนหา	ฝ่ายแม่ครัวฝั่งใน
๑๕. ว่าที่ร้อยตรีเผด็จ อินทสวัสดิ์	กรรมการ / เลขานุการ
๑๖. นายธรรมรักษ์ รัตนสินทร์	กรรมการ /ผู้ช่วยเลขานุการ

หน้าที่

๑. ศึกษา สํารวจ วิเคราะห์ ข้อมูลเพื่อกําหนดแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่ตำบลคลองเขื่อน
๒. ประสานและบูรณาการกับส่วนราชการและหน่วยงานอื่นๆที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาการท่องเที่ยว
๓. จัดทำแผนปฏิบัติการประสานนโยบายและนํ้าแผนไปสู่การปฏิบัติ

ที่ปรึกษา

๑. องค์การบริหารส่วนตำบลคลองเขื่อน
๒. สำนักงานเกษตรอำเภอคลองเขื่อน
๓. สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอคลองเขื่อน
๔. สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดฉะเชิงเทรา
๕. มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนรินทร์

อำนาจหน้าที่

๑. ให้คำปรึกษา ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะแก่คณะกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร
๒. ให้การสนับสนุนและส่งเสริมการดำเนินงานและการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรและ

วัฒนธรรม

๓. ร่วมประชุมคณะกรรมการดำเนินงาน
๔. หาช่องทางของงบประมาณจากหน่วยงานต่างๆ

จึงประกาศมาเพื่อทราบโดยทั่วกัน

ประกาศ ณ วันที่ ๓๐ เดือน ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๓

(นายประวิทย์ สมบูรณ์)

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลคลองเขื่อน

รายชื่อและตำแหน่งการเชื่อมโยงการมีส่วนร่วมภายในตำบลคลองเขื่อน

ตรา

หมายเหตุ
กรรมการยอบต์เพื่อเข้า
ปิดประทุน
กั๊ย
นุการ

ชื่อ-สกุล	ที่อยู่	เบอร์โทรศัพท์	หมายเหตุ
๑๗. นางสมจิตร สุขเข้ม	๑๑๒ ม.๑ ต.คลองเขื่อน	๐๙๙-๐๒๔๐๕๕๐	
๑๘. นางอมอร จูเจริญ	๕๐ ม.๔ ต.คลองเขื่อน	๐๘๗-๕๕๘๗๗๙	
๑๙. นางประไพ อินทโชติ	๕๕ ม.๖ ต.คลองเขื่อน	๐๘๙-๒๔๗๖๕๓๑	
๒๐. นางบุญยิ่ง อุตโต	๑๑๐ ม.๓ ต.คลองเขื่อน	๐๘๖-๑๕๔๐๒๘๔	
๒๑. นางประจวบ มงคล	๕๓ ม.๓ ต.คลองเขื่อน	๐๘๗-๗๔๐๔๖๒๗	
๒๒. นางปราณี ละมั่งทอง	๗๙ ม.๖ ต.คลองเขื่อน	๐๘๑-๖๘๖๕๕๑๕	
๒๓. นางสาวอรสา กิมแต่ง	๗๕/๒ ม.๕ ต.คลองเขื่อน	๐๙๖-๔๔๒๗๙๖	
๒๔. นางนิตยา มิ่งฉาย	๒๙/๒ ม.๔ ต.คลองเขื่อน	๐๘๘-๕๒๔๙๓๗	
๒๕. นายส าราย สุขเกษม	๗๔/๕ ม.๕ ต.คลองเขื่อน	๐๙๔-๖๕๔๔๗๑๙	
๒๖. นางสุรีย์ จันทมาลา	๑๗/๑ ม.๕ ต.คลองเขื่อน	๐๘๖-๘๒๒๕๒๖๕	
๒๗. นางสาวณศา โกศลุม	๖๘/๒ ม.๕ ต.คลองเขื่อน	๐๘๐-๒๘๒๕๔๗๓	
๒๘. นางมะลิ โกศลุม	๖๙/๒ ม.๕ ต.คลองเขื่อน	๐๘๕-๑๖๕๖๕๒๒	

A2 ยุทธศาสตร์การจัดการแหล่งท่องเที่ยว และแผนปฏิบัติการ

รายงานการประชุม คณะกรรมการกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนตำบลคลองเขื่อน
ครั้งที่ ๑/๒๕๖๔
ตำบลคลองเขื่อน อำเภอกลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา
วันอังคารที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๔ เวลา ๐๙.๐๐ น.
ณ องค์การบริหารส่วนตำบลคลองเขื่อน อำเภอกลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา

ผู้มาประชุม

๑. นายปราโมทย์ รัดนสินทร์	ตำแหน่ง ประธาน
๒. นายสุชาติ เสน่หา	ตำแหน่ง รองประธาน/ฝ่ายรุดเปิดประทุน
๓. นายธงชัย เสน่หา	ตำแหน่ง รองประธาน/ฝ่ายรุดจึกรยานเพื่อเข้าบริการ
๔. นายพงษ์ศักดิ์ วรชาติตระกูล	ตำแหน่ง ประชาสัมพันธ์
๕. นางจันทร์แรม อักษร	ตำแหน่ง เทรย์ญัก
๖. นายกิตติภพ มงคล	ตำแหน่ง ฝ่ายเกษตร
๗. นายเดือน พุ่มนิคม	ตำแหน่ง ฝ่ายโหมสเดย์ฝังโน
๘. นายอานวย โรจนวิสิทธิ์	ตำแหน่ง ฝ่ายรักษาความปลอดภัย
๙. นายสุขเกษม จูเจริญ	ตำแหน่ง ปฏิคม
๑๐. นางบำรุง สกลนาค	ตำแหน่ง ฝ่ายแม่ครัวฝังนอก
๑๑. นางสาวเพย เสน่หา	ตำแหน่ง ฝ่ายแม่ครัวฝังโน
๑๒. ว่าที่ร้อยตรีเด็จ อินทสวัสดิ์	ตำแหน่ง กรรมการ /เลขานุการ
๑๓. นายธรรมรักษ์ รัดนสินทร์	ตำแหน่ง กรรมการ /ผู้ช่วยเลขานุการ

ผู้ไม่มาประชุม

๑. นางสาวเมธิณี ภาษิต	ตำแหน่ง นายทะเบียน
๒. นางกานดา บัตรสูงเนิน	ตำแหน่ง โหมสเดย์ฝังนอก
๓. นายสมคิด ภาษิต	ตำแหน่ง ฝ่ายตรงวงพื้นบ้าน

ผู้เข้าร่วมประชุม

๑. อาจารย์ดวงฤดี จัรัสชนสาร
๒. ผศ.ครรชิต มาระโกชน
๓. อาจารย์กรณักร มาระโกชน
๔. นางสาวปัทมา พลอยวิเศษ
๕. นางสาวจรวรรณ สุขแชน
๖. นางสาวญาดา สมบูรณ์
๗. นางสาวณัฐธิดา โตเจริญ
๘. นางสาวมิตา มีมะโน
๙. นางสาววาสนา อธิธิยานรณ
๑๐. นางสาวสตรียรัตน์ สงสวัสดิ์
๑๑. นางสาวสวติรี ทิมศรี

~ ๒ ~

๑๒. นางสาวสุชาดา มีทรัพย์นิคม
 ๑๓. นางสาวสุธีราพร แก่นอ้วน
 ๑๔. นางธัญญา บุญจันทร์
 ๑๕. นางสาวนันท์นภัส ละมั่งทอง
 ๑๖. นางสาวลลิตา ดันเจียง
 ๑๗. นางสาวสุชาดา วรรณพิรุณ
 ๑๘. นายอำนาจ ดันเจียง

เริ่มประชุมเวลา.....๐๙.๐๐..... น.

ประธานกล่าวเปิดประชุม และดำเนินการตามระเบียบวาระการประชุมดังต่อไปนี้

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องประธานแจ้งที่ประชุมทราบ

๑.๑.การประชุมมาตรฐานท่องเที่ยวโดยชุมชน

ชุมชนตำบลคลองเขื่อนได้เข้าร่วมการประชุมมาตรฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชน โดยในวันที่ ๒๖ เวลา ๑๓.๐๐ น. กรมการท่องเที่ยวจะประเมินโดยใช้วิธีการ Conference ซึ่งทีมสนับสนุน (ทีม UBT ตำบลคลองเขื่อน) ได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลของกลุ่มที่ใช้ในการประเมิน และนำเสนอ ดังนี้ ตารางแสดงผลการประเมินมาตรฐานท่องเที่ยวโดยชุมชนตำบลคลองเขื่อน

ด้าน	คะแนนที่ได้ (เต็ม ๔)	ระดับคะแนน
๑.ด้านการบริหารจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน	๓.๔๒	ดีเยี่ยม
๒.ด้านการจัดการเศรษฐกิจ สังคม และคุณภาพชีวิตที่ดี	๓	ดี
๓.ด้านการอนุรักษ์และส่งเสริมรดกทางวัฒนธรรม	๓.๖๗	ดีเยี่ยม
๔.ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อย่างเป็นระบบและยั่งยืน	๓.๖๓	ดีเยี่ยม
๕.ด้านการบริการและความปลอดภัย	๓.๒๙	ดีเยี่ยม
๖.ด้านการส่งเสริม การประชาสัมพันธ์และ การทำงาน ร่วมกันระหว่างชุมชนและผู้ประกอบการ ด้านการเข้าถึง ตลาด และทำงานร่วมกับผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องนอก	๒.๓๓	ดี
คะแนนรวมทุกด้าน	๓.๒๒	ดีเยี่ยม

ที่ประชุมรับทราบ

ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองรายงานการประชุมครั้งที่แล้ว

ไม่มีเนื่องจากเป็นการประชุมกลุ่มครั้งแรก

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องเพื่อพิจารณา

๓.๑. แผนการดำเนินงานของกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนตำบลคลองเขื่อน

๒.๑.๑. วิสัยทัศน์ คือ แหล่งท่องเที่ยวโดดเด่น เน้นอนุรักษ์วัฒนธรรมและ
 สิ่งแวดล้อม สร้างรายได้สู่ชุมชน นำไปสู่คุณภาพชีวิตที่ดี

~ ๓ ~

๓.๒.๒. พันธกิจ

๑) มุ่งเน้นการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ดำรงความเป็นแหล่งทรัพยากรธรรมชาติที่สมบูรณ์ และมีการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดี

๒) ส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวอย่างสมดุลระหว่างเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

๓) ส่งเสริมกิจกรรมในรูปแบบการสร้างมูลค่าเพิ่มทางการท่องเที่ยว

๔) ส่งเสริมให้ชุมชนทำงานร่วมกันกับหน่วยงานต่างๆ โดยเห็นแก่

ประโยชน์ส่วนรวม

๕) เสริมสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผน

และพัฒนา

๖) ส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวใหม่ที่มีศักยภาพสามารถเชื่อมโยง

ธรรมชาติ ศิลปวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของชุมชน

๓.๒.๓. ค่านิยม คือ สวยงาม โดดเด่น ปลอดภัย ใส่ใจสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม

๓.๒.๔. แผนยุทธศาสตร์ มีดังนี้

ตารางแสดงแผนยุทธศาสตร์กลุ่ม

ประเด็นยุทธศาสตร์	เป้าประสงค์	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	โครงการ
พัฒนาแหล่งทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว โดยยังคงดำรงไว้ซึ่งทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	แหล่งท่องเที่ยวโดดเด่น และยังคงความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นไว้	แหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่ในชุมชนมีการพัฒนาให้โดดเด่น	นักท่องเที่ยวพึงพอใจร้อยละ ๘๐	โครงการปรับปรุงทัศนียภาพแหล่งท่องเที่ยวโครงการขุดลอกคูคลองตำบลคลองเขื่อน
ผลักดันประชาชนให้รักและช่วยกันรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยการให้เข้ามามีส่วนร่วมในการรับผิดชอบ	ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชนมีความอุดมสมบูรณ์ สะอาดปราศจากมลพิษทางสิ่งแวดล้อม	ประชาชนในชุมชนและนักท่องเที่ยวมีจิตสำนึกในการรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่อุดมสมบูรณ์และปราศจากมลพิษต่างๆ ในระยะเวลา ๑ ปี	โครงการอบรมการคัดแยกขยะ
ผลักดันความร่วมมือของหน่วยงานต่างๆ เพื่อให้บริการนักท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพ	การบริการนักท่องเที่ยวมีประสิทธิภาพ	มีภาคีที่ช่วยในการดำเนินงานของกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน	มีภาคีเครือข่ายในการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างน้อย ๕ แห่ง	โครงการพัฒนาศักยภาพนักท่องเที่ยวความหมายชุมชน

~ ๔ ~

ประเด็นยุทธศาสตร์	เป้าประสงค์	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	โครงการ
				โครงการพัฒนา ศักยภาพกลุ่ม ท่องเที่ยว ชุมชนตำบล คลองเขื่อน
ส่งเสริมการพัฒนา โครงสร้างพื้นฐานที่ สนับสนุนการ ท่องเที่ยวและเร่งรัด การปรับปรุง มาตรฐานในเรื่องสิ่ง อำนวยความสะดวก ความปลอดภัยและ สุขอนามัย	แหล่งท่องเที่ยวใน ชุมชนมีโครงสร้าง พื้นฐานที่ดีและ ความปลอดภัย สำหรับคนในชุมชน และนักท่องเที่ยว	โครงสร้างพื้นฐาน เช่นถนนในแหล่ง ท่องเที่ยวต่างๆ ได้รับการพัฒนา มี สิ่งอำนวยความสะดวก สะดวกตามแหล่ง ท่องเที่ยวต่างๆใน ชุมชน	โครงสร้างพื้นฐานและ สิ่งอำนวยความสะดวก ปลอดภัยและ สุขอนามัยได้รับการ พัฒนาร้อยละ ๕๐	โครงการ ปรับปรุง เส้นทางตำบล คลองเขื่อน
พัฒนาด้านการตลาด และประชาสัมพันธ์ เพื่อยกระดับแหล่ง ท่องเที่ยวให้เป็นที่ รู้จัก	ระดับเศรษฐกิจของ ชุมชนดีขึ้น	แหล่งท่องเที่ยวของ ชุมชนตำบลคลอง เขื่อนสินค้า และ ผลิตภัณฑ์ของชุมชน เป็นที่รู้จักทั่ว ประเทศ	- ยอดขายจากการขาย ผลิตภัณฑ์เพิ่มขึ้นร้อย ละ ๕๐ - มีช่องทางการ ประชาสัมพันธ์แหล่ง ท่องเที่ยวชุมชน	โครงการอบรม การพัฒนา ตลาดออนไลน์

มติที่ประชุม เห็นควรให้เปลี่ยนวิสัยทัศน์เป็น แหล่งท่องเที่ยวโดดเด่น เชิง
เกษตร อนุรักษ์วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม สร้างรายได้สู่ชุมชน นำไปสู่คุณภาพชีวิตที่ประชุม และเห็นควรให้เปลี่ยน
คำนิยามเป็น ธรรมชาติสวยงาม วิถีชุมชนโดดเด่น เน้นความปลอดภัย ใส่ใจสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม และเพิ่ม
กิจกรรมโครงการต่างๆ เช่น การวางแผนภูมิทัศน์ และมีโครงการทำชุมชนประตูดงรูป เพื่อเปิดรับนักท่องเที่ยว ใน
เดือนธันวาคม พัฒนาโฮมสเตย์ให้มีความพร้อมมากขึ้นจากเดิม ปรับที่พักและอาหาร แต่เนื่องจากสถานการณ์โควิด
ทำให้ไม่มีทุนในการพัฒนา ส่งเสริมเรื่องสุขภาพในชุมชน เพราะคนในชุมชนเริ่มกลับมามีสุขภาพมากขึ้น มีกิจกรรม
ปั่นจักรยานในพื้นที่ จึงอยากมีการจัดกิจกรรมเพิ่มขึ้น เช่น กิจกรรมวิ่งในชุมชน ๓-๕ กิโลเมตร เป็นต้น และเพื่อให้คนที่ทำ
กิจกรรมได้พัก เที่ยวชมจึงอยากให้มีการพัฒนาจุดเช็คอินขึ้น และส่งเสริมน้ำสมุนไพรบ้านอาจารย์ปราโมทย์ อาจ
เสริมในเรื่องของการวิ่งเข้าสวนมะม่วง ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติและสุขภาพ อาจเพิ่มจุดเช็คอินเกี่ยวกับข้าว
และพัฒนาจุดชมจุดท่องเที่ยวให้เป็นสมาร์ทฟาร์ม ส่วนหมู่ ๔ มีการทำโคกหนองนา ซึ่งอยากเสริมสถานที่ เช่น คาเฟ่
เล็กๆ เป็นต้น พัฒนาและส่งเสริมในเรื่องของประชาสัมพันธ์ ส่งเสริมจุดเด่นของแต่ละหมู่ ให้นักท่องเที่ยวรับรู้และ
ทราบถึงปฏิทินท่องเที่ยวชุมชน ว่าช่วงเดือนไหนมีผลผลิตอะไรบ้าง พัฒนาการส่งสินค้าแบบออนไลน์เพื่อให้ความ
สะดวกกับผู้ที่มีความสนใจในผลิตภัณฑ์

~ ๕ ~

	<p>๓.๒ ข้อตกลงร่วมกันของกลุ่มท่องเที่ยวชุมชนตำบลคลองเขื่อน</p> <p>๓.๒.๑. ข้อตกลงด้านการจัดการสมาชิกกลุ่ม</p> <p>๑) การเข้าเป็นสมาชิกกลุ่ม</p> <ul style="list-style-type: none"> - สมาชิกกลุ่มควรเป็นคนในชุมชนตำบลคลองเขื่อน - หากมีคนนอกชุมชนต้องการเป็นสมาชิกต้องให้สมาชิกในกลุ่มเสนอชื่อและต้องมีเสียงสนับสนุนในที่ประชุมมากกว่า ๕๐% ของสมาชิกในที่ประชุมจึงจะสามารถเป็นสมาชิกได้ - ให้ประธานนักเรียนทุกคนเรียนในตำบลคลองเขื่อนเป็นกรรมการกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน <p>๒) การฟื้นฟูสภาพสมาชิกกลุ่ม</p> <p>ย้ายถิ่นฐาน ลาออก ครบวาระ เสียชีวิต มีการทุจริตคอร์รัปชันทุกกรณีการ</p>
ดำรงตำแหน่งครั้งละ ๔ ปี	มติ ที่ประชุมเห็นชอบ
<p>ของการพัฒนาชุมชน</p> <p>การจัดกิจกรรมต่างๆ ตามวิถีชุมชน และการเลือกทำกิจกรรมแต่ละครั้งจัดความต้องการของ นักท่องเที่ยวโดยมีการคิดต้นทุนค่าใช้จ่ายของแต่ละกิจกรรมตามข้อตกลงที่มีร่วมกัน การจัดสรรเงินต้องมีการ สมทบเงินเข้ากองทุนกลางพัฒนายอย่างน้อย ๕% ต่อคณะของนักท่องเที่ยวเพื่อจัดสวัสดิการให้แก่สมาชิก เพื่อ สาธารณะประโยชน์และเงินกองกลางนำไปใช้สนับสนุนกิจกรรมสาธารณประโยชน์ กิจกรรมช่วยเหลือสังคม และสมาชิกกลุ่มจะต้องมีส่วนร่วมในกิจกรรมนั้นในทุกปี</p>	<p>๓.๒.๒. ข้อตกลงด้านการกระจายรายได้จากการท่องเที่ยวเพื่อประโยชน์</p> <p>มติ ที่ประชุมเห็นชอบ</p>
<p>และวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยว</p> <p>เพื่อต้อนรับนักท่องเที่ยว</p> <p>นักท่องเที่ยว</p>	<p>๓.๒.๓. ข้อตกลงด้านการบริหารจัดการทรัพยากรด้านสังคมประเพณี</p> <p>๑) เมื่อนักท่องเที่ยวมาสมาชิกกลุ่มท่องเที่ยวจะใส่เสื้อกรีนคนคลองเขื่อน</p> <p>๒) จัดให้มีอาหารพื้นบ้าน และการละเล่นเช่นรำกลองยาวในการต้อนรับ</p> <p>๓) อนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีชุมชนจัดกิจกรรมตามประเพณีต่างๆ</p> <p>มติที่ ประชุมเห็นควรให้เพิ่มการแสดงลูกกลองเข้าในกิจกรรมต้อนรับ</p>
นักท่องเที่ยว	
<p>สิ่งแวดล้อมเพื่อการท่องเที่ยว</p> <p>น้ำหมักชีวภาพ มีกิจกรรมปั่นจักรยานเยี่ยมชมชุมชน (คิดในโปรแกรมการท่องเที่ยวแล้ว)</p>	<p>๓.๒.๔. ข้อตกลงด้านการบริหารจัดการทรัพยากรด้านธรรมชาติหรือ</p> <p>๑) สถานที่ท่องเที่ยวในชุมชนแต่ละจุดจะต้องมีการคัดแยกขยะในครัวเรือน</p> <p>๒) รายการอาหารเป็นเมนูพื้นบ้านที่ใช้วัตถุดิบท้องถิ่นปลอดสารพิษและได้มาตรฐาน</p> <p>๓) มีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ลดการสร้างมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม เช่น การทำ</p> <p>มติ ที่ประชุมเห็นชอบ</p>
	<p>๓.๒.๕. ข้อตกลงด้านการบริการนักท่องเที่ยว</p>
	<p>๑) จำกัดนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาครั้งละไม่เกิน ๑๕๐ คน</p>

~ ๖ ~

ศึกษาเรียนรู้ชุมชนเชิงเกษตร	๒) เน้นกลุ่มนักท่องเที่ยวที่สนใจด้านการเกษตร มีความต้องการเข้ามา
ผู้ติดตาม ให้เจ้าของสถานที่ท่องเที่ยวอื่นๆเตรียมผู้ดูแลอย่างน้อย ๑ คน	๓) ในกรณีที่นักท่องเที่ยวเป็นผู้สูงอายุหรือคนพิการเข้ามาเยี่ยมชมแล้วไม่มี
	๔) ให้สถานที่ท่องเที่ยวทุกแห่งเตรียมจุดคัดกรองป้องกันโรคโควิด-๑๙
	๕) กำชับให้นักท่องเที่ยวปฏิบัติตามข้อปฏิบัติสำหรับนักท่องเที่ยวอย่างเคร่งครัด
	มติ ที่ประชุมเห็นชอบ
	๓.๒.๖. ข้อปฏิบัติสำหรับนักท่องเที่ยว
	๑) นักท่องเที่ยวต้องปฏิบัติตามมาตรการป้องกันการติดเชื้อโควิด-๑๙ อย่างเคร่งครัด
	๒) นักท่องเที่ยวทุกท่านต้องได้รับวัคซีนป้องกันโควิด-๑๙ ครบตามที่รัฐบาล
กำหนดแล้วเท่านั้น	๓) สแกนหมอนชนะ และต้องผ่านการคัดกรองก่อนเข้าสถานที่ท่องเที่ยว
อำนวยความสะดวกและสามารถเข้าร่วมบางกิจกรรมได้ ควรมีผู้ติดตามอย่างน้อย ๑ คน	๔) ในกรณีที่นักท่องเที่ยวมีโรคประจำตัวหรือมีผู้สูงอายุ ควรเว้นกิจกรรมที่ไม่
นักท่องเที่ยวนำ ร่ม หมวก เสื้อแขนยาว หรือ ยาตามมาด้วย	๕) นักท่องเที่ยวที่มีโรคประจำตัวควรพกยาติดตัวไว้เสมอและแนะนำให้
สาธารณะและตามแหล่งน้ำ	๖) กรณีพักค้างคืนควรงดใช้เสียงรบกวนตั้งแต่เวลา ๒๒.๐๐น. เป็นต้นไป
	๗) ให้นักท่องเที่ยวคัดแยกขยะทุกครั้งก่อนการทิ้งขยะ ห้ามทิ้งขยะในที่
	มติ ที่ประชุมเห็นควรให้เพิ่มการจัดกิจกรรมและการสร้างสรรค์เฉพาะในบริเวณที่กำหนด
	๒.๒.๗. ข้อตกลงในการใช้แรงงานเด็กในกิจกรรมที่เสี่ยงภัย หรือ
เบียดบังเวลาเรียนในการป้องกันและ ไม่สนับสนุนการค้าประเวณี	๑) หากต้องการให้เด็กทำกิจกรรมต้องมีการพิจารณาความเหมาะสมก่อน
	๒) หากต้องการให้เด็กทำกิจกรรมต้องได้รับอนุญาตจากผู้ปกครอง
	๓) ไม่ใช้แรงงานเด็กเกิน ๒๑.๐๐น. และต้องให้เด็กพักผ่อนอย่างเพียงพอ
	๔) หากมีการใช้แรงงานเด็กผู้ปกครองควรมีส่วนร่วมทุกครั้ง
ครั้งเพื่อป้องกันและไม่ สนับสนุนการค้าประเวณี	๕) ในการทำกิจกรรมต้องมีผู้ปกครองดูแล มีคนรับหน้าที่รับ-ส่งเยาวชนทุก
ไทยหรือมีความเสี่ยงอันตรายหรือทำให้ขาดโอกาสทางการศึกษา	๖) ไม่ใช้แรงงานเด็กที่อยู่นอกกรอบศีลธรรมและวัฒนธรรมอันดีงามของ
มติที่ประชุมเห็นชอบ	
ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องอื่นๆ	
๔.๑. การเปลี่ยนแปลงชื่อสมุดบัญชี	
วัฒนธรรม ตำบลคลองเขื่อน เป็น กลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนตำบลคลองเขื่อน	
๔.๒. ผู้มีอำนาจในการเบิกจ่ายเงิน	
รายชื่อเดิม	๑. นายปราโมทย์ รัตนสินทร์ ๒. นางจันทร์แรม อักษร

~ ๗ ~

๓. นางสาวศิริพร มงกุฎทอง

เนื่องจากนางศิริพร มงกุฎทอง ได้ย้ายไปอยู่จังหวัดระยอง ทำให้ไม่สามารถดำเนินการเบิกจ่ายได้ จึงขอเปลี่ยนผู้มีอำนาจในการเบิกจ่ายเงินรายที่ ๓ เป็นบุคคลอื่นแทนให้เสนอรายชื่อ โดยนายสุขเกษม จูเจริญ เสนอ ว่าที่ร้อยตรีเผด็จ อินทสวัสดิ์ เป็นผู้แทนคนที่ ๓

มติที่ประชุม เห็นชอบ ผู้มีอำนาจในการเบิกจ่ายทั้ง ๓ คือ

๑. นายปราโมทย์ รัตนสินทร์

๒. นางจันทร์แรม อักษร

๓. ว่าที่ร้อยตรีเผด็จ อินทสวัสดิ์

เลิกประชุมเวลา ๑๒.๐๐ น.

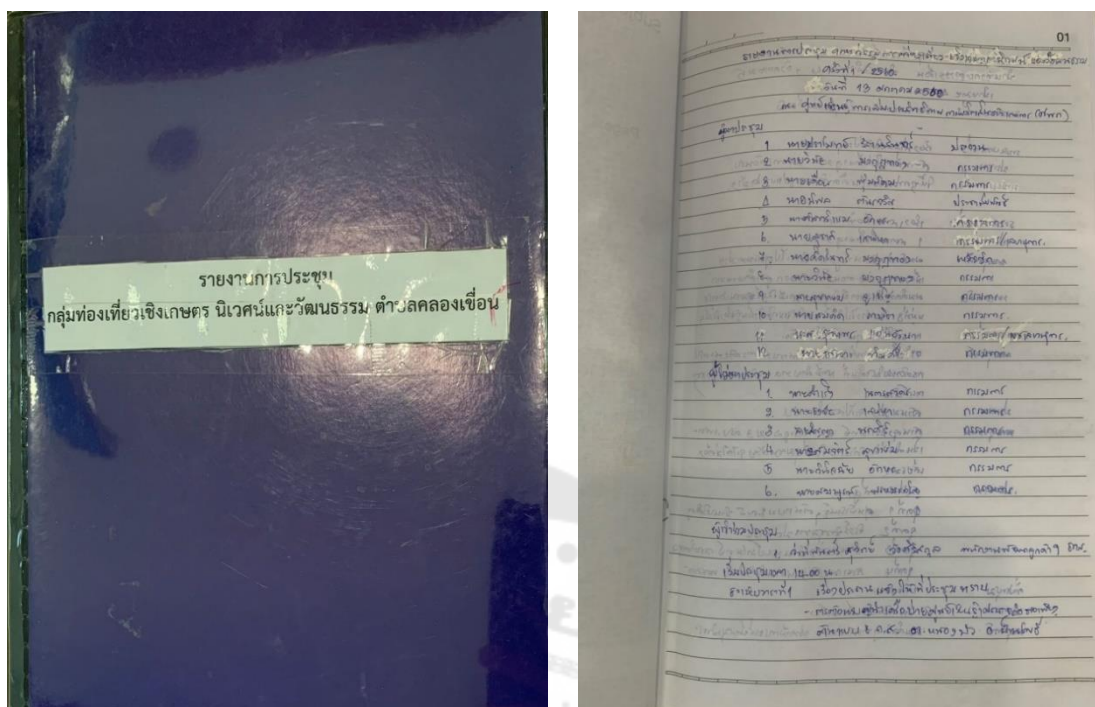
(.....)

ผู้จัดรายงานการประชุม

(.....)

ผู้ตรวจรายงานการประชุม

เอกสารแจ้งรายงานการประชุม

สมุดบันทึกรายงานการประชุม

กลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน

วิสัยทัศน์

แหล่งท่องเที่ยวโดดเด่น เชิงเกษตร อนุรักษ์วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม สร้างรายได้สู่ชุมชน นำไปสู่คุณภาพชีวิตที่ดี

พันธกิจ

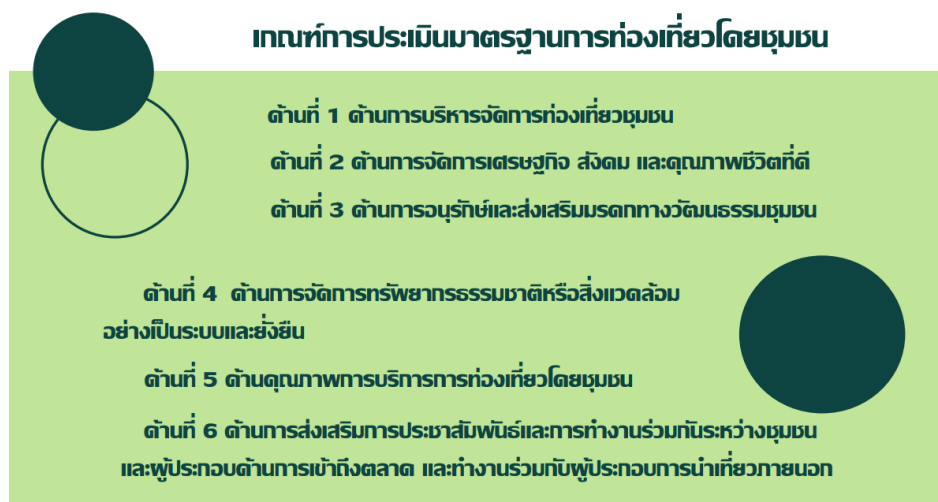
๑. มุ่งเน้นการท่องเที่ยวเชิงเกษตร อนุรักษ์ ดำรงความเป็นแหล่งทรัพยากรธรรมชาติที่สมบูรณ์ และมีการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดี
๒. ส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวอย่างสมดุลระหว่างเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม
๓. ส่งเสริมกิจกรรมในรูปแบบการสร้างมูลค่าเพิ่มทางการท่องเที่ยว
๔. ส่งเสริมให้ชุมชนทำงานร่วมกันกับภาคีเครือข่าย โดยเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม
๕. เสริมสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนและพัฒนา
๖. ส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวใหม่ที่มีศักยภาพสามารถเชื่อมโยงธรรมชาติ ศิลปะวัฒนธรรม และวิถีชีวิตของชุมชน

ค่านิยม

ธรรมชาติสวยงาม วิถีชุมชนโดดเด่น เน้นความปลอดภัย ใส่ใจสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม

วิสัยทัศน์ พันธกิจ ค่านิยม ของตำบลคลองเขื่อน

A3 การติดตามและการรายงาน

เกณฑ์การประเมินมาตรฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชน

ด้าน	คะแนนที่ได้ (เต็ม 4)	ระดับคะแนน
1. ด้านการบริหารจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน	3.42	ดีเยี่ยม
2. ด้านการจัดการเศรษฐกิจ สังคม และคุณภาพชีวิตที่ดี	3.0	ดี
3. ด้านการอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรม	3.67	ดีเยี่ยม
4. ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบและยั่งยืน	3.63	ดีเยี่ยม
5. ด้านการบริการและความปลอดภัย	3.29	ดีเยี่ยม
6. ด้านการส่งเสริม การประชาสัมพันธ์และ การทำงานร่วมกันระหว่างชุมชนและผู้ประกอบการ ด้านการเข้าถึงตลาด และทำงานร่วมกับผู้ประกอบการนำเที่ยวภายนอก	1.83	พอใช้
คะแนนรวมทุกด้าน	3.14	ดีเยี่ยม

รายงานการติดตามการประเมินมาตรฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชน

2. A(b) การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

A4 การมีส่วนร่วมและการใช้มาตรฐานความยั่งยืนของผู้ประกอบการ

☒ สำนักปลัด
☐ กองคลัง
☐ กองช่าง
☐ กองการศึกษา

นางสาวกัญญาพร ๐๐๒๓.๘/ว ๒๕๖๐

องค์การบริหารส่วนตำบลก้องแก้ว

รับที่ ๕๕๓

วันที่ ๑๙ มี.ค. ๖๔

เวลา ๑๐.๔๐ น.

ที่ว่าการอำเภอคลองเขื่อน
หมู่ที่ ๒ ตำบลคลองเขื่อน อ.ย. ๒๔๐๐๐

๑๕ มีนาคม ๒๕๖๔

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เผยแพร่ชุดวิทัศน์เพื่อเสริมสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) “ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมปรับเปลี่ยน สู่ความยั่งยืนของไทยและโลกเรา”

เรียน นายกองการบริหารส่วนตำบล ทุกตำบล

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือจังหวัดฉะเชิงเทรา ด้านที่ ๑๐๒๓.๘/ว ๑๕๑๙ ลงวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๖๔

ด้วยจังหวัดฉะเชิงเทราได้รับแจ้งจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นว่า สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) แจ้งว่า ประเทศไทยและประเทศสมาชิกสหประชาชาติรวม ๑๙๓ ประเทศ ร่วมลงนามรับรองวาระการพัฒนาที่ยั่งยืน ค.ศ. ๒๐๓๐ (๒๐๓๐ Agenda for Sustainable Development) โดยกำหนดให้มีเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) เป็นแนวทางให้แต่ละประเทศ ดำเนินการร่วมกัน ประกอบกับมติคณะกรรมการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (กพย.) ในคราวประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๖๒ เมื่อวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๒ เห็นชอบแผนการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนสำหรับประเทศไทย (Thailand's SDG Roadmap) ซึ่งรวมถึงการสร้างความตระหนักรู้ในเรื่อง SDGs ให้กับทุกภาคส่วนในสังคม เพื่อกระตุ้นให้เกิดการมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศสู่เป้าหมายความยั่งยืน ในครั้งนี้ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้จัดทำชุดวิทัศน์เพื่อเสริมสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับ SDGs ภายใต้แนวคิดหลัก “ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมปรับเปลี่ยนสู่ความยั่งยืนของไทยและโลกเรา” แล้วเสร็จ โดยได้ขอความอนุเคราะห์กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ในการเผยแพร่ชุดวิทัศน์ดังกล่าวให้กับบุคลากร เจ้าหน้าที่เครือข่ายประสานงาน ประชาชนที่มติดต่อราชการ และช่องทางสื่อสารออนไลน์ของหน่วยงาน ในกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

เพื่อให้การดำเนินการดังกล่าวเป็นไปด้วยความเรียบร้อย อำเภอคลองเขื่อนจึงขอจัดส่งชุดวิทัศน์ฯ ในรูปแบบไฟล์ที่สามารถดาวน์โหลดได้ตาม QR Code ที่ปรากฏท้ายหนังสือที่แนบมาพร้อมนี้ หอองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ชุดวิทัศน์ดังกล่าวให้กับบุคลากร เจ้าหน้าที่เครือข่ายประสานงาน ประชาชนที่มติดต่อราชการ และช่องทางสื่อสารออนไลน์ เพื่อให้ทุกภาคส่วนได้ร่วมกันขับเคลื่อนประเทศไทย ให้พัฒนาไปอย่างยั่งยืนตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

จึงเรียนมาเพื่อทราบและพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นอำเภอ

โทร. ๐-๓๘๕๐-๙๑๓๙

(นายสุพจน์ ศรีรัตนกุล)

ปลัดอำเภอ (เจ้าพนักงานปกครองชำนาญการพิเศษ) รักษาการแทน
นายอำเภอคลองเขื่อน

เอกสารการขอความอนุเคราะห์การเผยแพร่ข้อมูลทางด้านความยั่งยืน

A5 การมีส่วนร่วมและข้อเสนอแนะของผู้อยู่อาศัย

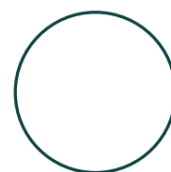
ด้านที่ 1 ด้านการบริหารจัดการท่องเที่ยวชุมชน

เป้าประสงค์ที่ 1.2 ข้อตกลงร่วมกันสำหรับการบริหารจัดการการท่องเที่ยว

โดยชุมชนมีประสิทธิภาพ

1.2.3. กลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีข้อตกลงร่วมกันในการบริหารจัดการทรัพยากรด้านธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมเพื่อการท่องเที่ยว

- สถานที่ท่องเที่ยวในชุมชนแต่ละจุดจะต้องมีการคัดแยกขยะในครัวเรือน
- รายการอาหารเป็นเมนูพื้นบ้านที่ใช้วัตถุดิบท้องถิ่นปลอดสารพิษและได้มาตรฐาน
- มีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ลดการสร้างมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม เช่น การทำน้ำหมักชีวภาพ มีกิจกรรมปั่นจักรยาน...
เยี่ยมชมชุมชน (คิดในโปรแกรมการท่องเที่ยวแล้ว

ด้านที่ 1 ด้านการบริหารจัดการท่องเที่ยวชุมชน

เป้าประสงค์ที่ 1.2 ข้อตกลงร่วมกันสำหรับการบริหารจัดการการท่องเที่ยว

โดยชุมชนมีประสิทธิภาพ

1.2.3. กลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีข้อตกลงร่วมกันในการบริหารจัดการทรัพยากรด้านธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมเพื่อการท่องเที่ยว

ได้ 3 คะแนน

มีการกำหนดจุดทิ้งขยะและให้นักท่องเที่ยวที่มาแยกขยะในชุมชน

A6 การมีส่วนร่วมและข้อเสนอแนะของ นักท่องเที่ยว

ผลความพึงใจของนักท่องเที่ยว

จากหลักเกณฑ์ดังกล่าวสามารถแปลความหมายของระดับความต้องการ/ความคาดหวัง ได้ดังนี้

ค่าคะแนนเฉลี่ย	ระดับความต้องการ/ความคาดหวัง
4.50-5.00	หมายถึง มีความต้องการ/ความคาดหวังมากที่สุด
3.50-4.49	หมายถึง มีความต้องการ/ความคาดหวังมาก
2.50-3.49	หมายถึง มีความต้องการ/ความคาดหวังปานกลาง
1.50-2.49	หมายถึง มีความต้องการ/ความคาดหวังน้อย
1.00-1.49	หมายถึง มีความต้องการ/ความคาดหวังน้อยที่สุด

(n= 316)

ประเด็น/หัวข้อการเปรียบเทียบ	ค่าเฉลี่ย	ระดับความคาดหวัง	ค่าเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ
1. ด้านสถานที่ท่องเที่ยว				
1.1 แหล่งท่องเที่ยวมีความสวยงามและดึงดูดใจ	3.86±0.92	มาก	3.86±0.73	มาก
1.2 แหล่งท่องเที่ยวมีสิ่งอำนวยความสะดวกเพียงพอและเหมาะสม	3.84±0.93	มาก	3.86±0.73	มาก
1.3 แหล่งท่องเที่ยว และกิจกรรมต่างๆ มีระบบการจัดการความปลอดภัยที่ดี	3.87±0.90	มาก	3.92±0.74	มาก
1.4 แหล่งท่องเที่ยวมีกิจกรรมที่หลากหลายเหมาะสมกับนักท่องเที่ยว	3.90±0.91	มาก	4.00±1.80	มาก
1.5 แหล่งท่องเที่ยวการบริหารจัดการการเข้าชมอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ	3.90±0.89	มาก	3.91±0.72	มาก
1.6 แหล่งท่องเที่ยวมีความสะอาดและจัดการภูมิทัศน์อย่างเหมาะสม	3.89±0.9	มาก	4.02±0.74	มาก
1.7 มีสถานที่ / กิจกรรมที่มีอัตลักษณ์เฉพาะตัว และมีความน่าสนใจ	3.89±0.87	มาก	3.98±0.74	มาก
1.8 มีผลิตภัณฑ์ของฝาก / ของที่ระลึก ที่หลากหลาย	3.89±0.87	มาก	3.97±0.72	มาก
1.9 มีผลิตภัณฑ์ของฝาก / ของที่ระลึกที่มีเอกลักษณ์ และอัตลักษณ์เฉพาะพื้นที่	3.89±0.87	มาก	3.95±0.71	มาก
2 ด้านการบริการ				

ประเด็น/หัวข้อการเปรียบเทียบ	ค่าเฉลี่ย	ระดับความ คาดหวัง	ค่าเฉลี่ย	ระดับความพึง พอใจ
2.1 เจ้าหน้าที่มีความสามารถในการให้ข้อมูลและช่วยเหลือลูกค้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ	3.96±0.85	มาก	3.98±0.77	มาก
2.2 เจ้าหน้าที่มีความใส่ใจในการให้บริการ	4.02±0.84	มาก	4.06±0.74	มาก
2.3 เจ้าหน้าที่มีอัธยาศัยดีและเป็นมิตร	3.91±0.78	มาก	3.88±0.69	มาก
2.4 เจ้าหน้าที่มีทักษะและความรู้ในการบริการ	3.84±0.76	มาก	3.90±0.68	มาก
2.5 มีจำนวนเจ้าหน้าที่ให้บริการอย่างเพียงพอ	3.94±0.71	มาก	3.96±0.73	มาก
3. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก				
3.1 มีการให้บริการที่รวดเร็ว	4.01±0.79	มาก	0.78±0.75	มาก
3.2 มีสุขาที่สะอาด และเพียงพอ	4.00±0.80	มาก	3.98±0.75	มาก
3.3 มีที่จอดรถเพียงพอ และสะดวกสบาย	3.93±0.82	มาก	3.88±0.74	มาก
3.4 มีศูนย์บริการนักท่องเที่ยวที่ให้ข้อมูลได้ถูกต้อง	3.89±0.80	มาก	3.97±0.71	มาก
3.5 มีสัญญาณมือถือครอบคลุมทุกเครือข่าย	3.92±0.81	มาก	3.94±0.76	มาก
3.6 มีบริการอินเทอร์เน็ตสาธารณะ	3.93±0.81	มาก	4.03±2.37	มาก
3.7 มีจุดพักผ่อนให้นักท่องเที่ยวอย่างเหมาะสมและเพียงพอ	3.92±0.81	มาก	3.89±0.76	มาก
3.8 มีร้านอาหาร / เครื่องดื่มให้บริการหลากหลายและเพียงพอ	3.96±0.76	มาก	3.94±0.76	มาก
3.9 มีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับกลุ่มเฉพาะ เช่น รถเข็น ห้องน้ำผู้พิการ อาหารอิสลาม เป็นต้น	3.89±0.81	มาก	3.90±0.84	มาก
4. ด้านการเข้าถึง				
4.1 มีป้ายบอกทางมายังแหล่งท่องเที่ยวชัดเจน และเพียงพอ	4.06±0.78	มาก	4.00±0.79	มาก
4.2 สามารถค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทาง และแหล่งท่องเที่ยวได้จากระบบอินเทอร์เน็ต เช่น เว็บไซต์ โซเชียลเน็ตเวิร์ค	4.00±0.77	มาก	4.00±0.77	มาก

ประเด็น/หัวข้อการเปรียบเทียบ	ค่าเฉลี่ย	ระดับความคาดหวัง	ค่าเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ
4.3 สามารถค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทาง และแหล่งท่องเที่ยวได้จากสื่อสิ่งพิมพ์ และสื่อสิ่งพิมพ์ เช่น วารสาร แผ่นพับ โฆษณาทางโทรทัศน์ และวิทยุ	3.95±0.79	มาก	4.00±0.77	มาก
4.4 มีป้ายสื่อความหมายเกี่ยวกับกิจกรรม และจุดท่องเที่ยวต่าง ๆ ภายในแหล่งอย่างชัดเจน กลมกลืน	3.98±0.70	มาก	4.01±0.76	มาก
4.5 ทางเดินต่าง ๆ ภายในแหล่งท่องเที่ยว สามารถเข้าถึงได้โดยนักท่องเที่ยวกลุ่มเฉพาะ เช่น ผู้สูงอายุ ผู้พิการ	3.94±0.73	มาก	4.00±0.77	มาก
5. ด้านราคา				
5.1 ค่าใช้จ่ายในการเดินทางท่องเที่ยวมีความเหมาะสม คำนึงถึงค่าใช้จ่าย	3.98±0.77	มาก	3.98±0.76	มาก
5.2 มีการแสดงราคาบริการต่างๆ ชัดเจน ทำให้สามารถกำหนดค่าใช้จ่ายได้	3.85±0.81	มาก	3.93±0.76	มาก
5.3 มีราคาหลายประเภทที่เหมาะสม และได้ประโยชน์แก่นักท่องเที่ยวกลุ่ม ต่าง ๆ เช่น เด็ก ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ราคากลุ่ม	3.97±0.78	มาก	3.97±0.75	มาก
5.4 ราคาค่าบริการต่างๆ มีความโปร่งใส และเป็นธรรม	3.99±0.77	มาก	4.09±0.76	มาก

จากตาราง การเปรียบเทียบความคาดหวังและความพึงพอใจในการท่องเที่ยวชุมชนคลองเขื่อน อำเภอคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า

ด้านการบริการ

นักท่องเที่ยว มีความคาดหวังให้เจ้าหน้าที่มีความใส่ใจในการให้บริการ มากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.02±0.84 รองมาคือ เจ้าหน้าที่มีความสามารถในการให้ข้อมูลและช่วยเหลือลูกค้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีค่าเฉลี่ย 3.96±0.85 และมีจำนวนเจ้าหน้าที่ให้บริการอย่างเพียงพอ ตามลำดับ มีค่าเฉลี่ย 3.94±0.71 เมื่อเปรียบเทียบกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวพบว่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจ ในเจ้าหน้าที่มีความใส่ใจในการให้บริการ มากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.06±0.74 รองมาคือ เจ้าหน้าที่มีความสามารถในการให้ข้อมูลและ

ช่วยเหลือลูกค้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีค่าเฉลี่ย 3.98 ± 0.77 และ มีจำนวนเจ้าหน้าที่ให้บริการอย่างเพียงพอ มีค่าเฉลี่ย 3.96 ± 0.73 ตามลำดับ

ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

นักท่องเที่ยว มีความคาดหวังด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในการให้บริการที่รวดเร็ว มากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.01 ± 0.79 รองมาคือ มีสุขาที่สะอาด และเพียงพอ มีค่าเฉลี่ย 4.00 ± 0.80 และมีร้านอาหาร // เครื่องดื่มให้บริการหลากหลายและเพียงพอ มีค่าเฉลี่ย 3.96 ± 0.76 เมื่อเปรียบเทียบกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวพบว่า นักท่องเที่ยว มีความพึงพอใจบริการอินเทอร์เน็ตสาธารณะ มากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.03 ± 2.37 รองมาคือ มีสุขาที่สะอาด และเพียงพอ มีค่าเฉลี่ย 3.98 ± 0.75 และมีศูนย์บริการนักท่องเที่ยวที่ให้ข้อมูลได้ถูกต้อง มีค่าเฉลี่ย 3.97 ± 0.71 ตามลำดับ

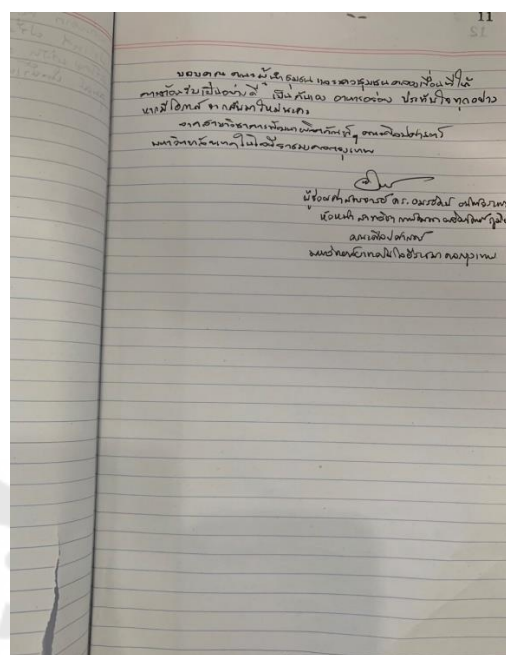
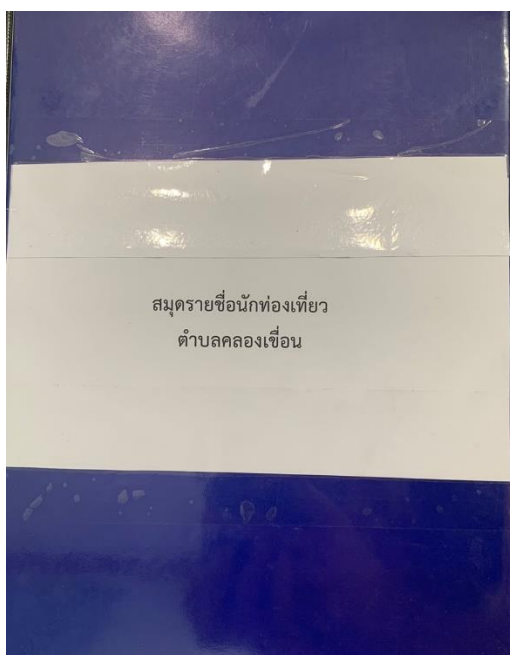
ด้านการเข้าถึง

นักท่องเที่ยว มีความคาดหวังด้านการเข้าถึงใน มีป้ายบอกทางมายังแหล่งท่องเที่ยวชัดเจน และเพียงพอมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.06 ± 0.78 รองมาคือ มีสามารถค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทาง และแหล่งท่องเที่ยวได้จากระบบอินเทอร์เน็ต เช่น เว็บไซต์ โซเชียลเน็ตเวิร์ค มีค่าเฉลี่ย 4.00 ± 0.77 และมีป้ายสื่อความหมายเกี่ยวกับกิจกรรม และจุดท่องเที่ยวต่าง ๆ ภายในแหล่งอย่างชัดเจน กลมกลืน มีค่าเฉลี่ย 3.98 ± 0.70 เมื่อเปรียบเทียบกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวพบว่า นักท่องเที่ยว มีความพึงพอใจการมีป้ายสื่อความหมายเกี่ยวกับกิจกรรม และจุดท่องเที่ยวต่าง ๆ ภายในแหล่งอย่างชัดเจน กลมกลืน มากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.01 ± 0.76 รองมาคือ สามารถค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทาง และแหล่งท่องเที่ยวได้จากระบบอินเทอร์เน็ต เช่น เว็บไซต์ โซเชียลเน็ตเวิร์ค สามารถค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทาง และแหล่งท่องเที่ยวได้จากสื่อสิ่งพิมพ์ และสื่อดั้งเดิม เช่น วารสาร แผ่นพับ โฆษณาทางโทรทัศน์ และวิทยุ และ ทางเดินต่าง ๆ ภายในแหล่งท่องเที่ยว สามารถเข้าถึงได้โดยนักท่องเที่ยวกลุ่มเฉพาะ เช่น ผู้สูงอายุ ผู้พิการมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ 4.00 ± 0.77

ด้านราคา

นักท่องเที่ยว มีความคาดหวังให้ราคาค่าบริการต่างๆ มีความโปร่งใส และเป็นธรรม มากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 3.99 ± 0.77 รองมาคือ มีค่าใช้จ่ายในการเดินทางท่องเที่ยวมีความเหมาะสม คำนวณค่าใช้จ่าย มีค่าเฉลี่ย 3.98 ± 0.77 และมีราคาหลายประเภทที่เหมาะสม และได้ประโยชน์แก่นักท่องเที่ยวกลุ่ม ต่าง ๆ เช่น เด็ก ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ราคากลุ่มมีค่าเฉลี่ย 3.97 ± 0.78 เมื่อเปรียบเทียบกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวพบว่า นักท่องเที่ยว มีความพึงพอใจราคาค่าบริการต่างๆ มีความโปร่งใส และเป็นธรรม มากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.09 ± 0.76 รองมาคือ ค่าใช้จ่ายในการเดินทางท่องเที่ยวมีความเหมาะสม คำนวณค่าใช้จ่าย มีค่าเฉลี่ย 3.98 ± 0.76 และมีราคาหลายประเภทที่เหมาะสม และได้ประโยชน์แก่นักท่องเที่ยวกลุ่ม ต่าง ๆ เช่น เด็ก ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ราคากลุ่ม มีค่าเฉลี่ย 3.97 ± 0.75 ตามลำดับ

เอกสารผลการสำรวจความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว

สมุดรายชื่อนักท่องเที่ยว

A7 การส่งเสริมการท่องเที่ยว และการให้ข้อมูล

① การท่องเที่ยวเชิงเกษตรตำบลคลองเขื่อน

จังหวัดฉะเชิงเทรา

ตำบลคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา อยู่ห่างจากอำเภอเมือง ประมาณ 18 กิโลเมตรใกล้กับสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญที่มีชื่อเสียง เช่น วัดสมานรัตนาราม สวนนกนกยูงพระพันมศววน ป่าลม ฟาร์มนก และหมู่บ้านน้ำตาลสด มีพื้นที่ประมาณ 21,950 ไร่ มีประชากรประมาณ 3,650 คน จาก 1,080 ครัวเรือน ประกอบไปด้วย 6 หมู่บ้าน โดยมีการประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรมเป็นอาชีพหลัก ได้แก่ การปลูกมะม่วง มะพร้าว พริก การทำนาข้าว และการเลี้ยงกุ้ง

การท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ลักษณะภูมิประเทศตำบลคลองเขื่อนโดยทั่วไปเป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำซึ่งเกิดจากการทับถมของตะกอนที่มากับแม่น้ำบางปะกงทำให้ผลผลิตด้านการเกษตรมีคุณภาพดี โดยเฉพาะมะม่วงคุณภาพของตำบลคลองเขื่อนมีคุณภาพสูงจนได้รับรางวัลจากการประกวดแข่งขันในระดับจังหวัดและระดับประเทศ ได้แก่ มะม่วงน้ำดอกไม้สีทอง มะม่วงเขียวเสวย เป็นต้น

เกษตรกรผู้ปลูกมะม่วงในตำบลคลองเขื่อนได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP จากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มากถึง 15 ราย มีพื้นที่ปลูกมะม่วงที่ได้รับการรับรองมากกว่า 250 ไร่

② ศูนย์เรียนรู้เพื่อการ

พัฒนาเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ ร.ก.ส (ชุมชนหัวลำพู) ได้รับการยกย่องเป็นโรงเรียนเกษตรอินทรีย์ธนาคารต้นไม้ เป็นธนาคารสาธิตแปลงเกษตรให้ภายในชุมชนเรียนรู้เพื่อที่จะ

นำไปปรับใช้ในการดำรงชีพ ก่อให้เกิดการสร้างรายได้ให้กับชาวเกษตรกรทุกครัวเรือนในตำบล คลองเขื่อน ได้แก่ การทำนาเลี้ยงปลาตก เบ็ด ห่าน ไก่ กบ การทำเกษตร 4 ขึ้น เช่น ตะไคร้ ช่า มะม่วง คล้อย มะพร้าว

ตำบลคลองเขื่อนยังมีทรัพยากรธรรมชาติที่มีคุณภาพดีคือดินเหนียวในพื้นที่ตำบลคลองเขื่อนที่สามารถนำมาสร้างเป็นงานหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผาที่เกิดจากความรักและแรงบันดาลใจของเจ้าของสถานที่ จนเป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีชื่อเสียง "หมู่บ้านดิน" แหล่งเรียนรู้การปั้นดินและวิถีชีวิตชาวสวนเกษตรอย่างแท้จริง

นำไปปรับใช้ในการดำรงชีพ ก่อให้เกิดการสร้างรายได้ให้กับชาวเกษตรกรทุกครัวเรือนในตำบล คลองเขื่อน ได้แก่ การทำนาเลี้ยงปลาตก เบ็ด ห่าน ไก่ กบ การทำเกษตร 4 ขึ้น เช่น ตะไคร้ ช่า มะม่วง คล้อย มะพร้าว

ตำบลคลองเขื่อนยังมีทรัพยากรธรรมชาติที่มีคุณภาพดีคือดินเหนียวในพื้นที่ตำบลคลองเขื่อนที่สามารถนำมาสร้างเป็นงานหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผาที่เกิดจากความรักและแรงบันดาลใจของเจ้าของสถานที่ จนเป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีชื่อเสียง "หมู่บ้านดิน" แหล่งเรียนรู้การปั้นดินและวิถีชีวิตชาวสวนเกษตรอย่างแท้จริง

ตำบลคลองเขื่อนยังมีทรัพยากรธรรมชาติที่มีคุณภาพดีคือดินเหนียวในพื้นที่ตำบลคลองเขื่อนที่สามารถนำมาสร้างเป็นงานหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผาที่เกิดจากความรักและแรงบันดาลใจของเจ้าของสถานที่ จนเป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีชื่อเสียง "หมู่บ้านดิน" แหล่งเรียนรู้การปั้นดินและวิถีชีวิตชาวสวนเกษตรอย่างแท้จริง

③ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

มณฑปวัดบ้านกล้วย อายุกว่า 200 ปี ได้รับการบูรณะโดยกรมศิลปากรมีลักษณะเป็นมณฑปฐานสูงหลังคาแบบพรหมสี่หน้า

วัดคลองเขื่อน มีพระเกจิอาจารย์ชื่อดัง "หลวงพ่อรอด" ซึ่งหมายถึงความแคล้วคลาดปลอดภัย
วัดเขาวงกตาราม มีหลวงพ่อดำ พระสาธุกิจวัตรผู้ศรัทธาของพระอาจารย์พื่อนที่ชาวบ้านศรัทธา

ที่พักแรมและโฮมสเตย์ ที่พักโฮมสเตย์แม่น้ำบางปะกง "โฮมสเตย์วิถีชีวิตบ้านๆ แบบชาวคลองเขื่อน" ที่พักแรมแบบโฮมสเตย์ธรรมชาติ

"ดาว รีสอร์ท" มีเรือนทั้งหมด 3 หลัง 13 ห้องนอนและที่พักผ่อนตากแดดโดยเน้นวัสดุไม้เป็นหลัก มีห้องพักผ่อน 12 ห้อง มีกิจกรรมเชิงธรรมชาติสวนสวย เกษตรสวนปลูกประสิทธิ์ ปลายทุ่งข้าวบ้านผู้เขียวชาญเรื่องมะม่วง พริก มะพร้าว ดาว รีสอร์ท มีกิจกรรมการเรียนรู้ด้านการเกษตรที่สำคัญคือ การปลูกข้าว ทำนา ซึ่งเป็นสิ่งที่สร้างความประทับใจให้กับผู้ที่มาร่วมกิจกรรม

ผ่านพับให้ข้อมูลทางการท่องเที่ยว

A8 การจำกัดปริมาณนักท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยว

ด้านที่ 1 ด้านการบริหารจัดการท่องเที่ยวชุมชน

เป้าประสงค์ที่ 1.3. ข้อควรปฏิบัติสำหรับนักท่องเที่ยว

1.3.1. กลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีข้อควรปฏิบัติสำหรับนักท่องเที่ยว

- จำกัดนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาครั้งละไม่เกิน 150 คน
- นักท่องเที่ยวต้องปฏิบัติตามมาตรการป้องกันการติดเชื้อโควิด-19 อย่างเคร่งครัด
- นักท่องเที่ยวทุกท่านต้องได้รับวัคซีนป้องกันโควิด-19 ครบตามที่รัฐบาลกำหนดแล้วเท่านั้น
- สวมใส่หน้ากากทุกครั้ง
- สแกนหมอชนะ และต้องผ่านการคัดกรองก่อนเข้าสถานที่ท่องเที่ยว
- ในกรณีที่นักท่องเที่ยวมีโรคประจำตัวหรือมีผู้สูงอายุ ควรเว้นกิจกรรมที่ไม่อำนวยความสะดวก และสามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้บางกิจกรรม เช่น ปั่นจักรยาน
- นักท่องเที่ยวที่มีโรคประจำตัวควรพกยาติดตัวไว้เสมอ และแนะนำให้นักท่องเที่ยวนำ ร่ม หมวก เสื้อแขนยาว หรือ ยาดมมาด้วย
- กรณีพักค้างคืน ควรดใช้เสียงรบกวนตั้งแต่เวลา 22.00น. เป็นต้นไป
- ให้นักท่องเที่ยวคัดแยกขยะทุกครั้งก่อนการทิ้งขยะ ห้ามทิ้งขยะในที่สาธารณะและตามแหล่งน้ำ

3. A(c) การจัดการแรงกดดันและการเปลี่ยนแปลง

A9 กฎระเบียบในการวางแผนและการควบคุมการพัฒนา

ข้อตกลงร่วมกันของกลุ่มท่องเที่ยวชุมชนตำบลคลองเขื่อน

๑. ข้อตกลงด้านการจัดการสมาชิกกลุ่ม

๑.๑. การเข้าเป็นสมาชิกกลุ่ม

- สมาชิกกลุ่มควรเป็นคนในชุมชนตำบลคลองเขื่อน
- หากมีคนนอกชุมชนต้องการเป็นสมาชิกต้องให้สมาชิกในกลุ่มเสนอชื่อและต้องมีเสียงสนับสนุนในที่ประชุมมากกว่า ๕๐% ของสมาชิกในที่ประชุม จึงจะสามารถเป็นสมาชิกได้
- ให้ประธานนักเรียนทุกโรงเรียนในตำบลคลองเขื่อนเป็นกรรมการกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน

๑.๒. การฟื้นฟูสภาพสมาชิกกลุ่ม

ย้ายถิ่นฐาน ลาออก ครอบครัวย้ายชีวิต มีการทุจริตคอร์รัปชันทุกกรณี การดำรงตำแหน่งครั้งละ ๔ ปี

๒. ข้อตกลงด้านการกระจายรายได้จากการท่องเที่ยวเพื่อประโยชน์ของการพัฒนาชุมชน

การจัดกิจกรรมต่างๆ ตามวิถีชุมชน และการเลือกทำกิจกรรมแต่ละครั้งจัดความต้องการของนักท่องเที่ยวโดยมีการคิดต้นทุนค่าใช้จ่ายของแต่ละกิจกรรมตามข้อตกลงที่มีร่วมกัน การจัดสรรเงินต้องมีการสมทบเงินเข้ากองทุนกลางพัฒนายอย่างน้อย ๕% ต่อคณะของนักท่องเที่ยวเพื่อจัดสวัสดิการให้แก่สมาชิก เพื่อสาธารณะประโยชน์และเงินกองกลางนำไปใช้สนับสนุนกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ กิจกรรมช่วยเหลือสังคม และสมาชิกกลุ่มจะต้องมีส่วนร่วมในกิจกรรมนั้นในทุกปี

๓. ข้อตกลงด้านการบริหารจัดการทรัพยากรด้านสังคม ประเพณี และวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยว

- ๓.๑. เมื่อนักท่องเที่ยวมาสมาชิกกลุ่มท่องเที่ยวจะใส่เสื้อสกรีนคนคลองเขื่อนเพื่อต้อนรับนักท่องเที่ยว
- ๓.๒. จัดให้มีอาหารพื้นบ้าน และการละเล่นเช่น แตรวง รำวงย้อนยุค ลิเกฮูลูในการต้อนรับนักท่องเที่ยว
- ๓.๓. อนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีชุมชน จัดกิจกรรมตามประเพณีต่างๆ

๔. ข้อตกลงด้านการบริหารจัดการทรัพยากรด้านธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมเพื่อการท่องเที่ยว

- ๔.๑. สถานที่ท่องเที่ยวในชุมชนแต่ละจุดจะต้องมีการคัดแยกขยะในครัวเรือน
- ๔.๒. รายการอาหารเป็นเมนูพื้นบ้านที่ใช้วัตถุดิบท้องถิ่นปลอดสารพิษและได้มาตรฐาน
- ๔.๓. มีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ลดการสร้างมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม เช่น การทำน้ำหมักชีวภาพ มีกิจกรรมปั่นจักรยานเยี่ยมชมชุมชน (คิดในโปรแกรมการท่องเที่ยวแล้ว)

๕. ข้อตกลงด้านการบริการนักท่องเที่ยว

- ๕.๑. จำกัดนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาครั้งละไม่เกิน ๑๕๐ คน (โดยแบ่งกลุ่มตามกิจกรรมที่เหมาะสม)
- ๕.๒. เน้นกลุ่มนักท่องเที่ยวที่สนใจด้านการเกษตร วิถีชีวิตชุมชนและวัฒนธรรม มีความต้องการเข้ามาศึกษาเรียนรู้ชุมชนเชิงเกษตร
- ๕.๓. ให้สถานที่ท่องเที่ยวทุกแห่งเตรียมจุดคัดกรองป้องกันโรคโควิด ๑๙ เตรียมเจลล้างมือและแมสสำหรับนักท่องเที่ยว
- ๕.๔. กำชับให้นักท่องเที่ยวปฏิบัติตามข้อปฏิบัติสำหรับนักท่องเที่ยวอย่างเคร่งครัด

๖. ข้อปฏิบัติสำหรับนักท่องเที่ยว

- ๖.๑. นักท่องเที่ยวต้องปฏิบัติตามมาตรการป้องกันการติดเชื้อโควิด-๑๙ อย่างเคร่งครัด
- ๖.๒. นักท่องเที่ยวทุกท่านต้องได้รับวัคซีนป้องกันโควิด-๑๙ ครบตามที่รัฐบาลกำหนดแล้วเท่านั้น
- ๖.๓. สแกนหมอชนะ และต้องผ่านการคัดกรองก่อนเข้าสถานที่ท่องเที่ยว
- ๖.๔. ในกรณีที่นักท่องเที่ยวมีคนพิการหรือมีผู้สูงอายุ ควรเว้นกิจกรรมที่ไม่อำนวยความสะดวก และสามารถเข้าร่วมบางกิจกรรมได้ ควรมีผู้ติดตามอย่างน้อย ๑ คน
- ๖.๕. นักท่องเที่ยวที่มีโรคประจำตัวควรพกยาติดตัวไว้เสมอ และแนะนำให้นักท่องเที่ยวนำ ร่ม หมวก เสื้อแขนยาว หรือ ยาตามมาด้วย
- ๖.๖. กรณีพักค้างคืน ควรใช้เสียงรบกวนตั้งแต่เวลา ๒๒.๐๐ น. เป็นต้นไป
- ๖.๗. ให้นักท่องเที่ยวคัดแยกขยะทุกครั้งก่อนการทิ้งขยะ ห้ามทิ้งขยะในที่สาธารณะและตามแหล่งน้ำ
- ๖.๘. การจัดกิจกรรมและการสร้างสรรค์เฉพาะในบริเวณที่กำหนด

๗. ข้อตกลงในการใช้แรงงานเด็กในกิจกรรมที่เสี่ยงภัย หรือ เบียดบังเวลาบังเวลาเรียนในการป้องกันและไม่นับสนุนการค้าประเวณี

- ๗.๑. หากต้องการให้เด็กทำกิจกรรมต้องมีการพิจารณาความเหมาะสมก่อน
- ๗.๒. หากต้องการให้เด็กทำกิจกรรมต้องได้รับอนุญาตจากผู้ปกครอง
- ๗.๓. ไม่ใช้แรงงานเด็กเกิน ๒๑.๐๐ น. และต้องให้เด็กพักผ่อนอย่างเพียงพอ
- ๗.๔. หากมีการใช้แรงงานเด็กผู้ปกครองควรมีส่วนร่วมทุกครั้ง
- ๗.๕. ในการทำกิจกรรมต้องมีผู้คุมดูแล มีคนรับหน้าที่รับ-ส่งเยาวชนทุกครั้งเพื่อป้องกันและไม่นับสนุนการค้าประเวณี
- ๗.๖. ไม่ใช้แรงงานเด็กที่อยู่นอกกรอบศีลธรรมและวัฒนธรรมอันดีงามของไทยหรือมีความเสี่ยงอันตรายหรือทำให้ขาดโอกาสทางการศึกษา

ข้อตกลงร่วมกันของกลุ่มท่องเที่ยวชุมชนตำบลคลองเขื่อน

A10 การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของ สภาพภูมิอากาศ

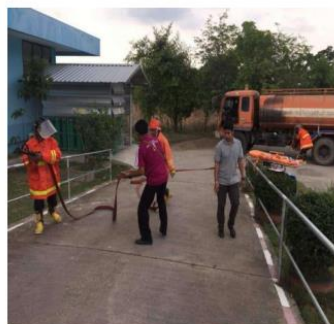
ประกาศเตือนภัยเพื่อป้องกันสุขภาพเมื่อสภาพอากาศมีการเปลี่ยนแปลง

A11 การจัดการความเสี่ยงและวิกฤตการณ์

ร่วมฝึกซ้อมแผนป้องกันและระงับอัคคีภัย ในโรงพยาบาล

ร่วมฝึกซ้อมแผนป้องกันและระงับอัคคีภัย ในโรงพยาบาล

การซ้อมแผนป้องกัน และระงับอัคคีภัย

วางแผนป้องกันและลดอุบัติเหตุช่วงเทศกาล

4. B(a) การนำผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจมาสู่ชุมชน

B1 การวัดผลของผลประโยชน์ทาง เศรษฐกิจจากการการท่องเที่ยว

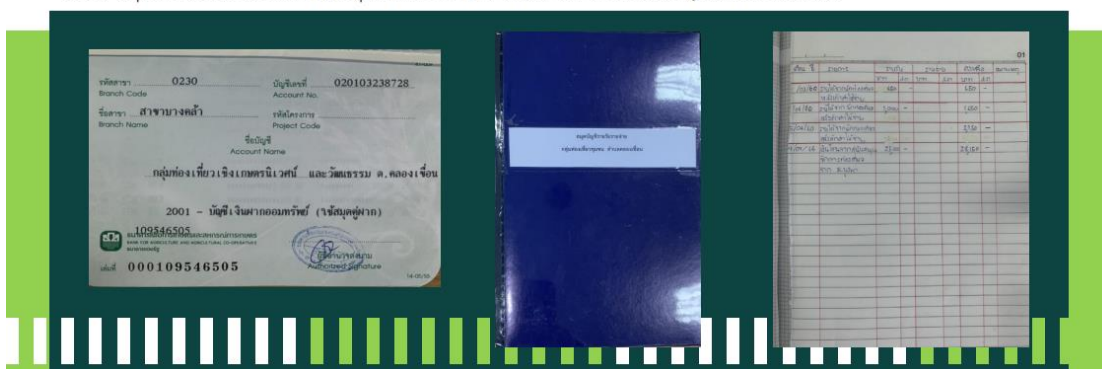
เดือน ปี	รายการ	รายรับ		รายจ่าย		คงเหลือ		หมายเหตุ
		บาท	สต.	บาท	สต.	บาท	สต.	
03/60	รายได้จากนักท่องเที่ยว หลังหักค่าใช้จ่าย	650	-	-	-	650	-	
04/60	รายได้จาก นักท่องเที่ยว หลังหักค่าใช้จ่าย	1,000	-	-	-	1,650	-	
5/04/60	รายได้จากนักท่องเที่ยว หลังหักค่าใช้จ่าย	550	-	-	-	3,150	-	
9/09/64	เงินโอนจาก ส.บ.ส.น.น. จัดการท่องเที่ยว จาก ม.บ.ร.ห.า	2,500	-	-	-	2,8150	-	

รายงานค่าใช้จ่าย และรายได้จากการท่องเที่ยว

ด้านที่ 1 ด้านการบริหารจัดการท่องเที่ยวชุมชน

เป้าประสงค์ที่ 1.8. ระบบบัญชีและการเงินมีประสิทธิภาพ

1.8.1. กลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีระบบบริหารจัดการการเงิน การบัญชีที่มีประสิทธิภาพ

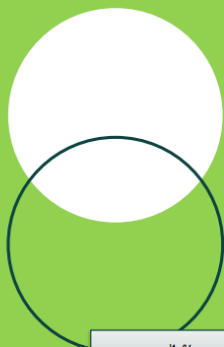

มีการติดตามตรวจสอบทางการเงินและรายงานผล

ด้านที่ 2 ด้านการจัดการเศรษฐกิจ สังคม และคุณภาพชีวิตที่ดี

เป้าประสงค์ที่ 2.1 การจัดสรรรายได้มีประสิทธิภาพ

2.1.1 กลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีการจัดสรรรายได้ที่เกิดจากการท่องเที่ยวอย่างเป็นธรรมและทั่วถึง

1.เก็บ 5% จากรายได้ที่เกิดจากการท่องเที่ยว 1 ครั้ง หัก
เข้ากองทุนกลุ่มเพื่อนำไปใช้ในกิจกรรมต่างๆของกลุ่ม

2.สมาชิกฝ่ายการเงิน จะสรุปรายรับ-รายจ่าย นำรายงาน
ต่อสมาชิกทุกครั้ง ที่มีคณะเข้ามาในชุมชน

ได้ 1 คะแนน

การจัดสรรรายได้

B2 งานที่ดี และโอกาสทางอาชีพ

ด้านที่ 1 ด้านการบริหารจัดการท่องเที่ยวชุมชน

เป้าประสงค์ที่ 1.4 การพัฒนาบุคคลในกลุ่ม
ส่งเสริม

การท่องเที่ยวโดยชุมชนมีประสิทธิภาพ

1.4.2. สมาชิกกลุ่มฯ มีศักยภาพ ความรู้ และทักษะ
ที่จำเป็นต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน

สมาชิกกลุ่มมีความรู้ความเข้าใจหลักการ
พัฒนาการท่องเที่ยว กลุ่มมีบุคลากรที่มีภาวะผู้นำมี
ความสามารถในการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวได้

ได้ 4 คะแนน

ด้านที่ 1 ด้านการบริหารจัดการท่องเที่ยวชุมชน

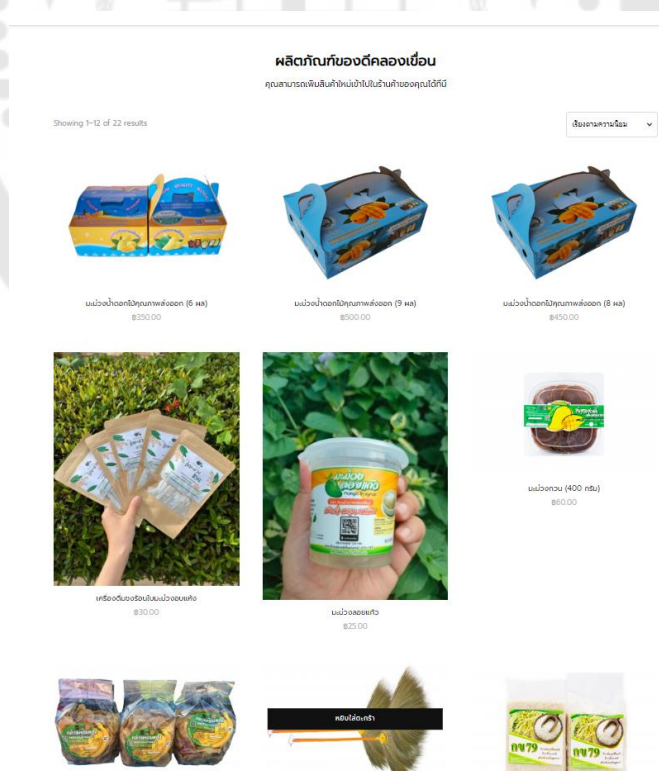
เป้าประสงค์ที่ 1.5 การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายมีประสิทธิภาพ

1.5.1. กลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีการเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการรับรู้ข่าวสารการท่องเที่ยวในชุมชน กลุ่มฯ มีการจัดประชุมเป็นประจำอย่างน้อยปีละ 4 ครั้งต่อปีโดยมีคณะกรรมการและสมาชิกเข้าร่วมมากกว่าร้อยละ 50 ของทั้งหมดได้เปิดโอกาสให้สมาชิกในชุมชนที่ไม่ใช่สมาชิกกลุ่มฯ เข้าร่วมฟังการประชุมและมีการเผยแพร่ข่าวสารด้านการท่องเที่ยวในเว็บไซต์องค์การบริหารส่วนตำบลคลองเขื่อน และเว็บไซต์ของดีคลองเขื่อนรวมไปถึงเพจเฟสบุ๊คของกลุ่มท่องเที่ยวชุมชนตำบลคลองเขื่อน

รายงานการฝึกอบรมสมาชิกในตำบล รายงานผลคะแนนการประเมิน

B3 การสนับสนุนผู้ประกอบการท้องถิ่น และการค้าที่เป็นธรรม

สนับสนุนช่องทางการจำหน่ายสินค้าออนไลน์

สนับสนุนการออกแบบบรรจุภัณฑ์ให้แก่เกษตรกร

5. B(b) ผลกระทบต่อชุมชน และสวัสดิภาพของชุมชน

B4 การสนับสนุนชุมชน

สนับสนุนงานเทศกาลมะม่วงสนับสนุนเกษตรกรของตำบลคลองเขื่อน

วันที่ 9 พฤษภาคม 2565

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) สำนักงานฉะเชิงเทรา ขอเชิญเที่ยวงาน “Mango Festival (แมงโก้ ไกอินเตอร์)” ณ ติวารีสอร์ท ฉะเชิงเทรา

ททท. สำนักงานฉะเชิงเทรา ร่วมกับ ติวารีสอร์ท ฉะเชิงเทรา ชุมชนคลองเขื่อน ผู้ประกอบการจังหวัด ฉะเชิงเทรา กำหนดจัดงาน “Mango Festival (แมงโก้ ไกอินเตอร์)” ระหว่างวันที่ 13 – 16 พฤษภาคม 2565 ตั้งแต่เวลา 13.00 – 20.00 น. ณ ติวารีสอร์ท ฉะเชิงเทรา

นายจิรศักดิ์ อ่วมอุไร ผู้อำนวยการสำนักงาน ททท. สำนักงานฉะเชิงเทรา กล่าวว่า มะม่วงของแปดริ้ว ปลูกมากเป็นอันดับต้น ๆ ของประเทศ และเมื่อน้ำร้อนมาถึง มะม่วงจะติดดอกออกผลมากมาย ด้วยเหตุที่ดินตะกอนมีอินทรีย์วัตถุสูง ทำให้มะม่วงมีความหอมหวาน สวยงาม คุณภาพดี ทำให้ต่างประเทศให้ความสนใจ จึงเป็นผลไม้เศรษฐกิจส่งออกไปยังต่างประเทศทั้ง ญี่ปุ่น จีน เกาหลีใต้ และเวียดนาม สำหรับมะม่วงชื่อดังที่สุดของแปดริ้ว ได้แก่ **มะม่วงน้ำดอกไม้สีทอง** ที่มีผลทรงรี เปลือกบาง สีเหลืองทองเนียน เมล็ดบาง ไม่มีเสี้ยน รสชาติหอมหวาน ส่วนอีกสายพันธุ์คือ **มะม่วงชายติ๊ก** เป็นมะม่วงที่มีรสชาติ 3 รส คือ หวาน มัน และอมเปรี้ยวชนิด ๆ ผลเหลืองกรอบ เกษตรกรชาวสวนมะม่วงดูแลเอาใจใส่ในการปลูกมะม่วงอย่างดี โดยการฉีดสมุนไพรไล่ศัตรูพืช และเลือกใช้ฮอร์โมนไข่เร่งให้มะม่วงออกผล แทนการใช้ปุ๋ยเคมี มะม่วงแปดริ้วจึงได้มาตรฐาน “สด สะอาด ปลอดภัย”

วัตถุประสงค์ของการจัดงานในครั้งนี้ เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผลผลิตมะม่วง พืชผลทางการเกษตร สินค้าแปรรูปและของดีเมืองแปดริ้ว ให้เป็นที่รู้จักแก่ประชาชนทั่วไป ตลอดจนให้ผู้ผลิตได้มีโอกาสจำหน่ายสินค้า และผลิตภัณฑ์แก่ผู้บริโภคโดยตรง รวมทั้งพัฒนาผลผลิตให้มีคุณภาพได้มาตรฐานตามความต้องการของตลาดอีกด้วย กิจกรรมภายในงาน “Mango Festival (แมงโก้ ไกอินเตอร์)” จะพบกับกิจกรรม Workshop ทุกวัน เช่น ทำขนมพื้นบ้าน ทำช็อคโกแลตไทย บัณฑิตเหนียว เป็นต้น นั่งรถอีแต๊กชมสวน และกิจกรรมอื่น ๆ อีกมากมาย จึงขอเชิญชวนนักท่องเที่ยว เที่ยวงาน “Mango Festival (แมงโก้ ไกอินเตอร์)” ระหว่างวันที่ 13 – 16 พฤษภาคม 2565 ตั้งแต่เวลา 13.00 – 20.00 น. ณ ติวารีสอร์ท ฉะเชิงเทรา

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานฉะเชิงเทรา

203 ถนนหน้าเมือง ตำบลหน้าเมือง อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา 24000

โทรศัพท์ 0 3851 4009 โทรสาร 0 3851 4008

www.facebook.com/tatchachoengsao E – mail : tatchoengsao@tat.or.th

ประกาศการจัดงานสนับสนุนชุมชนโดย การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.)

B5 การป้องกันการแสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบและการเลือกปฏิบัติ

B7 สวัสดิภาพและความปลอดภัย

โรงพยาบาลคลองเขื่อน

วิสัยทัศน์ : เป็นโรงพยาบาลที่ได้มาตรฐาน บริการประทับใจ
คำนิยาม : ยิ้มแย้ม แจ่มใส ใส่ใจบริการ พัฒนางานเป็นนิจ

วันที่ 25 เมษายน 2566 เวลา 09.30 น. ณ โรงพยาบาลคลองเขื่อน อำเภอคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา

นายอนันต์ เทวานาครี นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ และ ว่าที่ร้อยตรีหญิงจินตนา ปิงคำ นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ ได้ออกประเมินการขับเคลื่อนการดำเนินงานการพัฒนาอนามัยสิ่งแวดล้อม ในสถานบริการสาธารณสุขที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและเอื้อต่อสุขภาพ (GREEN & CLEAN Hospital) สำหรับโรงพยาบาลและโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล เพื่อกระตุ้น ส่งเสริม และมุ่งสู่การเป็นหน่วยบริการสาธารณสุขที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และเอื้อต่อสุขภาพ ทั้งผู้ให้บริการ ผู้รับบริการและชุมชน โดยมีการบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยมีแพทย์ผู้รักษารัตน์ ทรงเลขาภิพัฒน์ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลคลองเขื่อน และ เจ้าหน้าที่โรงพยาบาลคลองเขื่อน เข้าร่วมประเมินในครั้งนี้

โรงพยาบาลคลองเขื่อน

ด้านที่ 5 ด้านคุณภาพการบริการการท่งเกี่ยวโดยชุมชน

❖ เป้าประสงค์ 5.3 จุดบริการท่องเที่ยวมีคุณภาพ

5.3.1 กลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวกลุ่มเฉพาะ เช่น คนพิการ ผู้สูงอายุ เพื่อให้สามารถเข้าถึงจุดท่องเที่ยวต่างๆ ได้

ได้ 2 คะแนน

มีกิจกรรมทางเลือกสำหรับผู้สูงอายุและคนพิการเช่นการออกกำลังกาย การทำขนมไทย การทำปิ่นจิว เป็นต้น นอกจากนี้กลุ่มยังมีเครือข่ายได้แก่ อปพร. ภูภัย รวมถึงโรงพยาบาลคลองเขื่อนในการเข้ามาดูแลด้านความปลอดภัย

B8 การเข้าถึงการท่องเที่ยวสำหรับคนทั้งมวล

ด้านที่ 1 ด้านการบริหารจัดการท่องเที่ยวชุมชน

เป้าประสงค์ที่ 1.3. ข้อควรปฏิบัติสำหรับนักท่องเที่ยว

1.3.1. กลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีข้อควรปฏิบัติสำหรับนักท่องเที่ยว

- จำกัดนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาครั้งละไม่เกิน 150 คน
- นักท่องเที่ยวต้องปฏิบัติตามมาตรการป้องกันการติดเชื้อโควิด-19 อย่างเคร่งครัด
- นักท่องเที่ยวทุกท่านต้องได้รับวัคซีนป้องกันโควิด-19 ครบตามที่รัฐบาลกำหนดแล้วเท่านั้น
- สวมใส่หน้ากากทุกครั้ง
- สแกนหมอชนะ และต้องผ่านการคัดกรองก่อนเข้าสถานที่ท่องเที่ยว
- ในกรณีที่นักท่องเที่ยวมีโรคประจำตัวหรือมีผู้สูงอายุ ควรเว้นกิจกรรมที่ไม่อำนวยความสะดวก และสามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้บางกิจกรรม เช่น ปั่นจักรยาน
- นักท่องเที่ยวที่มีโรคประจำตัวควรพกยาติดตัวไว้เสมอ และแนะนำให้นักท่องเที่ยวนำ ร่ม หมวก เสื้อแขนยาว หรือ ยาดมมาด้วย
- กรณีพักค้างคืน ควรดใช้เสียงรบกวนตั้งแต่เวลา 22.00น. เป็นต้นไป
- ให้นักท่องเที่ยวคัดแยกขยะทุกครั้งก่อนการทิ้งขยะ ห้ามทิ้งขยะในที่สาธารณะและตามแหล่งน้ำ

6. C(a) การปกป้องมรดกทางวัฒนธรรม

C1 การปกป้องทรัพย์สินทางวัฒนธรรม

ด้านที่ 1 ด้านการบริหารจัดการท่องเที่ยวชุมชน

เป้าประสงค์ที่ 1.2 ข้อตกลงร่วมกันสำหรับการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีประสิทธิภาพ

1.2.2. กลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีข้อตกลงร่วมกันในการบริหารจัดการทรัพยากรด้านสังคม ประเพณี และวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยว

มีการสร้างข้อตกลงในการร่วมกันบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน

ด้านที่ 3 ด้านการอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมชุมชน

เป้าประสงค์ที่ 3.1 ข้อมูลด้านมรดกวัฒนธรรมชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวมีคุณภาพ

3.1.1 กลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยข้อมูลทางมรดกวัฒนธรรมชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวชุมชนมีการจัดการ

- มีการสืบค้นและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับมรดกวัฒนธรรมชุมชน
- มีการคัดเลือกข้อมูลมรดกวัฒนธรรมชุมชนที่เหมาะสมและน่าสนใจมาใช้ในการท่องเที่ยว
- มีการสื่อความหมายข้อมูลมรดกวัฒนธรรมชุมชนที่คัดสรรมาแล้วให้นักท่องเที่ยวได้ทราบ

ได้ 3 คะแนน

มีการทำทะเบียนรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับมรดกวัฒนธรรมชุมชน

C3 มรดกที่จับต้องไม่ได้

ปฏิทินวัฒนธรรมตำบลคลองเขื่อน อำเภอกลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา

เดือน	ประเพณี	การใช้ประโยชน์จากพื้นที่ชุมชน
มกราคม	วันขึ้นปีใหม่, งานวันเด็ก, สารทจีน, ตรุษจีน	ข้าว(นาปรัง), มะพร้าว ห่อมะม่วงผลิตในแปลง, เลี้ยงกุ้ง, เลี้ยงปลา
กุมภาพันธ์	ทำบุญวันมาฆบูชา	ข้าว(นาปรัง), มะพร้าว เริ่มเก็บผลผลิตมะม่วงเพื่อส่งออก, เลี้ยงกุ้ง, เลี้ยงปลา
มีนาคม		ข้าว(นาปรัง), มะพร้าว เก็บผลผลิตภายในสวนมะม่วง, เลี้ยงกุ้ง, เลี้ยงปลา
เมษายน	สงกรานต์ และรดน้ำดำหัวผู้ใหญ่	มีผลผลิตมะม่วง รุ่นที่ ๓ เก็บ, เลี้ยงกุ้ง, เลี้ยง ปลา
พฤษภาคม	ทำบุญหลังบ้าน, วันวิสาขบูชา	มะพร้าว, ข้าว(นาปี), มะม่วงมีผลผลิต รุ่นที่ ๔ เก็บ, เลี้ยงกุ้ง, เลี้ยงปลา
มิถุนายน		มะพร้าว, ข้าว(นาปี), มะม่วงมีการตัดแต่งกิ่ง ต้นพันธุ์, เลี้ยงกุ้ง, เลี้ยงปลา
กรกฎาคม	วันเข้าพรรษา	มะพร้าว, ข้าว(นาปี), มีการใส่ปุ๋ย เพื่อบำรุง ต้นมะม่วง, เลี้ยงกุ้ง, เลี้ยงปลา
สิงหาคม		มะพร้าว, ข้าว(นาปี), มีการราดยา มะม่วง เพื่อทำนอกฤดู, เลี้ยงกุ้ง, เลี้ยงปลา
กันยายน	ทำขวัญข้าว	มะพร้าว, ข้าว(นาปี), มีการฉีดซ่อมมะม่วง ดูแลข้อ, เลี้ยงกุ้ง, เลี้ยงปลา
ตุลาคม	ออกพรรษา	มะพร้าว, ข้าว(นาปี), มีการเริ่มห่อมะม่วง นอกฤดู, ขึ้นกุ้งไปขายที่แพกุ้ง
พฤศจิกายน	ลอยกระทง	มะพร้าว, ข้าว(นาปี), เริ่มเก็บผลผลิตของ มะม่วง เพื่อการส่งออก, ขึ้นกุ้งไปขายที่แพ กุ้ง
ธันวาคม	ส่งท้ายปีเก่าต้อนรับปีใหม่ สวดมนต์ข้ามปี	มะพร้าว, ข้าว(นาปี), มีการฉีดยาเร่งการ เจริญเติบโตของมะม่วง รุ่นที่ ๒, ขึ้นกุ้งไป ขายที่แพกุ้ง

ปฏิทินวัฒนธรรมตำบลคลองเขื่อน

ขอเชิญร่วมงาน
ประเพณีทำบุญพระแม่ธรณีบีบมวยผม พระแม่โพสพ
สืบสานประเพณีทำขวัญข้าว และงานประจำปี
ของดีอำเภอคลองเขื่อน ประจำปี 2565

13
ธันวาคม
2565

ณ บริเวณศาลพระแม่ธรณีบีบมวยผม พระแม่โพสพ และลาน
 กิจกรรมตลาดประชารัฐ ด้านหน้าที่ว่าการอำเภอคลองเขื่อน

เพื่อสืบสานวัฒนธรรมท้องถิ่น พร้อมทั้งพบกับ
 การแสดง การประกวดร้องเพลง ชิงแชมป์อำเภอ
 และพบกับสินค้า OTOP ผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร
 ผลิตภัณฑ์ชุมชน ของดีอำเภอคลองเขื่อน
 อันทรงคุณค่าอีกมากมาย

ประเพณีทำบุญพระแม่ธรณีบีบมวยผม พระแม่โพสพ

C4 การเข้าถึงวิถีปกติ

จัดทำหนังสือในการอนุรักษ์และฟื้นฟูภูมิปัญญาทางเกษตร

C5 ทรัพยากรเส้นทางปัญญา

กิจกรรมท่องเที่ยวคลองเขื่อน

แผน ๑ นอกฤดูมะม่วง เดือนพฤษภาคม – ตุลาคม

เวลา ๐๙.๐๐ - ๑๐.๐๐ น.	บ้านเกษตรสุข (บ้านพี่รักษ์) - เรียนรู้สมุนไพรไทย กินน้ำสมุนไพร - เทียวชมวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตน้ำมันมะพร้าวสกัดเย็น
เวลา ๑๐.๑๐ - ๑๐.๔๐ น.	ศาลาเอนกประสงค์หมู่ที่ ๕ - ทำกิจกรรมทำต้นอ่อนทานตะวัน
เวลา ๑๐.๔๑ - ๑๑.๐๐ น.	- พักรับประทานอาหารว่าง ณ ศาลาเอนกประสงค์หมู่ที่ ๕
เวลา ๑๑.๑๐ - ๑๒.๐๐ น.	ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร - เรียนรู้เกษตรกรเกี่ยวกับการผลิตสินค้าเกษตรตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง เกษตรทฤษฎีใหม่ และเกษตรผสมผสาน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต สินค้าเกษตร
เวลา ๑๒.๐๐ - ๑๓.๐๐ น.	พักรับประทานอาหาร ณ ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต สินค้าเกษตร
เวลา ๑๓.๑๐ - ๑๔.๐๐ น.	บ้านป่าเอมอร - เรียนรู้การทำผักพื้นบ้าน
เวลา ๑๔.๑๐ - ๑๔.๓๐ น.	- พักรับประทานอาหารว่าง ณ โฮมสเตย์ลุงเดือน
เวลา ๑๔.๔๐ - ๑๖.๐๐ น.	บ้านดิน - กิจกรรมเรียนรู้การทำบ้านดิน
กรณีค้างคืน พักที่โฮมสเตย์ลุงเดือน	
เวลา ๑๖.๑๐ - ๑๗.๐๐ น.	เข้าห้องพักและพักผ่อนตามอัธยาศัย
เวลา ๑๗.๐๑ - ๑๘.๐๐ น.	รับประทานอาหารเย็น
เวลา ๑๘.๐๑ - ๑๙.๓๐ น.	ทำกิจกรรมผ้าผัดย้อมจากมะม่วง และสกริปเลื้อยหรือกระเป๋าทรงสี่เหลี่ยม
เวลา ๑๙.๓๑ น.	พักผ่อน

ออกแบบกิจกรรมทางการท่องเที่ยวโดยผลักดัน ผู้ประกอบการในชุมชนมาร่วมให้บริการ

7. C(b) การเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

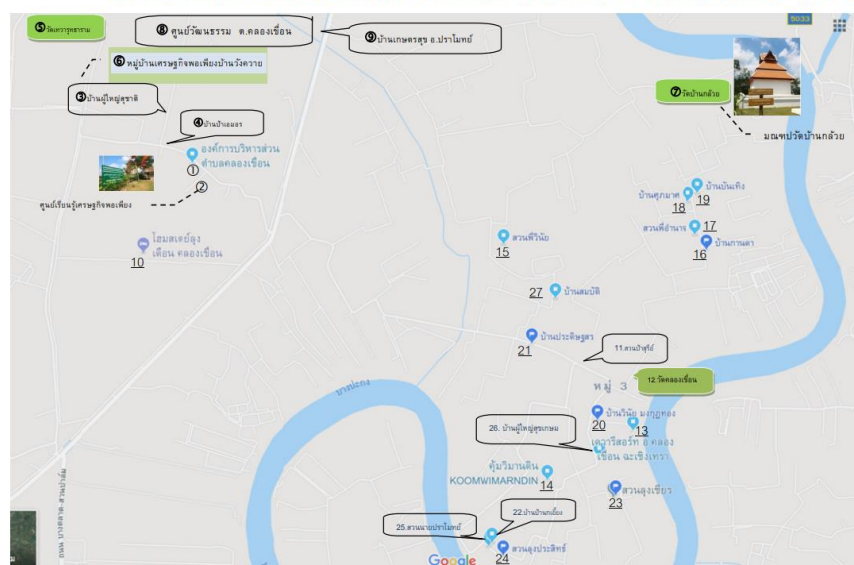
C6 การจัดการนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม

อบรมพัฒนา/เสริมศักยภาพของนักสื่อความหมาย

C7 การสื่อความหมายในแหล่งท่องเที่ยว

เส้นทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตร นิเวศและวัฒนธรรม ตำบลคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา

ข้อมูลเพิ่มเติม ติดต่อ องค์การบริหารส่วนตำบลคลองเขื่อน โทรศัพท์ 0-38-509-137 Website: www.khlongkhuean.go.th
โดย องค์การบริหารส่วนตำบลคลองเขื่อน ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร "รถนำเที่ยวตามรอยเท้าพ่อ" มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

- สถานที่สำคัญและแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร
นิเวศและวัฒนธรรม ตำบลคลองเขื่อน
1. องค์การบริหารส่วนตำบลคลองเขื่อน
 2. ศูนย์เรียนรู้การเกษตรพอเพียงต้นแบบ
 3. พิพิธภัณฑ์ชาต ฌา (เจ้าโสมน้อย) 081-5904809
 4. ตลาดสินค้าเกษตรบ้านฉาง
 5. วัดราษฎร์ธานี
 6. ศูนย์เรียนรู้วิถีพอเพียงบ้านฉาง
 7. วัดบ้านฉาง (ถนนวัดบ้านฉาง)
 8. ศูนย์วัฒนธรรม ต.คลองเขื่อน
 9. บ้านเกษตรสุข (อ.ระบือ) 086-8206609
 10. วนอุทยาน ลุงอ้น 085-0834833
 11. สวนปาล์ม (แปลงสวน ปาล์ม) 081-868416
 12. วัดคลองเขื่อน
 13. หอ 505 090-652239
 14. บ้านบ้านใหม่ 087-8251338
 15. สวนเกษตร พืช ลุงอ้น 087-6197142
 16. วนอุทยาน บึงฉอเล้ง 091-4254130
 17. วนอุทยาน สวนมะพร้าว ต.ฉะเชิงเทรา (แปลง)
 18. วนอุทยาน สวนมะพร้าว ต.ฉะเชิงเทรา 082-2425271
 19. วนอุทยาน สวนมะพร้าว ต.ฉะเชิงเทรา 086-8178972
 20. วนอุทยาน สวนมะพร้าว ต.ฉะเชิงเทรา 081-2998152
 21. วนอุทยาน สวนมะพร้าว ต.ฉะเชิงเทรา 081-6638504
 22. บ้านสวนมะพร้าว ต.ฉะเชิงเทรา 081-6502881
 23. สวนเกษตร พืช ลุงอ้น (แปลง) 089-996294
 24. สวนเกษตร พืช ลุงอ้น (แปลง) 086-117436
 25. แหล่งเรียนรู้ต้นแบบ สวนมะพร้าว ต.ฉะเชิงเทรา 086-1454691
 26. พิพิธภัณฑ์ พิพิธภัณฑ์ 086 - 8197504
 27. เกษตรพอเพียง บ้านสวน พืช ลุงอ้น 086-8232793

เส้นทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตร นิเวศและวัฒนธรรม

ด่านที่ 5 ด้านคุณภาพการบริการการท่องเที่ยวโดยชุมชน

5.3.6 กลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีป้ายสื่อความหมายต่างๆ ที่ชัดเจนติดตั้งในจุดที่เหมาะสม

มีป้ายที่ให้ข้อมูลอย่างถูกต้อง ชัดเจนและป้ายสื่อความหมายมีความกลมกลืนกับสภาพแวดล้อม

ป้ายบอกชื่อและสรรพคุณของสมุนไพร

ได้ 3 คะแนน

จัดทำป้ายสื่อความหมายในตำบล

8.D(a) การอนุรักษ์มรดกทางธรรมชาติ

ไม่พบหลักฐาน

9. D(b) การจัดการทรัพยากร

D5 การอนุรักษ์พลังงาน

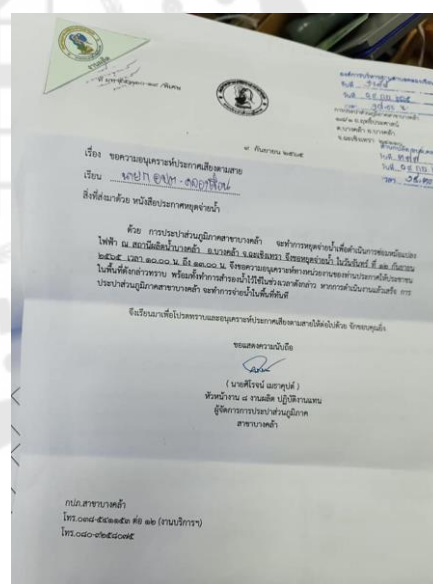
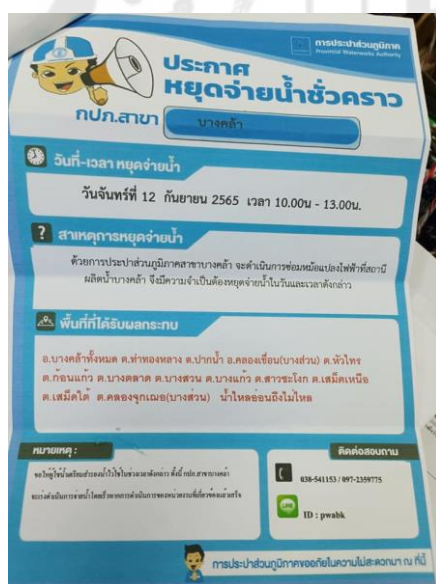

เครื่องตีอากาศพลังงานแสงอาทิตย์

จักรยานสูบน้ำลดต้นไม้

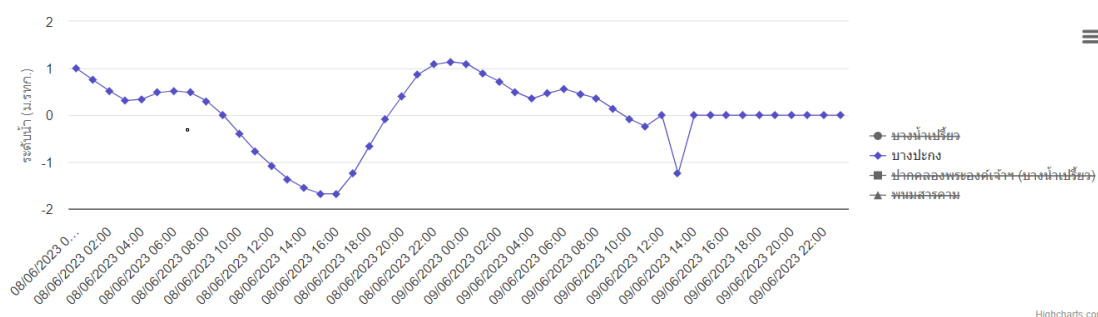
D6 การจัดการน้ำ

มีการติดตามรายงานร่วมการประปาส่วนภูมิภาคสาขาบางลำภู และประกาศเตือนการใช้น้ำ

ในช่วงเทศ

กราฟระดับน้ำ

รายงานผลทางด้านระดับน้ำ โดยกรมควบคุมมลพิษ

D9 ขยะมูลฝอย

รณรงค์การคัดแยกขยะในแหล่งท่องเที่ยวของตำบลคลองเขื่อน

มีการส่งเสริมโครงการถังขยะเปียก ลดโลกร้อน จากคณะทำงานระดับอำเภอ

การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการขยะมูลฝอย

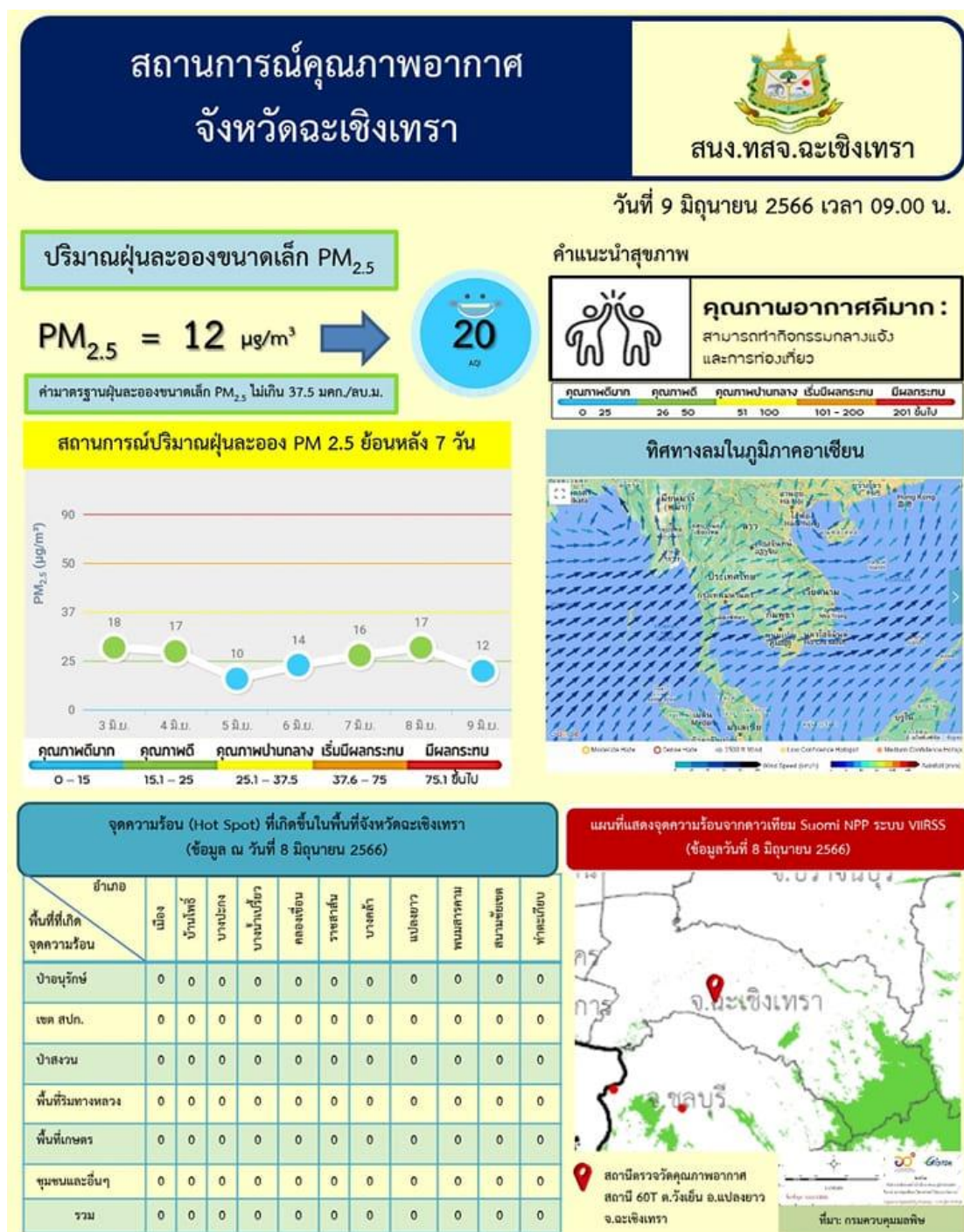
10. D(c) การจัดการของเสียและการปลดปล่อยมลพิษ

มีการส่งเสริมการท่องเที่ยวในรูปแบบของจักรยาน

การประชาสัมพันธ์เส้นทางท่องเที่ยวร่วมกับตำบลอื่นๆ ของอำเภอคลองเขื่อน

จัดทำโดย สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดฉะเชิงเทรา

8 ถนนจักรพรรดิ ต.หน้าเมือง อ.ฉะเชิงเทรา จ.ฉะเชิงเทรา 24000 โทร./โทรสาร 0 3851 1053 E-mail : chachoengsao.org@mnre.mail.go.th

D12 มลภาวะทางแสงและเสียง

ทางตำบลคลองเขื่อนมีการปฏิบัติตาม ตามรูปแบบแม่บทการจัดการมลพิษทางเสียง
และความสั่นสะเทือน

ภาคผนวก ซ

เอกสารรับรองการให้ประโยชน์ผลการวิจัย

หนังสือรับรองการใช้ประโยชน์ผลงานวิจัย

ข้าพเจ้า (นาย/นาง/นางสาว)..... ปราโมทย์ วรชาติตระกูล

ตำแหน่ง..... เกษตรกรตัวอย่าง.....

ชื่อหน่วยงาน/บริษัท..... ฐานเรียนรู้สวนมะม่วงตำบลคลองเขื่อน สวนมะม่วงวังโมทย์

สถานที่ตั้ง..... 118 หมู่3 ตำบลคลองเขื่อน อำเภอกลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา 24000

เบอร์ติดต่อ..... 086-145-4691

ขอรับรองว่าได้นำผลงานวิจัย/งานสร้างสรรค์/งานวิชาการ เรื่อง “การพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตร
อย่างยั่งยืน โดยใช้แนวคิดเศรษฐกิจใหม่ (BCG Model) ตำบลคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา”
โดยผู้วิจัย นางสาวชุตติกาญจน์ นาคนพคุณ ซึ่งเป็นนิสิตหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการท่องเที่ยวแบบ
บูรณาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มาใช้ประโยชน์ในองค์กร/หน่วยงาน/กลุ่มของข้าพเจ้า ดังนี้

การใช้ประโยชน์เชิงวิชาการ โดย (ระบุกิจกรรม/การดำเนินการ).....
..... เป็นแบบเรียนริเริ่มในพื้นที่ ให้การศึกษาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร และเป็นอีกหนึ่งข้อมูลที่ทำให้ทราบ
..... ถึงศักยภาพของตำบลคลองเขื่อน.....

การใช้ประโยชน์เชิงสาธารณะ โดย (ระบุกิจกรรม/การดำเนินการ).....
..... ผลการวิจัยทำให้คนในชุมชนใส่ใจต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น ทั้งตระหนักถึงความสำคัญของชุมชน
..... และเห็นถึงศักยภาพของตนเองในการบริการทางการท่องเที่ยวที่แสดงถึงความยั่งยืนมากยิ่งขึ้น.....

การใช้ประโยชน์เชิงนโยบาย โดย (ระบุกิจกรรม/การดำเนินการ).....
..... ผลการวิจัยสอดคล้องต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวของสำนักงานการเกษตร นโยบายของตำบลในการนำเสนอ
..... การท่องเที่ยว และการนำ แนวคิดเศรษฐกิจใหม่ (BCG Model) มาปรับใช้ จึงถึงเป็นประโยชน์ที่ตรงต่อ
..... นโยบายของภาครัฐด้วยเช่นกัน.....

การใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์ โดย (ระบุกิจกรรม/การดำเนินการ).....
..... ผลการวิจัยทำให้ทราบ ถึงว่า เศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน และเศรษฐกิจสีเขียว สำคัญในการยก
..... ระดับในการสร้างรายได้ของชุมชนอย่างไร สร้างความตระหนักถึง เพื่อยกระดับทางเศรษฐกิจ ของชุมชนสืบ
..... ต่อไปได้.....

หนังสือรับรองการใช้ประโยชน์ผลงานวิจัย

ข้าพเจ้า (นาย/นาง/นางสาว) สตรีรัตน์ สงสวัสดิ์
 ตำแหน่ง เลขานุการนายก อบต.คลองเขื่อน
 ชื่อหน่วยงาน/บริษัท องค์การบริหารส่วนตำบลคลองเขื่อน
 สถานที่ตั้ง 117 ม.4 ต.คลองเขื่อน อ.คลองเขื่อน จ.ฉะเชิงเทรา
 เบอร์ติดต่อ 094-9540796

ขอรับรองว่าได้นำผลงานวิจัย/งานสร้างสรรค์/งานวิชาการ เรื่อง “การพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตร
 อย่างยั่งยืน โดยใช้แนวคิดเศรษฐกิจใหม่ (BCG Model) ตำบลคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา”

โดยผู้วิจัย นางสาวชุดิภาญณ์ นาคนพคุณ ซึ่งเป็นนิสิตหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการท่องเที่ยวแบบ
 บูรณาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มาใช้ประโยชน์ในองค์กร/หน่วยงาน/กลุ่มของข้าพเจ้า ดังนี้
 การใช้ประโยชน์เชิงวิชาการ โดย นำข้อมูลและองค์ความรู้มาพัฒนาแผนการท่องเที่ยวของชุมชน และแผนที่ท่องเที่ยว
 ของอบต.คลองเขื่อน

การใช้ประโยชน์เชิงสาธารณะ โดย นำมาพัฒนาแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวให้มีมาตรฐานยิ่งขึ้น ซึ่งทางพื้นที่
 จะมีการนำผลวิจัยนี้ไปพัฒนาการท่องเที่ยวในด้านต่างๆเพื่อให้ได้มาตรฐาน ของBCG. ซึ่งจะต้องจากเกณฑ์ที่ผลวิจัยนี้มี

การใช้ประโยชน์เชิงนโยบาย โดย นำข้อมูลจากผลวิจัยนี้มาปรับปรุงข้อตกลง และแผนยุทธศาสตร์การดำเนินงานของ
 กลุ่มท่องเที่ยวในชุมชน โดยแผนของอบต.

การใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์ โดย (ระบุกิจกรรม/การดำเนินการ) นำผลวิจัยที่ได้ไปพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้เป็นไปตาม
 เกณฑ์ของ BCG. ทำให้แหล่งท่องเที่ยวมีคุณภาพและนำไปสู่การสร้างรายได้ให้กับผู้ประกอบการและประชาชนในพื้นที่

การใช้ประโยชน์ทางอ้อมของงานสร้างสรรค์ โดย.....

.....

.....

โดยการใช้ประโยชน์นั้น ก่อให้เกิดผลดีหรือประโยชน์ดังนี้

1. ชุมชนได้รับการพัฒนาให้มีมาตรฐานด้านการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น
2. สถานประกอบแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่มีทัศนียภาพความยั่งยืน ทั้งในด้านสิ่งแวดล้อม ด้านสังคมวัฒนธรรมและด้านเศรษฐกิจทำให้สามารถบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น
3. แหล่งท่องเที่ยวในชุมชนมีคุณภาพและส่งผลให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวในชุมชนคลองเขื่อนมากขึ้น ประชนและสถานประกอบการในชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้น มีคุณภาพชีวิตดีขึ้น

ลงชื่อ.....

(ใคชานกาธ ฆากอ อฐท. ๑๗๐๑๖๐๒)

วันที่ 13 / ๖ / ๖๖

หมายเหตุ: ท่านสามารถประทับตราของหน่วยงานในเอกสารนี้ได้(ถ้ามี)

ประวัติผู้เขียน

